DEMOKRAT TÜRKİYE

GELECEK GÜZEL GÜNLERE MERHABA

SAYI 13
OCAK 83

3 DM
3.75 HFL
3 SFR
24 ÖS

Nr.13
Gültig von 15 Januar
bis 15 Februar

G 2008 E POSTVERTRIEBSTÜCK GEBÜHR BEZAHLT

Kimin parti kuracağına cuntacılar karar veriyor

Halka kendi partisini kurma hakkı tanınmıyor

● *Egemenler kendi partilerini dayatıyorlar*

ANKARA (özel)

Ana hatları belli olan seçim yasası küçük partilere yaşama hakkı vermeyecek gibi görünüyor. Bu durumda başlangıçta çok sayıda partileşme hareketi olsa bile üç partinin yaşama şansı olacağı kesin: Merkez, merkez sağ, merkez sol...

Merkez partisini Başbakan Ulusu'nun kuracağı kesin. Yoğunlaşan yurt gezileri bu amaca yönelik. Merkez Partisi AP ile CHP'nin ılımlı denilen kadrolarını toplamak amacında. Bu yönde özellikle CHP içinde önemli bir mesafenin kaydedildiği söyleniyor.

AP içinde Cevdet Akçalı Merkez Partisi fikrine yatkın. Ancak Ulusu ve çevresi daha çok AP'den dışlanmış olarak tanınan Aydın Yalçın, Kamuran İnan gibi isimler üzerinde duruyorlar. Böylece AP tabanının etkilenmesi düşünülüyor.

Merkez Partisine AP ve CHP'den yoğun ve etkili sayılabilecek bir destek sağlanamadığı takdirde Turhan Feyzioğlu gibi Güven Partililer üzerinde duruluyor. Güven Partililer Merkez Partisinde etkin olmak istiyorlar. Nitekim bu gruptan Emin Paksüt, Anayasa'nın, seçim ve siyasi parti yasalarının hazırlanmasında etkin oluyor. Merkez Partisine Danışma Meclisinden de asker ağırlıklı kadrolar aktarılacak. Ayrıca Hükümetten de bu partiye girenler olacak.

Hükümette Köyişleri Bakanı MÜnir Raif Güney ile Sanayi ve Teknoloji bakanı Mehmet Turgut (eski DP'li ve AP'li) çok yönlü çalışmalar yapıyorlar. Bakanlıkları içinde kadrolaşmaya ağırlık veriyorlar. Özellikle MHP nin kadrolarından yararlanıyorlar. Bunların Merkez Partisi ile nasıl bütünleşecekleri henüz tam açıklığa çıkmadı.

Merkez Partisinin amacı Anayasa ile yasama ve yürütmenin önemli bir unsuru haline gelen 12 Eylül Yönetimine siyasal destek sağlamak. Ankara kulislerinde bu konuda yorumlar farklı: Merkez Partisinin iktidar olamayacağını, ancak iktidar partisi ile koalisyon ortaklığı yaparak bir denge işlevini göreceğini tahmin edenler çoğunlukta. Seçimlere girme ve partileşme için seçim ve siyasi partiler yasasında tanınacak sürenin Merkez Partinin lehine ayarlanacağı söyleniyor.

ECEVİT NE YAPIYOR

Ecevit'in hemen harekete geçilerek siyasal bir parti kurulmasına karşı olduğu söyleniyor. Ecevit'in böyle bir partileşme hareketinin 11 Eylül 1980'deki CHP'yi canlandırmak olacağını, bunun ise yararlı olmayacağını düşündüğü belirtiliyor. 11 Eylül 1980'deki CHP'nin sosyal demokrat görüntüsüne rağmen yeterli bir toplumsal örgütlenme temeline dayanmadığı için gerekli mücadeleyi veremediğine dikkat çekiliyor. Özellikle ilk 5 yıl için iktidarı hedeflemeden tüm çalışmaların ağırlığının toplumsal örgütlenmeye verilmesi gerektiği üzerinde duruluyor. Gerçek bir sosyal demokrat partinin ancak böyle ciddi bir temel üzerine kurulabileceği belirtiliyor.

Ecevit'in bu şekilde görüşlerini sol grubun ve eski merkez yöneticilerinden bir kısmının benimsediği, ancak özellikle sol grubun Ecevit'le henüz sağlıklı bir diyalog kuramadığı söyleniyor.

CHP'deki öteki gruplar ne yapıyor? Yoğun temaslar var. Tüm grupların bir araya gelerek yeni bir merkez sol parti üzerinde anlaşmaya vardıkları, Baykal ve Topuz gruplarının belli bir kurucu liste üzerinde anlaşmaya vardıkları izlenimi veriliyor. Bu arada böyle bir birlikteliğe küçük grupçukların desteğiyle katılmak isteyenler var. Bunlar özellikle eski ve şu anda yönetimde bulunan askerlerle iyi ilişkiler kurabilecek durumda olan kişiler. CHP'nin eski merkez yöneticilerinden bazılarının ise CHP'nin il ve ilçe yöneticilerinin derlenmesi için uğraştıkları gözleniyor. Bunlar arasında henüz tam bir birlik-

Devamı 4. sayfada

Toplu işten çıkarmalar sürüyor

Almanya'da işçileri zor bir yıl bekliyor

- *Hastalık sigortasındaki düzenlemeler çalışanlara yeni yükler getirdi.*
- *Öğrenim yardımı kısıtlandı. Orta ve lise öğrencilerine yardım yok.*
- *İşsizlik hastalık, emeklilik kesenekleri artırıldı üretim yardımı adında yeni bir vergi kondu.*

Toplam işsiz sayısı 2 milyon 200 bin olan Almanya'da son bir ayda 50 bin yabancı daha işsiz kaldı.

İsveç'te yabancılara seçimlere katılma hakkı verildi

Almanya'da 6 Mart'ta seçim var

14-15. SAYFADA

Türkiye'de zamlar birbirini izliyor

24 milyon kişinin bu yıl nasıl geçineceği belli değil

- Türkiye'de işçi, memur ve emekliler yeni yıla yeni ücret ve fiyatlarla girdiler. 8 milyon kişinin ücret ve maaşlarını temel olan göstergeler belirlendi. Bu göstergeler 24 milyon yurttaşımızın geçim düzeyini de belirliyor. Öte yandan uygulanan zamlar ve artan kira giderleri ücretlerdeki bu artışı silip süpürüyor.
- Bir yandan işsizlik, öte yandan pahallılık emekçi kesimleri tam bir çaresizliğe sürüklüyor. Artık halkımızın bu yıl nasıl geçineceği tartışılıyor.

5. SAYFADA

Ülkemizde sürdürülen ekonomik uygulamalar milyonlarca insanı geçim tehlikesi ile karşı karşıya bırakıyor. Resimde, çöp tenekelerinden yiyecek vb. ihtiyaçlarını toplayan yaşlı bir kadın görülüyor

Serbest Bölgeler nedir nasıl çalışır

7. SAYFADA

TKP Genel Sekreteri İ. Bilen'in yanıtları

TKP'ye yöneltilen eleştirileri de içeren Demokrat Türkiye'nin çeşitli konulardaki sorularını TKP Genel Sekreteri İ. Bilen yanıtladı. Elimize geç ulaşması nedeniyle geçen sayımızda yayınlayamadığımız açıklamaları bu sayımızda okuyacaksınız.

ORTA SAYFADA

12 Eylül öncesini ve sonrasını tartışıyorlar

TDKP Merkez Komitesi'nin görüşü

ORTA SAYFADA

Jürgen Roth

İdeolojiden kopartılan bilinç

9. SAYFADA

DEMOKRAT TÜRKİYE'DEN

Sevgili okurlar-yazarlar,

Ayda bir çıkan Demokrat Türkiye'nin sayfaları, bir bölümü ile sürekli yazılar ve yazarlar arasında parsellenmiş durumdadır. Bunun dışında, ülkemiz Türkiye'de ve dünyada yaşanan olayları, gelişmeleri olanaklarımız ölçüsünde derlemek, yorumlamak ve sizlere ulaştırmak gibi gazetecilik görevimizi sürdürürken sayfalarımızın bir bölümünü de bu olaylara ayırmak zorundayız.

Bu arada çeşitli çevrelerden, yazarlardan, okurlardan da çok sayıda değişik türde yazılar, haberler, şiirler, karikatürler almaktayız. Bunların hepsi bizler için çok önemlidir. Noksanlarımızın bir bölümünü bu yazar, çizer, ozan arkadaşlarımızın ürünleri ile tamamlıyoruz. Hepsine ayrı ayrı teşekkürlerimizi sunmak isteriz.

Ne var ki bize gelen yazıların büyük bir bölümünü, sayfalarımızın yüklü olması nedeniyle yeterince değerlendiremiyoruz. Hele uzun yazıları, uzun şiirleri hemen hemen yayınlama olanağını pek bulamıyoruz. Aylık bir gazetede bir yazının tefrika edilememesi, işimizi daha da zorlaştırmaktadır. Ayrıca sayfaların iki yüzüne okunaksız elyazısı ile yazılmış, anlatım ve imla kurallarına dikkat edilmemiş olan yazıların yayınlanması hepten olanak dışı kalmaktadır.

Bu nedenlerle gönderilecek yazılar:

1) iki daktilo sayfasını geçmemeli,

2) Sayfanın yalnız bir yüzüne daktilo ile yazılmalı. Daktilo makinası olmayanlar, okunaklı el yatısı ile düzenli yazmalıdırlar.

3) Şiirler sayfayı baştan başa dolduracak uzunlukta olmamalı. Şiirin etkinliği elbet de uzunluğunda değil, güzelliğindedir. Uzun yazılmış güzel şiirler de vardır kuşkusuz. Ama herşeyden önce şiir ustalık isteyen bir sanattır. Şiirde öykü anlatmaya kalkışan amatör ozanlar, ipin ucunu büsbütün kaçırabilmektedirler.

Yayınlanması için gönderilen yazılarda, şiirlerde zorunlu düzeltme ve kısaltmaların yapılıp yapılamayacağı koşulu ayrıca yazılmalıdır. Böylece gereksiz kırgınlıkları da ortadan kaldırmış oluruz.

Söz yazılardan açılmışken, bir dileğimizi daha iletmek isteriz. Özellikle teorik soyut yazılara pek özen gösterilmemeli. Tek düze beylik ifadelerden, bildiri edebiyatından uzak durulmalı. Anlatılan konularda içten, yalın bir dil kullanılmalı.

Bulunduğumuz yörelerde yüzlerce, binlerce olay yaşanmaktadır. Bu olayların büyük bir bölümü insan yaşamını yakından ilgilendirmektedir. Demokrat Türkiye'ye daha çok bu tür yazılar gerekli. Yakından izlediğiniz, izlediğiniz, yaşadığınız olayların haberini, öyküsünü, röportajını yazın. Ama özentisiz, yalın, bir dil ve anlatımla yazın. O zaman yazdıklarınızın çok daha güzel olacağını göreceksiniz (Bu sözlerimiz genç amatörler içindir, ustalar alınmasın!).

Bu sayıda bir noksanımızı daha tamamlamaya çalıştık, çocuklar için bir köşe düzenledik. Böylece bize mektup yazan birçok okuyucumuzun isteğini de yerine getirmiş olduk.

Bu köş için çocukların çizgilerini, onların izlenim ve imgelemlerinin ürünü kendi yaratıları olan kısa öyküler, masallar, fıkralar v.b. türden yazılar bekliyoruz.

Katkılarınıza tekrar teşekkür eder, başarı dileklerimizi sunarız.

SERBEST BÖLGELER ANTALYA, İZMİR-ALİAĞA VE İSKENDERUN'DA KURULACAK

1927 ve 1953 yıllarında iki kez denenen Serbest Bölge girişimleri bu kez gerçekleşeceğe benziyor. Evren'in Uzakdoğu gezisinde buralarda uygulanan serbest bölgelerin incelenmesi ve teknik bilgi alınması da amaçlanıyordu.

Gezi sonrasında, 24 Ocak 80 istikrar tedbirleriyle uygulanmaya başlanan 'ihracata yönelik' ekonomi modeli gereği serbest bölge girişimleri hızlandırıldı.

Antalya, İzmir-Aliağa ve İskenderun'da serbest bölgelerin oluşturulması kararlaştırıldı.

(Ayrıntılı bilgi 7. sayfada)

YEDİ KATLI APARTMAN ÇÖKTÜ, 83 ÖLÜ 42 YARALI VAR

Diyarbakır'da 4 Ocak sabahı 7 katlı 28 daireli bir apartmanın çökmesi sonucu 83 yurttaşımız hayatını kaybetti. 42 kişi ise yaralandı.

Apartman sakinlerinin uykuda olduğu bir saatte meydana gelen çökme sonucu binanın ilk üç katı tamamen toprak altında kaldı.

Büyük çoğunlukla halkın gönüllü olarak katıldığı kurtarma çalışmaları bir haftada tamamlanabildi. Bu arada, enkaz altında kalan bazı yurttaşlarımız donarak öldü.

Çökmenin nedeninin eksik malzeme kullanımı olduğu tesbit edildi. Bina inşaat halindeyken Belediyece mühürlenmişti. Ancak, müteahhit mühü-

rü sökerek inşaatı bitirdi. Daha sonra belediyenin elektrik ve suyunu bağladığı binada 6 aydan beri oturulmaktaydı.

Olaydan önce kaçak binalar konusunda önlem almayan yetkililer, 83 yurttaşımızın ölümünden sonra basının da yardımıyla çökmenin tüm sorumluluğunu müteahhide yüklediler.

Yıllardır gözardı edilen kaçak binalar sorunu bu olaydan sonra güncellik kazandı. Ardarda yapılan açıklamalarda, Türkiye'de çok sayıda binanın çökme tehlikesi altında olduğu belirtildi. İstanbul'daki binaların yüzde 14'ünün her an çökebileceği açıklandı. (BU oran, dünya ölçülerinde onbinde bir.)

Bu arada İstanbul'da yıkılma tehlikesi olan bir bina yetkililerce boşaltıldı. Sokakta kalmaktansa ölüm tehlikesi altında yaşamayı tercih eden bazı ev sakinleri zorla evlerinden çıkarıldılar.

Yakında çıkması beklenen imar Affı Yasa Tasarısı ile ilgili tartışmalarda Diyarbakır'da çöken binadan sonra yeniden hareketlendi. Mimarlar Odası, MGK Genel Sekreterliğe gönderdiği mektupta **"eğer bir yasa çıkartılacaksa, bu yasa, yasalara karşı çıkanları ve buna engel olamayanları affeden bir yasa değil, bundan böyle kaçak yapılaşmayı önleyici ve mevcut kaçak yapıları zaman içinde tasfiyesini öngören bir yasa olmalıdır"** dedi. Mimarlar Odası imar mevzuatında köklü değişiklikler yapılması gerektiği görüşünde.

SOVYETLERDEN SİNOP'A UÇAK KAÇIRAN 3 KİŞİ BERAAT ETTİ

7 Kasım günü Alman asıllı 3 Sovyet vatandaşı bir yolcu uçağını iç sefer sırasında Sovyetler Birliği'nden kaçırarak Sinop havaalanına indirmişlerdi.

Olaydan sonra SSCB'nin uçak kaçıranların iadesi istemi reddedilerek duruşmaların Sinop'ta yapılmasına karar verildi.

13 Aralık günü yapılan ilk duruşmada SSCB Büyükelçiliğinin duruşmaya gönderdiği müdahil avukatı mahkeme, olayın bitişi Türk topraklarında olması gerekçesiyle reddetti.

Sinop savcılığının sanıklar hakkında beraat istemi ile görülen dava, 20 Aralık günü yapılan ikinci duruşmada 3 sanığın beraatiyle sonuçlandı.

Mahkeme bitiminden sonra Türkiye'de kalmak istemediklerini belirten üç kişi, istekleri üzerine F. Almanya'ya gönderildiler.

UYUŞTURUCU OPERASYONLARI (!)

"Banker Kastelli" olarak tanınan Cevher Özden'in üvey oğlunun uyuşturucu madde kullanımından ölmesi üzerine, basının öncülüğünde tüm Türkiye'de dikkatler uyuşturucu maddeler konusuna yöneldi. Güvenlik kuvvetleri de hareketsiz kalmamış olmak için gazete ekipleriyle ortaklaşa operasyonlar düzenledi. Operasyon resimleri gazetelerin ilk sayfalarını kapladı. Yakalanan esrar satıcıları, aracılar büyük patronmuş gibi kamuoyuna aksettirildi. Nedense hiç suyun başına gidilmeye çalışılmadı. Basın eroin konusuna böylesine fazla yer verirken, ilaç sanayi aracılığıyla bütün toplumu sarmış bulunan uyuşturucu alışkanlığına değinen olmadı.

Türkiye'de NE VAR NE YOK

Karadeniz-52 gazetesi hakkında takipsizlik kararı verildi

ORDU (Cumhuriyet) — 6 Kasım 1982 tarihli Karadeniz 52 gazetesinde mavi renkte yayınlanan Ordu fotoğrafı konuşunda 3. Ordu ve Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığı'nca açılan soruşturma sonunda, takipsizlik kararı verildi.

Karadeniz 52 gazetesinde yayınlanan «Elektrik Ordu'ya 53 yıl önce gelmişti» başlığıyla yayınlanan haberle birlikte Ordu ilinin gece çekilmiş ve elektrikle aydınlatılmış fotoğrafının mavi renkte yayınlanmasından sonra Sıkıyönetim Askeri Savcılığı'nca soruşturma açılmış ve aynı gün gazete toplatılmıştı.

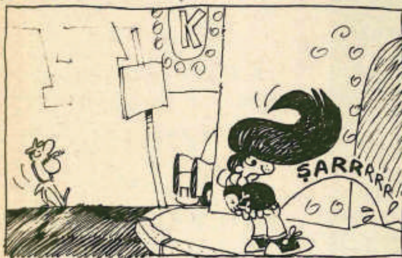
3. Ordu ve Sıkıyönetim Komutanlığı Savcılığı'nca MGK'nin 71 sayılı bildirisine aykırı davranmak suçundan açılan soruşturma sonucunda «..kasti hareket ettiklerine dair mücerret şüpheden başka hiçbir delil bulunmadığı anlaşıldığından sanıklar hakkında tahkikat yapmaya mahal olmadığına..» kararı verildi.

CUNTA, AVRUPA KONSEYİ GÜNDEMİNDE

Avrupa Konseyi Komisyonlarının 11-12 Ocak'ta Paris'te yapıtkları toplantılarda Türkiye cuntası tartışıldı. Siyasi Komisyon Başkanı, yeni Anayasa'nın kuşkularını doğruladığını belirtti. 26 Ocak'taki Konsey toplantısı için bir tavsiye kararı alındı. (Haberi 8. sayfada)

HÜSEYİN

UĞUR DURAK

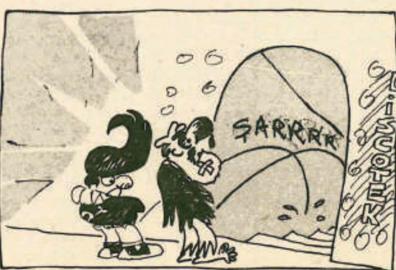

IMPRESSUM

Herausgeber/Sahibi : ADA Verlags- und Handels GmbH.

Redaktionsanschrift/Yazışma adresi : Postfach 25 04 63. 5000 Köln 1

Verantowortlicher Redakteur/ Sorumlu Müdür: Ayşe Danış. Bonner Str. 24. 5000 Köln 1. Tel: (0221) 21 90 64

Druck/Baskı: Kon-Stahl-Stiftung KG. 5309 Meckenheim.

Erscheint monatlich/Aylık Dergi

ÖDEMELER İÇİN

ADA Verlags-und Handels GmbH
Postscheckamt Köln
Konto Nr. 321 568 -508
BLZ 370 100 50
Deutsche Bank Köln
Konto Nr. 330 25 51
BLZ 370 700 60

BASKI VE TUTUKLAMALAR DEVAM EDİYOR

Bir yandan "**Demokrasiye geçiyoruz**" teraneleri öte yandan baskı ve tutuklamalar. Cuntanın güvenlik kuvvetleri son bir ay içinde de ilerici halk güçlerini sindirmek için uyguladığı baskı, terör ve operasyonlara devam etti.

Diyarbakır Sıkıyönetim Bölgesinde çeşitli sol gruplara mensup 110 kişi tutuklandı. Yapılan açıklamaya göre bunların 29'u Türkiye Komünist Emek Partisi'ne, 69'u Türkiye Komünist Partisi'ne, 12'side THKP-C Acilciler'e üye.

Antalya yöresinde yapılan operasyonlarda ise TKP ve Kurtuluş üyesi oldukları ileri sürülen 12 kişi yakalandı. İstanbul'da ise Türkiye Devrimci Komünist Partisi üysi 42 kişi ve Acilciler üyesi iki kişi yakalandı.

Kocaeli, Zonguldak ve İzmir'de de çeşitli operasyonların sürdürdüğü, 41 TKP/ML-TİKKO, 4 Devrimci Yol ve 16 çeşitli örgütlere mensup kişilerin yakalandığı açıklandı.

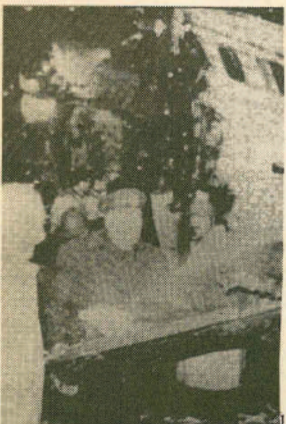
İŞKENCEDE BİR ÖLÜM DAHA

Urfa-Halfeti/Seldek köyü halkından 50 yaşındaki Aziz Ertaş işkencede öldürüldü. Aralık ayı ortalarında meydana gelen olaydan sonra yetkililer Aziz Bektaş'ın ailesine haber göndererek, "**gelin ölünüzü alın**" dediler.

5 İDAM DAHA İNFAZ EDİLDİ

Geçtiğimiz günlerde ikisi Amasya'da, diğerleri Balıkesir, Afyon ve İsparta'da olmak üzere beş idam kararı daha infaz edildi. Siyasi olmıyan sanıkların idam kararları Danışma Meclisi'nde onaylandıktan ve MGK'ca imzalandıktan sonra Resmi Gazetenin mükerrer sayısında yayınlanarak yürürlüğe girdi. Bu idamlarla, cuntadan sonra uygulanan idam sayısı 27'ye çıktı.

THY UÇAĞI DÜŞTÜ 45 KİŞİ ÖLDÜ

THY'na ait Münich, Kopenhag, Paris ve Tripolis bağlantılı İştanbul-Ankara uçağı, Ankara Esenboğa Havaalanına inişe geçtiği sırada düştü... Kazada 45 kişi hayatını kaybetti, 5'i ağır olmak üzere 22 kişi yaralandı.

Uçakta 60 yolcu ve 7 kişilik mürettebat bulunuyordu. Edinilen bilgiye göre uçak Esenboğa Havaalanına iniş izni istedi. Kuleden uçağın görülmediği cevabı verilmesine rağmen, pilot inişe geçeceğini bildirdi. Daha sonra uçakla kule arasındaki bağlantı kesildi ve piste çarpan uçak üç parçaya bölündü. Yakıt deposunun infilak etmesi üzerine yangın çıktı. Kurtarma çalışmaları üç saat sürdü.

İlk incelemelere göre uçağın düşüş nedeninin yoğun kar yağışı ve sis ile muhtemel bir pilot hatası olduğu tahmin ediliyor.

25 gün eğlence yerlerine gitmeme cezasına mahkûm oldu

ANKARA, (Cumhuriyet Bürosu) — Sıkıyönetim Komutanlığının yasakladığı bazı dergileri evinde bulundurduğu savıyla 2 Numaralı Askeri Mahkemede yargılanan sanık **Cevat Balta**, 25 gün Ankara'daki eğlence yerlerine gidememe cezasına mahkûm edildi.

Önceki gün yapılan duruşma sonunda mahkeme, sanık Balta'nın Sıkıyönetim Komutanlığı emirlerine uymadığı gerekçesiyle Sıkıyönetim Yasasının 16/1. maddesi uyarınca bir ay süreyle hapis cezasına mahkûm edilmesini kararlaştırdı. Mahkeme 1 aylık hapis cezasının «Yargılamaya yardımcı oluşu nedeniyle» 25 gün hapis cezasına indirilmesine karar verdi. Daha sonra 25 günlük ceza da 647 sayılı yasanın 4. maddesi uyarınca, bu süre içerisinde «Ankara'da herhangi bir eğlence yerine gitmekten men» cezasına dönüştürüldü.

PİYASA SAĞLIĞA ZARARLI İLAÇLARLA DOLU

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının yaptığı kontroller sonucunda piyasada bulunan bazı ilaçların "**formülüne uygun olmadığı, zararlı yabancı cisimler ihtiva ettiği ve eksik olduğu**" gerekçesiyle toplatılmasına karar verildi. Bu kontroller sırasında bol miktarda sahte ilaç bulundurulduğu da saptandı.

Yıllardır bol miktarda tüketimi yapılan bazı ilaçların sağlığa zararlı bulunması, halk arasında endişe yarattı. Yetkililer yasaklanma kararının uygulanamadığını, zararlı ilaçların satımının sürdüğünü bildirdiler.

BAKAN, ANAYASA KOMİYONU'NA BİLE GELMEYEN SEÇİM YASA TASARISININ ANA HATLARINI AÇIKLADI

Siyasi Partiler Yasa Tasarısı maddeleri Anayasa Komisyonu'nda tek tek saptanıyor. Şu anda sadece 8 maddenin yazımı bitmiş durumda. Bunlar zaten Anayasa'da var olan maddeler. Yasanın genel havasının ne olacağı merakla beklenirken, Devlet Bakanı İlhan Öztrak'ın Time dergisine Seçim Yasası'nın ana hatlarıyla ilgili demeç vermesi ortalığı karıştırdı. Türkiye gazeteleri haberleri, "**seçim kanununun ana hatları belirlendi**", "çifte baraj sistemi getiriliyor" diye verdiler.

Danışma Meclisi üyeleri bu açıklamayı tepkiyle (!) karşıladılar. Üyeler, bu görüşün olsa olsa Bakan'ın şahsi görüşü olabileceğini belirttiler . Ama tepkilerin tümü Bakan'ın bu konuda demeç vermiş olmasına yoğunlaştı. Demecin özüyle ilgili hiç bir eleştiri yapılmadı. Aksine, söz alan herkes, baraj sistemini savundu.

Seçim Yasası çalışmalarına henüz başlanmadığının açıklanmasına rağmen, anlaşılan küçük partilerin parlamentoya katılmasını engelleyecek bazı temel öğeler saptanmış durumda. Bunu Danışma Meclisi İçel Temsilcisi İbrahim Göktepe de şu sözlerle pek güzel ifade ediyor. "**Sayın Öztrak kesin bir dil kullanarak seçim sistemini tayin etmektedir. Bu konuyu yasama organına bıraksa daha iyi olurdu. Bir baraj konulmalıdır ama bu barajın yüzdesinin ne olacağı iyi tesbit edilmelidir.**"

TÜRK DİL KURUMU BAŞBAKANLIĞA BAGLANIYOR

MGK üyesi ve Hava Kuvvetleri Komutanı Org. T.Şahinkaya tarafından "**Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Kurumu**" kurulmasına dair bir yasa tasarısı Danışma Meclisi Başkanlığına sunuldu.

Türk Dil Kurumu, Türk Tarih Kurumu ve Atatürk kültür ve araştırma merkezlerini bünyesinde toplayacak olan kurum, Başbakanlığa bağli olacak. **Bir yüksek kurul tarafından yönetilecek olan "Atatürk Kültür ve Tarih Kurumu"**, aynı alanda faaliyet gösteren diğer kurum ve kuruluşların da çalışmalarını denetleyecek.

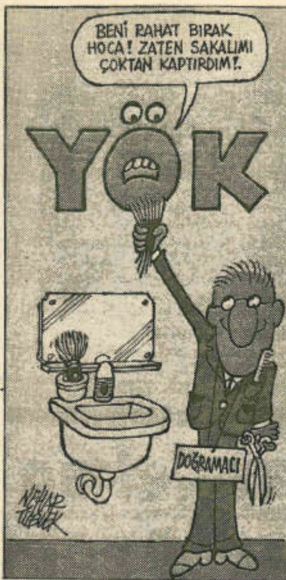
Yüksek kurulda: Başbakan veya bir devlet bakanı başkanlığında, M.Eğitim, Kültür ve Turizm, Gençlik ve Spor bakanları ile Genelkurmay temsilcisi, YÖK Başkanı, TRT Genel Müdürü, Diyanet işleri başkanı, Tanıtma müsteşarı ve Cumhurbaşkanının seçeceği üç üye kurum genel müdürü bulunacak.

Böylece Türk Dil Kurumu'nun da işi bitmiş oldu.

SAKAL YASAĞINI ELEŞTİRMEK YASAKLANDI

YÖK, öğretim üyeleri,öğrenciler ve öğretim kurumlarında çalışan öteki elemanların kılık kıyafetleri konusunda bir genelge yayınladı. Bu genelgede özellikle sakalın yasaklanması ilginç tartışmalara neden oldu. Bir eleştiri furyası başladı. Bunun üzerine sakal **bırakma yasağını eleştirmek de yasaklandı. Bu yasaklama kararı basına** biraz geç ulaşınca, sayfalardaki bu konudaki haber yorum ve karikatürler apar topar kaldırıldı.

Genelgeye göre, erkekler bundan böyle üniversite içinde kravat takacak temiz ve ütülü giysiler giyecekler. Sakal kesinlikle yasak olacak, dudak kenarını aşmayan bıyık bırakılabilecek. Bayanlar ise, temiz, ütülü, aşırı renkte olmayan elbiseler, yüksek olmayan ayakkabı ve gösterişsiz çizme giyecekler. Saçları düzgün bir şekilde taranmış olacak, aşırı makyaj yapamayacaklar.

(Hürriyet'ten)

Yayınlanan bu genelge, özellikle **öğretim üyeleri arasında büyük tartışmalara yol açtı. Bir kısım öğretim üyeleri sakallarını kesmeyeceklerini** belirtirken, bir kısmı da "**sakal için kelle verilmez**" diyerek bu karara uyacaklarını açıkladılar. Bu arada, bazı öğretim üyelerinden "**ideolojik sakalların kesilip, entellektüel sakallara izin verilmesi**" şeklinde ilginç karşı öneriler geldi. Eleştiri yasağı böylesine ilginç önerilerden mahrum kalmamıza neden oldu.

Genelge, 11 Ocak'ta yürürlüğe girdi. Bu tarihten beri sakallı ve kravatsız öğrenciler üniversitelere alınmıyorlar. Öğretim üyelerinin sakallarının ne olduğu konusunda kesin bilgi yok.

KIŞLADA DEMOKRASİ

Güner GÜNEŞ

"**Kışlada bahar**"*yok şimdi,* "**demokrasiye geçiş**"*var! Bugünkü Türkiye'yi askeri kışlaya benzetmenin hafif olduğunu biliyoruz ama temsilde hata olmaz demişler. Konumuz zaten ayrı, demokrasi, sakal tıraşının bile generallerin buyruğuna bağlı olduğu bir ülkede demokrasi!..Kayserililer eşeği boyayıp pastırma yaparlarmış. Biz de general eskilerini boz urbalariyle sivile çevirerek demokrasi yapıyoruz!*

Şimdilerde siyasal partiler yasası da hazırlanıyor, ardından seçim yasası... Devlet Bakanı İlhan Öztrak, çıkarılacak partiler yasasının içeriğini, ilkelerini cuntanın sözcüsü olarak açıkladı! Kurucu Meclis, Aldıkaçtı komisyonu gibi ayrıntılar sahnede bir fon, yeri geldiğ zaman figüranlar. Rejisör perde arkasında. Başrollerde Kenan Evren ve arkadaşları. "**Yeni Anayasa**" *hazırlanırken de aynı sahneyi izlemedik mi?..*

Burjuva demokrasilerinin belli bir ahlaki, belli kuralları vardır. Oyun bu kurallar içinde oynanır. Bizde yapılanlarsa bir kavram düzenbazlığı, sırtlanı kuş gösterme cambazlığı.. Kapatılan siyasal parti yöneticilerine siyaset yasak, millet vekillerine parti kurmak yasak. Dernekler, isci sendikaları kapalı, yöneticileri zindanlarda. Cuntanın izni ile yaşatılan ve iğdiş edilmiş olan sarının sarısı sendikalar için bile "**siyaset**" *büyük bir suç. Sol partiler, örgütler yerle bir edilmiş. Sosyal demokratlar darmadağın. Radikal düşüncenin türlüsü ipotek altında. Hapishaneler, askeri kışlalar tutuklularla dolu. Halk kitleleri sessiz bir yığın, güdülecek sürü. Hesaplar hep onları gütmenin üstüne!..*

İşte Cuntacı generaller böyle bir ortamda demokrasiye geçiyorlar, tankla, topla, tüfekle!..

Öztırak'ın açıklamalarından da anlaşıldığı gibi, "**demokrasi**" *tahtaravillisi ortadan sağa doğru iki büyük parti arasında. Dünya kamuoyunun gözünü boyamak için soldan da paravan bir partiye kuşkusuz izin verilecektir!.Ancak bilinmeli ki, sol eğilimler hiç bir biçimde parlamentoda temsil edilemeyecektir.*

Cuntanın yeni baştan biçimlendirdiği ekonomik ve politik yapıyı omuzlayıp götürecek iki partiden birisinin "**merkez parti**" *olacağı söyleniyor. Bu alandaki kulislerin oldukça yoğunlaştığı gözlenmektedir. Partinin başlığı da şimdiden hazır, general emeklisi Başbakan Ulusu. Merkez parti için örtülü ödenekten bir milyar lira ayrıldığını fısıltı gazetelerinden duymaktayız. Mizansen tamamlandıktan sonra da seyirci olan kitlelere,* "**Paşam çok yaşa!**" *diye bağırmak düşecektir.* "**Anayasa referandumunda**" *da gözdağı verilerek, türlü baskı yöntemleri denenerek yüzde 91* "**evet**" *oyu alınmadı mı? Ardından da,* "**Kenan Paşa çok yaşa!..**"

Bizim halkımız, 600 yıl "**padişahım çok yaşa!**" *bağırmıştır. En az 60 yıldan beri de* "**paşam çok yaşa!**" *diye bağırmaktadır. Kemal Paşa, İsmet Paşa, Cemal Paşa, Sunay Paşa, Evren Paşa!..İçlerinde kuşkusuz saygı değer paşalar da var, eli kanlı maşalar da... Bizim demek istediğimiz, halklarımızın padişahsız, paşasız kendi yönetimlerini bir türlü kuramamış olmalarıdır (Demokrat Parti, Celal Bayar gerçeği paşalar yönetiminden büyük ölçüde soyutlanamayan, ayrı değerlendirilmesi gereken bir konu).*

Bugün ülkemizde bu paşaların en gerici, en şöven olanları işbaşında. O denli de ABD emperyalizmine, Nato'ya bağımlı ve bağlı. Demokrasi oyunu bu paşalara çizdirilen kurallar içinde oynanacak!

Burada ilginç olan bu olaylar ve oyunlar karşısında Türkiye solunun tavrıdır, ne yaptığı ne yapacağıdır? Türkiye'de zindanları dolduran onbinler var bugün. Dört duvar arasında onlar, işkence ve ölüm pahasına da olsa direniyorlar ve halkların davasını yiğitçe savinuyorlar. Bu onbinlerin dışarda yakınları, milyonlarca sempatizanları var. İşkence, operasyon, idamlarda yaşamını yitiren devrimcilerin acılarını canevlerinde yaşatanlar var. Ve onlarla birlikte daha nice nice milyonlar...

Bu milyonlar, bu antifaşist yurtsever büyük kitle, cuntanın kurduracağı paravan partilerin yedeğine takılacak, kurtuluşu onlanlardan mı bekleyecektir? Yoksa o büyük birikimden doğan ve onları anti-emperyalist, anti-faşist demokratik bir proğram çevresinde toplayacak güvenilir bir örgütten mi?..

Görünen o ki, Türkiye solu 12 Eylül şokundan yeterince kurtulamadı, derlenip toparlanamadı...Yurt içinde olanların üstündeki baskı, terör ortada. Soluk almalarına fırsat verilmiyor! Ya yurt dışında hiç de küçümsenmeyecek bir potansiyele sahip olan Türkiye solu ne yapmaktadır? Dar grupçuluk anlayısının, bölük pörçük tellerden çalmanın halklarımıza kaça mal olduğunu hep birlikte gördük, yaşadık...Yaşanan gerçekler karşısında bir şeyler yapmanın zamanı gelmedi mi dersiniz? Bu alanda görülen bazı çalışmaları, cepheleşme girişimlerini, atılan somut adımları elbet de küçümsemiyoruz. Ancak bunlar yeterli mi?..

Kanımızca keskin teorik tartışmalardan önce kaybedilen demokratik mevzileri yeniden kazanmak mücadelesi ilk hedef olarak karşımızda durmaktadır. Bu mücadele özellikle bağımsızlık, demokratik haklar, insan hakları mücadelesidir. Temeldeki ideolojik ayrılıklar saklı kalmak koşulu ile "**asgari müştereklerde**" *bir araya gelinemez mi? Adı ne olursa olsun, (ister parti, ister cephe) büyük halk yığınlarını kucaklayacak bir örgütlenme biçimi hayata geçirilemez mi?.. Yurt içinde, yurt dışında, kuşkusuz her iki zeminde de yapılacak işler var.*

Yine geç kalıyoruz galiba. Atı alan üsküdarı geçiyor!

CUNTAYA KARŞI ALTERNATİF BİR DEMOKRASİ PLATFORMUNUN ÖNEMİ

Seçim ve siyasi partilerle ilgili hazırlıklar siyasi arenada kısmi bir canlılık yarattı. Şimdi bir çok çevre çok sınırlı da olsa bu konuları tartışıyor. Özellikle tekelci burjuvazinin eski ve yeni sivil kadroları ile bazı çevreler, bir yandan, parti oluşturabilmek için hazırlanırken bir yandan da **"demokrasiye dönüş"** sürecinin yumuşaması için cuntayı ve Danışma Meclisi'ni etkilemeye, yönlendirmeye çalışıyor lar. Devre dışı tutulmak istenen sol da kendisine bir çıkış yolu arıyor.

Generaller ise, tıpkı anayasa tartışmasında olduğu gibi bu sürecin de tam bir belirsizlik havası içinde gelişmesini ve sürecin belli bir noktasında kendi politikalarını dayatmaya ve benimsetmeyi planlıyorlar. Bazı burjuva çevrelerin bu sürecin kendileri ile Cunta arasında bir uzlaşma sağlanarak yaşanması yönündeki girişimlerinin yine boşa gideceği görülüyor.

Çünkü, cunta, 12 Eylül'le birlikte başlayan **"Devleti onarma ve yeniden örgütleme proğramı"**nın başarısı için toplumun büyük bir bölümünün siyasal faaliyetin dışında kalmasını, siyasetin çok bir dar kesimin tekelinde olmasını, siyasal faaliyetin araç ve kurumlarının buna uygun biçimlendirilmesini şart görmektedir. Yalnız işçi sınıfı, halk güçleri, ilerici ve devrimcileri değil, egemen sınıfların çeşitli sivil politik kadrolarını da siyasi faaliyetin dışında tutmak istemektedir. Cuntanın bu konuda da başarılı olduğu görülmektedir.

O nedenle, burjuvazinin değişik yönelimdeki temsilcilerinin, seçimlere kadar yaşanacak süreci etkilemek yönünde ciddi bir muhalefet yapabilecekleri ve bunun sonucu olarak da cuntanın bu kesimlerle uzlaşma sağlayarak 12 Mart 1971 sonrası döneme benzer, **"demokrasili günlere dönüleceği"** ve böylece rejimin yumuşayacağı hayaline kapılmamak gerekir. Bir yumuşamanın tersine, rejimin tam bir şiddet ortamında kurumsallaştığı, zor'un günlük yaşamı bile belirleyen bir öge olduğu görülmekte, biçimlendirilen sistemin oturduğunu gösteren kanıtlar hergün çoğalmaktadır. (Nazlı Ilıcak bile "demokrasiye çeyrek kala ortamı biraz gevşetmek, demokrasiye uygun bir yumuşaklığı getirmek gerekmez mi" diye soruyor!..)

Seçimlere kadar yaşanacak olan süreci, - olağanüstü bir gelişme olmazsa - faşist generallerin ve yandaşlarının dışında hiç bir gücün etkileme ve belirleme şansı görülmemektedir.

Devletin yeniden örgütlenmesi, siyasal hayatın düzenlenmesi ve kurumlaşması gibi konularda cunta ile aynı şeyleri düşünmediklerini idda eden CHP ve AP gibi güçlerin Anayasa oylaması sırasındaki tutumları bunların tukenmişliklerini, ciddi bir muhalefet odağı olamıyacaklarını kanıtlamıştır. Ozellikle CHP'lilerin kendi anlayışları doğrutusunda bir şeyler yapabilmelerinin tek koşulu,cuntaya karşı radikal bir tutum takınmaları ve generallerin çağdışı zorbalıklarına, antidemokratik uygulamalarına biçimsel ve yüzeysel olarak değil esastan karşı çıkmalarıdır. Bunlar eski tutumlarını sürdürmeye devam ettikleri sürece, hiç bir etkilerinin olamıyacağını bilmelidirler.

Sivil burjuva siyasal güçlerin ve bazı küçük-burjuva ilerici çevrelerin siyasi partiler yasası hazırlıkları sürecindeki tartışmalara katılış biçimlerine bakıldığında bunların referandum sonuçlarından gerekli dersi çıkarmadıkları görülmektedir. Burjuva demokrasisini veya ona birazcık benzeyen bir rejimi savunuyor görünenler, - gerçekten savunanlar da dahil - yaptıkları tartışmaların neye ve kime hizmet ettiğini göremiyecek kadar cahil olamazlar!

İşte böyle bir ortamda gerçek bir demokrasi uğruna mücadele, solun üstüne yıkılmış durumdadır. **Bugün görülmektedir ki, cuntaya karşı demokrasi için mücadele edebilme ve sonuç alabilme şansına ve olanağına sahip olan tek güç soldur, ilerici, yurtsever, demokrat ve devrimci halk güçleridir.** Rejimin, ilerici, demokrat güçlere, aydınlara, devrimcilere, nefes alabilecekleri küçük bir kapı bile bırakmak istememesine karşın bu böyledir.

Bu nasıl başarılabilir ?

Herşeyden önce cuntanın politikalarını cunta ile tartışmamak, generalleri kendi karanlık emelleriyle ve kaderleriyle başbaşa bırakmak gerekmektedir. Referandum süreci, cuntayla demokrasi ve anayasa gibi konularda tartışmaya giren bir takım sol ve ilerici çevrelerin bu tutumlarının, kendi düşüncelerine ve inançlarına değil, generallerin proğramına hizmet ettiğini göstermiş, kanıtlamıştır.

Generallerle demokrasi tartışması yapmak, yalnız gülünç bir duruma düşmek değil, onun da ötesinde tüm toplumsal değerleri hiçe saymak anlamına gelecektir.

Cuntanın dayattığı ve adına "demokrasi", "demokrasiye geçiş" dediği platformun reddedilmesi, bunun yerine bir başka platformun yaratılması, bugün son derece önemli bir görev olmalıdır.

Bu platform, askeri faşist rejimin Demokrasi Modeline **karşı** ve **ona rağmen** oluşturulmalıdır. Bu doğaldır ki, cunta demokrasisinin dışında, onun çizdiği çerçevenin ötesinde ve onun sınırlarını tanımıyan bir anlayışla ele alınabilecek, geliştirilebilecek olan bir platformdur.

Demokrasi tartışması, önümüzdeki dönemin can alıcı sorunlarından birisi olacaktır. Demokrasi, cuntanın "demokrasi budur" diye çizdiği alana sığmayacak kadar kapsamlıdır ve zengin bir içerik taşımaktadır. Bu zengin içeriğin kavranabilmesi ve demokrasinin gerçek zeminine oturutulabilmesi de yine ancak cuntaya karşı alternatif bir platform yaratmaktan geçecektir.

Rejimin ve yasalarla kurumların içinde toplumsal muhalefetin sesini duyurabileceği bazı boşluklar kuşkusuz olacaktır ve de sınıf mücadelesi böyle boşlukları kuşkusuz zorlayacaktır. Bu boşluklardan yararlanabilmek, bunları demokrasi mücadelesi için kullanabilmek ancak cunta demokrasinin dışında bir platform yaratıldığı sürece mümkün ve anlamlı olacaktır. Salt bu boşlukları değerlendirerek, demokrasi mücadelesini bu boşlukların yaratacağı olanaklarla sınırlı tutmak anlayışı benimsenemez.

En özlü anlatımıyla, işçi sınıfının ve tüm emekçilerin doğrudan yönetimi kitlelerin toplumsal yaşamın tüm alanlarında karar alma ve uygulama süreçlerine doğrudan katılımı demek olan bir demokrasi platformunun Türkiye sınıflar mücadelesinde kendisini şu ya da bu yönde biçimlendireceği açıktır. Ülkemizdeki sınıf mücadelesinin, demokrasi kavgasının deneyleri işçi sınıfı ve halk güçlerinin böyle bir platform yaratabileceklerini kanıtlamıştır. İşçi sınıfı, emekçiler, ilerici ve demokrat güçler, artık **kendi demokrasilerini** elde etmek için bir takım burjuva liberal akımların peşinden gitmenin bir daha denenmeyecek kadar pahalı sonuçlar doğurduğunu son bir kaç yılda somut olarak görebilmişlerdir.

Bugün ülkemizde alternatif bir demokrasi platformu oluşturabilmenin potansiyelleri vardır. Bu potansiyel, hem kendisini çarçur ettirmeyecek, hedefinden saptırmayacak kadar deneyli, hem de cuntanın veya başkaca herhangi bir gücün iradesine aldırmadan ve o iradeyi tanımayarak kendi bağımsız çizgisini dayatacak kadar olgundur.

Şimdi önemli olan, bu potansiyellerin gerçek bir demokrasi için birleştirilebilmesi, bunun yurtiçinde ve yurtdışında sesini duyurabilmesi için gerekli adımları atmaktır. Bu görev, gayri meşru bir rejime karşı ilericilerin, demokratların en meşru hakları ve sorumluluklarıdır.

Yeni Anayasa ile getirilen devlet örgütlenmesinin Türkiye Cumhuriyeti tarihinde bir dönüm noktası olduğunu Bugün herkesin görebilmesi gerekiyor. Öyleyse seçimler süreci de, ilerici, demokrat yurtsever ve devrimci güçler için yeni bir demokrasi, alternatif bir demokrasi platformu yaratma mücadelesinin geliştiği, cunta demokrasisine karşı halklarımızın kendi demokrasi anlayışının bayraklaştırıldığı bir dönem olmalıdır.

SİYASAL FAALİYET HAREKETLENİRKEN

Sait Kozacıoğlu

Cunta siyaset ysasağını aralıyor. Bu ayın sonunda Siyasi Partiler Kanunu, Mart sonunda Seçim Kanunu ilan edilecek. Sonbaharda da seçim vaat ediliyor. Bütünüyle cuntanın güdümünde ve cuntanın amaçlarına tabi olarak seyreden bu süreç, hiç kuşkusuz ki bir demokratikleşme değil. Tam tersine, bu sürecin mantığı, fiilen yok edilmiş bulunan demokratik hakların hukuken de etkisizleştirilmesi. Demokrasi ile siyasal faaliyetin birbirinden koparılması, tüm insan hak ve özgürlüklerinin özünün ortadan kaldırıldığı bir siyasal ortamın biçimlendirilmesi. Bu keyfi bir gelişme değil. Cunta uzun vadede tek siyasal odak olma konumunu koruyamayacak. Hem toplumsal, hem de uluslararası şartlar cuntayı bu konumunu terketmeğe zorluyor. Alanı daraltılmış bir siyasal faaliyet işte bu şartların baskısını hafifletmeye yönelik bir araç.

İçerdiği görüntüyü kurtarma unsuruna rağmen bu sürecin şekillendireceği siyasal faaliyeti sahte olarak nitelemek de yanlış. Bütün sınırlılığına rağmen izin verilen bu siyasal alan kendi gerçekliğini, içerdiği çelişkilerle ortaya koyacak. Bu daraltılmış alanda birçok ayrı siyasetin boy göstereceği bugünden gözlemlenebiliyor. Minderin olanca küçültülmesine rağmen, soyunmaya niyetlenenlerin, hatta şimdiden soyunmuş olanların sayısı hiçte az değil. Seçimlere bir değil birsürü Adalet Partisi ve yine birsürü Cumhuriyet halk Partisinin gireceği bugünden varsayılabilir. Bir yandan eski siyasi parti yöneticilerine getirilen siyaset yasağı, diğer yandan da sosyalizmin bu siyasal alanın kesinlikle dışında tutulması, siyaset heveslilerini o kadar iştahlandırıyor ki, hareket alanının sınırını göremez oluyorlar. Çünkü siyasetin devlet üzerindeki etkisinin azaltılmasına karşın, aynı zamanda da sivil toplumun,-sendikaları, meslek örgütleri, kitle dernekleri ile örgütlü bir sivil toplumun- siyasi alan üzerindeki etkisi de yok edilmiş durumda. Sivil toplumun örgütlenmesi dağıtılıp, denetimi ortadan kaldırılınca, o dar siyaset minderi ,üzerinde at koşturulacak kadar büyüyor profesyonel siyasetçiler için. Cuntanın süregiden varlığını örten, hem toplumsal hem de uluslararası dikkatleri üzerinde toplayan sınırlı ama hareketli bir siyasal faaliyet başlamak üzere.

Cuntanın kurumlaşma süreci anayasa ile başlayarak açılımlarını gözler önüne sererken, bazı solcu ve demokrat aydınlarda da cunta ile demokrasi tartışması yapma uğraşıları görülmekte. Bu uğraş, bu aydınların ne kadar kör bir karanlığın içinde olduklarını göstermekten başka bir işe yaramıyor. Halka dayatılan o anayasadan sonra siyasal partiler ve seçim kanunu üzerinde demokrasi tartışması yapmak, demokrasi ile siyasal faaliyeti birbirine karıştırmaktan başka birşey değil. 1960'dan bu yana kazanılan deneyim, elbetde Türkiye'de bu tür demokrasi tartışması yapılmasını gerektiriyor. Ama cunta bu tartışmada taraf değil. Cuntanın programı **"demokrasiyę yeniden inşa"** da değil. Cunta, ülkemizde, sivil toplumla siyasi faaliyet, siyasi faaliyet ile devlet arasında aşılmaz sedler örmekle meşgul. Faşist rejimin kalıcılığı siyasi faaliyetin belirleyiciliğinden ayrı kalınmasına, siyasal radikalizasyonun önlenmesi ise siyasi faaliyet ile sivil toplumun bribirinden ayrılmasına bağlı. Bu süreci cunta ile tartışmak, burjuva demokratik işleyişleri tanımağa yöneltmek mümkün değil. Bu ancak rahat aydın avanaklığı. Burjuva demokrasileri toplumsal hayatın siyasal ve sivil işbölümüne ama aynı zamanda da bu bölümlerin karşılıklı etkileşim içinde birbirini yeniden üretmesine dayanır. Cunta ise üçlü bir yapı inşa ediyor: **Kendisinin oluşturduğu, rejimi belirleyen ama siyasal sorumluluğu olmayan bir "resmi" toplum, hakim sınıfların belirlenmiş rejim çerçevesinde siyaset üretecekleri bir siyasal toplum ve tüm örgütlenmesi dağıtılmış, siyaset ile ilişkileri koparılmış bir sivil toplum. Bu proğramın bütününü reddetmeden demokrasi tatışması yapmak ancak abesle iştigal etmek olabilir.**

Öte yandan bu gelişmeyi farketmemek yada görmezden gelmek de elbet yanlış. Önümüzdeki aylarda cuntanın tanımladığı bu siyasal alanın, ya cuntanın proğramını uygulayan, ya şartlarını benimseyen, yada yalnızca sineye çeken burjuva siyasal örgütlerle kaplanışını göreceğiz. Fakat cunta bu alanın sınırlarını dikkatle çizse de, ona iç işleyişinde özerklik tanımak zorunda olduğundan tatsız sürprizlerle karşılaşabilir. Bu alan Cuntayı da faşist rejimi de reddeden demokratik müdahalelere sahne olabilir. Cunta siyaset yasağını aralamak zorunda, ancak böylelikle çıplak askeri diktatörlük yerine faşist devlet hegomonyasını ikame edebilir. Bu durumda açılan siyaset sahnesi cuntanın yumuşak karnını oluşturuyor. Bu alanı cuntanın istediği gibi örtmesine engel olacak müdahalelerin demokrasi mücadelesine hizmet edeceği anlaşılıyor.

HALKA KENDİ PARTİSİNİ KURMA HAKKI TANINMIYOR

Baştarafı birinci sayfada

teliğin sağlanıp sağlanamadığı bilinmiyor. Bunlar, siyasi faaliyet için 1988'e kadar beklemeye insanların tahammül edemeyeceği görüşünde.

CHP'nin derlenmesi çalışmalarında genel kanı Ecevit' siz bir birlikteliğin sağlanacağı yolunda. Ancak siyasi partiler yasası çıktığında mevcut grupların bir bölümünün dışlanacağının büyük bir olasılık olduğu söyleniyor. Nitekim son günlerde bazı etkili CHP'lilerde yılgınlık eğilimi göze çarpıyor. Örneğin toparlanma hareketinin lideri olarak lanse edilen Necdet Uğur'un artık halkın kendilerine güveninin kalmadığı kanısında olduğu bildiriliyor. Necdet Uğur'un bu nedenle Başbakan ***Ulusu'nun kuracağı merkez partisi için olumlu düşünmeye başladığı söyleniyor.***

Merkez Partisine CHP'nin ılımlı kanadını çekme operasyonunda ilginç bir gelişme de şu: Tarhan Erdem, Milliyet Gazetesi Genel Koordinatörlüğüne getirilirken, Mehmet Barlas'a da yeniden bu gazetede başyazı yazma görevi verildi. Kurt Gazeteci diye bilinen ve halen Güneş Gazetesinde yazan Cüneyt Arcayürek'in de yakında Milliyet'te yazmaya başlayacağı belirtiliyor. Milliyet Gazetesi'nde son günlerde Başbakan Ulusu'nun makalelerinin yayınlanmaya başlaması bu gazetenin hem CHP'yi etkileme hem de Merkez Partisi girişimlerinin destekçisi olma çabasında olduğu gözleniyor.

AP CENAHINDA NE VAR NE YOK?

Süleyman Demirel'in, siyasi partiler ve seçim yasaları çıktıktan hemen sonra partileşilebileceği görüşünde olduğu söyleniyor. Demirel, kendisine bağlı kalacaklarını zannettiği eski AP'nin merkez, il ve ilçelerdeki ***profesyonel kadroları tesbit etmeye çalışıyor. Bu arada iktidarı döneminde üst düzeyde görev yapmış*** *bazı eski bürokratlarla belirli bir çalışmanın yürütüldüğü izlenimi veriyor.*

Bu günlerde Bülent Ulusu'nun liderliğindeki Merkez Partisi için ve Turgut Özal'ın kuracağı söylenen Merkez Sağ partisi için Demirel'e yakınlaşma girişimleri var. Bu çerçevede Demirel'le Turgut Özal'ı barıştırma çabaları yoğun. Ancak Demirel bu çabalara şu ana kadar açık bir cevap vermiş değil. Demirel'in önem ve öncelik verdiği konu, profeyonel kadroları elde tutmak.

Demirel'in Merkez Partisine destek vermek için istekleri oldukça fazla. Bu durumda partisinden Merkez Partiye kayacakların dışında kalanlarla merkez sağ partisi oluşturması beklenebilir. Bir söylentiye göre, Demirel, demokrasiye geniş anlamda sahip çıkan ve daha çağdaş bir yapıda olan bir merkez sağ parti düşüncesinde!.. Böyle bir gelişme, bir ölçüde de MHP nin bu partileşmedeki etkisi ile AP'lileşmiş MHP'lilere ve bunların etkilerine bağlı. Bu konuda ayrım henüz belirsiz, gelişmeler tam net değil.

SAĞDAKİ POST KAVGASI SÜRÜYOR

Ancak Tercüman Gazetesi'nde yer alan bazı yazılardan şu anda en büyük kavganın AP-Tercüman çevreleri ile Cunta ve yandaşları arasında olduğu görülüyor. **Merkez Partisi yada Devlet Partisi girişimlerinin dayanacağı taban ile AP'lilerin dayandığı taban aynı. Generaller MHP'lileri kendi tabanları yapmaya uğraşırker AP-Tercüman çevresi de aynı çalışma içinde. İdamla yargılanırken serbest bırakılan MHP'li Agah** *Oktay Güner'in Tercüman gazetesinde boy göstermesi bunun bir kanıtı olabilir. Cunta güdümünde kurulacak partinin el attığı kesimlerden birisi de 12 Eylül öncesi AP'ye oy veren kitleler. Demirel ve Tercüman bu kitleleri sivil bir program etrafında tutmaya ve Ulusu'nun partisini* **"Devlet Partisi"** *şeklinde adlandırarak gözden düşürmeye çalışırken, generaller de ellerindeki olanakları ve AP çevrelerinden devşirdikleri kadroları üstaca kullanarak kendilerine kitle tabanı kazanmaya çalışıyorlar.*

Sivil bir Merkez Sağ Partisi oluşturmaya soyunanlar arasında da belli bir bütünlüğün olduğu söylenemez. Büyük iş çevreleri arasında böyle bir parti için tam bir görüş birliğinin sağlanamadığı söyleniyor. Bunların bir kaç guruba ayrıldıkları belirtiliyor. Nazlı Ilıcak, 14 Ocak'taki yazısında, **"önemli olan tavan değil, tabandır. Tabana dayanamayan, onun hislerine tercüman olmayan partiler ve kadrolar birer tabela partisi içinde sönmeye mahkumdurlar."** *diyor ve AP ve MHP tabanı üzerinde hesap yapanları uyarıyor. Ilıcak, ayrı hareket edenleri ise, AP ve MHP'nin mevcut kitlesini parçalamadan tek bir parti çatısı altında toplamak için bir araya gelmeye çağırıyor. AP ve MHP'lilere ise,* **"güvendiğiniz kimselerin işaretini bekleyin"** *diye sesleniyor.*

Sol çevrelere gelince: Anayasa oylaması öncesi kendileri hiç bir çaba harcamadıkları halde %40 hayır oyu bekleyen fakat referandum sonuçlarından şoke olan bazı sol çevrelerin bekleme dönemi içinde oldukları belirtiliyor. Oylama sonuçlarının yarattığı karamsarlığın bu çevreleri politika dışı alanlara yönelttiği gözleniyor. Öte yandan, 12 Eylül öncesi dönemde hiç bir etkinliği ve gücü olmayan bazı kişi ve grupların sosyalist parti hazırlığı içinde oldukalrı söyleniyor. Bunlardan Mehmet Ali Aybar'ın bazı akademisyenlerle böyle bir parti hazırlıgı yaptığı, ancak sol kamu oyunun bu tip icazetli sol partilere güvenmeyeceği, onaylamayacağı belirtiliyor. Önemli bir sol çevrenin ise arayış içerisinde oldukları gözleniyor. Cunta ile hesaplaşmanın gereğine inanan ve cunta politikalarına alet olmayan önemli bir sol potansiyelin bu gelişmeler karşısında nasıl bir çıkış yolu bulacağı merakla bekleniyor.

Yeni yıla yüksek fiyatlar, düşük ücretlerle girdik

24 milyon kişi bu yıl nasıl geçinecek!

İşçi, memur emekli kesim yeni yıla yeni ücret ve yeni fiyatlarla girdi. Geçtiğimiz aylarda yapılan düzenlemelerle 8 milyona yakın kişinin yeni yılda alacağı ücret ve maaşlara temel olan göstergeler yeniden belirlendi. Her ücretli ve emeklinin bakmakla yükümlü olduğu insan sayısı 2 kabul edilirse bu göstergeler 24 milyon yurttaşımızın geçim düzeyini de belirtiyor. Bunlardan, askari ücret, memur maaş katsayısı ve yakacak zammı geçtiğimiz ay belirlendi. Yüksek Hakem Kurulunun 1983'te yürürlüğe girecek toplu sözleşmeler için öngördüğü ücret artışları ise henüz belli değil. (Ocak ayı içinde belirlenecek)

ÇARŞI PAZAR NE DURUMDA

Yeni ücret artışları belirlenirken gözönüne alındığı öne sürülen ögelerin başında fiyat artışları geliyordu. Tartışmalar, fiyatların 1982'de ne kadar arttığı ve 1983' te ne kadar artacağı etrafında yoğunlaştı. Ülkemizde sağlıklı fiyat endekslerinin olmayışı gerçek fiyat artışlarını saptamayı da zorlaştırıyor. 1950'lerin tüketim kalıplarını gözönüne alarak hazırlanmış eksik geçinme endeksleri günün gereksinimine yanıt vermiyor. Kira gideri bir ailenin gelirinin yarısını götürürken bu endekslerde böyle bir kalem yer almıyor. Çalışanların ücretleri gündeme geldiğinde, çoğu kez enflasyonu belirleyen gösterge olarak alçaktan seyreden toptan eşya endekslerine bakılıyor. Oysa bu endeksler halk kesimi için fazla anlam taşımıyor. Bu nedenle ücretli kesim göstergesi -tüm eksikliklerine karşın -geçinme endeksleridir.

Ticaret Bakanlığınca yayınlanan Ankara ve İstanbul geçinme endeksleri 1982'nin ilk 11 ayında fiyat artışlarını %26,5 olarak gösteriyor. Kasım ve Aralık aylarındaki zamların etkisi gözönüne alındığında geçtiğimiz yılda fiyat artışlarının %30'u aştığını, hatta % 35'e ulaştığını söylemek mümkün.

Dar gelirli kesimleri yalnız geçen yılın değil bu yılın fiyat artışları da ilgilendiriyor. Yeni ücret artışları geçen yılki zamları göğüslemek bir yana bu yıl yapılacak zamlarla başedebilecek mi? Enflasyonun bu yıl gerileyeceğine işaret eden belirtiler ne yazık ki yok. Kastelli olayı sonrasında meydana gelen genişlemenin fiyatlar üzerindeki etkisi henüz kaybolmuş değil. Sürekli devalüasyonlar dışalımı pahalılandırarak iç fiyat artışlarınada neden oluyor.KİT zamlarının arkası kesilmiyor. İflasın eşiğindeki firma ve bankalarla yapılan devlet desteği enflasyonu hızlandıran bir diğer kaynak. Firmaların, artan maliyetlerini fiyatlara yansıtma eğilimi de değişmedi. Ayrıca 1983'ün seçim yılı olacağı, dolayısıyla "malum nedenlerle" antienflasyonist politikadan taviz verileceği de çok muhtemel. Bütün bunlar, bu yılki fiyat artışlarının geçen yılın pek de altında kalmayacağı, hatta üstüne çıkacağını söylemek için yeterli nedenler.

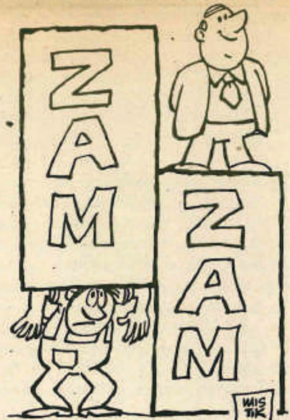
Fiyatlar cephesinde durum böyle iken yeni yılın ücret artışları ne düzeyde? Sekiz milyona yakın yurttaşın yeni gelirleri yükselen fiyatlara yetecek mi? Aileleriyle birlikte düşünüldüğüde toplam nüfusumuzun yarısını aşan bu kitle, geçinmenin yolunu bulabilecek mi?

YENİ ASGARİ ÜCRET: BUNA DA MI ŞÜKRET?

İşçi kesimini ilgilendiren önemli kararlardan biri yeni asgari ücret oldu. Çalışmalarına Kasım ayında başlayan Asgari ücret Komisyonu 15 Aralık'ta tarım dışı kesimde çalışanların, 24 Aralık'ta da tarım ve orman işçilerinin asgari ücreti belirledi. 1 Ocak 1983'te yürürlüğe giren bu karara göre tarım dışı kesimde uygulanan asgari ücret 16 yaşından büyükler için brüt 16 bin 200 lira, 16 yaşından küçükler için ise brüt 11 100 lira oldu. 'Tarım kesiminde ise asgari ücretin 16 yaşından büyükler için brüt 13 bin 200 lira, 16 yaşından küçükler için ise 8 bin 760 lira olması kararlaştırıldı.

Son olarak 1 Nisan 1981'de brüt 10 bin lira olarak belirlenen asgari ücret yüzde 62, net olarak ise yüzde 52 artış gösterdi. Ancak mutlak anlamda bu artış çok sınırlı kaldı. Geçen yıl asgari ücretle çalışan evli, bir çocuklu bir işçinin eline 7136 lira gecerken bu yıl 10 bin 903 lira gececek. Asgari ücretle çalışan iki çocuklu evli ise net 10 bin 957 lira alacak.

Asgari ücret en çok sendikasız, sigortasız işçiler açısından önemli. Türkiye'de yeterli istatistikler olmadığı için bu tür işçilerin sayısı konusunda kesin şeyler söylemek mümkün değil. 1980 verileri, 18 milyonluk faal nüfusdan 6,4 milyonunun ücretli kimseler olduğunu ortaya koyuyor. Bunların da 1,5 milyonunu memurlar oluşturduğuna göre işçi sitatüsündeki kesim 5 milyona yaklaşıyor. Işçilerden sigortalı ve bir ölçüde de sendikalı olanların sayısı 2,2 milyon dolayında. Geri kalan 2,8 milyonluk kesimi asgari ücretin düzeyi çok yakından ilgilendiriyor. Bu nüfusun da yaklaşık 500 bini tarım kesiminde, 2,3 milyonu sanayi ve hizmetler kesiminde.

Öte yandan sendikalı işyerlerinin toplu sözleşmelerinde ise yeni girecek işçinin asgari ücretten alınacağı, ayrıca değişik oranda seyyanen ücret verileceği konusunda maddeler var. Bu nedenle toplu sözleşme kapsamında olan işyerlerinde de asgari ücret önem taşıyor.

İlgili yasa bir çırağın ücretinin asgari ücretin yüzde 30'unun altında olamayacağını belirttiğinden asgari ücret çırakları da ilgilendiriyor.

Daha da önemlisi, asgari ücret Yüksek Hakem Kurulu tarafından belirlenen toplu sözleşmeli işçi ücretlerinin düzeyini belirtmede gözönüne alınan önemli bir gösterge niteliğinde.

Yakın zamana kadar asgari ücret, işçilerin kıdem tazminatının tavanını ve 12'nci derecenin birinci kademesi ile 15'nci dereceler arasında maaş alan 300 bin dolayındaki devlet memurunun gelirini de etkiliyordu. Aralık ayı içinde yapılan bir değişikle kıdem tazminatıyla asgari ücretin ilişkisi kesildi. Bu değişiklik öncesinde, kıdem tazminatının yıllık miktarı asgari artması bu tavanın da işçiler lehine yükselmesi demektir. Yapılan son düzenlemeyle işçiler bu haktan yoksun kaldılar.

Öte yandan Devlet Personel Yasası'ndaki bir hüküm en düşük devlet memuru maaşının işçilerin asgari ücretinden düşük olamayacağını, ek tazminatlarla asgari ücret düzeyin çıkarılacağını belirtiyor. Bu durumda, 15, 14 ve 13'ncü derecelerin bütün kademelerindekilerle 12'nci derecenin 1 ve 7'nci kademeleri arasındaki memurların maaşları ek tazminatlarla yeni asgari ücret düzeyine çıkarmak gerekiyor. Ne var ki halen Danışma Meclisinde bulunan 657 Sayılı Devlet Personel Yasasında değişiklik öngören tasarı memur maaşları ile asgari ücret arasındaki ilişkinin kaldırılmasını, 300 bin memuru ilgilendiren ek tazminatların ödenmesini öngörüyor.

KATSAYI 34 OLUNCA....

Yeni yıla 1,5 milyonu aşkın memur kitlesi de yeni maaşlarla girdi. Katsayının 34'e çıkarılmasıyla bir ile 4'ncü derece arasındaki memur maaşları ortalama net yüzde 23.4'ncü derecenin altındakilerin net maaşları ise yüzde 27 arttı. Ayrıca, yakacak zammı da 3 bin 500 liradan 6 bin liraya çıkarıldı.

Yeni katsayıyla emekli memur, emekli işçi ile Sosyal Sigortalar Kurumu ve Emekli Sandığından maaş alan diğer dul, yetim v.b. kesimlerin de gelirleri yeniden belirlendi. Yeni yılda en üst düzeyindeki memur emeklisi yeni yakacak zammıyla birlikte geliri yüzde 27,4 artarak 46 bin 35 liraya, 10'ncu derecedeki memurun geliri ise yüzde 30 artışla 18 bin liraya yaklaştı. Emekli Sandığından aylık alan malul, dul ve yetimler de benzer zamlar aldılar. 1982'de %35'i bulan ve 1983'de bu düzeyin altına düşmeyecek olan enflasyon karşısında bu zamların pek anlamı yok.

Yeni katsayı işçi emeklileri ve SSK'dan maaş alan diğer kesimlerin de maaşlarını etkiledi. En az 20 yıl fiilen prim ödemiş en yüksek derecedeki işçi emeklisi 6000 lira yakacak zammıyla birlikte 26 bin lira, en düşük derecedeki ise 16 bin lira dolayında maaş alacak. Memur emeklileriyle işçi emeklileri arasındaki aylık farkı sorunun bir diğer boyutu. İkisi de 25 yıllık çalışmadan sonra en üst dereceyle emekli oldukları halde memur emeklisi 48 bin 364 lira, işçi emeklisi ise 25 bin 992 lira aylık alıyor.

Katsayı artışı işçilerin SSK primlerini de arttırdı. 1981'de değiştirilen Sosyal Sigortalar Kanunu her yıl Bütçe Kanunu ile saptanan memur maaş katsayısının, sigorta primine esas kazanç sınırlarının belirlenmesinde de uygulanacağı ilkesini getirmişti. Bu durumda 1983'ten itibaren brüt maaşı 28 bin 650 liranın üstünde olanlardan ayda 470, altında olanlardan 504 lira daha fazla prim alınacak.

YHK NE VERECEK?

Yüksek Hakem Kurulu (YHK)'nun 1982'de sözleşmesi biten işçiler için öngöreceği zam toplu sözleşme kapsamındaki işçilerin yeni yıldaki gelir düzeyini belirleyecek. 1983 ücretleri ile ilgili YHK'nın ilke kararı, yalnızca bu yıl yinelenecek sözleşmeleri değil, geçen yıllar bağıtlanmış ve 1983 bölümü açık bırakılmış sözleşmeleri şekillendireceği için ayrı bir önem taşıyor.

Sendikalı, toplu sözleşme kapsamındaki işçiler 2 yıl daha kesinlikle özgür pazarlık düzeninin dışında, cuntanın güdümündeki YHK'nin elindedir. Bu yılda YHK, önce bir enflasyon artış tahmini yapacak sonra bu oranı aşmayan şekilde brüt ücret artış oranını ilke olarak benimseyecek. Yaygın söylentilere bakılırsa bu zam yüzde 20, 5 bin lira ile sınırlı kalacak. Bir milyondan fazla işçiyi ilgilendiren bu zammın yüzde 35'lere varan fiyat artışlarının çok gerisinde olduğu açık. Bu düzeyde kalan bir zam, önceki yıllarda olduğu gibi işçilerin gerçek ücretlerini daha da geriletecek.

Siyasal güç ve ideolojik aygıtlar yaratmak

Demir ÖZLÜ

Batı ülkelerinde bulunan bazı sendikacı arkadaşlarda, kabataslak şöyle ifade edebilecek bir görüş var: '12 Eylül darbesi olmasaydı, grevler öylesine yaygınlaşacaktı ki, işveren sınıfı ülkeyi yönetemez duruma düşecekti'.

Türkiye burjuvazisinin derin bir yapısal bunalım içinde bulunduğu doğrudur. Türkiye burjuvazisi, iktidara adım attığı 1908 Meşrutiyet devriminden beri, bu kronik bunalımı yaşıyor. Bu onun tarihsel konumundan ve dünya kapitalist sistemi içinde tuttuğu, bağımlı ve ikinci derece yerden geliyor. Türkiye burjuva sınıfının bu bunalımdan çıkması da olanaksızdır. Bu onun organik (bünyesel) bunalımıdır. 1980'e yaklaşan yıllarda, kapitalist sınıfın yaşadığı bunalım, 1908'den bu yana yaşadıklarının en ağırıdır denebilir. Belki bu ağır bunalım, sosyalistlerce, **bilinçli bir devrimci sürece** de dönüştürülebilir. Marksçılar, devrimci koşullar olasılığını, her zaman, gözönünde tutmalıdırlar. 12 Eylül darbesiyle, bu bunalımın üstü örtülmüş, restorasyona girişilmiştir.

Burjuvazinin derinleşen yapısal bunalımanın varlığının, değişimi de getireceği düşüncesine varılırsa, yanılgı başlıyor demektir. 1930 İtalyasında da grevler yaygınlaşmış, işçiler fabrikaları işgal etmiş fakat sosyalistler değil, Mussolini iktidarı almıştır. Çünkü sol dağınıktı.

Türkiye halkının gereksinmeleri uygulanan kapitalist yönetimle uzlaşmamasına ve ülkede sosyalizmin büyük potansiyeline rağmen, burjuvazinin iktidar gücünde, kendiliğinden bir değişiklik olacağını düşlemek bir hayaldir. Çünkü, Marks ve Engels'in de kuramlarında gösterdikleri gibi, sınıflar arasındaki uzlaşmaz çelişkiyi süreğen kılacak olan, sonunda da bunu tarihsel bir **"sınıfların yer değiştirmesine"**. Gramsci'nin deyişiyle **"burjuva tarihsel blok'un yerini"** yeni tarihsel blok'un almasına, **"toplumsal bir devrime"** çevirecek olan **"Parti"**dir. Bütün öteki öznel koşulların yaratılmasının -bu arada Marx ve Engels'in kuramının Türkiye'ye uygulanmasının- örgütlü en yüksek aşaması olan **tarihin değiştirici gücü: parti.** İşte Türkiye solu, bugüne değin -bunca özveriye karşın- bunu yaratabilme becerisini gösteremedi.

Parti sorunu ve Türkiye için **"parti modeli"** konusunda, önümüzdeki dönemlerde, fırsat buldukça yazacağım. Öte yandan tek kişinin yapmaya çalışacağı kuramsal katkıyla da çözülebilecek bir sorun değildir bu: geniş bir diyalog ve bütün marksçı kuram üzerinde düşünenlerin katkısı da gereklidir bu konuda. Partinin çalışması sürecinde de gerekli olduğu gibi. Ama, şimdi bir gazete yazısının elverdiği olanaklar ölçüsünde, gene şu bilinen şeyleri sıralayayım: 1.işçi sınıfının ideolojisinin partisi; 2. işçi-köylü ittifakı ve bir dizi toplumsal sınıf ve guruplarla ittifak; 3. Türkiye gibi, küçük burjuva sınıfın, kentlerde de, köylerde de yoğun olduğu bir ülkede, küçük burjuvazinin çoğunluğunu yanına çekebilecek olan örgütsel ve ideolojik güç (ve esneklik)...

Bir toplumda sosyalistlerin iktidarı ele alabilmeleri için, değil sadece küçük burjuva sınıfının yaygın kesimlerinde, burjuva sınıfının bazı kesimlerinde dahi, başka bir çarenin kalmadığı inancının doğması gereklidir. Bunundışında, toplumsal dinamikleri biraraya toplamayı fazla önemsemeyen, adeta **"bekleme gurupları"** diyebileceğimiz parti modelleri vardır ki, onların başarıya ulaşma koşullarını biraraya getirmelerindeki kuşkululuk bir yana, başarıya ulaşırlarsa da -toplumsal ve kültürel ortamı önceden hazırlamadıkları için- marksçılığın özgürleştirici özüne uygun sonuçlar elde edecekleri kuşkuludur (*).

12 Eylül öncesinde ideolojinin toplumda kurumlaşmış tek partisi sorunu çözümlenmemiş olduğu gibi, toplumun yaygın küçük burjuva ve burjuva kesimlerinde, solun iktidarı almasının çözüm yolu olacağı inancı da yer etmemişti. Tersine, iktidar yolunda işçi sınıfı ideolojisiyle ittifak kuracak olan sınıflar ve bazı toplumsal guruplar -yaygın çoğunlukla- nereden kaynaklandığını kestiremedikleri (solun ideolojik aygıtları yoluyla da öğrenemedikleri) şiddetin **" ne olursa olsun"** durmasını istiyorlardı. Daha önce de, tabanındaki bazı eğilimlere rağmen, sahtesol olan CHP yönetici kadrosu becereksiz bir iktidar oyunu sahnelemiş, **solla ilgili özlemin içini boşaltmıştı.** Bu ortamda, bazı sendikacı arkadaşlar da (sendikal mücadelenin bilinçlenme aşamasında bazı başarılar gösterilmesine karşın), kendi sendikal mücadelelerini siyasal mücadele gibi görme ağır teorik yanılgısını gösterdiler. Bu yanılgı da, parti yaratma sürecini engelleyen temel teorik yanlışlardan biridir.

Sendikalar, siyasal değişimin **"motor gücü"** olamazlar; onların şu ya da bu biçimde partiye bağlanmaları gerekir. Bu parti de, ülke içindeki **legal olanaklardan yararlanan,** solun bütün aktif güçlerini yapısında toplayan, pratiği toplumsal dinamiklerin ta içinden gelen bir parti olabilirse, ideolojik etkileme gücü o denli yüksek olan -toplumsal koşulların üzerine gerçekçilikle oturmuş- bir siyasal güç olabilir.

*

1908'den bu yana Türkiye burjuvazisi, değişken siyasal ve kültürel ideolojiler üretiyor. O dönemde, burjuvazinin devrimci siyasal gücü İttihat ve Terakki Partisi içinde liberal ideoloji (Cavit Bey ...v.b.), sosyal eğilimli ideoloji (Hüseyinzade Ali Turan...v.b.), korporatif **"tesanütçü"** profaşist ideoloji (Ziya Gökalp...v.b.) ve ona yakın olan **"pantürkist"** milliyetçi ideoloji (Enver Paşa...v.b.) adeta, demokratik merkeziyetçilik içinde yanyana bulunmuşlar, dönem dönem iktidar üzerinde ağırlıklı olmuşlardır. Sosyalist ideolojinin o günkü koşullardaki temsilcisi İştirakçi Hilmi'nin partisi ise, gene burjuvazi tarafından parça parça ediliyor ve Hilmi Bey Saraçhanebaşı'nda, Bozdoğan kemerlerinin dibinde bir sivil polisçe öldürülüyordu. Burjuva ideolojisi, daha sonra Takrir-i Sûkun yasalarıyla ve bir yığın operasyonla, tek partici diktatörlük ve kemalist ideoloji haline dönüştü. Hukuksal alanda ve işçi sınıfına karşı tavrında da Mussolini'nin hukuksal programını **"ikinci çizgi"**den izledi.

Bugün o dönemin daha da askerileştirilmiş, aşağı bir versiyonunu yaşıyoruz. Artık, ekonomik çöküşle, enflasyonla, terörle şaşkına çevrilen halk, ahlaklarından soyutlanarak herşeyi kabul eder hale getirilmek istenmekte. **"Devletin ideolojik aygıtları"** ve hemen hemen bütün **"mass media"** ellerindedir. Tarihsel, bir yığın ideoloji kalıtımları da onlardan yana çalışmaktadır.

Onlar bunun bilincindedirler: Geçenlerde cunta başkanı **"ideolojik savaşı kazandık, şimdi de ekonomik savaşı kazanacağız"** demedi mi?

Bu mücadeleyi el kadar dergilerle, 1900'lerden kalma propoganda, ajitasyon yöntemleriyle kazanmak olanaksızdır. Bu mücadeleyi kurumlaşmış ve ideolojik aygıtlarını yaratmış bir sol kazanabilir.

(*) Devrimciysek eğer, işçiler arasındaki sendikal hareketlere olduğu gibi, Fatsa'daki demokratikleşmeye, Çorum savunmasına, Tariş direnişine de dikkat etmeliyiz.

PKK davası avukatlarından Hüseyin Yıldırım:

Değişik yöntemlerle imha hareketleri devam edecektir

Elazığ, Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlıkları Askeri Mahkemelerindeki tutuklu sanıkların savunmalarını üstlenen ve daha sonra yurtdışına kaçmak zorunda kalan Avukat Hüseyin Yıldırım, tüm ilerici kuruluşlara ve kişilere bir duyuru yaptı. Bu duyuruda Yıldırım, sıkıyönetim ilanından bu yana bizzat yaşadığı olayları anlatıyor. Arama ve yakalama-polis sorgulaması-askeri savcılık tahkikatı-sıkıyönetim mahkemeleri-ceza ve tutukevi sürecinde karşılaştığı yasa ve insanlık dışı uygulamaları tek tek ele alarak inceleyen Avukat Yıldırım kendisine yönelen tehditlerin de güpegündüz, herkesin gözü önünde dövülmeye ve kurşunlanmaya kadar vardığını açıkladı.

PKK militanlarının yaptığı ve üç PKK önderinin ölümüyle sonuçlanan açlık grevlerini de ele alan avukat Yıldırım, bu gelişmeleri şöyle anlatıyor:

"Cezaevinden tahliye olduktan bir süre sonra, PKK sanıklarının "ölüm orucu"na başladıkları günlerde..." Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığına çağrıldım. Sıkıyönetim yetkilileriyle yaptığım görüşmede, ölüm orucuna başlamış PKK'lıları avukatları olmam nedeniyle ikna edip vazgeçirmem isteniyordu. Bir parti olarak karar aldıklarını, bu kararı etkilemeye hakkım ve yetkim olmadığını söyledim. Bunu önlemenin tek çaresi, ölüm orucuna neden olan uygulamaların kaldırılmasını ve kendilerine inandırıcı teminat verilmesini söyledim. Ve cezaevine gidip bu grevde olanların sağlık durumları hakkında ailelerine bilgi vermem gerektiğini, cezaevine giderken de kolordunun bana güvence vermesi gerektiğini önerdim. Önerim kabul edildi. Cezaevine telefon edeceklerini söylediler.

Beş avukat arkadaşımla birlikte Askeri cezaevine gittim. Kudurmuş gibi bana saldırdılar. Sen yine mi başladın dediler. Ali Osman Teğmen Kolorduya telefon etti. Yumuşamış bir halde, ölüm orucundan vazgeçirmem koşuluyla görüşebileceğimi söyledi. Şartlı görüşme taleplerini red edip cezaevinden ayrıldım.

Esasen ölüm orucuna başladığından beri avukat ve ziyaretçi görüşmeleri tamamen yasaklanmıştı ve cezaevinde olup bitenlerden haber almak mümkün değildi. (...)

Sonraki günlerde PKK ana grubundan birkaç sanığın getirildiği duruşmalara katıldım. Söz alarak hukukla bağdaşmayan uygulamaları açıkça dile getirdim. Duruşma hakiminin tarafsızlıkla bağdaşmayan çabalar içerisinde olduğunu vurguladım. Duruşma Hakimi Emrullah Kaya beyanımı zapta geçmediği gibi benim PKK duruşmalarına giremiyeceğimi açıkladı. Aramızda sert tartışmalar çıkınca duruşmaya yarım saat ara verdi ve duruşma salonundan ayrıldı.

(...) Aynı gün PKK duruşmaları hakimi, Kıdemli hakim binbaşı Emrullah Kaya imzasıyla Adalet Bakanlığına, Barolar Birliğine ve bağlı bulunduğum ElazığBarosu'na resmi bir yazı yazılarak, PKK duruşmalarına girme hakkımın alınması ile birlikte, Baroca ayrıca soruşturma açılması **"meslekten men"** kararı verilmesi ve bu kararın ivedi olarak mahkemeye bildirilmesi buyruluyordu.

Gerçekten de tutuklanmam sırasında saygıyla karşılanacak bir çaba harcayan Elazığ Barosu bu kez usule ve mevcut yasalara aykırı olarak benim PKK duruşmalarına giremiyeceğime dair karar almıştı. Bu karar nedeniyle Baroya başvurduğumda, Milli İstihbarat Teşkilatı'nın devamlı olarak böyle bir karar alınması için kendilerini tehdit ettiklerini, korktuklarından Baro Başkanının haberi olmadan yönetimden dört kişilik bir imza ile bu kararı vermek zorunda olduklarını bana açıkladılar. Ancak bu kararın en kısa zamanda iptalinin mümkün olduğunu söylediler. Ben bu kararı iptal ettirmeye uğraşırken bu kez polis saldırıları başladı. Tekrar üç ay gözaltına alındım, işkenceye tabi tutuldum. Sokak ortasında dövüldüm, üzerime kurşun sıkıldı. Bürom ve yattığım otel polis tarafından ablukaya alındı. Yoğun gözetim altında tutuldum.

Diğer taraftan Cezaevinde PKK tarafından başlatılan ölüm orucunun tepkileri halk arasında yayılıyordu. Cuntacıları eylül ayı içinde ölüm orucunda olan PKK Merkez Komite üyelerinden Mehmet Hayri Durmuş, Kemal Pir ve Parti üyesi Akif Yılmaz'ı işkencede öldürdüler. Cenazeleri lehimlenmiş ve mühürlenmiş bir halde tabutları açılmamak şartıyla kısa aralıklarla ailelerine teslim edildi. Koma halindeki 40 kişilik PKK grubu Askeri hastaneye kaldırıldı. Bu olay halkın büyük tepkisine yol açtı. Cuntanın bütün engellemelerine rağmen binlerce kişi cenaze törenlerine katıldılar. Ziyaretçiler Cezaevi önünde ölümü göze alarak askerlerin gırtlağına yapışıyorlardı.

Doğacak tepkiyi nazara alan Cunta, askeri hastanede koma halinde yatan tutukluların ailelerini de yanlarına alarak hastanede tutuklularla pazarlığa giriştiler. Günlerce Kurmay Albaylarla süren pazarlıklar sonucu işkenceci cezaevi yönetiminin değiştirileceği, cezaevinde işkencenin kaldırılacağı ve bir görüntüden ibaret olan ziyaretçi, tutuklular için bir işkence haline dönüşen görüşlerin düzeltileceği ve tutukluların sağlık durumlarıyla yakından ilgileneceğini vaadettiler. Kabul edilen şartlarla ölüm orucundan vazgeçilmişti. Ancak ölüm orucuna rağmen işkencede kol ve bacakları kırılmış bir halde ağır hasta olarak Askeri Hastanede bulunan PKK mensupları için hayati tehlikenin devam ettiği söyleniyordu. Olaylar karşısında halkın tepkisi düşünülerek alınan bu tedbirlerin geçici olduğu açıktır. Değişik yöntemlerle imha hareketine devam edecekleri de bilinen bir gerçektir.

Kesin olarak öldürüleceğimi, bana hareket imkanı vermiyeceklerini anladığım için 11 Ekim 1982 günü yurtdışına kaçmak zorunda bırakıldım."

SINIF HAİNLERİ... (II)

Doğan ÖZGÜDEN

GEÇEN yazıda "sınıf hainleri"nden söz etmiştik. Sürdürelim...

Türk-İş yöneticilerinin ihaneti çok gerilere uzanır. İlk kurulan sınıf sendikalarının 1947'de sıkıyönetim tarafından kapatılmasıyla meydanı tıpkı bugünkü gibi boş bulan "sarı"ların resmen ABD emperyalizminin dümensuyuna girmesi, 1951'e raslar.

Uluslararası sendika hareketini bölmek ve özellikle Avrupa ülkelerindeki sınıf sendikalarını parçalayarak işbirlikçi sendikacılığı yaymak üzere CIA tarafından görevlendirilen Irwing Brown ilk kez o yıl Türkiye'de boy gösterir. "Sarı"larla yapılan bir dizi üstü kapalı görüşmeler, ertesi yıl Türk-İş'in kurulmasıyla ilk ürününü verir.

Türk-İş'in kuruluş kongresinde onur konuğu olarak konuşan Irwing Brown aynen şöyle der: "Ortadoğu ve Kuzey Afrika'daki demokratik milliyetçi akıma ve Kominform'a karşı mücadeleye inanmış diğer benzer hareketlerle birlikte Türkiye'de özgür bir işçi hareketi, Ortadoğu'nun bu az gelişmiş bölgesinde demokrasi ve özgürlüğün savunulması için büyük bir değerdir."

Bu köprübaşı kurulduktan sonra, ABD emperyalizmi, Uluslararası Kalkınma Ajansı (AID) kanalıyla kesenin ağzını açmış, 1969 yılına kadar Türk-İş'in genel giderleri için tam 220 bin dolar vermiş, bir o kadar doları da Türk-İş Genel Merkezi'nin inşası için göndermiştir.

Bu arada Türkiyeli işçilerin beynini ABD propagandasıyla yıkamak üzere, 1964 yılında Amerikan Haberler Servisi (USIS) Türk-İş yöneticileriyle bir anlaşma yapmış, Türk-İş'e bağlı onbinlerce işçi, öğle yemeği saatlerinde görsel propaganda tezgahından geçirilmiştir.

ABD EMPERYALİZMİNİN Türkiye işçi hareketine daha programlı ve sistematik tasallutu 1971'de başlar. 12 Mart Darbesi'nin yapıldığı günlerde, Morris Paladino adında bir Amerikalı sürekli Türk-İş Genel Merkezi'nin merdivenlerini aşındırmaktadır. Bu, ABD merkezi sendika örgütü AFL-CIO'nun AID ile ortaklaşa kurduğu Asya-Afrika Özgür Çalışma Enstitüsü (AAFLI)'nin yürütme kurulu başkanıdır.

Eski bir CIA görevlisinin açıkladığına göre, "AAFLI, AID tarafından finanse edilen CIA kontrolundaki bir çalışma merkezidir. Yıllarca AAFLI'nin başkanlığını sürdüren George Meany ise, CIA'nın uluslararası işçi hareketine yönelik operasyonlarında kullandığı başlıca CIA işbirlikçisidir." (Philipe Agee, *Inside the Company: CIA Diary*, Penguin Books, England, 1975). Meany'nin yerini, daha sonra, bugünkü AFL-CIO Başkanı Lane Kirkland alacaktır.

AAFLI'nin Yürütme Kurulu Başkanı Paladino da, aynı kaynağa göre, Amerikalılararası Bölgesel Çalışma Örgütü (ORIT)'i kontrol altında tutan başlıca CIA ajanıdır.

AAFLI'nin Türkiye'ye gönderdiği ilk Ülke Program Müdürü ise, ABD Dışişleri Bakanlığı'nın eski çalışma ataşelerinden Emanuel Boggs'tur. Agee, kitabında, bu kişiyi "yüksek düzeyde karanlık bir CIA elemanı" olarak nitelendirmektedir. Boggs, aynızamanda, CIA denetimindeki Front Royal Institute'un sabık müdürüdür. Şili Darbesi öncesi o ülkede bulunmuş, darbeyi hazırlayan provokasyonlar onun başının altından çıkmıştır. Boggs'tan sonra Türkiye'de aynı göreve getirilen Tom Miller ise, daha önce Vietnam ve Güney Kore'de işçi hareketini "bölmüş" ve "yönetmiş" uzman takımındandır.

PALADİNO, ilk kez 23-27 Mayıs 1972'de İzmir'de düzenlenen ve Türk-İş ile ona bağlı sendikalardan 44 sendikacının katıldığı bir seminerde açıkça sahneye çıkmıştır. Türk-İş adına Genel Başkan Seyfi Demirsoy, Genel Sekreter Halil Tunç, Eğitim Sekreteri Kaya Özdemir ve Eğitim Müdürü Ferit Azkara'nın da katıldığı bu seminerde, Paladino, bir yıl önceki ziyaretini anımsatarak aynen şöyle demektedir: "Terörist faaliyetler olduğu ve sıkıyönetim ilan edildiği bir sırada ben Ankara'daydım ve bellibaşlı Türk-İş yöneticileriyle hemen her gün temas halindeydim." (AAFLI News, June-July, 1971, p.4)

Tıpkı, 7 Kasım Referandumu'ndan birkaç hafta önce CIA Başkanı'yla birlikte Türkiye'de bulunduğu ve Türk-İş yöneticileriyle temasta olduğu gibi... (*Demokrat Türkiye*, Aralık 1982).

Bu ilk show'dan sonra Türk-İş-AAFLI ilişkilerinin gizlisi kapaklısı kalmamış, ilişkiler başka alanlarda da dalbudak salmıştır.

Önce ülke çapında "sendikal eğitim" faaliyeti yürütmek üzere bir AAFLI-Türk-İş Araştırma ve Eğitim Merkezi kurulmuş, 20 Ağustos 1975'te de, yine AAFLI'nin işbirliğiyle, kurucuları arasında şimdiki Türk-İş Genel Sekreteri Sadık Şide, Türk-İş Saymanı Ömer Ergün ve Ethem Ezgü'nün de bulunduğu Tüketim Kooperatifleri Federasyonu (TUKOBİRLİK) faaliyete geçirilmiştir.

Bu arada, Türk-İş Eğitim Sekreteri Kaya Özdemir, konfederasyonun Araştırma ve Uluslararası İlişkiler Dairesi Müdürü Şanar Tayşi ile birlikte aynı yıl AAFLI tarafından ABD'ye götürülmüştür.

Agee'nin 1975'te yayınlanan kitabında CIA ajanı olduğu açıklandığı halde, Paladino, 1976'da yapılan Türk-İş Kongresi'ne onur konuğu olarak çağırılmış ve Halil Tunç'un yanıbaşında kendisine konuşma hakkı verilmiştir. Bu kongrenin hemen ardından Halil Tunç, Kutay Aksel ile birlikte AAFLI tarafından ABD'ye davet edilmiş, orada Paladino ve George Meany ile şahsen görüşmüştür. (*AAFLI News*, Nov. 1977-Jan.1978, p.5).

Türk-İş'in 1979'da yapılan kongresinde de Paladino yine sahnededir. Bu kongrede Türk-İş Genel Başkanlığı'na İbrahim Denizcier getirilmiştir. Denizcier'in de, Tek-Gıda-İş Genel Başkanı iken, AAFLI temsilcisi Maida Kemp ile içli dışlı ilişkide olduğu yine AAFLI yayınlarıyla sabittir. (*AAFLI News*, May 1978, p.1).

Türk-İş'in geçen yıl yapılan Genel Kurul'unda kilit noktaları, hep bu AAFLI tezgahından geçenler doldurmuştur. Örneğin yeni genel başkan Şevket Yılmaz, daha 1963 yılında "International Visitors Program" çerçevesinde ABD'de üç ay ağırlanmış, daha sonra Türk-İş Genel Başkan Vekili olarak AAFLI ile sürekli ilişki içinde bulunmuştur. Türk-İş'in Yüksek Hakem Kurulu'ndaki temsilcilerinden Emin Kul 1967'de üç ay, 1971'de bir buçuk ay olmak üzere iki kez ABD'de tezgahtan geçirilerek ABD sendikacılığına kul edilmiştir.

1978 yılına kadar Türk-İş ve bağlı sendikalarından ABD'ye götürülerek "biçimlendirilen"lerin sayısı 545'tir.

İŞTE Evren Cuntası, faşizmi kurumlaştırma sürecinde, sosyal plandaki manevraları için böylesi bir "sınıf hainleri" çetesine dayanmaktadır. Bunlardan Şide'ye bakanlık koltuğu bile verilmiştir.

Sorulabilir: Son derece karmaşık uluslararası ilişkilerin geliştiği, örneğin Evren'in bile farklı çizgilerdeki üç sosyalist ülke tarafından görkemli bir biçimde ağırlanabildiği bir dönemde, ABD sendikacılığıyla ilişkili olmak "sınıf hainliği" sayılabilir mi?

Kuşkusuz, özellikle Türkiye'nin baş çelişkisinin halklarımızla emperyalizm ve faşizm arasında olduğu böyle bir dönemde, çok yönlü ilişkiler geliştirmek, Türkiye demokrasi güçleri açısından önemli bir güç ve alan kazanımıdır. Örneğin, 12 Eylül Darbesi'nden sonra farklı ideolojik çizgilerdeki uluslararası sendikal örgütlerin hepsinin DİSK'le dayanışmayı dile getirmiş olmaları, bunu sağlayanlar açısından önemli bir başarıdır. Üstelik, ABD işçi sınıfı, dünya işçi sınıfının önemli bir kesimidir. Ve yine kuşkusuz, ABD'de demokrasiden ve barıştan yana sendikacılar da vardır.

Ama, uluslararası ilişkilerde ödün verilmemesi gereken bir kriter vardır: İlişkilerin demokrasi ve barış platformu üzerinde karşılıklı saygı, eşitlik ve iç işlere karışmama ilkesine dayalı olarak kurulması... Bu kriter, ister ABD ile ve Avrupa ile olsun, ister sosyalist ülkelerle olsun, uluslararası ilişkilerde ödün verilemeyecek bir kriterdir.

Türk-İş'in yukarıda anlatılan ilişkisi ise, "dolar" karşılığı teslimiyet ilişkisidir. Bu ilişkidir ki, örneğin son kongrede, Kaya Özdemir'i, Samsun'daki Türk-İş Eğitim Kompleksi'ni finanse ettiği için, AAFLI'yi, kanlı CIA'nın bu işçi tulumuna gizlenmiş fesat ocağını, "özgür sendikacılığın kurumu" diye göklere çıkartmaya zorlamaktadır.

Buraya kadarı, işin uluslararası yanı...

TÜRK-İŞ yöneticileri, geçen ay asgari ücret tesbitindeki teslimiyetleriyle de, sınıfsal ihanetlerini somut bir biçimde belgelemişlerdir. Dört kişilik bir emekçi ailesinin geçinebilmesi için ayda asgari 50-60 bin lira gereken bir dönemde, asgari ücretin ayda net 7 bin lira'dan 10 bin lira'ya çıkartılmasına kabul oyu vererek bunu bir "zafer" gibi ilan eden Türk-Iş temsilcileri kimi kandırmaktadır?

Sermayenin sözcüsü Tercüman bile bu yüzsüzlük karşısında, 10 bin lira net asgari ücrete kabul oyu veren beş Türk-Iş temsilcisinin aylık gelirlerini açıklamak zorunluluğunu duymuştur. Başta Kaya Özdemir olmak üzere her biri 60-70 bin lira net aylık almaktadır. Bu hesaba, ikramiye veya ek ödenek adı altında cebe indirilenler dahil değildir.

Tüm bu marifetlerinden sonra, Türk-Iş yöneticileri, artık ağızlarıyla kuş tutsalar, alınlarına bir balgam gibi yapışan bu ihanet zilletinden kendilerini ömürboyu kurtaramazlar.

Bir nokta daha...

Tüm bunlar, DİSK'in legal planda tasfiye edilmesi halinde işçi sınıfı militanlarının, sendikal mücadele için başka legal olanak yoksa, Türk-Iş'e bağlı sendikalarda çalışmayı reddetmesine neden midir? Tabii ki hayır... Ama bir koşulla: İflah olmaz burjuva kuyrukçuluğunu, kemalizm kuyrukçuluğunu, ordu kuyrukçuluğunu sendikal plana da musallat etmeden... Sınıf hainlerine DİSK kadrolarını peşkeş çekmeden... Bu "işçi aristokrasisi"nin gerçek yüzünü teşhir etmeyi bir an bile ihmal etmeden... Türk-İş'in eski tabanını da bu sınıf hainlerine karşı mücadeleye hazırlama görevini unutmadan...

Ve de daha önemlisi, DİSK'in adını, ilkelerini, onurlu mücadelesini sürekli canlı tutarak... Zındanlardaki DİSK yöneticilerinin özgürlüğü ve sendikal haklarına yeniden kavuşmaları için evrensel mücadeleyi daha da güçlendirerek... İleride Türkiye'de tek ve birleşik sendika hareketine DİSK'in damgasını vurması hedefini daima göz önünde tutarak...

Aksi, sınıfsal ihanete ortaklıktır.

Azgelişmiş ülkelerde serbest bölgeler baskı rejimleriyle iç içe uygulanabiliyor

Serbest bölgeler gelişmiş ülkelere çalışıyor

Serbest bölgelerde haftalık çalışma en az 48 saat. Yaş ortalaması 16-25. Çalışanların büyük çoğunluğu kadın

Türkiye'de serbest bölgelerin kurulması Kenan Evren'in Uzakdoğu gezisinden hemen sonra gündeme geldi. Güney Kore'de serbest bölge uygulamalarını pek beğenen Evren çalışmaların hızlandırılmasını istedi. Başbakanlık daha sonra serbest bölgeler için İskenderun, İzmir-Aliağa ve Antalyanın seçildiğini açıkladı.

Ülkede, bugüne kadar hükümete serbest bölge kurma yetkisi veren iki yasa çıkarıldı. Birincisi 1927 yılında İstanbul'da diğeri ise 1953 de tüm ülkede hükümete serbest bölge kurma yetkisi veriyordu. Bu girişimler bugüne kadar gerçekleştirilmedi.

NEDEN SERBEST BÖLGELER

Dünya kapitalist sistemi,içinde bulunduğu krizden eski alışılan yöntemlerle kurtulamıyor. Hem kendi bünyesinde, hem de hegemonyası altındaki ülkelerde yapısal değişiklikler gündeme getiriyor. Kapitalist dünyada yeni bir işbölümü oluşturulmaya çalışılıyor.

Bu işbölümü içinde, azgelişmiş ülkelere önerilen **"İthal İkameli Ekonomik"** model iflas etti. Bunun yerine önerilen **"İhracata yönelik ekonomi"** modeli yeni bir sermaye birikimi biçimi. Ülkemizde 1980 yılında **"24 Ocak İstikrar tedbirleri"** yle bu program hayata geçirilmeye başlandı. Şimdi bu ekonomik politikanın devamı olarak serbest bölgeler gündeme getiriliyor.

Güney Kore, Tayland, Malaysiya ve Honkong serbest bölgelerin bulunduğu azgelişmiş ülkeler. Hepsinin ortak özelliği baskıcı veya askeri rejimlerle yönetilmeleri. Bu ülkelerde tüm özgürlükler kısıtlanmış ve toplum askerileştirilmiş durumda.

SERBEST BÖLGELERDE NELER OLUP BİTECEK

Bu bölgeler kendi içlerinde özerk yerler. Buralarda imalat, ticaret ve depolamada her türlü bürokrasi, vergiler ve her türlü kısıtlama ortadan kaldırılmaktadır. Bu bölgelere özel pasaportlarla girilir. Kendine özgü yasaları vardır. Ülke yasaları burada uygulanamaz. Herşey üretimin olağanüstü arttırılması amacına göre düzenlenmiştir. Singapur'da üretimi düşüreceği gerekçesiyle çocuk sahibi olmanın yasaklandığı ve insanların kısırlaştırıldıkları gözönüne alınırsa buralarda çalışanları nasıl bir baskının beklediğini anlayabiliriz.

Bu bölgelerde olağanüstü üretkenlik işsizler ordusunun varlığıyla, sendika ve grevleri yasaklayan yasal düzenlemelerle, haftalık çalışma süresinin en az 48 saat, yıllık çalışmanın 50 haftaya çıkarılmasıyla sağlanmaktadır. Bu tedbirlerin yetersiz kaldığı durumlarda askeri güçler devreye sokulmaktadır.

Serbest bölgelerde uygulanan bazı önemli yasal düzenleme örneklerini şöyle sıralayabiliriz: 1) İşçilerin terfi, yerlerinin değiştirilmesi, işten çıkarılmalarına ilişkin olarak işverenin aldığı önlemler hiçbir zaman görüşme konusu yapılamaz. 2) Grev, engelleme yada işletme yönetimiyle ilgili işçi hareketleri yasaktır. 3) Ücret artış istekleri için belli bildirme kuralları vardır ve muhatap işveren değildir, devlettir.

SERBEST BÖLGELER NE GETİRECEK NE GÖTÜRECEK

Cunta yönetiminin gündeme getirdiğ serbest bölgelerin Türkiye halklarına ne getireceği belli: daha fazla sömürülmek, daha fazla baskı ve gaspedilmiş ekonomik ve demokratik haklar. Hakim sınıflara ise daha fazla sömürü, daha fazla kazanç.

Özetle söylersek:

- İthal girdilerinin maliyeti düşecek. Depolama nedeniyle meydana gelen maliyet artışı azalacak. Bunun sonucunda firmaların kazançları yükselecek!...

- Türkiye'den serbest bölgelere satılan mallar, ihracat sayılacağı için, burada kurulan yerli-yabancı firmalar hem ihracatı teşvik primlerinden yararlanacaklar, hem de ucuz makina ve techizat ithal ederek kazançlarını katmerleştirecekler.

- Transit ticareti geliştireceği için, ulaşım sektöründe karlar büyüyecektir.

Bu gelişmelerin yanı sıra, serbest bölgeler sermaye içinde **"tekelleşme-yokolma"** sürecini de hızlandıracaktır. Örneğin, serbest bölgelerden daha ucuza ve daha kaliteli yedek parça sağlanabileceği için oto yan sanayiindeki kuruluşlar yok olacaktır. Ambalaj sanayiinde buna benzer bir gelişme beklenebilir.

Bu ve buna benzer varyasyonlar ister istemez sermaye içindeki çelişkileri yoğunlaştıracaktır.

Serbest bölge uygulamasının şu anda yaşanan krizi tümden atlatabilecek, ekonomiyi bir bütün olarak düzlüğe çıkarabilecek bir müdahale olmadığı söylenebilir. Ancak, bazı sektörlerin ve buna bağlı olarak bazı tekellerin bunalımını atlatmaya hizmet edecek bir uygulama olması nedeniyle serbest bölgeler ekonominin genel durumu için geçici bir rahatlık yaratabilecektir.

Serbest bölgeler kimin için

● **Serbest bölgeler gelişmiş ülkelerdeki ekonomik krizden kurtulmak isteyen uluslararası tekellere rahat bir sömürü ortamı ve ucuz işgücü için gerekli:**

Tekeller, işçileri serbest bölgelerde kendi ülkelerinde ödediklerinin dörtte biri veya beşte biri kadar ucuz ücretlerle çalıştırabilecekler. Emeklilik, sigorta, yıllık izin, fazla mesai ücreti gibi konularda hiçbir harcama yapmayacaklar. Çalışma saatlerini istedikleri gibi uzatabilecekler. Grev, toplu sözleşme gibi bir dertleri olmayacak.

● **Serbest bölgeler, uluslararası tekellerin Ortadoğu ülkelerine daha kolay ve daha karlı mal satabilmelerini sağlamak için gerekli:**

Bugün uluslararası tekeller Ortadoğu ülkelerine yaptıkları ihracatta bazı zorluklarla karşılaşıyorlar. Bu zorlukları Türkiye aracılığıyla çözebileceklerini düşünüyorlar. Nakliye giderlerini serbest bölgelerde kuracakları montaj işletmeleriyle daha da düşürecekler. Böylece karlarını daha da artıracaklar.

● **Serbest bölgeler, ülkemizde baskı, zor ve şiddet yöntemleriyle uygulanan "İhracata dayalı ekonomi" modelinin bir adım ileri götürülmesi için gerekli:**

Türkiye'de **"24 Ocak İstikrar Tedbirleri"**'nin alınmasına kadar uygulanan **"İthalata dayalı iç pazara yönelik"** ekonomi modeli karaya oturdu. 24 Ocak kararlarıyla **"İhracata yönelik ekonomi"** modeli uygulanmaya başlandı. Bu programın halkımıza getirdikleri belli: açlık, işsizlik-baskı, zulüm...

Demokrasi mücadelesi eşittir devrim

Adem KALFA

Nedir Demokrasi? Belli bir toplumdaki sınıf ve zümrelerin, siyasal bakımdan örgütlü olarak, politika alanlarında yerlerini almalarını ve halktan sağladıkları destek oranında ülke politikasını belirliyebilmeleri. Elbetteki bu tanım uyğulamada ülke ekonomisinde eğemen olan bir sınıfın fiiliyatta politikada da diktasını kurması durumuna pek uymamaktadır. Düzenleri demokratik olarak bilinen batı toplumlarında da burjuva parlamenter siyasal üst yapı, işçi sınıfına ve öteki toplumsal güçlere bazı ödünler verme zorunluğunda kalsa da burjuvazinin eğemenliğini perçinlemekten öte bir işlev yerine getirmez. Ancak, bu böyle olmakla birlikte, burjuva demokrasilerinde seçimle başa geçen ve hükümet kuran parti ya da partiler koalisyonu sözcüğün tam anlamıyla iktidar olur ve hiç bir devlet kurumu Hükümetin otoritesi dışında tutulamaz.

Türkiye'de durum çok değişiktir. Örneğin 12 Mart dönemini izleyen "normal koşullara dönüş"denen şeye geçişte, CHP, Ekim 1973 seçimleriyle en büyük parti olarak ortaya çıktığı halde, bu parti yetmişli yıllarda ikikez hükümet olmuş ama hiç bir zaman gerçek anlamda iktidar olmamıştır. AP kabineleri için de durum aynıdır. Bunun en iyi kanıtı, özellikle son yirmi iki aylık iktidarı sırasında, Ecevit'in Başbakan olarak, tırmandırılan illegal faşist teröre son vermek ve dolayısiyle demokratik güçlerin savunma önlemlerini zorunlu kılmayacak bir asayiş ortamı yaratmak istediği halde, bu yolda ne polisi ne de MİT'i harekete geçirememesidir. İlan edilen Sıkı Yönetimlere karşı ordu da, hiyerarşisi içinde, asayişi sağlamaya istekli görünmemiştir. Zaten bu dönemde "anarşi" denen şeyin tırmanışının baş sorumlusu siyasi cinayetlerin önemli bir kesiminin faili ya da kışkırtıcısı MİT'in kendisiydi. Bu durum söz konusu devlet baskı kurumlarının yeteneksizliklerinden ileri gelmiyordu. Aynı kurumlar askeri faşist darbeden sonra aslan kesildiler. Çünkü bu kurumlar hiçbir zaman parlementer üst yapının bir parçası olmamışlardı. Bunlar daha çok emperyalizmin "özellikle ABD emperyalizminin" Türkiye'de tezgahladığı, amacı ülkemizi emperyalist çıkarlar için dikensiz gül bahçesine çevirmek olan tertiplerde birer araç idiler. MİT zaten CİA'nın Türkiye şubesi durumuna düşmüştü ve siyonizmin MOSAT ile sıkı ilişkiler içindeydi. Ordunun üst hiyerarşisinde yer alan faşistlerin umurunda değildi parlementer düzen. Bunlar kendi darbelerinin ortamını hazırlamakta ABD ile işbirliği içindeydiler. Halka karşı eğemen sınıfın hizmetinde baskı kuvveti niteliğini taşıyan polisin bunlara katılması doğaldı.

Evet biz, "Türkiye tarihinde hiçbir zaman bir burjuva Demokrasisi tanımadık" derken yanlızca beş milyonluk işçi sınıfının kendi öz partisiyle parlementoda yerini alamaması durumunu değil, yanlızca nüfusun en büyük kesimini oluşturan köylülüğün kendi partisiyle parlementer politika alanında yerini alamaması durumunu değil, yanlızca, insan ve ulus olarak, en ilkel haklarından yoksun tutulan kürt halkının zorla asimilasyona uğratılması durumunu değil, aynı zamanda yakın tarihimizde seçimle başa geçen hiç bir burjuva hükümetinin MİT'i ve orduyu Devlet disiplini altına alamamış olmasını ve bu kurumların başına buyruk Devlet içinde Devlet kesilmesi durumunu da göz önünde tutuyoruz.

O halde, Türkiye'de en ilkel anlamıyla demokrasiden söz edebilmek için bugünkü niteliğiyle MİT'i,kontrgerilla'yı dağıtmak, yerine demokratik iktidarın otoritesi altında gerçekten ulusal bir istikbarat kurmak; silahlı kuvvetlerin başına çöreklenmiş olan faşist kliği bağlantılarıyla birlikte etkisiz kılmak, polisi halk düşmanı faşist unsurlardan temizleyerek bu kurumu demokratik iktidarın sıkı denetimi altına almak zorunludur.

Demokrasi doğrultusunda bu gelişmeler öyle 12 Mart döneminden sonra olduğu gibi faşist cuntayla pazarlıklarla, "normal koşullara dönüş" dedikleri doğrultuda cuntadan tavizler elde ederek, "1961 Anayasasına işlerlik kazandırarak" yani 12 Eylül koşullarına dönerek gerçekleşirilemez. Parlementer düzenin tepesinde yıllar boyu sallandırılmış olan Demokłes kılıcının emperyalizmin ve işbirlikçi eğemen güçlerin elinden koparıp almak gerek. Bu da ancak demokratik güçlerin şahlanışıyla olabilir. Evet, bugün Türliye'nin özgül koşullarında, tek doğru denklem "Demokrasi mücadelesi eşittir Devrim" denklemidir.

Danimarka Yüksek Mahkeme avukatı Per Walsöe:

Bu mahkemeleri adil mahkeme kabul etmek olanaksız

Danimarka Hukuki ve Siyasal Hakları Savunma Derneği adına, 6-10 Aralık tarihleri arasında Devrimci Yol merkez davasını izlemek üzere Ankara'da bulunan Avukat Per Walsöe Demokrat Türkiye'nin sorularını yanıtladı.

- Davaya ilişkin genel izleniminiz ne oldu?

- Bu davayı göstermelik bir dava olarak tanımlayabilirim. Bu Türkiye'deki askeri yönetimin siyasi muhaliflerini ezme çabasına yasal bir görüntü vermek amacıyla sahneye koyduğu bir oyundur bence. Edindiğim bilgiye göre Türkiye'de yaklaşık 10.000 Devrimci Yol taraftarı hakkında dava açılmış bulunuyor. İşkence altında sorguları yapılan bu kişileri ağır cezalar istemiyle yargılayan bu mahkemenin Türkiye'deki askeri yönetimden bağımsız olduğu düşünülmez. Öyle bir mahkeme ki, ilk bakışta normal bir adli süreç görünümü arzediyor, sanıkların avukatları var, dinleyiciler duruşmayı izleyebiliyor v.b. Ancak, **iddianamenin içerdiği suçlamalar, poliste ve hapishanedeki işkenceyi, bağımsız olmayan mahkemeyi ve savunan avukatların çalışma koşullarını gözönüne aldığımızda, bu mahkemenin adil bir mahkeme olduğunu kabul etmek mümkün değil.**

- İddiname ve sorgulama safhasına ilişkin bulgularınız neler oldu?

- Sanıkların büyük bir bölümü T.C.K.'nun 146/1 ve 146/3 maddeleriyle yargılanıyorlar. Bu arada şunu belirtmek isterim, dava kapsamındaki 574 sanıktan hiçbiri T.C.K.'nun adam öldürmeye ilişkin maddeleriyle suçlanmıyorlar. **İddianamenin hazırlanmasında temel olan sorgulama sırasında sanıklardan işkence ile ifade alındığı sabit. İki ayrı davada iki ayrı sanığın aynı suçu işlediklerini ifade etmeleri gibi örnekler bunu kanıtlıyor.** Ayrıca sanık avukatlarının verdiği bilgilere göre, sanıkların polisteki sorgulamaları MHP sempatizanı olan DAL gurubunca yapılmış. DAL gurubunun MHP yanlısı olduğu ise MHP'ye ilişkin bir davada MHP'li bir sanık tarafından ifade edilmiş bulunuyor. Bu arada, bildiğimiz kadarıyla işkenceci polislerden bazıları hakkında kovuşturmaya gidilerek dava açılmış bulunuyor. Ancak, bu polisler kovuşturmaya uğramalarını protesto ederek, bu eylemlerini askeri yönetimce desteklendiği inancıyla gerçekleştirdiklerini bu bakımdan haksız yere suçlandıklarını söyleyerek kendilerini savunuyorlar.

- Sanıklar ve avukatlarıyla görüşübildinizmi?

- Bazı avukatlar, tutuksuz olarak yargılanan sanıklar ve yakınları ile görüşübildim. **Avukatlar son derece güç koşullar altında mesleklerini icra edebiliyorlar. Baskı altındalar, tam anlamıyla savunma yapamıyorlar. Müvekkilleriyle görüşme olanakları son derece sınırlı, haftada iki kez beşer dakika, o da aynı zamanda duruşma mekanı olan ünlü Mamak askeri hapishanesinde gerçekleşiyor. Sanıklar ise maruz kaldıkları muamele sonucu bedensel olarak son derece yıpranmış bir durumdalar.** Bu arada, avukatlar, bazı müvekkillerinin durumlarının gördükleri işkence nedeniyle çok ağır olduğunu ve onların mahkeme sonuçlanana dek hapishane koşullarına dayanamamalarından endişe ettiklerini söylediler. Avukatlar mahkemenin iki yıl kadar sürebileceğini belirttiler.

- 186 idam istemli Devrimci Yol merkez davasının ne şekilde sonuçlanacağına ilişkin bir fikriniz varmı?

- Bu konuda ben birşey söyleyebilecek durumda değilim, ancak kendileriyle görüşübildiğim çevrelerin görüşünü aktarabilirim. Ankara'da bu konudaki yaygın kanı, iki yıl kadar sürmesi beklenen mahkemenin karar aşamasına gelindiğinde ülkedeki siyasi durumun kararı belirleyeceği biçiminde. Bu da bence, mahkemenin bağımsız olmadığını bir kez daha ortaya koyuyor.

Filistin Anıları:

SAVAŞ KAMPLARINDA TÜRKÜLER SÖYLENİYOR

"Tanksavarnan 100 metreden tankı vurdunsa yerin pusu, vurmadınsa yerin mezer!" Ya Filistinli çocuklar?

Ömer Polat'ın röportajı:

Dünyamızın geleceği, umudumuz çocuklarımız. Kara gözlü, mavi gözlü, çekik gözlü çocuklarımız. Evlerimizin, sokaklarımızın, dünyamızın neşe kaynağı çocuklarımız. Ne verirsen alan, yok bilmeyen çocuklarımız. Düşmanlığı, kardeşliği, kini, sevgiyi, sömürmeyi, doyumsuzlukları, hırsları, sınırları, insanın insana kulluğunu bizden öğrenen çocuklarımız. Geleceğimiz.

Çocuklar: Tek kollu, tek gözlü, topal, hasta, paçavralar içinde. Yüzlerinde yaşlıların yorgunluğu, bir deri, bir kemik çocuklar. Çocuklar: Gözlerinde korku yerine kin, yürekleri Filistin diye vuran çocuklar. Filistin çocukları. Yiğit çocuklar. Daha yedi yaşına varmadan bombanın herçesidini öğrenen çocuklar. Her öğrenme karşılığında bir kolundan, ya bir bacağından, ya da gözünden olan Filistin çocukları. Bir gece önce sarıldığı babasının, bir gece sonra mezarına su taşıyan, çiçeklerini sulayan çocuklar. Daha yedi yaşına varmadan vuruşmasını, sığınaklara kaçmasını, kendinden **küçükleri bombardıman altından kurtarmasını bilen çocuklar. Filistin çocukları**, yiğit çocuklar. Çocukluğunu yaşamadan yaşlanan, olgun, kişilikli, elleri öpülesi çocuklar.

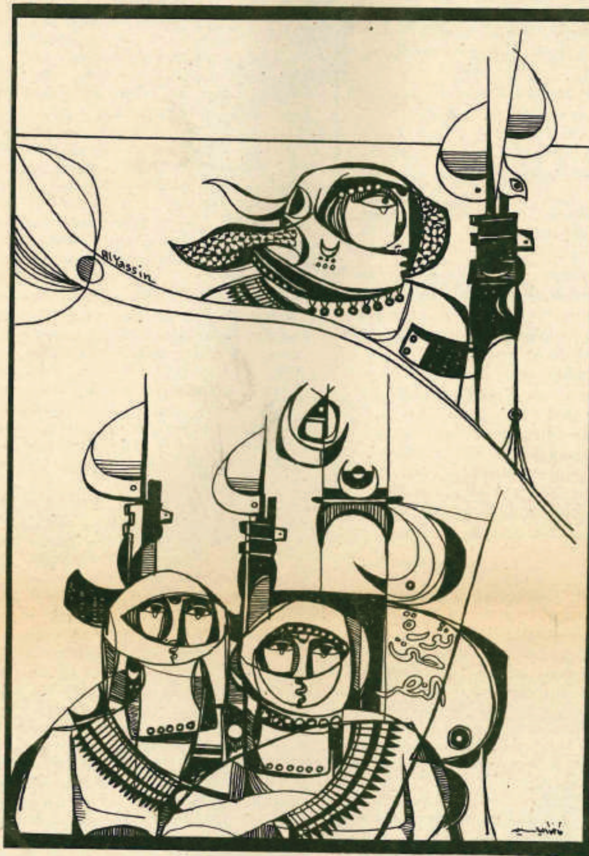
Filistin kamplarını dolaşıyoruz. Bize bakıp bakıp gülüyorlar. Kimi zafer işareti yapıyor tek kalan eliyle, kimi anlıyor dost olduğumuzu, gülüyor ağız dolusu. İçimden, aslan çocuklar diyorum, gözlerinde gelecek güzel Filistin'i görüyorum. Ve bakıyorum da zulmün yenilgisi ayan beyan görünüyor bana. Ama biraz geç olacakmış ne çıkar. O çocukların gözlerinde görüyorum zulmün yok olup gideceğini. Bana güç veriyorlar, umut veriyorlar, içimde büyümüş bir kinle güzel geleceğe olan büyük bir inançla dönüyorum.

Ortadoğu'nun büyük kentinin bunaltan sıcağa aldırdığı yok. Kaynıyor. Ama ben dayanamıyorum. Avrupa'nın depolanmış soğuğu uçup gidiyor, ya da derimde tere dönüşüyor. Bunalıyorum. Arkadaşlar gülüyorlar. **"En iyisi seni bir kahveye götürelim,"** diyorlar, **"serinlersin,"** diyorlar, gidi**yoruz. Ortadoğu'da bir kahveye değil de Anadolu'da bir kahveye giriyoruz**, bilesiniz. Dört yanı duvarlı, ortası havuzlu, yeşil ağaçların gölgelendirdiği

serin bir bahçe. Bir masaya oturuyoruz. Kulağıma Türkçe konuşmalar geliyor. İyice şaşırıyorum. Burası Anadolu'da bir kahve, diyorum kendi kendime. Kendimi kandırmaya çalışıyorum, yalan da değil. Her masada Türkçe konuşuluyor. Havuz, bir yaz ikindisinin hoş serinliği, çay getiren garson, tavla oynayanlar, oynarken birbirlerini kızdıranlar. Böyle kahveler dünyanın neresinde olur? Yalnız Anadolu'da vardır elbet. Arkadaşlar şaşkınlığımı anlıyorlar, anlatıyorlar. Bizimkilerin uğrağı bir kahve olduğunu, onların da bu kahveyi bizim kahvelere benzediği için seçtiklerini öğreniyorum.

Sonra toplanıyoruz bir masanın etrafına. Haber soruyorlar, haber veriyorum. Kimileri Avrupa'yı pek bir merak ediyor, anlatıyorum. Yok olup gitmekte olduğumuzu, insanın yok olduğunu anlatıyorum, çoğu inanıyor, kimi inanmaz gözüküyor, üzülüyorum.

On beş - yirmi delikanlı. Her biri ayrı görüşten aşağı yukarı. Şaşırıyorum. **Türkiye'de birbirine kurşun atanlar, burada kol boyun olmuşlar, birbirlerinin dert ortağı, savaş arkadaşı olmuşlar. Ne güzel.**

YAŞAMIN ZOR SANATINI ÖĞRENMİŞLER

Söz dönüp dolaşıp savaşa geliyor, altmış günlük zülme, katliama.. Hepsi **katılmışlar. Çeşit çeşit cephelerde vuruşmuşlar siyonizme, emperyalizme karşı.** Ya bir de, ne güzel olgunlaşmışlar. Yok o Türkiye'deki kendini beğenmişlik, o havalar, o büyük küçük tanımamalar. Silinip gitmiş. Omuz omuza vuruşmak alıp götürmüş o ufak tefek şeyleri. Yaşamanın ne zor bir zenaat olduğunu öğrenmişler. Savaş anılarını dinlemek istiyorum, pek istekli görünmüyorlar. Hani bizim Anadolu'dan askere gidip iki yıl dayak ve küfür altında inleyip, köye dönünce de bir ömür boyu askerlik anlatanlar var ya, bunlar hiç onlara benzemiyorlar. Son kırk yılın en büyük savaşını yaşamışlar ve anlatmıyorlar, pek öyle anlatmaya istekli de değiller.

Ama ben dinlemek istiyorum, üstlerine gidiyorum, kırmak istemiyorlar beni, belli. Bir ikisi karayağız bir delikanlıyı işaret ediyorlar bana. Anlatması için her bir yandan top ateşine tutuyoruz bizim karayağız delikanlıyı. Utanıyor, başını önüne indiriyor, **"ne anlatayım, savaş işte!"** diyor zor duyulur bir sesle. Kimisi **"iki İsrail tankı uçurdu,"** diyor, kimisi "üç". Sayı ke**sin belli değil, ama İsrail** tankı uçurduğu ayan beyan açık. Anlatmaya başlıyor. Önceleri tutuk oldukça. Savaşa yeni girecek acemi erden beter. Ama konuya girdikçe canlanıyor ve bir an geliyor ki artık savaşın içindedir sanki. Yeniden yaşıyor o korkunç altmış beş günü. Güzel bir şivesi var.

"Pusuyu gazıysın, içine giriysin. Omuzunda tanksavarın. Tankı üçyüz metreden vurdunsa gazdığın yer pusi oliyi, yok vuramadınsa mezerin." Tankları vurduğunu söylemiyor, ama **pusu mezarı olmadığına göre, bu, tank uçurmuş demektir. Kaç tank uçurdun** diyorum, **"belli olmiyki"**, diyor, vuriy**sin işte. Tankın iyice yakına gelmesi gerek. Belli bir mesafesi var. O mesafeye girdi mi, sen omuzunda tanksavarını nişanlıyisin, vurdun mu artık kurtuluşu yok. İşte vurusin ya, tankı bir alev sariyi, içindekiler çıkamıyi tabi, nere çıkacak? Çıksa kleysin elde bekliyik. Çıkmıyiler. Tankları beraber yanıyler. Tankı vuriysin ya, içini bir sevinç kaplıyi, yorgunluğun uçup gidiy."** Peki o tank alevler içinde yanarken, onun içinde de insan olduğunu düşünmüyor mu insan, diye soruyorum. Ufaktan gülümsüyor. **"Düşüniysin, ama acımiysin. Gözünün önünde bombalarla parçalanan çocuklar canlanıyı, kolsuz çocuklar, tek bacaklı çocuklar canlanıyı. Acımiysin, seviniysin."** Hak veriyo**rum. Az önce geldiğim kampı, Filistinli** çocukları düşünüyorum, haklı bir savaşta acımanın yerini kinin aldığını **hissediyorum. Kurtuluş için vuruşan yiğitleri düşünüyorum.**

KURTULUŞ İÇİN VURUŞAN YİĞİTLERİ DÜŞÜNÜYORUM

Sohbet akşam serinini buluyor, bitsin istemiyorum. Ama bir yandan da gözüm saatımda. Bizimkilerin çoğunlukta olduğu bir askeri kampa konuğum bu akşam. Geceyi orada geçireceğim. Heyecanımı belli etmemeye çalışıyorum, olmuyor, elde değil.

Düştük yola. Palmiyelerin arasından kıvrıla kıvrıla giden yola. Karşıdan her araba geldikçe arabayı yoldan aşağı alıyor, bekliyoruz. Yol sanki bir araba geçsin diye yapılmış. Hava serin. Gündüzün yakan günü sanki hiç uğramamış buralara. **"Çöl geceleri çok soğuk olur,"** diyorlar beni kampa götürenler. **"Geceleri iki battaniye, üç battaniye az gelir. Bakalım siz dayanabilecek misiniz?"** Bilmediğim, yaşamadığım bir şeye, dayanırım, diye hüküm veriyor, sonra utanıyorum.

Artık ovada gidiyoruz. Aysız, yıldızlı, lacivert bir gecenin içindeyiz artık.

Uzaktan silahların **"tarrakka"**ları geliyor. Silahlar susuyor bir an, yeniden sessizlik. Sonunda vardık kampa. Girişte hüviyetlerimiz soruluyor. Kamp komutanı geleceğimizden haberli, giriyoruz kampa. Büyük bir alanı geçiyoruz, kimseler yok görünürde. Birden kocaman ateşi görüyorum bir koca kamp çadırını dönünce. Bizimkiler. Çevrelemişler ateşin dört bir yanını. Bizi görünce ayağa kalkıyorlar. El sıkışıyoruz tek tek. Delikanlılar, kızlar, kadınlar. Şaşırıyorum. Utangaç, gülen gözleriyle buyur ediyorlar ate**şin başına bir süre sessizce öyle duruyoruz. Konuşmuyoruz. Ama hepimi**zin dolu olduğu öyle bir belli ki! Biri başlasa, ardı yaz yağmuru gibi boşanacak. Tek damla, ardından bir daha. Sanki Filistin'de bir askeri kampta değiliz. Sanki Anadolu'da bir köy evindeyiz. Bozlaklar söylüyoruz, köy öyküleri anlatıyoruz, bostan hırsızlığından, kız kaçırmalara geçiyoruz. Öyle **"somut meselelerin somut tahliline"** girmiyoruz. Ateş sönmeye yüz tuttukça bir iki çalı atılıyor üstüne, Arap çayı kaynıyor kazanda. Kimimiz bağdaş kurmuşuz, kimimiz diz üstü oturmuşuz. Anadolu olmuşuz. Halay çekiyor Marmarisliler. Artvin oyunları oynuyorlar. Gülüyoruz.

Hiç birini görmemişim daha önceden. Ama bin yıllık dost gibiyiz. Gözümüzden anlıyoruz içimizdekini.

Gecenin bir vaktinde kamp komutanı Filistinli Yüzbaşı geliyor hoşgeldine. Bana altmış beş gün savaşının sonuçları hakkında görüşlerimi soruyor, anlatıyorum. Bu yiğitlere güvenin, diyorum. Haklı savaşlar hep kazanılmıştır eninde sonunda diyorum, gözleri ışıldıyor. Bizi yeniden baş başa **koyup gidiyor. Kamp sorumlusu yatma zamanının geldiğini, yarın erken kalk**manın zorunlu olduğunu söylüyor, saate bakıyorum, şafağı bulmuşuz. Yataklarımıza gidiyoruz. Gece gerçekten buza kucak açmış, konuk eylemiş. Yer yatağıma uzanıyorum, üstüme üç battaniye örtüyorlar. Bir zaman uyuyamıyorum, geceyi düşünüyorum. Yurdunun güzel geleceği için, Filistin hal**kının kurtuluşu için vuruşan Anadolu'lu yiğitleri düşünüyorum.** Tam uyumaya başlayacağım, bu sefer de soğuk yakamı bırakmıyor. Çöl ayazı battaniyeden geçiyor, ta kemiklerime ulaşıyor, büzülüyorum. Bir tıkırtı geliyor kulağıma, birisi iki battaniyesinden birini üstüme örtüyor, utanıyorum, ses etmiyorum. İçim eziliyor. İçimden, selam olsun diyorum, selam olsun sizlere. Gece geliyor gözlerimin önüne. Bir dizini karnına çekmiş, ateşin alazı yüzünün bir yanında, kaytan bıyıklı delikanlı şiirini okuyor.

Dağ yollarında gölge deviren
Ölümüne susamış yiğitler
Ezdiğiniz çimenlerdeki çiğe
Koynunda uyuduğunuz çınarlara
Ve yaktığınız ateşin dumanına
Selam olsun.

x x x

Selam olsun türkü olup yüreğinize akan kuşlara
Size yol veren eğrelti otlarına
Koynunuzda taşıdığınız
sevdalılarınızın suretlerine
Yaktığınız ateşlerin dumanına
Dudaklarınız çatlak çatlakken
Size su veren ırmaklara
Selam olsun.
Selam olsun size ekmek taşıyan çobanlara
Yaralarınızı saran ihtiyar analara
Selam olsun.

Gelecek sayıda buluşmak üzere hepinize selam olsun.

Türkiye 26 Ocak'ta yine Avrupa Konseyi gündeminde

Avrupa Konseyi Komisyonlarının 11-12 Ocak tarihlerinde Paris'te yaptıkları toplantılarda Türkiye'nin Konseyle ilişkileri görüşüldü. 12 Ocak'ta Siyasi Komisyon "demokrasiye tam anlamıyla dönülene kadar Türkiye'nin Bakanlar Komitesinde oy kullanma hakkından feragat etmesine" karar verdi. Ayrıca, Türkiye'nin üyelğine son verilmesi konusuna Parlementerler Meclisinin ciddiyetle eğilmesi istendi.

İki gün üst üste yapılan toplantılar, 26 Ocak'ta Strasburg'da yapılacak olan Türkiye görüşmesine hazırlık niteliğindeydi. Türkiye Alt Komitesi, Hukuk İşleri Komisyonu ve Siyasi Komisyon ayrı ayrı toplanarak Türkiye metni üzerinde görüştüler. Hukuk İşleri Komisyonu Raportörü Hans Bardens ile Siyasi Komisyon Rapörtörü Ludwig Steiner tarafından hazırlanan metin, ilk önce Türkiye Alt Komisyonu tarafından ele alındı. Daha sonra Hukuk İşleri toplanarak konuyla ilgili tartıştı. Komisyon, metnin bütün maddelerini tek tek ele alarak inceledi. Özellikle "demokrasiye dönülene kadar Türkiye'nin Bakanlar Komitesinde oy kullanmamasına" ilişkin madde büyük tartışmalara yol açtı. Beş saat süren toplantı sonucunda metin Hukuk İşleri Komisyonu tarafından tümüyle reddedildi. Red oyları, muhafazakar ve "ılımlı sosyalist" üyelere ait.

13 Ocak'ta Siyasi Komisyon'un yatığı toplantıda daaynı metin ele alındı. Bir gün önceki Hukuk İşleri Komisyonu'nun aksine, metin burada büyük bir çoğunlukla ve daha da sertleştirilerek kabul edildi.

Metin Siyasi Komisyonda okunduktan sonra, tasarıya Türkiye'nin Konseye üyeliğinin sona erdirilmesi konusunda bir madde daha eklenilmesi önerildi. Eklenen maddeye göre, Parlementerler Meclisi'nin "Türkiye'nin üyeliğine son verilmesi konusunda bir tavsiye kararı hazırlanması" konusuna ciddi bir şekilde düşünmesi isteniyor. 8. maddeye göre böyle bir uygulama mümkün. Yunanistan Cuntası döneminde, Yunanistan'a karşı bu madde uygulanarak Cunta Konsey'den şıkarılmıştı.

Daha sonra oylamaya geçildi. Toplantıya katılan20 üyeden 15'i hazırlanan lehinde, 2'si ise aleyhinde oy verdi. Böylece, büyük oy farkıyla metnin eklenen maddeyle beraber 26 Ocak'taki Genel Kurula sunulmasına karar verildi.

Toplantıdan sonra, Siyasi Komisyon Başkanı İngiliz İşçi Partili parlementerJohn Irvin ile Avusturya'lı parlementer Steiner bir basın toplanrısı yaptılar. Böyle bir karar alma ihtiyacının neden şimdi hissettikleri sorusuna, "Anayasa'nın kabulünden önce Türkiye'de demokrasiye dönüleceğine dair kuşkularımız vardı. Yani Anayasa, bu kuşkularımızı doruladı" şeklinde cevaplandırdılar. Ayrıca alınan kararların bir uyarı olarak tanımlanabileceğini belirttiler.

Bu gelişmeler Türkiye ile Avrupa Konseyi arasındaki ilişkileri sertlestiriyor. Dış işleri Bakanı Türkmen, "Konseyin alacağı ters bir karar, Türkiye'de çoğulcu demokrasiye dönüşü istemeyenlerin işine yarayacaktır" diyerek Konsey'i tehdit etti. Ayrıca Türkiye bu ay sonuna kadar Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komisyonu'na görüş bildirmek zorunda, Beş Avrupa Konseyi üyesi ülke, Türkiye'yi bu komisyona şikayet etmişti.

İdeolojiden kopartılan bilinç

Jürgen ROTH

Federal Almanya'da iktidarın şalterleri yeni bir yönetimin elinde. Burada yaşayan yabancılar, özellikle de Türkiyeliler için bu durum, varlık güvencesinin daha büyük bir dehlike içine düşmesi anlamına gelmektedir. Zora dayalı rotasyon sisteminde, kitlesel geri göndermelere değin uzanan bir dizi somut plan gündemdedir. Bu hazırlıklar kuşkusuz ki en başta muhalif gurupları hedeflemektedir. Daha şimdiden "yabancı aşırılar"la sözde mücadele eden CSU'lu İçişleri Bakanı Zimmermann, bununla Türkiyeli sol güçleri kastetmektedir.

Böylesi koşullarda sokaklara dökülüp anti-emperyalist mücadele adına cesur sloganlar atmak, Batı Alman emperyalizmini lanetlemek doğru bir mücadele yöntemi değildir ve bu yöntem şimdiye değin bir yarar sağlayamamıştır.

İşin gerçeği şu, Türkiye sol ve devrimci güçleri politik tartışmaya kendi dünyaları içinde sürdürmektedir. Bunundа ötesinde tartışmalar kalın bir ideolojik bir çapakla örtülüdür.

Getirilecek ister sosyalizm isterse komünizm olsun, kimse kimseye aç ve zulüm altındaki halkların çıkarına neyi nasıl somut olarak değiştireceğini sormamaktadır. Tartışma, daha çok sosyalizmin ve komünizmin klasiklerde yer alan vaadleri ekseninde sürmektedir. Oysa gerçeğin rengi daha başkadır. Pratik deneyimlerden mutlak pragmatik sonuçlar çıkarılmalıdır.

İnsanların konkre gereksinimlerine yanıt veren bir aydınlatma faaliyetinin yetersiz oluşu, sosyal ve politik stratejiler teorik olarak, ne denli olursa olsunlar, kitlelerde tepkilere yol açmaktadır. Bu gerçeği 3. Dünya ülkelerinden ya da real sosyalizmin eğemen olduğu ülkelerden örneklemek çok kolay.

Ne var ki bu arada bir birey olarak insan öğesi unutulmuştur. İnsanın, kendisini belirleyen sosyal birleşimler içinde herşeyden önce bir güvene gereksinim duyduğu, bu güvenin de yalnızca hayatın içinde yaratılacak somt örneklerle kendisine verilebileceği hesap edilmemiştir.

İnsanlar gerçek yaşamın hiçbir alanında vücut bulmayan bu yüzden de güvence vermeyen girişimlerle yüzyüze kalmışlardır.

Bu politik-kültürel gelişimin yeni bir anlayışa dönüşümü o denli gecikmiştir ki, yaşadığımız zamanda bile birçok devrimci yönetim toplumsal değişimleri devlet tekelinden kaynaklanan "zor"la gerçekleştirebileceğine inanmıştır. Tüm bu girişimler felaketlerle sonuçlanmıştır. Çünkü iktidara gelene değin verbal (biçimsel) olarak (ama hiçbir somut örneği verilmeden) yükseltilen politik işlemler, yani özgürlük, sosyal adalet, artık konkre pratik tamamen tersi işlevleri üstlenmiştir. Böylece yeni baskı araçları ortaya cıkmış, daha kısa bir süre önce mücadele ettikleri baronların masalarına yeni "Bürokrat-Baronlar" oturmuştur.

Tartışmanın bu noktası, yalnızca kökleri kopartılmış milyonlarca göçmen göz önüne alındığında bile, Almanya'daki Türk ve Kürt solu için önemli bir tartışma zemini yaratabilir. Ne var ki 3.Dünya burada gözümüzün önünde yaşarken, biz devrime giden en doğru yolun haritasını basıyoruz.

Türk ve Kürt solu konkre alternatifleri yalnızca "istisnai" hallerde yaratabiliyor. Oysa Türkiye solunun içinde bulunduğu sürgün ortamından kaynaklanan gücü, yeni alternatiflerin yaratılmasının önemli koşullarından birisine de yanıt vermektedir. Burada yaşayan Türkiyeli işçilere sunulacak tüm politik çözümler, herşeyden önce onların var olan bireysel ve kültürel özgül konumları gözönüne alınarak ve onların kavrayabilecekleri biçimlerde hazırlanmalıdır. Çünkü kitleler, ancak kültürel ve sosyal bir özgüven yaratıldıktan sonra diğer adımlar doğrultusunda aktifleşebilirler. Bilinmelidir ki bu yol, çok uzun ve yorucu olacaktır. Bu yüzden hazırlıklar uzun nefesli ve gerçekçi olmalıdır. Unutulmasın ki devrimci değişimlerin gerekliliği bilincin içinde yoksa onları belki zorlayabiliriz ama bu kaçınılmaz olarak devrimci değişimleri de bozguna uğratacaktır.

İran buna bir örnek, Irak'ta öyle. Orada da bir "sosyalist devrim hükümeti" tüm tarihi köklerden yükselmiş toplulukları dağıtmaya çalışıyor. Kültürel bir tabular-kataloğuna dayalı politikası sonucu dağıtılan geleneksel sosyal bileşimlerin doğurduğu yerleşim birimlerinin yerine steril ve "moden" köyler inşa ediliyor. Sonuç; sosyal komünikasyonun tamamen olanaksızlaşması - deneyim daha şimdiden yenilgiye mahkum.

Bu karşılaştırma, ideolojinin çıkmaz sokaklarından "çıkmak" için gelecekte ne tür tartışmalara ağırlık verilmesi konusunda bir görüşü ifade etmelidir.

Federal Almanya'da bulunan Türkiyeli sol güçler, bu ülkedeki politik gelişmeleri dikkatle izlemeli,Bonn'daki iktidar kaymalarını özenle kovuşturmalıdırlar.

Ve bunun ardından atılacak adımlar dengeli ve hesaplı olmalıdır.

FKBDC Genel Komitesi tüm anti-faşist güçleri birliğe ve ortak mücadeleye çağırdı

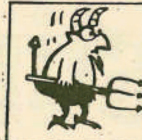
Faşizme Karşı Birleşik Direniş Cephesi Genel Komitesi tarafından yapılan bir açıklamada, tüm demokrat, ilerici, yurtsever ve devrimci güçler cunta karşısında birliğe ve ortak mücadeleye çağrıldı. Açıklamada FKBDC Genel Komitesi'nin 2. toplantısını Aralık 1982'de yaptığı, bu toplantıya Cepheyi oluşturan güçlerin yanısıra Kurtuluş, Rızgari, Türkiye Devriminin Yolu ile TÜS-DER Genel Başkanı'nın da gözlemci olarak katıldığı ve toplantının devrimci demokratik güçlerin birliği açısından önemli bir gelişme olduğu belirtildi.

Açıklamada özetle şu görüşlere yer verildi: "Faşist cunta yönetimi altındaki Türkiye, bölgede emperyalizm adına yeni görevler üstlenmekte, bölge halklarına karşı önemli bir tehdit oluşturmaktadır. Cunta Anayasa oylamasından elde ettiği onayı ve çoğunluğu halklarımıza karşı bir saldırğanlık aracı olarak kullanmaktadır. 7 Kasım referandumu, toplumumuzun özgür ve demokratik bir düzene kavuşması, ülkemizin çıkarı ve halklarımızın kurtuluşu için tek alternatifin devrimci güçler, devrimci güçlerin birliği ve mücadelesi olduğunu göstermiştir. FKBDC ile bu anlamda bir odak oluşturulmuştur.

Cephe bu alternatifi yaratacak ve geliştirecek bir güçtür."

Açıklamanın daha sonraki bölümlerinde, tüm devrimci, ilerici, demokrat ve yurtsever güçlerle dayanışma içine girmenin devrimci bir sorumluluk olduğu belirtilerek şöyle devam edildi:

"Cephe güçleri ülke içinde, ülke dışında, kısacası bulunulan heryerde halklarımızın birleşik iradesini ve ortak siyasi hattını yaratma ve geliştirme, devrimci direniş mücadelesini örgütleme ve yükseltme doğrultusunda önemli görevlerle karşı karşıyadır. FKBDC, bu görevlerin yerine getirilmesi için zorunlu olan birliktelikler için tek ve son biçim olmadığının bilinciyle, tüm devrimci-demokratik güçleri, cunta ve egemen iktidar bloku karşısında mücadele etmek isteyen herkesi birliğe ve ortak mücadeleye çağırmaktadır."

LANET KÖR ŞEYTANA!..

EY TÜRK

Türkiye'de işçiyi, memuru, halkı koyun gibi soyan bankerlere, yapsat, çalsat, kazıkat patronlarına bakan paravan bir İngiliz şirketinin de iştahı kabardı.

Ve verdiği ilanlarla yalnız yurtdışındaki Türklere çağrı yaptı:

"Bize başvuranlara Afrika'nın Gine'sinde işvereceğiz!" dedi.

Bizimkiler, Allah versin, ilanı okur okumaz, Avrupa'nın çeşitli ülkelerinden hemen kuyruğa girdiler ve "yol ücreti" adı altında 3.300'er DM.larını bastırdılar şirketin kasasına.

Neden sonra jeton düştü ama atı alan da üsküdarı geçmişti.

Şimdi de bu paralarını geri alabilmek için ayrıca ücret ödeyerek avukat tuttular. Orta yerde harcamaları da caba!

İçerde soyul, dışarda soyul! Ne oluyor bu böyle? Ey Türk, titre azıcık kendine gel canım!..

SİLECEKLİ TELEVİZYON

Braunschweig'ten Kürt Cemal yazıyor:

Kenan Evren, Diyarbakır'da **"referandum"** konuşmasını yaparken, 7 yaşında güzel bir Kürt kızını (Selvi'yi) kucağına alarak kürsüye çıkıyor. Amacı, çocuk sevgisini sömürerek halkın gönlünü kazanmak!

Evren, Selvi'nin yanaklarını okşuyor:

"Dile benden ne dilersen, kızım?" diyor.

Selvi parmağını ağzına götürerek utangaç bir tavırla:

':Şey..." diyor, **"Silecekli bir televizyon istiyorum!"**

Paşa gülüyor:

"Televizyonu anladım çocuğum, ama şu 'silecekli televizyonu' da nereden çıkardın?"

Selvi çocuksu diliyle bir çırpıda sıralıyor:

"Sen her akşam televizyona çıkanda babam televizyona tükürüyor. Cam silmekten anam bıktı, ben bıktım. Silecekli televizyon olursa..."

Evren öfkeyle görevlilere buyuruyor:

"Götürün bu bacaksızı, anarşist babası ile birlikte derhal ifadesini alın!.."

KAÇIRAN KAÇIRANA

Gazete manşetlerinde hemen her gün:

- Banker kaçakçılar!
- Silah kaçakçıları!
- Eroin kaçakçıları!
- İmar kaçakçıları!

Velhasıl kaçıran kaçırana!

"İktidar"ı da zorba generaller kaçırdı!

Ya halkımız?

Galiba onlar da aklını kaçırdı. Baksanıza eli kanlı beş çetenin **"Anayasa"** sına, yüzde 91.5 **"Evet"** dediler.

ÖZEL "CÜ" CÜLERİMİZ

OECD, Türk özel sektörünü eleştirmiş:

"24 Ocak kararlarıyla firmaların vergi yükü azaltıldı, işçi ücretleri geriletildi. Bunlar yine yatırım yapmıyorlar, sürekli zam yapıyorlar!" demiş.

Elbet de...Kemal Paşanın türettiği, Kenan Paşanın bekçilik ettiği Türk özel sektörüdür bu! Onlar hem devletten komisyon alırlar, hem de acentası oldukları Batı patronlarından!..

Onun için başları her darda kaldıkça, **"Atatürk!"** diye bağırırlar, kart generalleri yönetime el koymaya çağırırlar.

Bunlar özel sektör değil, özel "cü"cülerdir, komisyoncu, avantacı, kapkaççı, **tek kelime ile Atatürkçüdürler!**

MAL PAZARI CAN PAZARI

Türkiye'nin çeşitli kentlerinde yapılan bir günlük kontrolde, ölçü ve tartı araçlarının 34 bini hileli çıkmış!

Bir de emniyet müdürlüklerinde, hapisanelerde, kontr-gerilla hücrelerinde ve Sıkıyönetim mahkemelerinde Cuntanın adaleti kontrol edilseydi, ölçü ve tartı yerine kuşkusuz, **"orman kanunu"** bulacaklardı. Ve bir de işkenceden ölenlerin, sakat kalanların listelerini, duvarlarda da kan izlerini bulmuş olacaklardı!

Bir yandan hırsızı, esnafı, düzenbazı,malını yiyor vatandaşın, öte yandan cunta canını yiyor, yine de tükenmiyorlar!

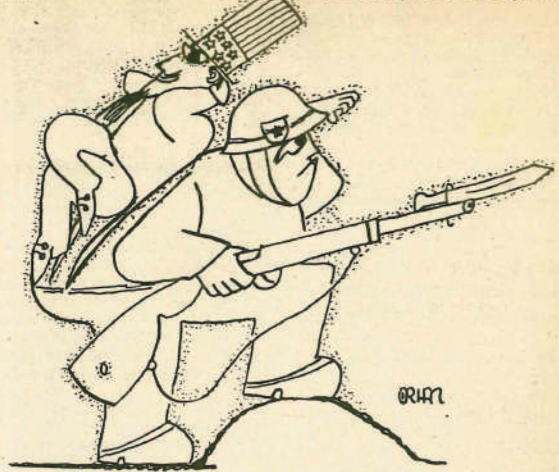
Ne bereketli insanı varmış şu Anadolunun!

ANLAYANA...

İflas numarası çeken holdinglere devlet hazinesinden yardım! İnsaat kaçakçılarına, vergi kaçakçılarına, karaborsacılara, çalkapçı iribaş cümle hırsızlık şebekelerine af.

"Bu Ahlaksızlar düzeni değişsin, insanca, uygarca bir düzen kurulsun!" diyenlere zindan, işkence, ölüm ve kan!..

İşte size Cuntanın kurtardığı vatan!

SAVCILARI GÖREVE ÇAĞRIYORUZ

Komünist Çin'in Shang-Hay kentinde Kenan Evren coşa gelmiş, **"Önceden hazırlanmış konuşma benim duygularımı ifade etmiyor!"** diyerek başlamış **"irticalen"** nutkunu atmaya:

"Burada çok önemli kalkınma hamleleri gördüm. Bilhassa gördüğüm çocuk yuvası beni çok duygulandırdı. Bu ülkede çocuklara verilen önemi görmekle Çin Halk Cumhuriyetinin geleceğini parlak görüyorum. Yetişen çocuklar parlak bir istikbale namzettir...Burada geçen günlerimi unutmayacağım!"

Kenan Evren bu konuşmasıyla düpedüz komünizm propagandası yapmamış mıdır? Hem de basın-yayın yolu ile tüm dünyaya karşı, hem de komünist bir ülkede!..

Ey savcılar, öküz altında buzağı arayan sıkıyönetim cellatları, 141, 142'nin tellakları neredesiniz?..

Ama hani o yürek, o mertlik sizde! Eğer öyle olsaydınız, zalimin hizmetinde cübbeli uşak olmazdınız.

HEM DOĞRAMACI, HEM TRAŞÇI

Günlerce sakal traşı tartışıldı. Ne işsizlik, açlık, yoksulluk, soygun, ne işkence, zindan...varsa da sakal yoksa da...

Sakalı bitmedik gencecik insanlar katledilirken, sakalda oturup bıyığı yolanlar vardır. Feryatlar yükselirdi, "faşizm!.. işkence!.. Cellat!.." Sen onu sakalıma anlat!..

Sakalını değirmende ağartmayanlar, Cuntanın bir gün alt düzeydeki operasyonlardan sakala da çıkacağını düşünmeliydiler.

Sakalını kaptıranlar, şimdi boşuna bir çırpınış içindeler. Askeri Talimname gereği tüm sakallar kesilecek ve bundan böyle kimse kimseye, **"sakalından utan"** diyemeyecektir!

Galiba utanmaz suratlar da hep sakalsızlardan çıkıyor. Baksanıza beşli çetenin beş generali de sakalsız!..

Kim demiş, sakalım olmadığı için sözüm geçmiyor!

Sakal makal hepsi maval. Silahın var mı silahın!..

GAZİLER VE NAZİLER

Türkiye'de yaşanan olayların bir bölümünü en yakınından başlayarak kuşbakışı teğet geçelim:

- 7 katlı bir apartman çöktü, ölü sayısı bilmem ne kadar!..

- Fabrika çöktü, ölü sayısı!..

- Stad çöktü, ölü sayısı!..

- Sinema çöktü, ölü sayısı!..

- Tavernada tüpgaz patladı, ölü sayısı!..

- Yıba çarşısı yandı, ölü sayısı!..

- Zonguldak maden ocaklarında X-Ocağı, Y-Ocağı çöktü, ölenlerin sayısı!..

- Eski Çeltek, Yeni Çeltek kömür ocaklarında A-kuyusu, B-kuyusu çöktü, ölenlerin sayısı!..

- Uçak düştü ölenlerin sayısı!..

- Kahramanmaraş ve Çorum katliamlarında ölenlerin sayısı!..

- Tarafik kazalarında hergün ölenlerin sayısı!..

- İşkencede ölenlerin sayısı!..

- Operasyonlarda öldürülenlerin sayısı!..

- İdamlarda ölenlerin sayısı!..

Peki...Türkiye'de sağ kalan yok mu?.. Var elbet de, onlar gaziler ve gazilerin tepesinde üniformalı, fraklı Naziler!..

mahkemeler sürüyor

186 İDAM İSTEMLİ PKK DAVASI BAŞLADI

Urfa, Siverek, Hilvan yörelerini kapsayan 240'ı tutuklu 375 sanıklı PKK davası Adana'da başladı.

Askeri Savcı tarafından 186 kişi için ölüm cezası istenirken, 16 kişi için, 20 yıl, 3 kişi için, 10-20 yıl, 114 kişi için 5-10 yıl, 50 kişi için ise, 5 yıla kadar hapis cezası isteniyor.

İSTANBUL KURTULUŞ DAVASI BAŞLADI

Toplam 48 sanıklı 1 idam istemli Kurtuluş davasına 2 No'lu Askeri Mahkemede başlandı.

Cihan Akkaş için TCK'nın 146/1 maddesi uyarınca ölüm cezası istenirken 47 sanık için ise 1 yıldan 24 yıla kadar ağır hapis cezası isteniyor.

SOSYALİST VATAN PARTİSİ YÖNETİCİLERİ HAKKINDA DAVA AÇILDI

İstanbul Sıkıyönetim 3 no'lu Askeri Mahkemede Sosyalist Vatan Partisi yönetici ve üyesi hakkında dava açıldı.

Haklarında yasadışı örgüt kurmak ve yönetmek suçlarından 8-15 yıl ağır hapis cezası istenen kişilerin isimleri şöyle: **Sirin Özler, Haydar Tuncer, Muzur Tekgüleç, İmam Bakıroluş, Adnan Altun, Semih Kılıç.**

4 KİŞİ ÖMÜR BOYU HAPİS CEZASİNA ÇARPTIRILDI

İşçinin Sesi örgütüne üye olmaktan TCK'nın 146/1 maddesine göre idam cezası istemiyle yargılanan 6 kişiden, **Osman Akınay, Bedir Göle, Haluk Mehmet Savaş ve İsmet Cebe önce idam daha sonra da ömür boyu hapis cezasına çarptırıldılar. Aynı davada yargılanan Josef Polombo ve Şükun Öztoplu 15'er yıl, Süleyman Nuri Coşkun** ise 10 yıl hapse mahkum oldular.

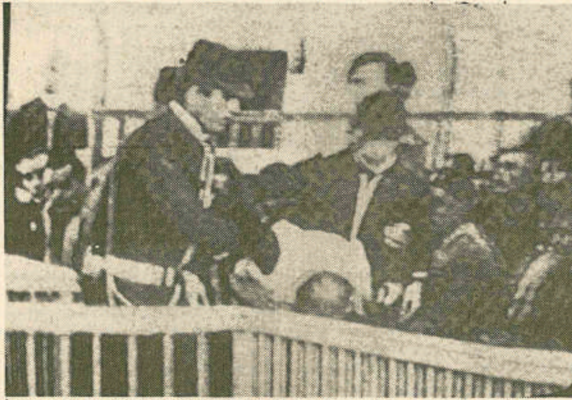
SERVER TANİLLİ'NİN DAVASI KARAR AŞAMASINDA

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Anayasa Kürsüsü Doçenti Server Tanilli için **"Faşizmin Yalanları"** adlı kitabında bölücülük yaptığı gerekçesiyle açılan dava karara kaldı.

"Faşizmin Yalanları" adlı kitabı yayınlandıktan birkaç gün sonra faşistlerin saldırısına uğrayan ve felç olan Tanilli halen Strasburg Üniversitesi'nde öğretim üyeliği yapıyor.

Davanın yapılan son duruşmasında, Tanilli'nin avukatları, tüm suçlamaları reddederek **"Suçlanan yazının kendisi savunmanın özüdür. Yazı iddiaların tam tersini kanıtlamaktadır... Kitap faşizmi tanıtmak, kötülüklerini, zararlarını, yalanlarını sergilemek için derlenmiş bir kitaptır... Cezalandırılması istenen yazı genellikle faşizmin, ırkçılığın ve Turancılığın karşısında olan bu görüşleri eleştiren bir yazıdır"** dediler.

Server Tanilli için **"Faşizmin Yalanları"** kitabından dolayı 1 yıldan 3 yıla kadar hapis cezası isteniyordu.

İŞTE MAHKEMELER: *Türkiye'deki mahkemelerin durumunu gözler önüne seren bir tablo. PKK Diyarbakır Davası sanıkları ağır işkence nedeniyle yürüyemeyecek durumdalar. Gizlice çekilen yukardaki fotoğrafta bu sanıklardan birisinin durumu görülüyor.*

GÖLCÜK TKP DAVASI SONUÇLANDI

Gonca Askeri Mahkemesinde yapılan 287 sanıklı TKP davası sonuçlandı.

TCK'nın 141/1 maddesi gereğince yargılanan 287 sanıktan 149'u na çeşitli hapis cezaları verilirken, 110 kişi de beraat etti. 20 kişi için gıyabi tutuklama, 8 kişinin dosyasının ayrılmasına karar verilirken, 6 kişiye 10'ar yıl 8'er ay, 10 kişiye 8'er yıl, 4 kişiye 6'şar yıl 8'er ay, 5 kişiye 6'şar yıl, 119 kişiye 5'er yıl, bir kişi için ise 4 yıl 2 ay hapis cezası verildi.

TİP DAVASINDA 5 TAHLİYE

Türkiye İşçi Partisinin İstanbul'da yapılan yargılamasında yazılı belgelerin okunması tamamlandı.

29 Aralık'ta yapılan duruşmaya tutuklu sanıkların 12'si getirilirken elleriarkadan kelepçelenmek istendiğinden dolayı katılmadılar.

İleri bir tarihe ertelenen duruşmada, tutuklu sanıklardan **Alp Selek, İbrahim Sönmez, Bekir Yenigün, Çetin Gözaçtı** ve **Vedat Pekel** tahliye edildiler.

K. MARAŞ DEVRİMCİ SAVAŞ DAVASINDA 32 TAHLİYE

90 sanıklı Kahramanmaraş Devrimci Savaş davasında sorgular tamamlandı. Antakya'da yapılan duruşmalar sonunda 32 sanık tahliye edildi.

Askeri Savcının iddialarının reddedildiği duruşmalarda sanıklar, 101 kişinin öldüğü, yüzlerce yurttaşın yaralandığı Kahramanmaraş olaylarının asıl surumlularının uzun süren yargılamalardan sonar çeşitli cezalara çarptırıldıklarını, Kahramanmaraş katliamını kendilerinin yaratmadıklarını söylediler.

BARIŞ DERNEĞİ DAVASINDA TÜM SANIKLAR TAHLİYE EDİLDİ

İstanbul'da sürmekte olan Barış Derneği davasının tüm sanıklarının sorgusu tamamlandı. Yapılan duruşmalar sonunda tutuklu sanıkların tamamı tahliye edildiler.

Duruşma yazılı delillerin değerlendirilmesi için 20 Ocak tarihine ertelendi.

KAYSERİ ACİLCİLER DAVASINDA 9 TAHLİYE

12 Eylül öncesinde Kayseri ve yöresinde Acilciler grubu olarak faaliyet göstermekle suçlanan ve 27 aydır tutuklu bulunan 26 kişiden 9'u tahliye edildi. Konya 4 nolu askeri mahkemede yapılan duruşmada tahliye edilenlerin isimleri şöyle:

Yaşar Tahan, Adnan Yalçınkaya, İkram Çamur, Mehmet Altındağ, Hüsniye Toprak, Gazi Sağ, İsmail Karakaya, Halil Suna, Mustafa Şahin.

ANKARA'DA 8 MAHKUMİYET

Ankara sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemelerinde idam istemiyle yargılanan 11 kişiden 3'ü beraat etti, 8'i ise 5 yıla kadar hapis cezasına çarptırıldı.

TCK'nın 146/I maddesi uyarınca yargılanan **Hüseyin Kahraman, Erdal Dikmen, Mehdi Doğan, Ali Çırak, Ali Taşkın** 5'er yıl, **Metin Ulus, Bayram Çıkar ve Gültekin Kayadibi** 3'er yıl 4'er ay hapis cezalarına çarptırıldılar.

Haklarında idam istenen sanıklardan **Hüseyin Benian, Ali Hancı, Recep Cengiz** ise beraat ettiler.

DİSK DAVASI I.YILINI TAMAMLADI

62 idam istemli 72 tutuklu DİSK davası bir yılını tamamlerken, sendika yöneticileri de cezaevindeki 2 yıllarını doldurdular.

Savaş hali hükümlerinin uygulandıgı dava iddianamesi 3 ayı aşkın bir sürede okundu. Haftada iki gün yapılan duruşmalarda bugüne kadar 35 sendika yöneticisinin sorgusu yapıldı.

Şimdiye kadar duruşmalarda sadece 3 sanık tahliye edildi.

312 SANIKLI K.MARAŞ DEVRİMCİ HALKIN BİRLİĞİ DAVASI SÜRÜYOR

6. Kolordu ve Sıkıyönetim komutanlığı Askeri mahkemesinde süren davada tutuklu 62 kişinin sorgusu tamamlanarak 13'ü tahliye edildi.

Elbistan, Afşin ve Pazarcık ilçeleri davalarının birleştirilmesiyle oluşan davada sanıkların büyük bir bölümü yazılı savunmalarının kabul edilmemesi üzerine sözlü savunma yapmayı reddettiler.

Savunma yapan sanıklar K.Maraş'ta gözaltında bulundukları sırada ağır işkencelerden geçirildiklerini belirttiler. Savunmasını yapan Hasan Temizsoy suçlamaları reddederek 32 aydır tutuklu bulunduğunu söyledi ve **"Karamanmaraş katliamı mağdur kişiler üzerine yıkılmak isteniyor, K. Maraş Sıkıyönetim Komutan Yardımcısı ve emrindeki Emniyet mensupları, olayların asıl suçlularını kurtarmak için bizi suçladılar."** dedi

312 sanıklı davalarda yeralan ve Antakya'da sorguları yapılan 134 sanıktan 27'si tahliye edilmişti.

3 İDAM CEZASI YARGITAYCA BOZULDU

Erzurum 1 nolu Askeri Mahkemede Ersoy Ablak, Necati Kılıç ve Yılmaz Kızılateş hakkında verilen idam cezası askeri yargıtayca bozuldu.

Askeri Yargıtayca yapılan inceleme de yeterli delil bulunmadığı ve sanıkların 146/1 yerine 79 ve 448 maddeleri uyarınca yargılanmaları kararına varıldı.

Sanıklar 2.10.1979 tarihinde Kars'ın Göle ilçesinde AP Senatör adayını öldürmek ve bir kişiyi yaralamakla suçlanıyorlar.

8 EMEKLİ SUBAY THKP ÜYESİ OLMAKLA SUÇLANIYOR

THKP'ye üye olmak suçlamasıyla yargılanan 8 emekli subay iddianamenin okunmasından sonra tüm suçlamaları reddederek, THKP üyesi olmadıklarını, emniyetteki ifadelerinin işkence ile alındığını belirttiler.

Duruşma sonunda Ferda Büyükoyuncu, Ahmet Dündar, Mehmet Ulucan, Ertuğrul Basmacı ve Ülkü Koçtürk'ün duruşmalardan vareste tutulmalarına karar verildi.

Cunta kendisine muhalefet eden herkesi vatandaşlıktan atmakla tehdit ediyor

Devlet terörünü ülke dışına da taşıran Evren Cuntası, Yılmaz Güney ve Cem Karaca'yı da vatandaşlıktan çıkarttığını açıkladıktan sonra, son olarak, yedi kişiye daha 31 Aralık 1982 tarihine kadar Türkiye've dönerek teslim olma çağrısında bulundu. Dönmedikleri takdirde vatandaşlıktan çıkartılacakları açıklananlar arasında yazarlarımızdan Doğan Özgüden ve eşi gazeteci İnci Tugsavul-Özgüden de bulunuyor.

Türkiye'de 1964-1971 döneminde Akşam Gazetesi'nin ve Ant Dergisi ile Ant Yayınlarının yöneticiliğini yapan Doğan ve İnci Özgüden, çeşitli yayınlarından dolayı yüzlerce yıllık hapis istemiyle açılan davalardan ötürü, 12 Mart darbesinden sonra Türkiye'den ayrılmış, mücadelelerini yurt dışında sürdürmeye başlamışlardır.

Birleşmiş Milletler himayesindeyken genel aftan yararlanarak Türk pasaportu alan iki gazeteci, bu yılın başında süresi biten pasaportlarını yenilemek üzere başvurdukları, Brüksel'deki Türk Başkonsolosluğu, "yurtdışında zararlı faaliyetler gösterdikleri" gerekçesiyle pasaportlarının yenilenmeyeceğini bildirmiştir. Bunun üzerine Özgüden'lere yeniden Birleşmiş Milletler himayesi tanınmış ve seyahat belgesi verilmiştir.

Doğan ve İnci Özgüden şu anda **Brüksel'de kurulu bulunan İnfo-Türk Kollektif'in yöneticiliğini yapmaktadırlar.**

Türkiye Yazarlar Sendikası davası sorgularla sürüyor

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığınca Türkiye Yazarlar Sendikası'nın 16 yönetici ve bir üyesi hakkında açılan dava sorgu aşamasına geldi. 12 Ocak'ta yapılan duruşmada Aziz Nesin, Adnan Özyalçıner, Bekir Yıdız, Şükran Kurdakul ve Demirtaş Ceyhun'nun sorguları tamamlandı.

Aziz Nesin sorgusunda kişisel olarak TCK'nın 141/142. maddelerine karşı olduğunu, bu davanın politik bir nitelik taşıdığını, politik davalarınsa siyasi iktidarın işine yarayacağını belirterek **"TYS'nin yargılanması şimdiki yada gelecek iktidarlara ne yarar sağlayacaktır?"** dedi. T.C. devletinin 12 Eylül 1980'de kurulmadığını, önceleri de devletin var olduğunu ve yasalar çerçevesinde yaşadığını belirten Nesin; **"Neden hakkımızda o dönemde bir işlem yapılmamıştır, bunu anlamakta güçlük çekiyorum..**

Biz mahkum olsakda üzülecek değiliz. Devlet Başkanından sıradan bir ere kadar hiç kimse kendisini benden daha vatansever, daha yurtsever sayamaz" dedi.

Aziz Nesin'den sonra Bekir Yıldız ise düşünce özgürlüğünü kısıtlayan yasalara karşı çıkmanın uygar olabilmenin ve insanlık onurunun başlıca gereği olduğunu belirtti.

TYS davası 3 Şubat tarihine ertelendi.

268 idam istemli Fatsa Devrimci Yol Davası başladı

759 sanıklı 268 idam istemli Fatsa Devrimci Yol Davası 12 Ocak 1983 günü Amasya'da başladı.

3.Ordu ve Erzincan Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığınca açılan davada sanıkların 1976-1981 yılları arasında **"Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının tamamını veya bir kısmını tağyir, tebdil ve ilgaya ve bu kanun ile teşekkül etmiş olan Büyük Millet Meclisini iskata veya vazifesini yapmaktan men'e teşebbüs ettikleri"** ileri sürülüyor.

TCK'nın 146/1 maddesi gereğince 268 kişi için idam cezası istenirken, 261 sanık için 1-15 yıl arasında hapis cezası isteniyor. Sanıkların 456'sı tutuklu 303'ü ise tutuksuz yargılanıyor.

Ölüm cezasıyla yargılananların arasında, oğlu **Naci Sönmez**'le birlikte yargılanan Fatsa Belediye Başkanı **Fikri Sönmez** de bulunuyor. İddianamede **Fikri Sönmez** hakkında olan suçlamalardan bazıları şunlar:

"Devrimci Yol merkez yürütme kurulunun aldıgı karar gereğince kitleleri bilinçlendirmek için 'Fatsa Kültür Şenliği, Çamura Son Kampanyaları' tertiplemek".

Militanlara Belediyede devrimci marşlar çaldırarak Devrimci Yol'culara moral vermek."

"Halkı bilinçlendirmek için 'Halk geceleri' düzenlemek. 'Yeniden Doğarız Ölümlerde' isimli oyun ile propaganda yapmak."

12 Ocak'ta yapılan ilk duruşmada kimlik tesbiti başlamadan söz isteyen **Yusuf Atasoy**, sorunlarını anlatmak istediklerini, mahkemenin etki altında bulunduğunu, kendilerine söz hakkı verilmezse kimlik bildiriminde bulunmayacaklarını belirtti. Mahkeme Başkanı'nın **Yusuf Atasoy**'u dışarı atması üzerine tüm sanıklar ayağa kalkarak Mahkeme Başkanı'nın bu tavrını protesto ettiler ve **"Bizde dışarı çıkmak istiyoruz"** diyerek salonu terkettiler.

Kimlik tesbitinin iddianameden okunarak yapıldığı duruşmada bir sanığın isim benzerliğinden dolayı yanlışlıkla salona getirildiği görüldü.

Kimlik tesbitiyle devam edilen ikinci duruşmada Mahkeme Heyetine bir dilekçe veren **Avukat Ata Giritli**, bazı görevliler hakkında suç duyurusunda bulundu. **Avukat Giritli** müvekkili tutuksuz sanık **Hasan Atasoy**'un mahkemeden çıktıktan sonra bazı görevliler tarafından dövüldüğünü, bu konuda gerekli işlemin yapılmasını istedi.

Duruşmaları Hollanda Televizyonu **İKON**'dan bir ekip, Hollanda Barolar Birliğinden bir avukat ve bir gazeteci izledi.

Önümüzdeki günlerde iddianamenin okunmasıyla devam edecek olan Fatsa Devrimci Yol Davası'nda sanıklar **Tercüman Gazetesi** hakkında suç duyurusunda bulundular. **Tercüman Gazetesi**'nde yayınlanan **"Terör üssü Fatsa'nın dünü bugünü"** isimli dizide **Sedat Göçmen** ve diğer sanıklar hakkında ithamlarda bulunulduğunu belirten sanıklar, Sıkıyönetim Komutanlığına başvurdular.

Fatsa Devrimci Yol Davası'nda sanıkların meslek gruplarına göre dağılımı şöyle: 50 Öğretmen, 50 Lise ve İmam Hatip öğrencisi, 3 Belediye Başkanı, 6 Terzi, 2 Müstahdem, 4 İnşaat işçisi, 4 Şoför, 3 Kahveci, Ebe, Köy Muhtarı, Marangoz, Tuhafiyeci, Esnaf ve 35 Çiftçi.

Devrimci Yol Merkez Davası'nda yargıç: "Burada siz mi yargılanıyorsunuz, yoksa biz mi!"

NASUH MİTAP YİNE HASTANEYE KALDIRILDI

Devrimci Yol davasında sorgular devam ederken, sorgu sırası gelen sanıklar yine emniyet ve cezaevinde işkenceye çekiliyorlar.

Emniyette işkenceye alındığı için sorgusu ertelenen Mehmet Ali Yılmaz dan sonra Nasuh Mitap'a da cezaevinde işkence yapıldı ve komaya sokuldu. Askeri Mevki Hastanesine kaldırılan Nasuh Mitap'ın durumunun ciddi olduğu ve kendisine sürekli serum verildiği bildiriliyor.

Nasuh Mitap, daha öncede işkence nedeniyle felç geçirmiş ve uzun süre hastanede yatmıştı. Yukardaki resim Mamak Cezaevi avlusunda çekilmiştir.

18 Ekim'de başlayan 184 idam istemli, 572 sanıklı Ankara Devrimci Yol Davası sorgularla sürüyor. Haftada üç gün yapılan duruşmalarda bugüne kadar 7 kişinin sorgusu yapıldı.

Davanın ilk sanığı Oğuzhan Müftü-

Davanın ilk sanığı **Oğuzhan Müftüoğlu** sorgusunda 1975-1980 Türkiyesinin genel durumunu anlatarak,

"Devlet yöneticileri kamuoyunu aleyhimize oluşturmaktadırlar. Ülkemizde meydana gelen olayların sebebi devrimciler değildir. Olayların sebebi, ülkemizin tümüyle faşistleştirilmesi için yapılan terör ve saldırılardır...", "...Devrimci Yol siyasi bir yayın organıdır, siyasi bir gruplaşma, siyasi bir harekettir." dedi.

Müftüoğlu'ndan sonra sorgusuna geçilen **Ali Alfatlı**'nın sorgusu yapılırken Duruşma Yargıcı bağırarak: **"Bu kutsal çatıyı ve yeri sizin propagandanızın yapıldığı yer, yani mesaj gönderdiğiniz yer yaptırmayacağım"** dedi. Konuşmasına devam eden Alfatlı emniyette işkenceci polis Bekir Pullu'nun kendisine **"Behçet Dinler'i öldürdüm seni de öldüreceğim"** dediğini belirtti.

Alfatlı'dan sonra sorgusuna geçilen **Ali Başpınar**, faşist saldırılara karşı halkın yanında yer aldığını söyledi.

Kişisel savunma yapmayacağını kendisine yöneltilen suçlamaların tamamen gerçek dışı olduğunu belirten Ali Başpınar, **"Ne zaman bu iddialar delillere dayandırılırsa o zaman bunları cevaplandıracağım. Çünkü benim vücudumda kurşun yarası varken günlerce işkencede kaldım. Kemal Yazıcıoğlu ve Bekir Pullu bana 'sana öyle suçlar yükleyeceğiz ki, seni yasal yollardan öldüreceğiz' dediler. İşkencede ölmek bir onurdur. Biz o onura erişemedik"**dedi.

Ali Başpınar'dan sonra **Akın Dirik**'in sorgusuna geçildi. Akın Dirik 170 gün işkence ve baskı altında kaldığını belirterek; **"İktidarı ele geçirme yolunda bir çalışmanın ancak devrimci bir parti önderliğinde başarıya ulaşacağına inanıyorum. Devrimci Yol dergisinin yazım, basım ve dağıtımında isteyerek görev aldım"** dedi.

İddianamede beşinci sırada yer alan **Melih Pekdemir**; Devrimci Yol Davasının tarihi bir önem taşıdığını, kendi şahıslarında bir dönemin yargılandığını söyledi ve **"Yaptıklarımızı inkar etmiyoruz, Devrimci Yol dergisinin görüşlerini benimseyen kitlelerin elbette bir örgütlülüğü vardır. Faşizme karşı direndik. Faşizmi yıkmayı amaçladık. Ama başaramadık. Hepimiz inandığımız davaya baş koymuş insanlarız. Tarih bizi suçlayacaksa faşizme karşı örgütlendiğimiz için değil, örgütlenemediğimiz için suçlayacaktır"**dedi.

Devrimcilerin etkin olmadıkları yörelerde faşist çetelerin halka yönelik silahlı saldırılar vahşet boyutlarından kitle katliamlarına dönüştüğünü, Maraş katliamının buna somut bir örnek olduğunu belirtti. Konuşmaları sırasında **"Faşist generaller, faşist cunta"** deyimlerini kullandığı için 141/5'ten suç duyurusunda bulunan yargıca, Pekdemir, **"Her faşist generaller dediğimde yeni bir dava mı açacaksınız"** diye sordu.

Duruşma yargıcı, **Melih Pekdemir**in bu sözleri üzerine **"Burada siz mi yargılanıyorsunuz, biz mi yargılanıyoruz? diye bağırdı.**

Melih Pekdemir'den sonra sorgusu yapılması gereken Mehmet Ali Yılmaz'ın emniyet müdürlüğünde sorguda olması nedeniyle Nasuh Mitap'ın sorgusuna geçildi.

Nasuh Mitap, insanlık onuruyla bağdaşmayan işkence, hakaret ve eziyete maruz kaldıklarını belirterek başladığı konuşmasına şöyle devam etti;

"Tekelci burjuvazinin iç savaş (faşizm) politikalarına karşı koymada, etkili bir politika ve etkili bir karşı güç oluşturulamadığı için bunlar başarıya ulaştı. 1961 Anayasası ve Anayasal düzen yıkıldı. Demokrasi güçleri örgütlenemediler. Faşizme karşı mücadelenin başarıya ulaşması, halkın demokratik iktidarının kurulması için anti-faşist güçlerin, ilericilerin, demokratların devrimcilerin ve halk kitlelerinin birleşmesi gerekiyordu. Bunun anahtarı da örgütlenme idi. Demokrasi cephesinde örgütlenme iki yönlü idi. Bir yönü 'cephesel örgütlenme', diğer yönü ile işçi sınıfının 'bağımsız politik örgütlenmesi' idi. Kısaca faşizmi yenmenin yolu demokratik güçlerin örgütlenmesinden geçiyordu."

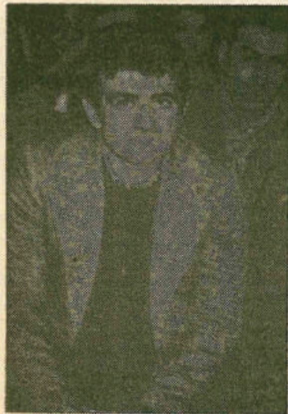
Devrimci Yol etrafındaki hızlı ve yaygın gruplaşmanın partileşme sürecinde olumlu bir gelişmeye işaret ettiğini belirten Nasuh Mitap, **"Biz de partileşemedik"**dedi.

Sorgusunun yapılabilmesi için Emniyetten getirtilen **Mehmet Ali Yılmaz** kendilerine yapılan baskı ve işkencelere değinerek:

"Sorgu sırası bana geldiği zaman emniyete götürüldüm. Bu dönemde öncelik mahkeme yerine işkenceye tanınmıştır. Bu da açıkça göstermektedir ki bugüne kadarki adli süreci tümüyle işkence belirlemiştir" dedi.

M. Ali Yılmaz, işkencenin herşeyin, hukukun, adaletin ve toplumsal değerlerin üzerinde tutulduğunu belirterek **"Bizde hukuk, adalet ve mahkeme denilince ilk akla gelen konu işkencedir... Peşinen bir dönemin suçluları olarak ilan edildiğimiz için insan onuruyla bağdaşmayan hareketlerle karşı karşıyayız"** dedi.

32 idam istenen TDKP davası başladı

TDKP Merkez Komitesi üyesi olduğu ileri sürülen Ercan Öztürk.

229 sanılı 32 idam istemli Türkiye Devrimci Komünist Partisi -Halkın Kurtuluşu davası 27 Aralık 1982 günü İstanbul'da başladı.

Metris Askeri Ceza ve Tutukevi Duruşma salonunda başlayan yargılamada önce 113 tutuklu sanığın sorgulaması yapılıyor.

Askeri savcı iddianamesinde, 1974 affı ile serbest bırakılan bazı sanıkların THKO'yu yeniden canlandırmak için TDKP'yi kurduklarını, **"Yoldaş"**, **"Halkın Kurtuluşu"**, **"Halkın Kurtuluşu Yolunda Gençlik"** adlı yayın organları ile görüşlerini yaydıklarını belirtti. Askeri Savcı ayrıca Genç Komünistler Birliği adlı yan örgütün bir komünizm okulu haline dönüştürüldüğünü, sanıkların Arnavutluk modeli bir yönetim kurmak istediklerini belirtti.

Askeri Savcının 32 kişi için idam, 197 kişi için ise 36 yıla kadar ağır hapis cezası istediği davada idamı istenenlerin isimleri şöyle: Ercan Öztürk, Mehmet Mustafa Yalçıner, Ömer Özsökmenler, Tahsin (Teslim) Demir, Metin Güngörmüş, Gökalp Eren, Emir Gunt, Elif Gönül Öztürk, Veli Yılmaz, Semih Orcan, Şahverdi Güzel, Mehmet Gültekin, Kamer Akgüzel, Ali Güzel, Vakkas Özüpak, Metin Çınar, Kamer Kaya, Latif Aydın, Ali Baba Sönmez, Bertal Parlak, Gazi Yaman, Mahmut İzcikılıç, Muzaffer Erbaş, Metin Salih Cebeci, Hüseyin Özdemir, Reşit Karadağ, Haki Ulu, Mustafa Eş, Ufuk Doğan, Şahin Özdemir, İsmail Kolsuz, Sabri Gül.

İZMİR TDKP DAVASI BAŞLADI

İzmir ve yöresinde Anayasal düzeni silah zoruyla değştirmeğe yönelik eylem yaptıkları gerekçesiyle 22 kişi hakkında açılan davaya başlandı.

16'sı tutuklu, 22 sanık için 2 ile 15 yıl değişen hapis cezası istenen dava sürüyor.

İĞNEYİ DE ÇUVALDIZI DA

Şanar YURDATAPAN

DİLİMİZ

İki yazı önce (11. sayıda) girişini yaptığımız "Yeni dil-Eski dil" konusunda, bu sayıda beklememize ragmen, topu topu dört mektup geldi. Tartışmaya ilgi duyup bu köşeyi okuyacak kişilerin sayısının çok daha fazla olduğu inancıyla konuya dönelim. Ancak, devamlı okurlardan ricam, 11. sayıdaki köşeye - hatırlamak için- bir göz atmaları: Aynı şeyleri tekrarlayıp yer harcamayalım diye:

Cumhuriyeti kuran kadro Dilde Devrimi başlattığında, gerçekten yazı dili ile konuşma dilinin birleştirilmesi şarttır. İnsanlar hangi dille konuşuyorsa, gazete de, devlet dairesi de, okurda, sonraları radyo da aynı dili konuşmalıydı. Entellektuel gibi; osmanlıca (Türkçe, Arapça, Farsça karışması) bambaşka, halkın konuştuğu dil bambaşka!. Kitapla okuyan arasında, resmi yazı ile vatandaş arasında, tercümana ihtiyaç olmamalıydı. Bu yolda ilk adımı atanların eline, diline sağlık!.. Şimdi - uzay filimlerindeki gibi- zaman makinesini çalıştırıp işınlayı verelim kendimizi 50 yıl sonrasına , yani bugüne.. Bu amaca ulaşıldımı dersiniz?. Alın elinize ilerici bir kuruluşumuzun - hangisi olursa olsun- HALKA SESLENEN bir bildirisini. Dışardan bir gözle, yabancı gözüyle bakmaya çalışın.. Kullandığımız dil konuştuğumuz dilin aynısı mı? Kendi aramızda konuşurken güzel güzel konuşma dili kullanırken, elimize kalemi aldığımızda ve kürsüye çıktığımızda başlıyoruz bambaşka dil kullanmaya.. Çoğumuz bu dili dinlemez. —"Ama" diyeceksiniz, Paderborn'dan O.Ç. gibi, "Günlük hayatta bir kaç bin kelimeyle konuşulabilir. İş bilimsel konulara dayandımı, bu sayı kat kat artar. Günlük konuşmada kullanılmayan, çünkü günlük hayatta karşılaşılmayan yeni kavramlar için yeni kelimeler kullanmak gerek. Bu kelimeleri yabancı dillerden alacağımıza, Türkçe köklerden yenileri türetiliyor, kötümü yani?." (Fikri ben özetledim.)

Hayır O.Ç. kıyamet bundan kopmuyor.. Hangi kökten gelmiş olursa olsun, köylü şehirli, genç ihtiyar herkesin diline yer etmiş, özetle Dilimize girmiş kelimelerin yerine yenileri İMAL EDİLDİ.. Az sonra örnekleri ile tartışacağız. Ama yeri gelmişken şu "Teknik kelimeler", yabancı köklü kelimeler konusunu da bir daha tartı verelim..

Telefon, Radyo, Televizyon!. Benim dedem sonuncuyu göremedi. Babam Radyo'yu otuzundan sonra görmüş: Bu nesnelere pek ala da "uzak konuşucu" "uzak görme" gibi adlar takabilirmişiz, fırsatı kaçırmışız. (Bakın Almanlar kaçırmamış. Cümle alem telefon derken onlar Fernsprecher, herkes televizyon derken onlar Fernsehen!. Merak edip sordunuz mu bütün teknikve bilimsel kelimelerin ÖZ ALMANCA hale getiren kimmiş?)

Şimdi, gene tarafsız olmaya çalışarak, bir daha düşünelim. Ne yararı var bunun?.. Bütün teknik ve bilimsel deyimlerin yerine Türkçe köklerden yenilerini üretmek demek, gencecik öğrencilerin kafalarında birde koskoca sözlük taşımaları demek!.. Geri bıraktırılmış bir ülkenin çocuklarıyız. Bilimleri ve tekniği, ileri sanayi ülkelerinden öğrenmek zorundayız.. Öğrencilerimiz, Türkçeye çevrilmiş bir kaç kitabı bitirdikten sonra, dallarında ilerlemek için yabancı kitapları okumak, devamlı okumak zorundalar.. Zaten zor ve pahalı bir iş bu, bir de biz önlerine engel çıkarıyoruz: Yüksek tahsil sonuna kadar öğrendiği bütün kelimelerin enternasyonal karşılıklarını tekrar öğrenmek!?.. Sadece fen akla gelmesin teknik denildiğinde.. O.Ç.'nin sözünü ettiği "Gündelik konuşmada kullanmadığımız kavramların hep si" için geçerli. Alın size dilimizden düşmeyen bir kelime daha: SOSYALİZM. Üstelik çok kolay anlaşılır bir Türkçe karşılığı da var: TOPLUMCULUK... Yıllar yılı, değil gündelik konuşmada, düşüncede bile yasaklanan, polis takibine ugrayan bu kavram, 1960 sonrasında gün ışığına çıkı verdi. Oldukça geniş halk kitleleri, düşe kalka öğrendiler ne demek olduğunu. Şimdi, "Toplumculuk" demek dururken "Sosyalizm" diyenler, farkına varmadan kültür emperyalizmine mi hizmet etmiş oluyor?.. Hiç sanmam..

Gerek ikinci mektubunda O.Ç; gerek Schilebach'dan H.S; başka bir noktaya da takılmışlar haklı olarak. Özetle şöyle:

Başta Tercüman gazetesi, tüm gericiler, yeni Türkçeye ve Türk Dil Kurumuna saldırıyorlar. Kurumu kapattırmak istiyorlar. "Özgürlük" yerine "Hürriyet".... vs. dedirtmek istiyorlar. Siz bile, "Yanıt" yerine "Cevap" diyorsunuz, "Sözcük" yerine "Kelime" diyorsunuz.

Sanırım, benim kuşağımın ve sonraki kuşakların DİL KAVGASI'na- uzun boylu düşünmeye gerek duymadan- balıklama katılmalarıda aynı sebebe dayanıyor. Biz, Cumhuriyet çocukları, okulda Yeni Türkçe'yi Atatürk Devrimlerinin bir parçası olarak öğreniyorduk.. İleriye, yeniye, moderne açık kim varsa yeni Türkçe konuşurken; Yobazlar, yeniliklere karşı çıkanlar konuşuyordu eski dili.. Zaten Arapça, dini yobazlığın dili olarak görüldüğünden çok sevimsiz geliyordu kulağımıza.. Köşesinden bucağından Arapça bulaştığını fark ettiğimiz bir kelimeyi dilimizden söküp atmak için, savaş verirdik adeta... Sonra bir gün birde baktık ki....

Bir gün bir de baktık ki, konuştuğumuz dili halkın büyük çoğunluğu anlamıyor.. Biz "Yeniyi, güzeli, ileriyi" savunuyoruz derken kullandığımız dilde bile uçurum açılmış insanlarımız da aramızda.. Askerliğimi, Yedeksubay,-Öğretmen olarak bir dağ köyünda yaptım Çankırı'nın.. 1967-68 yıllarında Ankara köylerine ve gecekondu semtlerine giderdik ekipler halinde. Her gittiğimiz yerde aynı dertle karşı karşıya gelirdik.. Biz, emekçi halkın davasını savunuyorduk. Günlük hayatta çektikleri acıların temelinde yatan nedenlerini anlatmaya çalışıyorduk onlara. Anadilimiz o kadar ayrılmış ki, daha ağzımızı açtığımızda bir uçurum beliriyordu aramızda.. Tabi hayat kafamıza dank dank vura vura, önce "Dilimize" bir çeki düzen verdik.. Ama elimizin altında ne varsa yazılmış, aynı dert orada da karşımıza çıkıyordu.. Bize sempati duyanlara Broşürler veriyor, kitap adları tavsiye ediyorduk sevinç içinde.. Zavallı emekçi çocukları!.. O kitaplarda yazılı olanları kendi derdine çare olduğunu seziyor ve insan üstü bir çaba harcıyorlardı okuyup anlayabilmek için...

O günden bu güne kendini yetiştirmiş nice işçi -sendikacıdan dinledim aynı şeyleri : "Kitaplarımızı okuyup anlayabilmek için, sanki ikinci bir dil gibi, yeniden Türkçe öğrenmek zorunda kaldım!.."

"Özgürlük!.." Bu kelime hiç çıkarılmasaydı da hala "Hürriyet" diyor olsaydık (Sankidemiyormuşuz gibi.) Yanıt yerine cevap desek, "sözcük" demesek de "kelime" desek halkın büyük çoğunluğu anlayamayacakmıydı bizi?. İş gelip şu soruda düğümleniyor.

Hangisi bizim derdimiz? Gerçekleri ve kurtuluş yolunu büyük halk kitlelerine anlatmak mı, yoksa onlara "Yeni dil" öğretmek mi? Sanırım saflarımızı bu soruya vereceğimiz cevaba göre almamız gerekirdi. Ve gene sanırım ki, Dil konusunda yanlış cephelerde savaş veriliyor.. İçim acıyarak ve biraz da unutarak hak veriyorum Goslar'dan yazan Ş'ye: "Bu konuda boyalı basından öğreneceğimiz çok şeyler var."

Bugünlük burada vürgül koyalım. Daha tartışma konumuzun yarısına bile gelmedik. Ama herşeyi bir anda şu iki sütuna sığdırmaya çalışmayacağım. Zaten, bakarsınız, gelecek sayıda daha geniş bir kadroyla tartışırız belki. Olmazsa da can sağlığı, daha "Pekiyi o halde ne yapmalı" sorusuna cevap olarak iki satır yazmadım.. Oysa "Eleştirme hakkı"nı tamamlayan bir de sorumluluk vardır: "Madem bunu yanlış buluyorsun o halde çözüm öner" derler adama. Kaldığımız yerden devam etmek üzere, hoşça kalın gelecek sayıya kadar.

TKP Genel Sekreteri İ. Bilen:

Bugün, tüm sol güçleri ve geniş halk yığınlarını birleştiren ortak istemler ivedi bir savaşım görevi olarak ortadadır.

Soru: 12 Eylül darbesine gelinmede Türkiye solunun izlediği politikaların rolü olmuşmudur? Olmuşsa, bu olumsuzluklarda partinizin de payı var mıdır?

Türkiye'nin 12 Eylül devirmesine sürüklenmesinin sorumluluğu, kuşkusuz, Türkiye solunun izlediği politikalarda aranmalıdır. Bizce burada söz konusu edilmesi gereken, devirmeyi önlemede ilerici güçlerin üstlerine düşen görevi yapıp yapmadıklarıdır.

12 Eylül devirmesi, Türkiye'nin emperyalizme bağımlılığının, tekelleşme süreçlerinin, militarist eğilimlerin güçlenmesinin, yapısal kapitalist bunalımın yaratığıdır. Gerçekte, ülkeyi yıllarca kasıp kavuran terör ve kaos da, bu nesnel koşullar olmaksızın düşünülemez.

ABD emperyalizminin Türkiye'yi gerici bir askersel devirmeye sürüklemek için özel çabalar harcadığı, kanlı terörü, faşist MHP'yi desteklediği ve orduyu kışkırttığı açık bir gerçektir. ABD'nin bu girişimleri, onun, Türkiye'ye bölgede dayatmaya çalıştığı rolden ayrı ele alınamaz.

Gerici hükümetlerin izlediği NATO'cu dış politika, yığınsal halk hareketine karşı yönelttiği baskılar, IMF, Dünya Bankası güdümündeki halk düşmanı ekonomik politika, Türkiye'yi 12 Eylül öncesinde derin bir bunalıma sürükledi.

Arkasında CİA'nın yer aldığı kuşkusuz olan faşist MHP, bilinçli olarak, yükselen işçi hareketine, anti-emperyalist, demokratik güçlere karşı AP hükümetlerince vurucu güç olarak kullanıldı. Türkiye eşi görülmedik kanlı bir terör ortamına itildi.

Orduyu adım adım işçi sınıfına, ilerici güçlere karşı politik alana dolaysız sokmada, gerici ve reformist burjuva hükümetlerinin sıkıyönetim kararları önemli rol oynadı.

Burjuva parlamenter rejimin bunalımı ve giderek yozlaşması, militarist çevrelerin daha da güçlenmesine, askersel devirmenin zorunluluğu düşüncesinin yayılmasına neden oldu.

Gerici generaller, devirme koşullarının olgunlaşması için, sıkıyönetim yılları boyunca, terörist eylemlere göz yumdular, dahası MİT aracılığı ile bu eylemlerin yayılmasını, kimi sol grupların da teröre sürüklenmesini hızlandırdılar.

İşte 12 Eylül devirmesine gelinmede rol oynayan etkenler bunlardır.

12 Eylül devirmesine yol açan etkenleri yığınlara kavratmak özel bir önem taşıyor. Çünkü, Türkiye'nin böylesine bunalımlara yuvarlanmasını, askersel devirmelerle karşı karşıya kalınmasını önlemek, söz konusu etkenleri ortadan kaldırmaya bağlıdır. Anti-empryalist, anti-tekel, demokratik köklü dönüşümler olmadan bunalımların, askersel devirmelerin, zorbalıkların kaynağını kurutmak olanaklı değildir.

12 Eylül devirmesi, onu hazırlayan nesnel etkenlere ve gerici provakasyonlara karşın kaçınılmaz değildi.

Eğer bir kaç kez hükümete gelen CHP, yığınsal halk hareketinin, bu harekette yer alan sol güçlerin desteğine başvursaydı, bırakalım köklü dönüşümleri, kendi proğramını yaşama geçirmek için kararlı adımlar atsaydı, durum önemli ölçüde değişebilirdi. Devirmeden birkaç gün önce halkı, olayları tribünlerden seyretmeye çağıran Ecevit, bize göre geç kalmıştı.

Doğallıkla, burada, içinde partimizin de yer aldığı tüm ilerici güçler arasında güçbirliğinin sağlanmayışı büyük rol oynadı. "**Geliyorum**" diyen devirmenin karşısında, bugün artık zararları anlaşılmış olan öznel çatışmaları, önyargıları bir yana bırakamayışımızın bedelini pahalıya ödüyoruz.

Biz, gerici, faşit bir rejimi önlemeyi de, ülke yaşamında köklü bir değişime yol açacak politik, sosyal, ekonomik amaçlara ulaşmayı da, hiç bir ilerici gücün tek başına başramayacağına inanıyoruz. 12 Eylül'ün doğruladığı en temel sonuç bizce budur.

Demokrat Türkiye'nin birinci sayısında haklı olarak, 12 Eylül öncesindeki "**sorumsuz eylemleri (...) elbette savunmuyoruz**" diye yazıldı. Yine aynı yerde, bazı grupları "**silaha sarılmaya zorlayarak, kanlı ortamın içine çeken**" gerici güçlerin karşı-devrimci taktiği de çok iyi saptanıyor. Bizim de kanımız böyledir. Bireysel terör 12 Eylül devirmecilerine sanılandan da büyük gerekçe yaratmış, yığınların şaşırtılmasında büyük rol oynamıştır.

Ne ki burada,faşist çetelerin kolunu bükmek için, can güvenliği ve özgürlüklerin savunulması için silahlı saldırılara yiğitçe göğüs geren devrimci güçlerden söz edilmediği açıktır. Bugün ancak sınıf savaşından yan çizenler, cuntanın terörü altında inaçlarını yitirenler, "**faşist çetelere karşı koymasaydık**", diye pişmanlık getirebilir. Biz şimdi şu sonucu çıkarabiliriz: 12 Eylül öncesinde faşist teröre daha sert, ancak, bireysel terörle değil, yığınların devrimci zor kullanımı ile karşı koymak gerekirdi. O dönemde yığınların eylemsizliğinden yakınmanın bir anlamı yoktur. Bilinçli işçi sınıfı, gençlik, öteki emekçi katmanlar söz konusu dönem boyunca devrimci yeteneklerini bir çok kez kanıtladılar. Yığınlardan eylem isteyenler, onlara ne vermek gerektiğini bilmelidirler. Yığınlar arasında aralıksız, günlük çalışmalar yürütmeden, yığınların ekonomik çıkarları ile politik görevleri ustalıkla bağlamadan, kestirmeden başarıya ulaşmak olanaksızdır. TKP, kendi payına, komünistlerin bu alandaki zayıflıklarını ortaya koymaktan ve eleştirmekten kaçınmıyor, kaçınmayacaktır.

Soru: Bilindiği gibi 12 Eylül 1982 darbesi ülkemizde her alanda önemli değişikliklere neden oldu. İşbirlikçi, tekelci sermayenin ve emperyalizmin çıkarlarını sağlama bağlayan bir devlet yapısı oluşturulmaktadır. Bu oluşumu başından beri Türkiye'deki sol hareketler, sosyal-demokratlar büyük bir bölümü ile "**faşizm**" *olarak nitelendirmekte, generaller cuntasına doğrudan* "**faşist cunta**" *demektedirler. Partinizse, faşizm sözcüğünden özenle kaçınmakta, cunta için* "**faşist**", "**faşizm**" *sözcüklerini hiç kullanmamaktadır. Bu tavır, geçmişte örnekleri görüldüğü gibi, guruplararası eylem birliğinde bir takım sorunlar yaratmaktadır. Partinin en yetkili kişisi olarak konuya ilgili görüşlerinizi, gerekçelerinizi bir kez daha anlatmak istemez misiniz?*

Bugünkü gerici rejime bir çok sol çevrenin "**faşist**" dediği doğrudur. Ama, faşizmden anlaşılan nedir? Her ne denli, kimi çevreler, cuntaya takılacak sıfat konusunda anlaşıyor olsalar da, bunların arasında cuntanın sınıfsal çözümlemesinde, ona karşı savaşımın taktikleri konusunda, derin görüş ayrılıkları olduğu da unutulmamalıdır. Bir rejimi dış görünüşlerine bakarak değil de, sınıfsal açıdan tanımlamanın biricik doğru ve bilimsel yaklaşım olduğu biliniyor. Bizim kanımıza göre, herkes, "**faşizm**" kavramından başka şeyler anlıyor. Örneğin Türkiye'nin 1930'lar sonrasından bu yana faşist diktatörlükler altında yaşadığını söyleyenlerle, faşizmin bilimsel tanımını (Türkiye'nin somut durumunu yanlış çözümleseler de) kendilerine temel alanlar arasında, belli ki, aynı sözcüğü kullanmak dışında benzer bir yan yoktur. Böyle olunca, TKP'nin faşizm terimini kullanmaktan "**özenle kaçınması**", her bir çevrenin bambaşka alanlarda bu terimi çok sık kullanması yanında, olsa olsa, bilimsel bir özen sayılır.

Geçerken bir noktayı belirtelim. Biz, sol çevrelerde ;;**faşist cunta**" kavramının yaygın bir biçimde kullanılmasını, her zaman, bilinçli bir çarpıtma, Marksizm-Leninizm'i bilerek bozma biçiminde yorumlamaktan uzağız. Özellikle savaşan genç devrimcilerin, cuntanın yüzüne "**faşist**" diye haykırmasını, generallerin kanlı rejimine duyulan derin bir tepkinin göstergesi sayıyoruz. Bu nedenle, onlarla skolastik bir tartışma yapmaktansa, cuntaya karşı birlikte savaş vermenin çok daha yararlı olacağı kanısındayız.

Bize göre, **erkteki** faşizm, finans kapitalin en gerici, en emperyalist, en şövenist kesiminin açık terörist diktatörlüğüdür. Komintern 7. Kongresinde onaylanan bu tanım, günümüzde de geçerliliğini koruyor.

Türkiye'de faşist örgütlenme II. Dünya Savaşı yıllarında Hitler faşizminin doğrudan uzantısı olarak ortaya çıktı. Başında Türkeş'in de yer aldığı bu akım, 1960 sonrasında MHP olarak örgütlendi. MHP, orduya ve öteki devlet kurumlarına, AP'ye, kimi sendikalara sızmakla kalmadı, savaş sonrasında başka ülkelerde eşine pek rastlanmayan ölçüde, yığınsal taban da edindi. Yarı-askersel biraygıt kurdu ve iki kez hükümet ortaklığına tırmanabildi. MHP, ABD emperyalizminin, F.Almanya'daki Nazi artıklarının desteğini almıştı. İçerde en vurguncu kapitalistlerle, yeraltı dünyasıyla sıkı ilişkileri vardı. Bu parti neo-faşizmin Türkiye'de öz temsilcisiydi.

Ne ki, faşist MHP erke gelemedi. Faşist partinin erki ele geçirmesini kim engelledi? Sık sık şu sorunun dile getirildiğini biliyoruz: Faşizmin ana gücü faşist partiyse, faşizmi 12 Eylül mü önlemiş oldu? Elbette değil. Gerçi bazı yazarlar emperyalizm ve işbirlikçi tekelci burjuvazi MHP'yi kullandı, zamanı gelince de onu yedeğe aldı, diyorlar. Burada bir gerçek payı vardır. Ne ki, soruyu böyle koymak, milyonlarca işçi ve emekçinin, sıralarında partimizin ve Demokrat Türkiye okuyucularının da yiğitçe yer aldığı tüm ilerici güçlerin, anti-faşist savaşımını yok saymak olurdu. Faşizmin tırmanışını, MHP'nin erki ele geçirmesini önleyen halktır, anti-faşist güçlerdir. İşte bu savaşım, faşistleri tüm içyüzleriyle açığa çıkarttı, onları yalıtladı. Bu nedenle, emperyalizmin en saldırgan kesimleri ve işbirlikçi tekelci burjuvazinin en gerici, en şövenist kesimleri bu kanlı yaratığı erke getirmeyi göze alamadı. Onlar, ayrıca, burjuvazinin öteki kesimleriyle ortaklıklarını açıkça bozduklarında, ABD emperyalizmi desteklese bile, anti-faşist direniş karşısında, MHP'nin ordu içindeki ve dışındaki var olan gücüyle, kendi egemenliklerini sürdüremeyeceklerini biliyorlardı.

Buna karşılık, 12 Eylül öncesinde bunalımın her alanda derinleşmesi koşullarında büyük burjuvazinin çeşitli kesimleri halka karşı birleştiler. Faşizmin riskli yolu yerine, onlar, işçi sınıfını, ilerici güçleri faşist MHP'yi aratmayacak denli ezmeye hazır olan, ordunun başındaki generallere erki teslim ettiler.

Bu çözüm, aynı zamanda ABD emperyalist çevrelerinin ve B.Avrupa egemen çevrelerinin de desteğini aldı.

İşte cuntanın dayandığı sınıfsal yapı onun çelişkili bir karakter taşımasını getiriyor.

Bugünkü rejimi tekelci burjuvazinin yalnız en gerici, en şövenist kesiminin diktası saymak, bu nedenle onun faşist bir dikta olduğunu söylemek, burjuvazinin iç ayrışmasını büsbütün abartmaktır. Eğer öyle değil de, sınıfsal tabanı ne olursa olsun, her zorba ve gerici rejime faşist deniyorsa, bu, bizim savunduğumuz Marksist-Leninist faşizm analiziyle hiç bir biçimde uyuşmuyor. Bizce, birinci yaklaşım sağ, ikincisi de "**sol**" yanlışlara kaynaklık ediyor.

Bizim çözümlememiz, bugünkü rejime karşı kurulacak cephenin olası bileşimini de gösteriyor. Örneğin, faşist bir rejimde bizimle geçici, taktik bir işbirliğine yanaşması olası olan kimi büyük burjuva, dahası kimi tekelci çevrelerin, bugünkü durumda cephede yeri yoktur. Çünkü bunlar tümüyle gerici dikta rejimin dayanaklarını oluşturuyorlar. Politik alanda da, bunların temsilcisi olan AP'nin cuntayla arasında ikincil çelişkiler olsa da- bugün ortak bir cephede yer alması söz konusu değildir.

Emperyalist kamp içinde de çelişkiler vardır. Ne ki, Avrupa tekelci çevreleriyle cunta arasındaki çelişkiler görünenden azdır. Örneğin, ABD yönetiminin Orta Doğu'da Türkiye'ye vermek istediği rol konusunda, Avrupa tekelci çevrelerinin karşıtlığı söz konusu değildir. Bu nedenle, örneğin F.Alman tekelci çevreler bizce derin bir yanılgı içindedirler.

Öte yandan tüm burjuvaziyi faşizmin taşıyıcısı saymak, egemen sınıf içindeki çelişkileri görmezlikten gelmeyi, bunlardan yararlanma olanağını yok saymayı ve rejimin giderek, adım adım gericileşmesi, manevraları karşısında, açık bir görüşten yoksun olmayı getirir. Özellikle, cuntanın biçimsel de olsa, "**parlamenter**" manevralara başvurduğu bugünkü evrede, böylesi çelişkilerden yararlanmak hem daha olanaklı, hem de zorunludur.

Kanımıza göre, bizim çıkarttığımız sonuçlar en geniş demokratik güçlerin cuntaya karşı eylem birliği için sağlam bir temel oluşturuyor. Cuntaya faşist demenin ya da dememenin eylem birliğinde bir takım sorunlar yaratmasına gelince...İçtenlikle söyleyelim ki, biz buna hiçbir anlam veremiyoruz. Burada söz konusu olan, kavramlar değil, cuntaya karşı olup olmamaktır. TKP kimseye kendi görüşlerini dayatmadığı gibi, kimsenin de kendisine, onaylamadığı görüşleri dayatmasını benimsemiyor. Biz, eşit haklı bağlaşıklar olarak, cuntaya, ABD emperyalizmine, işbirlikçi tekelci burjuvaziye karşı omuz omuza savaşabiliriz ve savaşmalıyız.

Soru: Bugün ülkemizde yaşanan olayla ve gelişmeler karşısında sol siyasetlerin, anti-faşist güçlerin görevleri ve hedefleri neler olmalıdır?

Yeni anayasanın yürürlüğe girmesiyle birlikte, Türkiye'nin politik durumunda kendiliğinden bir değişiklik olmayacaktır. Halk düşmanı bir nitelik taşıyan bu anayasanın getirdiği rejim, bugünkü askersel diktatörlüğe sivil ve yasal bir kılıf giydirmenin ötesinde bir yenilik getirmiyor. Bunlar ilerici güçlerin önündeki görevlerin genel olarak değişmediğini gösteriyor.

İşçi sınıfının önünde bugün de, bağlaşıklarıyla birlikte anti-emperyalist, demokratik devrimi gerçekleştirme görevi duruyor. TKP 12 Eylül'den sonra, gerici askersel diktatörlüğe karşı savaşımın başlıca proğramatik amaçlarını formüle etti. Buna göre, tüm diktatörlük karşıtı güçlerin önünde cuntayı yıkmak, ulusal, demokratik, sivil ve asker tüm güçlere dayanan, demokratik bir hükümet kurmak görevi duruyor. Biz böyle bir hükümetin kuruluşunun, belirli koşullarda, sosyalizme yolu açacak olan anti-emperyalist demokratik devrimin bir ilk basamağı, ilk evresi olabileceği kanısındayız. Bunun için, TKP'ye göre böylesi bir hükümet, devleti köklü bir biçimde demokratikieştirmeli, köklü anti-emperyalist, anti-tekel ve demokratik tarımsal dönüşümlere, ulusal sorunun çözümüne yönelmelidir. Bu dönüşümlerle halktan yana oluşacak elverişli koşullarda Kurucu Meclis seçimlerine gidilmelidir.

Anayasa referandumundan sonra da partimizin bu çizgisi geçerliliğini koruyor.

12 Mart 1971 rejiminin hemen arkasından geniş yığınları her alanda bir "**düzen değişimi**" isteğinin sardığını anımsayalım. Bu istek, geçmişte, amacı, onu elde etme yolları belirsiz bir belgi olarak kaldı. Şimdi tüm ilerici güçler, yığınların kaçınılmazlıkla yönelecekleri, sosyal, ekonomik, politik her alanda köklü değişiklikler istemlerine açık bir yön kazandırmaya, en uygun savaşım biçimlerini bulmaya hazır olmalıdırlar. Geçen dönem içinde elde edilen deneyler temelimde, yığınlara gerçek bir düzen değişikliğinin ne olması gerektiğini göstermek olanaklıdır. Bunlar nedir?

Birincisi, ulusal bağımsızlık, barış, silahsızianma, halklararsı dostluk için bağımsız bir dış politikanın gerçekleştirilmesidir. Bunun-başlıca yönü, Türkiye'nin saldırgan NATO'dan kurtulması, yabancı askersel üslerin sökülmesi, ikili kölelik anlaşmalarının yırtılması, ulusal savunmanın ekonomik kalkınmayı engellemeden güçlendirilmesi, başta komşu ülkeler olmak üzere tüm ülkelerle barış içinde yanyana yaşamanın temelinde dostça ilişkiler kurulmasıdır.

İkincisi, ekonomik bağımsızlığın, endüstrileşmenin, uluslararsı ekonomik işbölümünde etkin bir yer kazanmanın ve çalışan insanlardan yana bir ekonomik politikanın gerçekleştirilmesidir. Burada başta gelen sorunlar, IMF, Dünya bankası gibi yeni sömürgeci kuruluşlara olan bağımlılıgın sona ermesi, Ortak Pazar'a girme kararının kalkması,. emperyalist ülkelerle eşitsiz ekonomik ilişkiler yerine, bütün ülkelerle karşılıklı eşit yarar temelinde ilişkilerin kurulmasıdır. Yabancı tekellerin, onlara aracılık eden yerli işbirlikçi sermayenin sömürüsüne son verilmesi, yer altı ve yer üstü zenginlikliklerimizin ulusallaştırılması, büyük sermayenin eylemlerinin sınırlandırılması, kamu sektörünün güçlendirilmesi ve genişletilmesi, bankaların ve sigortaların, dış ticaretin devletleştirilmesi, güç durumdaki orta ve küçük özel kapitalist işletmelerin desteklenmesidir. Toprak reformunun gerçekleştirilmesi, köylü üretici kooperatiflerinin demokratik temelde örgütlendirilmesi ve güçlemdirilmesi, büyük kapitalist çiftliklerin devletleştirilmesi, tarımın makinalaştırılmasıdır. İşsizliği, enflasyonu ve dış ödemeler dengesindeki kronik açıkları giderme yolundaki bu ve benzer tüm önlemler, çalışan insanlardan yana bir ekonomik politika altında gerçekleştirilmelidir. Bunun başlıca güvencelerinden birisi, tüm işletmelerde demokratik işçi kontrolünün sağlanması, ekonominin yönetimine çalışan insanların aktif katılımıdır.

Üçüncüsü, demokrasinin gerçekleştirilmesidir. Burada söz konusu olan işçi sınıfının ve tüm emekçi halkın devlet yönetimine aktif katılımının önündeki tüm engellerin yıkılması, devletin her alanda demokratikleştirilmesidir. Faşist parti dışında tüm politik partilerin, yığın örgütlerinin, sendikaların üstündeki yasaklar kalkmalı, politik genel af çıkarılmalı, 1961 anayasasında yer alan kazanımlar yeniden elde edilmeli ve genişletilmelidir. 12 Eylül'cü anayasa yürürlükten kaldırılmalı ve ulusal demokratik bir anayasa yapılmalıdır. Türkiye Kürdistanı'nda süren ulusal ezgi ve asimilasyon politikasına, diller ve uluslar arasındaki eşitsizliklere karşı bölgesel özerklik temelinde halklarımızın anti-emperyalist, demokratik gönüllü birliği sağlanmalıdır.

Böylesi bir düzen değişikliği proğramı, kuşkusuz, ancak güçlü bir yığınsal halk hareketine ve tüm ulusal demokratik güçlerin tek cephesine dayanılarak gerçekleştirilebilir. Kuşkusuz ilk görev, 12 Eylül devirmesiyle erki bugün açıkça elde tutan ve yarın parlementer bir kılıf altında elde tutulacak olan, gerici askersel cuntayı erkten uzaklaştırmak, orduyu ve devletin öteki kurumlarını onun tüm kalıntılarından temizlemek olacaktır.

Bugün, tüm sol güçleri, tüm anti-emperyalist, demokratik güçleri ve geniş halk yığınlarını birleştiren ortak

BİR YANLIŞ YORUMLAMA

Orta sayfada yayınlamakta olduğumuz tartışmaların anonsunu birinci sayfamızda "**12 Eylül öncesini ve sonrasını tartışıyoruz**" biçiminde veriyoruz. Sayfanın elverdiği ölçülerde de başlıklar atıyoruz. Takdir edileceği gibi bu başlıkların çok kısa ve yoğun olması zorunluluğundan bazan bir cümleyi tüm kurallarıyla yazmak olanaksızdır. Tüm gazetelerde de bu böyledir.

Geçen sayımızda, "**TKEP ve TKP/İşçinin Sesi adına Yürükoğlu'nun görüşleri**" biçimindeki ifadeyi bu nedenle yanlış yorumlayanlar çıkmıştır. Ortada "**ve**" bağlacı vardır ve Yürükoğlu görüşlerini iki grup adına değil, yalnız TKP/İşçinin Sesi adına açıklamıştır. Yayınlanan metinlerin ve imzaların ayrılığı da bunu hiçbir yoruma ve kuşkuya yer vermeyecek biçimde göstermektedir. Yanlış yorumu düzeltiriz.

AÇIKLAMA

Bilindiği gibi gazetemiz çeşitli grupların görüşleriniyansıtmak amacı ile yöneltilen sorulara verilen yanıtları birsüreden beri yayınlamaktadır.

Bu görüşler altında imzası ve adı olan grupları ve kişileri bağlamaktadır. İleri sürülen düşünceler, yorumlar, değerlendirmeler Demokrat Türkiye'nin görüşleri değildir. Bir gazetenin zaten bu denli çok telden bazen birbirinin tersi olan görüşlere sahip olacağı da doğaldır ki düşünülemez.

Biz burada yalnız gazetecilik görevimizi yapmaktayız. Konunun bu biçimde değerlendirilmesi gerektiğini bir kez daha açıklamak isteriz.

12 Eylül'ün gelişi ve devrimci hareketin durumuna ilişkin TDKP'nin görüşleri

Komprador burjuvazi ve toprak ağalarının içine düştükleri ekonomik, politik ve sosyal bunalım 1980'e kadar yoğunlaşrak geldi. Bunalımın temel nedeni, emperyalist, kapitalist ve revizyonist ülkelerdeki bunalımın ülkemize yansımasıdır. Bunalımın derinleşmesi ile birlikte halk kitleleri ile eğemen sınıflar arasındaki çelişkilerde giderek keskinleşti. Ve emekçi yığınların düzene karşı muhalefeti giderek derinleşti. Bu derinleşen muhalefeti bastırmak için egemen sınıflar iki yöntem kullandı; reformist aldatmaca ve faşist saldırılar.

Belli bir dönem emekçi kitlelerin muhalefeti reformizme kanalize edilerek bu muhalefet kontrol altına alınmaya çalışıldı. CHP'nin desteklenmesi ve CHP kanalıyla emekçilerin kontrol altına alınması, Türkiye gericiliğinin o dönemdeki somut tercihi idi. Bu tercih o dönemdeki emperyalistlerin ve sosyal-emperyalistlerin tercihi ilede çakışıyordu. CHP eliyle bunalımın yükü emekçi kitlelerin sırtına bindirilmeye çalışıldı. Zamlar birbirini kovalıyor, enflasyon giderek hızlanıyordu. Bu gidişe rağmen işçi ücretleri çok az artırıldı. Üretici köylülüğün ve emekçi kitlelerin eline geçen para yükselen enflasyon ve zamlara rağmen yerinde sayıyordu.

Bir dönem sonra CHP kitleleri kontrol altında tutamaz hale geldi. Öte yandan kitle mücadelesini, faşist yöntemlerle ezmeyi birinci planda tutan, vazgeçilmez bir politika olarak ileri süren sivil faşist güçler de CHP reformizminin başarısızlığı için çaba harcıyorlardı. Bunlar egemen sınıflara emekçi kitlelerin mücadelesinin reformist yöntemlerle ezilemeyeceğini gösterip kendilerini tek alternatif olarak ileri sürüyorlardı. Bunun içinde durmadan provakasyonlar yaratıyor, kitle mücadelesini faşist zorbalıkla bastırabilmek için saldırılar düzenliyorlardı. Bu yöntemlerle kanıtlamak istedikleri birşey de; 'anarşi'nin CHP tarafından durdurulamayacağı idi.

Böyle bir ortamda CHP bir yandan da ulusal burjuvazinin çıkarınıda gözeten bir politika uygulamaya çalışarak, komprador burjuvazi, toprak ağaları ve ulusal burjuvazi arasında bir denge kurmaya çalışıyordu. Bunalımın derin olmadığı dönemlerde komprador burjuvazi ve toprak ağaları ulusal burjuvaziye bazı tavizler vererek onu kendi etrafında tutmaya çalışır. Fakat bunalım derinleşince tekellerin bu yönde atacağı her adım daha fazla fedakarlığı gerektirir. Tekeller böyle bir fedakarlığı göze alamadığı için giderek CHP'den uzaklaşıyorlardı. Öte yandan CHP'de kitleler üzerindeki kontrolünü kaybediyor ve emekçiler CHP'den uzaklaşmaya başlıyordu.

Komprador burjuvazi, toprak ağaları ve arkasındaki emperyalist güçler bunalımın yükünü emekçilerin sırtına yıkmakta kararlı idiler. Bu politikanın hayata geçirilmesi ise ancak faşist saldırılarla birlikte mümkün olabilirdi. Nitekim bu politikaya uygun olarak CHP hükümetten düşürüldü ve AP hükümeti kuruldu.

AP Hükümeti bilindiği gibi, 24 Ocak kararları ile nasıl bir politika izlemek istediğini ortaya koymuştu. 24 Ocak kararlarının uygulanabilmesi için kitlelerin tümüyle sindirilmesi ve örgütlerinin dağıtılması gerekirdi. AP hükümeti ise bu işi beceremedi. Tüm saldırılara rağmen bu dönemde başta işçi sınıfı olmak üzere emekçi kitlelerin mücadelsi yükseldi, genişledi, daha şiddetli kitlesel mücadeleler gündeme geldi.

Ap Hükümeti bir yandan sivil faşist devleti, bir yandan da Türkeşçi sivil faşist güçleri kullanarak bu muhalefeti ezmeye çalışıyordu. Sıkı Yönetim uygulamasının yaygınlaştırılmasına, AP Hükümetinin faşist saldırıları artırmasına rağmen kitle mücadelsi yükselmeye devam etti. Bu durumda gericilik için Türkiye çapında topyekün bir saldırı gerekli hale geldi.

Bu saldırıyı gerçekleştirecek güç ise faşist ordu idi. Faşist generaller 1971' denberi böylesine bir saldırıyı yürütecek örgütlenmeyi sürdürüyorlardı. Bazılarının iddia ettiği gibi, böylesine bir saldırı için orduda yeni bir örgütlenmeye gerek yoktu. Ordunun mevcut örgütlenmesi uzun süredir bu saldırı için hazırlanmıştı. Generaller Tariş, Fatsa, Çorum ve benzeri yerlerde saldırılar düzenleyerek kitlelerin ne yapabileceğini görmek istiyorlardı. Kendileri açısından bu alanlarda eldeettikleri olumlu deneyler sonucunda topyekün saldırıyı gerçekleştirebileceklerine inanıp harekete geçtiler.

Açıktırki her faşist saldırı sonucunda bugün generallerin elde ettikleri başarı elde edilemez. Aksine böylesine saldırılarda devrimle karşı devrim arasındaki mücadele daha da keskinleşir ve şiddetlenir. Ama generaller elde ettikleri deneyler sonucu şiddetle bir direnişle karşılaşmayacaklarını düşünerek 12 Eylül'de harekete geçtiler.

2-

Darbenin başarılı olmasında TKP'nin ve O'nun peşinden giden revizyonistlerin ve maceracıların izlediği politikanın önemli rolü olmuştur. Partimiz 12 Eylül'den önce gelişmeleri tesbit etmiş, faşizmin giderek azgınlaşabileceğini ve kitle mücadelesini bastırabileceğini tespit etmişti. Bunun karşsında tek alternatif emekçi kitlelerin örgütlenerek kitlesel mücadelenin yükseltilmesi, egemen sınıfların ekonomik ve siyasi saldırılarına karşı güçlü kitlesel direnişlerin yaratılması idi.

Faşizmin saldırılarını durdurabilecek güç, emekçilerin örgütlü gücüdür. Egemen sınıflar her istediklerini kolayca yerine getiremezler, emekçi sınıflar örgütlenip ayağa kalkınca onların hevesleri kursaklarında kalır ve ekonomik siyasi saldırılar geriye püskürtülebilir. Partimiz bunun için 'genel grevler' sloganını ileri sürdü. Grevlerin, kitlesel direnişlerin daha da derinleştirilmesinin üzerinde durdu. Emekçi kitlelere gerçekler açıklanmalı idi. Faşist diktatörlüğün içinde hükümet değişiklikleri ile oyalanıp kitleler uyutulmamalı idi.

Böyle bir politika izlenebilmiş olsa idi, 12 Eylül'de generaller istediklerini bulamayacaklardı. Ama TKP ve benzeri revizyonistler, kitle mücadelesinin, özellikle de işçi sınıfının kitlesel mücadelesinin gelişmemesi için özel bir çaba harcadılar. Ve bu mücadeleyi yatıştırdılar. Faşizmi MHP'den ibaret göstererek faşizmin derçek dayanağının ordu olduğu gözlerden sakladılar. Grevleri ekonomik taleplerle sınırlı tutmak için özel çaba harcadılar, grevleri ya kırdılar, ya da işçi sınıfına gelecek tehlike konusunda hiçbir yarar sağlamayan göstermelik grevlere gittiler. Sıkıyönetim komutanı generallerle uzlaştılar.

TKP 12 Eylül'e az kala kitleleri uyutabilmek için, parlemanterizmi amaç edinen politikasına uygun olarak legal parti kurmaya girişti. Sanki ortalık güllük gülistanlıkmış, gelecek tehlike belirsizmiş gibi propoganda yapmaya girişti. Kimi yerde ise egemen sınıfların istediği sınırları aşan grevleri provakasyonlar olarak değerlendirdiler. Bu konuyu uzatmaya gerek yok. TKP ve benzeri revizyonistlerin izledikerli siyaset, 12 Eylül'de generallerin işbaşına gelmesinde en iyi zemini hazırlamıştır.

Maceracıkla, revizyonizm ile son tahlilde aynı ideolojiyi paylaştığı için kitle mücadelesi karşısında her zaman hayırhah bir tavır takındı. Bazı yerlerde açıkça grev kırıcılığı yaptılar. Nerede bir kitle mücadelesi gelişiyorsa Dev-Yol ve benzeri küçük burjuva guruplar çoğu kez bunun karşısına dikilmekten geri durmuyorlardı.

Özellikle Dev-Yol üzerinde durmak istiyoruz. Biz tüm gelişmeleri Dev-Yol'dan arkadaşlara anlattık, çeşitli polemiklerde görüşlerimizi ortaya koyduk. Ama onlar bir taraftan revizyonist, bir taraftan reformist görüşlerinden vazgeçmediler. 12 Eylül'e yaklaşırken,'yıkılsın AP Hükümeti' sloganını ön plana getirip, gerçekleri gizlediler. Ordu karşısında açık tavır almaktan geri durdular. Faşist generallerin Fatsa, Çorum'da saldırılarını yoğunlaştırdıkları dönemde, Dev-Yol için önemli olan Kurtuluş'u sindirmekti. Onlar bir yandan da, faşist diktatörlük altında ve komprador kapitalizm şartlarında sözde kurtarılmış bölgeler kurmaya çalıştılar. MHP'li faşistlerle kitlelerden kopuk silahlı düello olaylarının alabildiğine yaygınlaşması emekçi kitleleri devrimcilerden kopardı. Tedirginlik ve yılgınlığa sürükledi. Dev-Yol, Dev-Sol, MLSPB ve benzerlerinin izlediği maceracı çizgi, kitlelerden kopuk silahlı eylemler bilinçsiz emekçi kitlelerin faşist generallere sarılmasında etkin bir zemin hazırlamıştır. APO'cuların bu konuda yaptıklarından bahsetmeye bile gerek yok. Onların görevi, devrimcileri, emekçileri sindirmek, kürt toprak ağaları arasında çıkan çatışmalarda taraf tutup, toprak ağalığının egemenliğinin ve baskısının devamını sağlamaktı. Bizim bu konuda söyleyeceğimiz çok şey olmasına rağmen yer darlığı nedeniyle uzatmayı gereksiz buluyoruz.

Bir konuya daha değinmekte yarar görüyoruz. 12 Eylül hareketinin çok etkin olmasının nedenini geriye çekilme taktiğinin izlenmemesine bağlayanlar da var. Aslında bu görüşü ileri sürenler, leninist anlamda bir geriye çekilme ve saldırıya geçme taktiğine uygun bir şekilde soruna yaklaşmıyorlar. Bunlara göre, faşizmin saldırdığı şartlarda devrimciler ajitasyon-propoganda çalışması yapmamalı, kadroları gizlenmelidir. Saldırı geçincede kadrolar ortaya çıkıp faaliyete devam etmelidir. Esasta bunların kastettiği kitlelere önderlik edemeyen kadroların. faaliyetidir. Faşizm saldırıyorsa faaliyet durdurulmalıdır, saldırmıyorsa faaliyet gösterilmelidir. İleri sürülen mantık budur.

Aslında 12 Eylül öncesi TKP, CHP ve bunlarla birlikte hareket eden küçük burjuva gurupların izlediği taktik hep geriye çekilme olmuştur. Ama bu leninist bir geriye çekilme taktiği değil, faşizmin saldırıları karşısında kitleleri yatıştırma ve faşizmin saldırganlığının giderek atışının zeminini oluşturma idi.

Devrimci hareketin 12 Eylül sonrası darbe yemesinin büyük bir nedeni legalizm ve kitlelerden kopukluktur, kitlelerle kaynaşılmamasıdır. Ülkemizde legalizmin körüklenmesinin, legal, yarı-legal örgütlenmelerin temel alınmasının başlıca iki nedeni vardır; Birincisi Türkiye'de faşist diktatörlüğün varlığının kabul edilmemesi, ikincisi ise, eskiden beri devrimci çalışma olarak legal örgütlenme ve faaliyetin gelenek haline gelmiş olması.

12 Eylül sonrası bizim de parti olarak darbe yememizin temel nedeni; örgütlenme ve çalışma tarzındaki legalist anlayış ve yukarda belirttiğimiz kötü gelenekten kendimizi kurtaramamamızdır. Öte yandan emekçi yığınlarla yeterince kaynaşamamamızda bunun nedenlerinden biridir.

3- Biz kendi adımıza, devrimcilerin birleştirilmesi konusunda bize yönelen eleştirilere şöyle bir cevabı gerekli görüyoruz. Ortalıkta dolaşan yaygın söylentilere bakılırsa, anti-sovyetik sloganları atanlar, devrimcilerin birleşmesi, halkın güçlerinin birleşmesi yolunda büyük bir engel çıkarmaktadırlar! Nitekim bazı küçük-burjuva guruplar birbirlerine Maocu, sosyal-emperyalist diye saldıranların 'sol'un birliğini engellediğini boyuna ileri sürüyorlar.

Bizim açımızdan Sovyetler Birliği emperyalisttir.Ve bu olgu bizce teorik bir tartışma sorunuda değildir. Fakat sovyetlerin emperyalist olduğu gerçeğinin somut sınıf mücadelesi pratiğinde de kanıtlanması gerekir. Türkiye'de bazı devrimci, demokrat guruplar Sovyetleri emperyalist olarak görmüyor. Emekçi kitlelerin en ileri unsurlarının büyük bir kısmıda Sovyetlerin emperyalist olup olmadığı konusunda müteredditirler. Biz bu durumu gözönüne alarak, devrimden yana olan ve sosyal-emperyalistlerin devrimi baltalayan görüşlerine karşı çıkan gurup ve insanlarla faşizme karşı birleşmekten yanayız. Ama bunun için Türkiye'de devrimi gerçekleştirecek bir program etrafında biraraya gelmenin gerekliliği üzerinde duruyoruz. Bize göre sovyetlerin güdümünde hareket eden revizyonistler devrimden yana değillerdir. Devrim alternatifi her zaman bunlanda hedef alır.

Bu nedenlerle biz hiçbir zaman, sovyetlere emperyalist deme şartını ileri sürerek bir ittifak aramadık. Sadece devrimci guruplar arasında ittifakta herkesin görüşünü özgürce söyleyebilmesi, savunup yayabilmesi şartını ileri sürdük. Çünkü devrimci guruplar arasındaki ittifak son tahlilde emekçi sınıflar arasındaki ittifaka tekabül eder. Biz işçi sınıfının çıkarını savunduğumuzu iddia ettiğimiz için, son tahlilde emekçilerin önderliğini de ele geçireceğimize inanıyoruz. Tüm emekçiler somut pratiğinde gerçekleri göreceklerdir. Bu nedenle tüm devrimci-demokrat gurupların görüşlerini özgürce yayabilmelerinden yanayız. Hiçkimse bunun önüne engeller çıkarmamalıdır.

Biz 12 Eylül öncesi ve hemen ardından devrimci-demokrat guruplarla eylem birliği için yoğun çaba harcadık. Genel ve özel programlar yayınladıkSomut eylemlerde bir araya gelmek için çaba harcadık. Fakat devrimci-demokrat gruplar arasında birlik sağlanamadı. Ama özellikle şunu da belirtelim. Kitlelerden kopuk, kitleler içinde bir etkinliği olmayan, bir avuç aydından oluşan gruplarla biraraya gelmek için özel bir çaba harcamadık, onlarla biraraya gelmek diye bir sorunumuz olmadı. Bizim için önemli olan, dev rimci gruplarla birleşip önemli bir kitlesel güç oluşturmaktır.

12 Eylül öncesi TKP'nin reformist politikasını da hedef alan, devrimci-demokrat bir proğram etrafında birlik sağlanmalı idi. Revizyonizme ve reformizme karşı çıkılmadıkça, devrimcilerin, devrimci-demokrat bir proğram etrafında birleşmeleri de olanaksızdır. Önemli olan salt birlik değil, ne için ve hangi platform etrafında birleşileceğidir. Yukarda anlattığımız olumsuzluklar, devrimcilerin 12 Eylül faşizmi karşısında biraraya gelmesini engelledi.

Biz 12 Eylül sonrası Dev-Yol'dan arkadaşlarla konuşup, biraraya gelmenin, faşizme karşı birlikte hareket etmenin, saldırılara birlikte karşı koymanın ve devrimci-demokrat bir platformda biraraya gelmenin önemi üzerinde durduk. Ama Dev-Yol'dan arkadaşlar bu çabaya ortak olmadı ve yanaşmadılar.

Kurtuluş ise 12 Eylül öncesi döneme geçişle sınırlı bir platformda biraraya gelmeyi savundu. Sadece 12 Eylül öncesine dönüşü temel alan bir platformda biraraya gelmemiz elbette düşünülemezdi. Aslında 12 Eylül sonrası biraraya gelmenin şartları da oldukça güçleşmişti. Bu görev 12 Eylül öncesi yerine getirilmeli idi ama olmadı.

Şayet 12 Eylül'ün çok öncesinde egemen sınıfların ekonomik ve siyasi saldırılarının giderek azgınlaşacağı gözönünde bulundurulup, kitlesel mücadeleleri genişletmek temelinde, devrimciler biraraya gelebilse ve anti-faşist bir birlik oluşturabilse idi, faşizme karşı önemli direniş noktaları yaratılabilirdi. Bu fırsat kaçırıldı. Biz örgüt olarak devrimcilerin birliğinin oluşturulması konusunda bir olumsuzluk taşıdığımızı düşünmüyoruz.

Esasta belirleyici olmamasına rağmen, devrimci gruplar arasındaki çatışmalar da devrimcilerin birliğinin sağlanmasının önünde ciddi bir engel teşkil etmiştir. Biz devrimciler arasında çıkan çatışmaların olmaması için tüm gücümüzle çaba harcadık. Ve engelmeye çalıştık. Bunun dışında bizim APO'cular ve TKP arasındaki çatışmalarda dahi hiç bir zaman biz saldırgan durumunda olmadık. Tersine tabanımızda bu konuda ortaya çıkan olumsuzlukları gidermek için özel çaba harcadık. TDKP'ye rağmen ondan bağımsız olarak çeşitli çatışmaları ortaya çıktığı bir gerçektir. Biz bunları tasvip etmiyoruz. Bu tip çatışmalar olumsuzluklar yaratmıştır. Bu, gruplar arası rekabeti ve yarışı körüklemenin getirdiği bir olumsuzluktur.

5- Bugün herkes hiçbir kişisel ve grupsal çıkar gözetmeden geçmişin öz-eleştirisini yapmalıdır. Devrimcilerin etrafında birleşen, faşizmin devrimci hareketlere ve Türkiye devrimine vurduğu darbeyi yüreğinde duyan herkes bunu bekliyor. Boş böbürlenmelerle, **'Bizim grup iktidara geliyordu'** yaygaralarıyla, sözüm ona anti-faşist cepheler! kurarak hiçbir yere varılamaz.

Türkiye devriminin gerçekleri acıda olsa önümüzde duruyor. Grupların çıkarı değil devrimin çıkarı gözetilmelidir. 12 Eylül sonrası yenilip, örgüt olarak dağılanların bunu örtbas etmesi hiçbir yarar sağlamaz. Ve devrime de, devrimcilerin birliğine de bu tavır hizmet etmez. Bugün tüm devrimci-demokrat grupların yapacağı ilk ve önemli şey, gerçekleri olduğu gibi kabul ederek öz-eleştiri yapıp faşizmin ağır şartlarına uygun yeni bir örgütlenme ve çalışma tarzı içine girmeleridir. Maceracılığın ve kitlelerden kopuk bireysel terörizmi temel alan siyasetlerin Türkiye devrimini ilerletmeleri yönünde en küçük bir katkıları yoktur. Maceracılık Türkiye devrimini yenilgiden yenilgiye sürüklemiştir. Dün maceracı görüşleri kim ileri sürmüşse ve bugün kim ileri sürüyorsa bu açıkça mahkum edilmelidir. Kitleler içine gidilmeli, kitleler içinde çalışma esas alınarak; esas mücadele biçimini belirleyenin kitleler olduğu hiçbir zaman gözardı edilmeden, bir grup önderin mücadele biçimlerini tayin edebileceği yanlışlığı bir yana bırakılarak işçiler, emekçiler mücadeleye kazanılmalıdır.

Bize göre devrimci mücadelenin önündeki en acil görev budur.

6- Biz solun birliğinden emekçilerin birliğini anlıyoruz. Yoksa salt sol grupların birliğini değil. 12 Eylül sonrası ve herkesin kabul edeceği bugünkü şartlarda, solun birliği emekçilerin birliğini sağlamada istenen başarıyı sağlayamadı ve sağlayamazdı da.

Bugün cephenin kuruluşunun ve devrimcilerin uzun dönemli birliğinin şartları oluşmamıştır. Yukarda açıkladığımız görevlerin yerine getirilmesi, emekçilerin harekete geçirilmesi birlikte çalışmayı gerektirir. Ve eylem birliğinden bunu anlıyoruz. kitleleri harekete geçirme konusunda gücü olan devrimci-demokrat gruplarla her zaman biraraya gelmeye çalışıyoruz. Ve onlarla eylem birliği yapmak için çaba harcarız.

Bizim için partileşme diye bir sorun yoktur.

TÜRKİYE DEVRİMCİ KOMÜNİST PARTİSİ
Merkez Komitesi

---

istemler, ivedi savaşım görevleri olarak şunlar ortaya çıkıyor.

Birincisi, Reagan yönetiminin yarattığı bir nükleer savaş tehlikesine karşı barışı korumaktır. Biz, ülkemizde ABD'nin artan baskılarına, **"çevik güçler"** in, yeni atom füzelerinin topraklarımıza yerleştirilmesine, yeni kurulan, genişletilen NATO ve Amerikan askersel üslerine karşı savaşımı yükseltmek zorundayız. Türkiye'nin ve tüm Balkanların nükleer silahlardan arındırılması, Yunanistan ile Türkiye arasındaki gerginliğin, NATO karışması olmadan, barışçıl görüşmeler ve iki ülkenin hak eşitliği temelinde giderilmesi için, Kıbrıs sorununun barışçıl çözümü için çalışmalıyız. Batı Avrupa'ya yeni Amerikan atom roketlerinin yerleştirilmesine karşı yükselen geniş barış hareketine Türkiye ilerici güçleri de önemli katkıda bulunabilir ve bulunmalıdır. Barış yanlısı güçler, nükleer bir savaşın ülkemize neler getireceğini halka anlatmalı, Sovyetler Birliği'nin barış önerilerini aktif desteklemelidir. Türkiye Barış Komitesi yöneticileriyle dayanışmayı yükseltmek bu savaşımın ayrılmaz bir parçasıdır.

İkinicisi, cuntanın dayatmak istediği yüze yakın yasanın her birine karşı savaşımı yükseltmek güncel bir görevdir. **"Nasılsa onaylandı, yasalar da çıkacak'** türünden sırtı yerde güreşmek, devrimciye yaraşmaz. Şimdi biz, çıkarılacak her yasaya karşı sesimizi yükseltmeli, cuntanın iç yüzünü sergilemeliyiz. Bu, aynı zamanda, gerçekte açıklanandan çok daha fazla yurttaşın **"hayır"** dediği, cunta anayasasına ve cuntaya karşı savaşımın sürdürülmesi olacaktır. Siyasal Partiler, Seçim, Sendikalar ve benzeri gibi önemli tüm yasalara karşı; ilerici güçler kendi demokratik önerileriyle öne atılmalıdırlar.

Üçüncüsü, cuntanın her baskısına, işkencelerine, idamlara karşı güçlü bir protesto örgütlemek, uluslararası dayanışmayı elbirliği ile yükseltmek ivedi görevdir. TKP tüm ilerici örgütlere, zaman yitirmeden idamların durdurulması ve genel politik af için ortak bir savaşım örgütlemeyi öneriyor. TKP bu amaçla elinden geleni yapmaya hazırdır.

Dördüncüsü ve tüm ayrılan alanlarda başarıyla adım atmanın temel koşulu, emekçilerin ekonomik çıkarlarını, sosyal haklar savaşımını özel bir çabayla desteklemektir. Bu amaçla, 24 Ocak yıkım politikasının tüm sonuçlarına, işsizliğe, enflasyona, küçük işletmelerin yıkımına karşı emekçilerin, küçük üreticilerin istemlerine dört elle sarılmalıyız.

TKP, bu ve başka alanlarda öteki demokratik çevrelerin görüşlerini incelemeye, barış için, ulusal bağımsızlık için, çalışan insandan yana bir ekonomik politika için, 1961 anayasasındaki kazanımların yeniden elde edilmesi ve genişletilmesi için herkesle işbirliği yapmaya hazırdır.

Burada en önemli nokta, anayasa savaşımının sonucundan çıkan dersi unutmamaktır. Bizler, cuntaya karşı birleşik, güçlü bir demokratik alternatif olarak ortaya çıkmalıyız. Yığınlar neye hayır diyeceklerini her geçen gün daha iyi kavrıyorlar. Onlar neye evet diyeceklerini bilmek istiyorlar.

Devamı gelecek sayıda

6 Mart'ta Almanya'da erken seçim var

Hamburg Seçimleri

Genel seçimlerin bir provası sayılan eyalet seçimleri, 1982 yılı Alman iç politikasının en önemli konusu oldu. Özellikle son zamanlarda derinleşen ekonomik krizin kısmen politik sahneye yansıması, bölgesel seçimlerin Hamburg'da yenilenmesi, şimdiye değin yapılan tahminlerin yeniden gözden geçirilmesiyle birlikte gözlemlenen gelişmeler kısaca şöyle:

1. 13 yıldır iktidarda olan SPD oy kaybetti. Buna karşın CDU'nun oyları arttı.

2. Yıllardır süren SPD/FDP koalisyonunun, FDP tarafından bozulması sonucu SPD iktidardan düştü. Koalisyon ortağını değiştiren liberal parti FDP kendi içinde çıkan tartışmalar sonucunda bölündü.

3. "**Yabancılar stop**" sloganı ile seçimlere katılan neo-nazi NPD, tahminlerin altında oy aldı.

4. Çevre kirlenmesine ve atom enerji merkezlerine karşı olan, halk muhalefetini temsil eden "**Yeşiller**" bölgesel seçimlerde Almanya çapında başarı gösterdi.

Federal Parlamentoya girmelerine kesin gözüyle bakılan "**Yeşiller**" temel olarak, çevre kirlenmesinin önlenmesi, atom santrallerinin durdurulması, sanayi artıklarının nehirlere gelişi güzel atılmaması vb. temaları işlemektedirler. "**Yeşiller**" klasik siyasi parti olmaktan çok değişik bölgesel halk hareketlerinin koordine edildiği bir örgütlenme biçimidir. Farklı politik akımları içinde toplayan Yeşiller, iktidar partileri ile alışılmış koalisyonlara girmeyeceklerini kendi programlarına uyduğu takdirde belirli konularda iş birliği yapabileceklerini belirtmektedirler.

BERLİN VE HAMBURG'TA "GAL"

Yeşiller Berlin ve Hamburg'ta Alternatif Liste ile birleşerek "**Grüne-Alternative Liste**" (GAL) olarak seçimlere katıldılar. GAL'ın gerek siyasi yapısı, gerekse programı itibariyle "**Yeşiller**"den farklı bir yapıya sahiptir. Değişik sol grupları bünyesinde toplayan GAL'ın programında, sosyal hakların kısıtlanmasına ve işsizliğe karşı somut öneriler yer almaktadır. Ayrıca gençlere eğitim olanaklarının sağlanması, konut spekülasyonunun devletçe korunmasının kaldırılması, kadınlara her alanda eşitlik sağlanması, polis teşkilatının yenilenmesi ve silahlanma için ayrılan paraların kamu yararına harcanması, anti-demokratik önlemlerin derhal kaldırılması gibi konularda programda yer almaktadır.

GAL, Berlin'de ve Hamburg'ta yüzde 5 barajını aşarak eyalet parlamentolarına girmeyi başardı. Bu gelişme şimdiye değin düzen partileri arasında kurulmuş olan dengenin bozulmasına yol açtı. Büyük partiler için iki seçenek kalıyordu. Azınlık hükümeti kurmak (ki bu belli oranda bağımlı olmayı getirecektir), veya GAL ile koalisyona girmek. Bu da kendi öz politikalarından sapma anlamına geleceğinden üçüncü bir yol arandı.

HAMBURG SEÇİMLERİNİN YENİLENMESİ AMACINA ULAŞTI MI?

6 Haziran'da ki seçimlerde eyalet parlamentosundaki 120 sandalyenin dağılımı şöyle olmuştu: SPD 55, CDU 56, GAL 9. FDP barajı aşamamış, neo-nazi HLA ise yüzde birin üzerine çıkamamıştı. Seçim sonucunda hiçbir parti tek başına iktidar olamamış ve bir yönetim krizi meydana gelmişti. Seçimlerden başarıyla çıkan GAL'in de SPD'nin kuracağı azınlık hükümetini ancak şartlı destekleyeceğini açıklaması işleri iyice karıştırdı. Bunun üzerine seçimlerin tekrarlanması kararı alındı.

Seçim kampanyası boyunca SPD, CDU ile birlikte "**Yeşil kızıllar**"a karşı bir kampanya yürütürken, CDU tarafından uygulanan kısıntıları da seçim malzemesi olarak kullandı.

19 Aralık 1982 günü tekrarlanan Hamburg eyalet seçimlerinde katılma oranı yüzde 84'e ulaştı. SPD oyların yüzde 51'ini aldı, ama GAL'in elenmesi gerçekleşmedi. Merkezde bir miktar oy kaybetmelerine rağmen, çevre belediyelerde oyunu 4 bin arttırdılar. SPD kazandığı 64 sandalyeyle iktidar olurken, CDU 48, GAL 8 parlamenter kazandı.

SPD'nin Hamburg başarısını genel seçimler için bir kıstas olarak görmek pek mümkün değil. Ama liberal oyların büyük kısmının SPD'ye kayacağı anlaşılıyor.

6 MART'TA GENEL SEÇİM VAR

Hükümet ortağı partilerin, kendi hükümetlerine verdikleri güvensizlik **oyu sonucunda, Almanya'da genel seçim kararı alındı. Seçimler 6 Mart'ta yapılacak.**

Şimdiye kadarki gelişmeler, genel seçimlerde Liberallerin eleneceğini ve "**Yeşiller**"in parlamentoya gireceğini gösteriyor. Kuşkusuz, sonucu SPD ve CDU'nun alacakları oylar belirleyecek. Her iki partininde tek başına çoğunluğu kazanamaması durumunda genel eğilim "**büyük koalisyon**"a gidilmesi. Bu öneri DGB Genel Başkanından büyük tekellere kadar herkesin desteğini kazanmış durumda.

GAL'ın Hamburg eyalet seçimlerinde bastırtığı seçim afişi

İşveç'te yabancılara seçim hakkı veriliyor

İsveç, yabancılara parlamento seçimlerine katılma hakkı veren ilk Avrupa ülkesi oluyor. Sekiz Milyon nüfuslu bu ülkede 420 bin yabancı yaşıyor. Yıllardır Sosyal Demokrat yönetimlerin iktidarda olduğu İsveç'te yabancılar mahalli seçimlerde oy kullanabiliyorlardı.

Yeni hazırlanan ve önümüzdeki günlerde parlamento gündemine getirilecek olan yasa tasarısına göre İsveç'te en az üç yıl kalan yabancılar parlamento seçimlerine katılabilecekler.

Şayet tasarı parlamentoda kabul edilirse, ülkedeki yabancılar ilk kez 1988 seçimlerine katılabilecekler.

Avrupa ülkelerinde, özellikle Almanya'da yabancı düşmanlığının büyük boyutlara ulaştığı bu günlerde bu karar yol gösterici oluyor. İsveç'liler yabancıların seçimlere katılmasının yabancı düşmanlığını engelleyen bir faktör olacağına inanıyorlar.

Almanya'da yabancıların mahalli seçimlere katılmasının sözü bile edilemezken, İsveç' de bu konuda yapılan referandum yabancılar aleyhine sonuçlandı.

Devletin eli yürüyüşçülerin cebinde

Aralık ayında Baden-Würtenberg eyaletinde yürürlüğe giren uygulamaya göre yürüyüşe katılanlara bazı durumlarda polisin harcamalarının ödettirilmesi mümkün olacak. Bir temel hakkın kullanımının paraya bağlanmasının arkasında yatan sebebin, geçen yıl artan gösteri yürüyüşlerinden (Silahlanmaya karşı, atom - reaktörlerine karşı ve Startbahnweste karşı gösterilerburada sayabiliriz.) duyulan rahatsızlık olduğu tahmin edilmektedir.

Bu uygulamaya göre bir kişi oturma grevinde iken polisin eyleme son verme çağrısına uymayıp, bir polis tarafından yerinden taşınırsa en az 28 DM, eğer dört polis taşıyacak olursa 152 DM ödemek zorunda olacak.

Baden-Würtenberg İçişleri bakanı Roman Herzog ağutos ayında bölgede Nato'ya ait silah depolarının önünde yapılan ve olaysız geçen oturma eylemlerine katılan 400 gösterici ile ilgili çıkarttırdığı hesapta masrafların 150.000 DM olduğunu ve bunun vatandaşın vergilerinin oluşturduğu **devlet bütçesinden karşılanmasının olmayacağını belirtmiştir.**

Baden-Würtenberg örneğini birçok eyalet uygulama hazırlığı içinde. Bu anti-demokratik yasaya karşı tepkiler yoğunlaşıyor. Bu yasanın iptali için anayasa mahkemesine başvuruldu.

Almanya'da konut sıkıntısı hat safhada, en çok yabancılar etkileniyor

Bugün Almanya'da halkın büyük bir kesimi "Altbau" adı verilen eski yapı konutlarda oturmaktadır.. Bu evlerin kiralarının ucuz olması nedeniyle ev sahipleri bu eski konutları yıktırıp yerine yenilerini yaptırmayı planlamaktadır.

Bunun sonucu eski yapı evlerde oturan işçi ve az gelirli kesim evsiz kalmaktadır. Yapılan yeni evlerin kirası ise en az normal bir eski yapıya ödenen kiranın iki katıdır. 55 metre karelik bir yeni yapı ev için 800-1000 mark arası, 100 metre kare için ise 2000 mark kira istenmektedir.

Son yapılan araştırmalara göre bugün Almanya'nın büyük şehirlerinde konutsuz çok sayıda aile varken, yeni yapılar kirasının yüksek olması nedeniyle boş duruyor. Hamburg'da 44 bin evsize karşılık 8100 ev, Stuttgart'ta 40 bin evsize karşılık 20 bin ev, Berlinde 70 bin evsize karşılık 15 bin ev boş bulunuyor.

Hükümetin çıkardığı yeni kanun ise ev sorununu çözmekten ziyade ev sahipleri için kolaylık sağlamaktadır. Yeni kanuna göre;

- Ev sahipleri 5 yıl dolduktan sonra isterse kiracıyı çıkartabilecek.

- Ev onartılmak istenirse (lüks onarımın dışında) onarım parası kiracıdan alınacak.

- Ev sahibi isterse her yıl kirayı (%10) oranında arttırabilecek.

Bu yeni kanundan etkilenecek olan büyük oranda yabancılar olacaktır. Hatta kendisine ev verilmeyen, ev bulamayan yabancılar geri dönmek zorunda kalacaktır.

Federal Almanya'da yeni ekonomik önlemler

Almanya'da alınan ekonomik önlemler ve yeni çıkarılan her kanun ilk planda yabancıları etkiliyor

1 Ekim'de yönetime gelen Birlik Partileri (CDU - CSU) ve Liberal Parti (FDP) koalisyonu 1 Ocak 1983'te yürürlüğe giren bir dizi sosyal giderlerde kısıtlama yasası çıkardı. Hükümet, bunların ülkenin kötüye giden ekonomik durumunu düzeltmek ve bütçedeki açığı kapatmak için alınması gerekli önlemler olduğunu savunuyor. Sosyal Demokrat Parti (SPD) ve çeşitli **kuruluşlar ise bu kararları tepkiyle karşıladılar. Bu yeni yasaların özellikle halkın orta ve dar gelirli tabakasını etkilediği belirtiliyor. Almanlar** kadar, ülkedeki yabancıları da yakından ilgilendiren bu kararlardan bazıları şunlar:

1) Hastalık sigortası primleri yükseltilmedi ama, sigortalının masraflara doğrudan katkısı artıyor. Reçete ücretleri 2 Mark'a çıktı. Grip, soğukalgınlığı ve benzeri önemsiz hastalıklar için sigorta bundan böyle ilaç parası ödemeyecek. Hastaneye yatan sigortalı, ilk iki hafta için günde 5 Mark, şayet "**kur**"a giderse günde 10 Mark ödemek zorunda. Ayrıca, işveren raporlu işçinin hastalığı konusunda kuşku belirtirse, hastalık sigortası tarafından başka bir doktora gönderilecek.

2) Kiralar, bundan böyle yılda yüzde 10 oranında arttırılabilecek. Kira mukaveleleri en fazla 5 yıl için yapılabilecek. Kira tesbitinde ev sahibi aynı yörede, aynı nitelikle 3 evin kirasını örnek göstermek zorunda. Ancak, örnek gösterdiği evler, evsahibinin kendi evleri olabilecek.

3) Öğrenim yardımı (BAFÖG) kısıtlanıyor. Özellikle dar gelirli ailelerin çocuklarına verilmekte olan öğre**nim yardımı bundan böyle ortaokul ve lise öğrencilerine verilmeyecek.** Üniversite öğrencileri ise, sıkı bir elemeden geçirildikten sonra ve ancak borçlanma şeklinde bu yardımdan yararlanabilecekler. Yüksek öğrenimi süresince yardım alan bir öğrencinin eğitimi bittikten sonra ödemesi gereken miktar 40 bin Mark'ı buluyor.

4) Çocuk paralarına önemli kısıtlamalar getiriliyor. Bundan en zararlı çıkan çok çocuklu aileler. Yıllık kazancı 62 bin Mark'ın üstünde olan aileler yeni karara göre 2. çocuk için 100 Mark yerine 70 Mark alacaklar. Yıllık kazancı 74 bin Mark'ın üstünde olanlara, 3. çocuk için verilecek para 220 Mark yerine 170 Mark. Yıllık kazançları 102 bin Mark'ın üstünde olan ailelerin 4 ve daha sonraki çocuk**lar için alacakları para ise 240 Mark. Mark yerine bundan böyle 140 Mark alacak.**

5) İşizlik sigortası primleri arttırılıyor. Primler yüzde 4'ten yüzde 4,6'ya yükseliyor.

6) Emeklilik sigortası kesenekleri arttırılıyor. 1 Eylül 1983'ten sonra emeklilik sigortasına yüzde 18 yerine yüzde 18,5 ödenecek.

7) Katma değer vergisi (Mehrwertsteuer) yükseltiliyor. Tüketilen tüm mallar için ödenen karma değer vergisi 1 Temmuz 1983'ten sonra yüzde 13 yerine yüzde 14 olacak.

8) Üretim yardımı vergisi konuyor. Yılda 50 bin Mark kazanan bekarlar ile 100 bin Mark kazanan evliler bundan böyle yüzde 5 oranında üretim yardımı vergisi ödeyecekler.

(1959.....) Metin Adil Toraman

(1943.....) ALİ Aktürk

"17 ocak 1981 Sakarya-Akyazı'da faşist cuntanın militarist güçlerince kahpece katledilen Ali ve Metin yoldaşlarımızın mücadelesi onurumuzdur."

Anıları Devrimci mücadelemizde yaşıyor!..

KAHROLSUN AMERİKANCI ASKERİ FAŞİST CUNTA!

BİR ÖLÜR BİN DOĞARIZ - KURTULUŞA KADAR SAVAŞ

Almanya'da faşistlerin düzenledikleri toplantılar protesto edildi

Ocak ayı içinde Türkiyeli faşistler Almanya'nın çeşitli şehirlerinde toplantılar düzenlediler. Bunlarda Münih, Nürnberg ve Darmstadt'da yapılan toplantılar, antıfaşistlerin protestosuyla karşılandı.

Faşistler Darmstadt'da düzenledikleri toplantıya **"bilgi yarışması"** adı vererek izin almışlardı. Bu toplantının engellenmesi için Alman Öğretmenler Sendikası (GEW), Protestan Öğrenciler Birliği (ESG), Katolik Öğrenciler Birliği (KHG), Yeşiller'in Hessen Parlementeri ve antifaşist komite bir basın toplantısı düzenlediler. Basın toplantısında **"Türk Federasyonu"**nun kapatılması istendi ve bu faşist örgütleme teşhir edildi.

GEW'in faşistlerin toplantı salonu önünde yapmak istediği miting müracatını belediye geri çevirdi. Bunun üzerine yakındaki bir salonda karşı gösteri için izin alındı.

Toplantı günü, 200'ü Alman, 600 antifaşist, faşistlerin toplantı yaptığı salonun önünde bir saat süreyle protesto gösterisi yapıtılar. Ve daha sonra şehir içinde yürüyüş yaparak faşist ötgütlenmeleri teşhir ettiler.

Öğrendiğimize göre bilgi yarışmasındaki soruların bir kısmı şöyle:

1) Türkeş kimdir?
2) MHP neden yargılanıyor?
3) Dokuz ışık nedir?

NÜRNBERG'TE FAŞİSTLERİN YARISI SALONA GİREMEDİ

9 Ocak pazar günü faşistlerin bir judo-karete salonunda düzenledikleri toplantı, Alman ve Türkiyeli antifaşistlerce engellendi. Salonun önünde biriken antifaşistler, girişi tuttular. Faşistler önce araya girip kavga çıkarmayı denediler. Böylece polisin müdahale etmesini sağlamaya çalıştılar. Bunda başarılı olamayınca, bir minibüs içine dolarak, kitlelerini salona taşımaya çalıştılar. Ama minibüs minibüs olmaktan çıkınca, bu işten vazgeçtiler. Sonuç olarak, toplantıya 100 kişi katılabildi. Yüzden fazla kişi geri dönmek zorunda kaldı.

Antifaşist gösteriyi şu guruplar düzenledi: Partizan, Bolşevik Partizan, Devrimci Tavır, Proleter Dayanışma, Kurtuluş, Serxwebun, Devrimci İşçi ve almanlardan KPD'yi yeniden kurma inşa örgütü, Antiemperyalist Liga, MLPD.

Hitler İtalyanlarla yaptığı bir anlaşmayı imzalarken görülüyor

Nazilerin iktidara gelişi protesto ediliyor

Almanya'da Nazilerin iktidara gelişi protesto göterileriyle lanetleniyor. 29 Ocak günü Almanya'nın hemen hemen tüm büyük şehirlerinde gösteriler düzenlendi. DGB, GAL, ve diğer sol gruplar gösteriler için çağrı yaptılar.

Yabancı düşmanlığının giderek yoğunlaştığı, Neo-Nazi hareketinin canlanmaya başladığı günümüzde bu gösteriler daha da önem kazanıyor.

HİTLER NASIL İKTİDAR OLMUŞTU

Hitler'in önderliğindeki Nazi partisi NSDAP, bundan elli yıl önce 29 ocak 1933'te iktidara gelmişti. O yıl yapılan seçimlerde 3,5 milyon oy alan faşist parti, toplam 566 sandalyeli parlamentoda 288 sandalye elde etti. Ama tek başına iktidar olabilmek için gerekli üçte iki çoğunluğa erişememişti.

Hitler ve çetesi bu sorunu, baskı ve **zorbalıkla, burjuvazinin maddi ve manevi desteğini sağlayarak çözdü.** Hızla çıkarılan bir kararnameyle 81 komünist ve sosyal demokrat milletvekili tutuklandı. Ötekileri de kurtularak **yansızlaştırıldı. Böylece parlamentoda faşistler çoğunluğu sağladı.**

Faşist diktatörlük için gerekli son adım, 27 şubat 1933'te parlemento binasının yakılması bahane edilerek atıldı. Hitler parlamentoyu ve anayasayı feshetti. Bundan sonra kanun çıkarma ve yönetme yetkisi tümüyle NSDAP'nin eline geçti. 12 yıl süren bu dönem her türlü muhalefetin susturulduğu, insanların kitleler halinde yokedildiği, insanlık dışı bir dönem oldu.

Almanya'da 293 bin yabancı işsiz Yabancı işsizlerin çoğu Türkiyeli

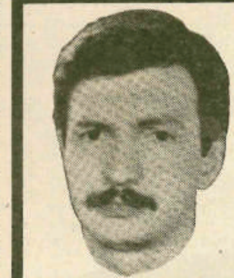
1982 başlarında Federal Almanya'da bir milyon 200 bin olan işsiz sayısı Kasım ayı sonunda iki milyon 200 bine ulaştı. Yabancılar arasındaki işsizlik oranı ise daha da büyük. Yabancı işsiz sayısı 1982 sonunda 243 bin 655 iken, bu sayı yılbaşından sonra 50 bin artarak 293 bin 362'ye yükseldi. Bunların arasında Türkiye'liler çoğunluğu oluşturuyorlar.

Federal Almanya'da işsizliğin büyük ölçüde artmasının nedeni genel ekonomik kriz. Bir yıl içinde 13 bini aşkın küçük işletme iflas etti. Bazı büyük işletmeler de çok miktarda işçi çıkarımında bulunuyorlar.

TAZMİNAT KARŞILIĞI İŞTEN AYRILANLARIN ÇOĞUNLUĞU TÜRKİYE'LİLERDİR!

İşten çıkarmalar iki şekilde uygulanıyor. Tazminat ödenerek yapılan çıkışlarda, firma işçi çıkarımında bulunacağını duyurunca, özellikle Türkiye'liler, **"nasılsa bizi atarlar"** düşüncesiyle kendileri ayrılma isteminde bulunuyorlar. Tazminat karşılığı işten çıkan Türkiye'lilerin yeni iş bulma şansları hemen hemen yok. Çünkü Arbeitsamt önce Almanlara iş buluyor. Bu nedenle işten ayrılmadan önce **"süresiz oturma ve süresiz çalışma izni"** almaya çalışılmalıdır. Yoksa, iş bulamayınca, oturma izni süreleri polisçe uzatılmayacak ve geri dönüş gündeme gelecek. Bugünlerde Alman polisinin en sık uyguladığı yöntem bu.

İkincisi ise, sabah işe gidince, kapısını kapalı bulmak. Bu özellikle küçük işletmelerde çalışan işçilerin başına geliyor. Bu durumda Alman işçileriyle ve Sendika'yla bütünleşip direnmek tek çare.

Behçet DİNLERER
Veli ESKİLİ
Necdet Erdoğan BOZKURT

Düştüğün yeri
Celattların başına yıkmak için
Direnen ve savaşanların mücadelesine destek olmak,
Bu uğurda çalışmak
Şenin anını yaşatmak için
İçilmiş andımızdır

DEVRİMCİ İŞÇİ

avukatınız diyor ki

Hans OHM

Türkiyeli evli çiftler artık Almanya'da boşanabilecekler

Türk devletinin Almanya'da verilen boşanma kararlarını tanımaması yüzünden, Türkiyeli evli çiftler ayrılık isteklerini burada gerçekleştiremiyorlardı. Yeni **"Milletlerarası Özel Hukuk ve Milletlerarası Usül Hukuku Kanunu"**nun 22 kasım 1982'de Türkiye'de yürürlüğe girmesiyle bu durum artık değişmiş bulunuyor.

Yeni yasanın 28. maddesine göre karı ve koca Türkiye'de ikamet etmiyorlarsa açılacak boşanma davasına bulundukları ülkenin mahkemeleri bakacak.

Bu önemli yasal değişiklik hiç kuşkusuz ki F. Almanya'daki Türkiyeli kadınlar adına sevindiricidir. Boşanma davalarına Türkiye'de bakılmasını öngören eski yasa, eşlerinden ayrılmak isteyen Türkiyeli kadınları **türlü zorluklarla (Türkiye'de avukat tutmak vb.) karşı karşıya bırakıyordu.**

Alman mahkemelerinin devreye girmesi ile gelen bir başka yenilik ise, dava masraflarının hemen tümünün ortadan kalkması. F. Almanya'da aile ile ilgili davalarda tarafların başvurması halinde gerek mahkeme gerekse avukat masraflarının büyük bir bölümünü devlet üstlenebiliyor.

NASIL UYGULANACAK?

Alman mahkemeleri boşanma davalarında hangi yasaları uygulayacak? Bu, yanıtlaması oldukça güç bir soru. Ancak şu kadarı kesin: Boşanma kararının verilmesi için, bunu gerekli kılan nedenlerin gerek Alman gerek Türk yasaları açısından kabul edilebilir olmaları gerekir. Öte yandan, çocukların ve eşin bakım ve nafaka hak ve yükümlülüklerinin acilen belirlenmesi gereken **"acil davalarda"** ise mahkemeler yalnızca Alman yasalarını uygulayabilecekler.

AVUKATINIZA DANIŞIN

Boşanma hallerinde avukatınıza bu yeni gelişme hakkında mutlaka danışmanız gerekir. Yasada yapılan bu değişik Alman avukatlarına bayan müvekkillerine yardımcı olma konusunda yeni olanaklar sağlarken, onları (yeni yasayı inceleme vb) bir dizi görevlerle de yüzyüze bırakmıştır.

Köşemizde bu konu ile ilgili önemli gelişmeleri yayınlamaya devam edeceğiz.

SIĞINMACILAR DİKKAT

En dikkatli olunması gereken dönem İdari Mahkeme'ye çıktıktan sonra başlamaktadır.

Yeni Politik Sığınma Yasası'nı açıklamıştık. Buna göre İdari Mahkeme itirazınızı **"açıkça yetersizdir"** gerekçesiyle reddedebilir. Bu karara karşı yapabilecek -Anayasa Mahkemesine gitmenin dışında- yasal hiçbir şey yoktur.

Yeni yasada, **"red kararının verildiği tarihten itibaren bir ay içinde ülkeyi terk etmek zorundadır"** denilmektedir. Ancak mahkemeye çıkan bir çok sığınmacı -duruşmada kararın verildiğinden habersizevine geri dönmekte ve kararın kendisine yazılı tebliğini beklemektedir. Bir kaç ay sonra kararı yazılı olarak alındığında ise bir aylık çıkış yapma süresi dolmuş ya da dolmak üzere olmaktadır. Yabancılar Polisi'de sığınmacıyı, **"senin çoktan çıkış yapmış olman gerekirdi"** diyerek derhal sınırdışı edebilmektedir.

Geçenlerde tanığı olduğum bir olayı aktarayım: **"İdari Mahkemeye çıkan bir sığınmacı uzun bir süre sonra red kararını yazılı olarak aldı. Ama almasıyla birlikte bir aylık çıkış süresini geçirdiği gerekçesiyle tutuklanarak günlerce hapiste tutuldu. Neden sonra Köln Sivil Mahkemesi tutukluluk halini kaldırdı. Böylece çıkış yapmadan önce hiç olmazsa bazı işlerini halletmek olanağını bulabildi.**

Mahkemeye çıkan sığınmacılar duruşmada kararın verildiğini öğrenmemektedirler. Buna yol açan nedelerin başında karar okunmadan eve yollanmaları ya da tercümenin yetersiz yapılması gelmektedir. Buna çok dikkat edilmeli, duruşmada karar verilip verilmediği mutlaka öğrenilmelidir.

Kuşkusuz ki en iyisi sığınma davasının başından itibaren mahkemenin "açıkça yetersizdir" (offensichtlich unbegründet) demesine olanak vermeyecek şekilde yürütülmesidir. Bilindiği gibi mahkemenin itirazı yalnızca "yetersizdir" (unbegründet) diyerek reddedmesi halinde, başka yasal yollara başvurmak olanağı vardır.

PASAPORTA EL KOYMA

YABANCILAR POLİSİNE HEMEN BOYUN EĞMEYİN

Yeni Politik Sığınma Yasası Yabancılar Polisi'ne sığınmacının pasaportuna el koyma yetkisini vermektedir. Bu, sığınmacının yasal haklarına ağır bir tecavüz olduğu gibi, pasaportu veren devletin haklarına da yönelik bir saldırıdır. Bu yüzden pasaport hemen teslim edilmemelidir. Örneğin avukatın pasaportun tasdikli bir fotokopisini vermesi yeterlidir.

Mahkemelerin yasal bakımdan çapraşık bu durum karşısında ne gibi bir tavır alacakları daha belli değil. Bu yüzden pasaport Yabancılar Polisi'ne teslim edilmeden önce avukatla görüşmekte büyük yarar vardır.

Işık Yenersu için soruşturma açıldı

Kültür ve Turizm Bakanlığınca bir yıl geçici görevle Fransa'ya gönderilen tiyatro sanatçısı Işık Yenersu Başbakan Ulusu'nun yazılı emriyle geri çağrıldı. Geri çağrılma gerekçesinde sanatçımızın "zararlı faaliyetler"de bulunduğu yazılıyor.

Ahmet Taner Kışlalı'nın Kültür Bakanlığı döneminde kurulan bir komisyon, Yenersu'nun Paris'e bir yıllık geçici göreve gönderilmesini kararlaştırmış ve teklif Bakanlığın onayından geçmişti. Geçtiğimiz yaz sanatçı Paris'e gelmişti.

Işık Yenersu'nun, geri dönme çağrısına uymayacağı bildiriliyor.

VW'li onbin işçi on dakikalık destekleme grevi yaptılar

ENKA'da direniş devam ediyor

ENKA İşyeri Temsilciliği Başkanı Haase, işyeri yasasını, işçilere pratik bir yarar sağlamayan göstermelik bir yasa olarak niteledi

Kassel'deki ENKA işletmesinde yeni mücadele ve dayanışma örnekleri yaratılıyor. İşletmenin kapatılmasına karşı iki yıldır sürdürülen mücadele devam ediyor.

12 Aralık'ta fabrikanın perlon üreten kısmı kapatıldı. Burada çalışan 190 işçinin 54 erkeğin emekliye sevkedildi, diğer 136 işçiye ise çıkış verildi. Çıkış verilen işçilerden 50'si 17 Aralık'ta Wuppertal'da firma merkezi önünde sesiz gösteri yaptı. Bunu üzerine ENKA Yönetim Kurulu Başkanı Dr. Zempel çıkışların durdurulmayacağı ve işyerinin kesinlikle kapatılacağını tekrar açıkladı. Zempel fimanın zarar ettiğini ileri sürüyor. Ama yapılan araştırmanlar firmanın zarar etmediğini gösterdi. İşveren daha karlı olacağı için fabrikayı Hollanda'ya taşıma kararı almış durumda.

22 Aralık'ta firmanın kapıları önünde DGB Kassel temsilciliği büyük bir dayanışma mitingi düzenledi. Mitingde yapılan konuşmalarda ENKA'da iki yıldır verilen mücadele anlatıldı ve üretimi yapanların karar yetkisinin olmamasının büyük bir haksızlık olduğu söylendi.

ENKA İŞÇİLERİ İLE DAYANIŞMA ARTIYOR

Kassel - Baunatal VW'de çalışan 10 bin işçi on dakika işi bırakarak ENKA'lı arkadaşlarıyla dayanışma gösterisinde bulundular. Henschel uçak işletmesi çalışanları da bir mesaj göndererek ENKA işverenlerinin tutumunu kınayarak, "Bu gün ENKA'da yaşayanlar binlerce işçinin başına gelebilir. En fazla birliğe ihtiyaç duyulan bu zorlu günlerde ENKA'lı işçilerin mücadelesini destekliyoruz" dediler.

ENKA işçileri, işyerlerinin kapatılmasına karşı iki yıldır direnişteler. Türkiyelisi, Almanı omuz omuza işlerini kaybetmemek için mücadele veriyorlar. Birarada çalışıyorlardı. Birarada diremesini öğreniyorlar, ortak bir gelecek için

"Kassel İşsizler insiyatifi" ENKA'lı işçileri desteklemek amacıyla Kuzey Hessen İşverenler Birliği önünde kendilerini zincirlediler ve "patron sandelyelerini kapının önüne koyacağız" yazılı bir pankartı kapıya astılar.

IG- Kimya, Kağıt ve Keramik Sendikası ENKA tekelinin merkezi Wuppertal'de binlerce bildiri dağıtarak halkı ENKA işçileri ile dayanışmaya çağırdı. ENKA işletmesinin kapatılmasına karşı kurulan halk insiyatifi ise bir dayanışma gecesi düzenledi. Büyük bir kalabalığın katıldığı müzikli gece 4 saat sürdü. Gecede VW işçileri aralarında topladıkları 1400 DM'yi mücadelenin devamı için bir temel taşı olması dileği ile ENKA işçi temsilcisine verdiler. Geceye katılanlar da aralarında 2 bin 500 DM topladılar. DGB korosu ENKA direnişi için besteledikleri parçaları söyledi. Türkiyeli folklor ekibi de halk oyunları ile geceye renk kattı. ENKA işçi temsilciliği başkanı Haase "işyerinin yok edilmesine karşı mücadele sembolü" olarak uzun uzun alkışlandı. Haase konuşmasında işyeri yasasının göstermelik bir yasa olduğunu belirtti. İşveren tarafının keyfi davranışlarını önleyemeyen yasanın pratik bir yararı olmadığını geçen süre içinde daha iyi anladıklarını söyledi. Geceye katılan Kassel Belediye Başkanı ise işçilere mücadeleye devam etmeleri çağrısı yaptı ve mücadeleden vazgeçen herkes işyerini yoketmeye kararlı olalara yardımcı oluyor demektir dedi.

ENKA İşletmesinde işverenler 1984 ortalarında üretimi tamamen durdurmak ve kalan 500 işçiyi de sokağa atmayı amaçlıyorlar. Ama ENKA işçileri direnmeye kararlı.

VARDİYE

Ali ÖZENÇ

Osmanoğlu diyorlardı ona, adını bilmiyorum. Zaten fabrikada herkese soyismiyle hitap ediyoruz. Osmanoğlu iri yapılı, beyaz geniş yüzlü, mavi gözlü sarışın bir genç işçi. Yaşı da yirmiüç, yirmidört. Ağır, ağır konuşuyor. Hani las las diye bir deyim vardır ya, öyle Osmanoğlu. "Bizi çok sıkıştırıyor ustabaşı, bizden hep daha fazla iş istiyorlar"diyor. "İyice tepemize bindi şu gavurlar. Yalnız iş istiyorsunuz dedim ustabaşına." "Paradan hiç bahsettiğin yok" dedim, ama ustabaşının hiç hoşuna gitmedi bunlar ki bana "Sen bu akılla burada fazla kalamazsın hèrhalde" diye cevap verdi.

Gözlerini elindeki plastik kahve bardağına dikmiş, kahve falına bakar gibi konuşuyordu. "Gideceğim "diyordu "bir sene sonra döneceğim Türkiye'ye, ama nasıl? Orasıda düşündürüyor beni."

Doğrular üzerine bir takım şeyler geçiriyordu aklından, fakat sözle anlatmakta sıkıntı çekiyordu, "Herkesi öldürüyorlar Türkiye'de" diyor. "Bakırköy'de bizim semtte bir kahve vardı. Birgün köpekler kurşun yağmuruna tutmuşlar orasını. İzinde arkadaşlar anlattı, üç kişi ölmüş."

Biraz rahatladı. "Çok para var herhalde" diyor. "Bu çocuklar mutlaka para alıyorlardır. Yoksa insan boşuboşuna öldürür mü birbirini."

Osmanoğlu yine sıkıntılı sanki dilsizler gibi düşündüklerini bir solukta anlatamamanın yorgunluğu var üzerinde. "Bunlara akıl veren de vardır" diyordu. "Yoksa hükümet yakalatırdı bunları, ama ondanda korkmuyorlarkı it'ler. Dün bizim posta kutusuna bir bildiri atmışlar, onda yazıyordu işte, "Bu katliamın sorumluları mecliste' diyordu. İyi ama neden yakalatmıyorlar onları."

Mavi gözlerini karşıdaki saate dikti, bu kez akşamın yedisi oluyordu. Aynı vardiyada çalışıyorduk Osmanoğlu ile, o bizim üstümüzdeki kısımda idi, "Yemeğe çıkalı bir saat oldu, kaytarıyorum anasını satayım" diyordu. " Zaten çok çalışsak ne olacak, para mı veriyorlar?"

Bir gazete çıkardım cebimden "al bak" dedim.

"Ben sevmiyorum gazete okumasını" dedi, "Sıkılıyorum, sonra hep aynı şeyleri yazıyorlar. Burada üç kişi öldürüldü, şurada dükkanlar bombalandı."Sonra birden, "Sen Malatya olaylarını duydun mu?" diye ekledi.

Gözlerimin içine bakarak, "Ben izindeyim o zaman Belediye Reisini öldürmüşlerdi, ayrıca onunla birlikte, galiba bir kadın, iki de çocuk ölmüştü. Postayla göndermişler bombayı. Nereden bilsinler değil mi? Paketin içinde bomba olduğunu. Yahu bunlar gavur be! O iki cocukla, kadının günahı neydi ki?"

Plastik bardağı sıkmaya başladı parmakları arasında. Dışarda yağmur yağıyordu, cama doğru baktı, yine yağmur der gibi salladı kafasını.

Onu dinlemem hoşuna gidiyordu, konuşmak istiyordu benimle, "Biliyormusun ben o solcuları da tanıyorum" dedi. "Bizim öteki evde babamla kalırken, bizim kahveye gelen biri vardı, o işte konuşmaya nerden başlarsa işi hemen sosyalistliğe getiriyordu. Sonra kimseye söz vermiyor, hep kendi konuşuyordu. Arkadaşlar kızıyorladı ona, komünist diyorlardı, çok geveze idi. Babam da bana onunla konuşma diyordu. Çocuk çalışmıyor, tembelin biri, ilerdeki sokakta bir lokal varmış, oraya gidiyormuş. Sordum; sen neyle geçiniyorsun diye 'Her ay babam gönderiyor'gibi sözler etti. Doğru mudur bilmiyorum ama, geceleri bazen o lokalde kumar oynayanlara çay satıyormuş, belki de oradan besleniyordur. Bu yüzden babam, bu adamlarla konuşma onların sözüne inanılmaz diyor. onun için çekiniyorum ben böyle işlerden, hiç karışmıyorum. Bana ne sağcılıktan!"

Anlatacakları birmiş gibi sustu Osmanoğlu. Sonra ağır ağır sigarasını çıkardı cebinden, HB içiyordu. Bana uzattı 'Kullanmıyorum' dedim. Gözlerini kıstı, belli ki karşıdaki saate bakıyordu. Sonra aklına gelen son şeyi sorar gibi, "Yahu topladığınız imzalardan ne haber?" dedi "Açtırabilecekmisiniz bu gece vardiyaları için yemekhaneyi, BMW'de, Martin-Strassedeki SIEMENS'de varmış. Bizim burada neden olmasın, ben imzaladım o kağıdı, niye imzalamayacak mışım ki? Bizim yararımıza. Ama bizde bazı arkadaşlar imzalamadılar, zor iş dediler. İşçileri kimse dinlemezmiş, açmazlarmış kantini. Dörtyüz imza değil mi?" diye sordu "Dörtyüzsekiz" dedim. "Oh be ne güzel, bakalım kafa tutabilecekler mi?" Hoşuna gitmişti Osmanoğlu'nun. "Kim akıl etti bunu allah aşkına. Patronu ne güzel kıstırdık köşeye."

Ayağa kalktı bu kez hem saate bakıyor, hem konuşuyordu, "Yahu be arabaların yeri içinde bir imza kampanyası başlatsak ya. Vallahi bizim bölümden sana yüz imza var. Biraz geç kaldık mı park yeri bulamıyoruz SİEMENS'in önünde, mecbur kalıyoruz sokak aralarına gitmeye. Sen yaparsın o işi, bir düşün he?"

Sigarasını plastik kahve bardağının içine attı. Yürüdü çöp bidonuna doğru, "Haftaya yine aynı vardiyadayız, yine görüşürüz" dedi çekti kapıyı.

Gerek Türkiye'deki hareket, gerekse çalıştığı yerde ortaya çıkan olaylar onu pek fazla ilgilendirmiyordu. Belki de onları anlayamadığından geliyordu bu. Öte yandan söylediklerinde de gerçek payı yok değildi. Onun gözünde devrimciler, ilericiler hep lafazandılar. O komünistlerin, sosyalistlerin, ilericilerin, işçilerin tüm sorunlarıyla ilgilenen, onların sıkıntılarını dile getirmeye çalışan, onlar için sırasında canlarını bile esirgemeyen insanlar olacağını nereden bilebilirdi? Şüphesiz ki yaşam öğretecekti bunları!

Dışarıda karanlık iyice kucaklamıştı geceyi. Makinaların sesleri daha hoş duyuluyordu şu saatlerde nedense? Daha bir dost. Kent tümden uykuya daldığında bir kez kalıyorduk uyumayan geceyle. Salt tıkırtıları gelirdi kulaklarımıza makinaların, emeğin damla damla akışıyla birlikte. En kutsal varlığımızın. Her yaratılanın özünde o vardır. Bebelerin acılarından, morg duvarlarına, tohumun, toprağı çatlatışından, yeni günün doğuşuna kadar.

Yabancılar sorunu üzerine kültürel bir çalışma

Freies Werkstatt Tiyatrosunun Alman ve Türkiyeli gençlerle birlikte hazırlamış olduğu yabancılar sorununu ve Almanya'da yaşayan yabancı gençliğin içinde bulundukları toplumsal sorunları, aile ilşkilerini ele alan gösteri 20 Ocak 1983 günü Alte Feuerwache sahnesinde sunuluyor. Oyunda; yabancı gençliğin geleceğe yönelik çağdaş düşüncelerle aile yapısı içinde egemen olan katı ilişkiler arasındaki çelişkileri; yabancıların toplumdan izole edilişini; değişik toplumlardan olan gençler arasında arkadaşlık, sevgi ve dayanışma ilişkisini; insanlık dışı önyargıların yabancı düşmanlığını yaratışını sergiliyor.

Oyun Almanca, ama oyunda günlük konuşma dili kullanılıyor. Bu nedenle az Almanca bilenler de anlayabilecekler.

Gösteri tarihleri şöyle:
20 Ocak 1983 saat 19, 21 Ocak 1983 saat 19, 23 Ocak 1983 saat 19
Yer: Alte Feuerwache
Melchior Str.
5000 Köln - Ebertplatz

İlticacıların zorla çalıştırılmalarına karşı çıkıldı

SPD Hukukçuları uygulamaların Nazi zamanını hatırlattığını belirttiler

Sosyal Demokrat Hukukçuları 30 Aralık'ta bir açıklama yaptılar. Açıklamada, Almanya'ya iltica etmek için gelen insanların devletin gösterdiği işlerde zorla çalıştırmalarına karşı çıkıldı. Bazı Federal eyaletlerde çalışma izni olmayan ilticacıların kamuya ait yerlerde (örneğin kar kazımak gibi) çalıştırılmalarının doğru olmadığı savunuldu. Bilindiği gibi ilticacılara bu çalışmalarına karşılık çok düşük bir ücret verilmekte ve işi kabul etmedikleri zamanda verilen sosyal yardım kesilmektedir.

Bu uygulamaların zorla çalıştırma mantığının hakim olduğu Nazi zamanını hatırlattığını belirten Sosyal Demokrat Hukukçular Birliği, ilticacıların çalışma hayatına eşit bir şekilde katılmalarının da engellendiğini söylediler. İlticacıların çalışmak istediklerini çoğu zamanda çalışacakları iş yeri buldukları halde, bunun engellendiğini belirttiler.

Zorla çalıştırmanın hukuksal düzenlemelere de ters düştüğü, belirtilen açıklamasa; Almanya'da kamu yararına işlerde sadece iş bulmaktan yoksun insanların çalıştırılmalarının mümkün olduğunu ve ilticacıların bu sınıfa dahil edilemeyecekleri görüşlerine yer verildi.

Köln'deki Türk kahveleri basıldı

11 ocak 1983 günü sivil ve resmi alman polisleri (aralarında birkaç Türk de bulunan) saat 23.00 sıralarında Weidengasse olarak bilinen, Türkiyelilere ait dükkan ve lokallerin yoğun bulundığu semte baskın yaptılar. Kimlikleri üzerinde olmıyan aralarında ilticacıların bulunduğu birçok kişi tutuklanarak götürüldü.

Polis götürdüğü Türkiyelilerden birkısmını gece saat 2.00 sularında serbest bıraktı. İlticacıların ise tutuklandığı öğrenildi.

Serbest bırakılanlardan bir kişi tutuklu bulunduğu karakolda bazı odaların duvarlarında Türk bayrakları ve Türk takvimlerinin asılı olduğunu bunuda hayretle karşıladığını bildirmiştir.

Ortak pazar ve Türkiye

Konu gerçekte güncel değildir. Çünkü Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET) denilen Ortak Pazar'la Türkiye arasındaki ilişkilerin uzlaşmazlığı ile ilgili haberler sık sık duyulur. Topluluğun ithal ettiği bazı Türk mallarına konulan sınırlamalar yadą yasaklar, Türkiye'nin buna karşı yükselttiği protesto sesleri, sürekli olarak haberlerin konusu edilir. Böyle haberlerin sık sık tekrarlanması, konuya gösterilen ilgiyi de yok denecek dereceye indirmiştir.

Konunun güncelliğini getiren, kısa bir süre önce Türkiye ile Federal Almanya arasında hükümetler aşamasında varılan bir görüş birliği oldu.

Uzun yıllar önce AET ile Türkiye arasında imzalan bir anlaşma var yürürlükte. Buna göre Türkiye, 1986 yılında topluluk üyeliğine alınabilecektir. Bunun için Türkiye'nin başvuruda bulunması gereklidir. Zamanı gelince bu başvuru yapılacaktır. Federal Almanya ise, böyle bir başvuru yapılırsa, üyeliğin gerektirdiği koşullardan birinden vazgeçilmesini istemektedir. Bu koşul, Türk işçilerinin topluluk ülkelerinde serbestçe dolaşarak iş aramalarıyla ilgilidir. Çok sayıda Türk işçisini barındıran Federal Almanya, Dünya işsizlik oranının en yüksek olduğu ülkelerden birinden gelecek işçilere. serbestlik hakkını vermeye karşı çıkmakta, üyelik için başvururken Türkiye'nin bunu kabul etmesi gerektiği konusu üzerine direnmektedir.

Bir bakıma böyle bir istekte bulunmak gerçekçi bir tutum değildir. Çünkü 1986 yılı ne kadar yakın görünse bile, Türkiye'nin topluluğa girmesi yada kabul edilmesi olanağı yoktur. Nitekim bazı topluluk üyeleri daha şimdiden bu görüşü öne sürmeye başlamışlardır. Bu üye ülkelere göre, Türkiye'nin ekonomik, siyasal ve toplumsal yapısı topluluk üyesi olmaya elverişli değildir. Bu gerçek gün ışığı kadar ortadadır. Söz konusu yapıya daha çok yakın olan ve topluluğa girmek için başvuruda bulunmuş iki ülke, İspanya ve Portekiz için henüz üyelik olanağı ortada yokken, Türkiye'nin üye olabilmesi olanağından söz etme ne derece akla yakındır, bilinmez. AET'nin içinde çalışmalara neden olan bazı önemli sorunlar vardır. Bu sorunlar, üye ülkelerin tarımsal ekonomik yapısından ileri gelmektedir. İspanya ile Portekiz'in üyeliğe alınması, bu çalışmaları daha da arttıracaktır. Bu yüzden onlar için üyelik henüz çok uzaklarda görünüyor.

Öte yandan, Yunanistan örneği göz önünde bulunuyor. Yunanistan bir yıl önce topluluğun tam üyesi olmuştur. Üstelik Yunanistan işsizi çok az olan ve Avrupa'ya çok az işçi yollamış bir ülkedir. Batı Avrupa'da bulunan Yunan işçilerinin sayısı gittikçe azalmaktadır. Gene de bu ülkenin işsizlerinin topluluk üyelerinde serbestçe dolaşma hakkı kabul edilmemiştir. Topluluk üyeliğinin önemli koşullarından biri olan bu nokta, ancak 1987 yılından sonra yeniden gözden geçirilecektir.

Durum böyle iken, Federal Alman hükümeti, bazı iç politika sorunları açısından, gereksiz denebilecek bir çıkış yapmıştır. Ülkede gittikçe yayılan işsizliğin nedenlerinden biri diye, haksız olarak, yabancı işçilerin ülkede bulunmasını gören kamuoyunu yatıştırmak amacıyla Türkiye'ye karşı böyle bir çıkışta bulunulmuştur.

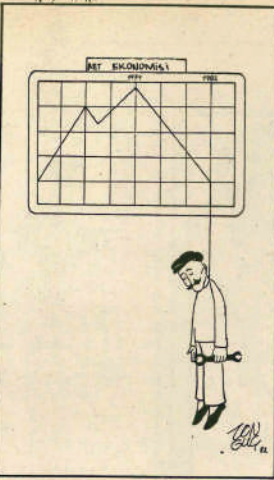
Türkiye'nin hangi noktadan hareket ederek davrandığı pek iyi bilinmemekle, öyle bir isteği kabul etmesi, konunun dışında bir amaç taşımaması bakımından hiçte akla aykırı değildir. Ama bu davranışı hükümet işçilerimizi sattı" yaygarası ile karşılamak akla tamamen aykırıdır. Üstelik, bu davranışta bulunurken, Türkiye'nin hiç bir zaman AET üyesi olamayacağını, olsa bile bu üyelik ülkenin çıkarlarına aykırı düşeceğini bilen bir tutum içinde olmak, akla aykırı düşmek yanında, inandırıcılığı da yitirmeye götürür.

Beğenilmeyen bir kuruma karşı çıkmak için akla aykırı davranmak ve rastgele çıkışlarda bulunmak, mutlaka zorunlu değildir. Olsa olsa böyle davranış, ciddiye alınmamaya götürür.

Türkiye AET üyesi olmak için gerekli koşulların çoğuna sahip değildir. Bu konuda treni çoktan kaçırmıştır ve bir daha erişmesi olanağı yoktur. Herkesin serbestçe yazı yazabildiği dönemlerde konuyu iyi bilen uzmanlarımız bunu en inandırıcı biçimde yazmışlardır. Ama o zamam olduğu gibi şimdi de, ciddiyetten uzak olanlar bunu anlayamamaktadırlar. Üstelik AET'ye girip de, işsiz kimselere, dilenci gibi kapıdan kapıya dolaşma olanağı vermek, ne bir iyiliktir, ne insanlık onuruna yaraşan bir sonuçtur.

Herşeyden önce, Türkiye'de sanayileşmenin başlangıcı çarpık bir çıkışla olmuştur. Bugünkü Türk sanayinin teknolojisi, çalışma ilkeleri, bundan 150 yıl önce sanayileşmenin başlangıcında görülen ilkel aşamadan ötede değildir. Bu yönden Bir Türk sanayiinden söz etmek olanağı yoktur. Oysa AET üyesi batı Avrupa ülkeleri, Dünyanın sanayileşme ötesine ulaşmış bir ekonomik yapısına sahiptirler. Bunlarla yan yana gelip, ekonomik yarışma alanına girmek için, insanda bir önemli şeyin eksik olması gereklidir.

Ayrıca bir de Yunanistan örneği vardır. Sanayide çok hafif sayılacak birkaç noktada işletmeler kurabilmiş olan Yunanistan Türkiye gibi daha çok bir tarım ülkesidir. Dışarıya genellikle tarım ürünleri satmaktadır. Bir yıllık bir uygulamadan sonra, ülkenin ekonomik durumdaki bazı gelişmeleri göz önüne alınca, nasıl garip bir sonuca varıldığı açıkça anlaşılmaktadır.

Yunanistan'da son gelişmeler şöyledir: Yiyecek maddeleri üreten fabrikalar kapanma tehlikesi ile karşı karşıyadır; süslü kutularda Batı Almanya'dan ithal edilen etli konserve yemekleri yerlilerinden daha ucuz olduğu için herkes bunları kapışmaktadır. Hayvancılık yapanlar zor durumdadır; Fransa'dan gelen süt ve peynir daha ucuz ve daha kalitelidir.

İtalya'dan gelen makarna ve dondurma ile yerli ürünler rekabet edememektedir. Bütün dükkâanlar ve büyük satış pazarları Hollanda ve Danimarka'dan gelen tereyağı ve et ürünleri ile doludur. Hiçbir yerli yiyecek maddesi, AET ülkelerinden ithal edilen benzerleri karşısında satış olanağına sahip değildir. Bir yıl içinde AET'den ithal edilen yiyecek maddelerinde artış oranı % 180 olmuştur.

Herkes bol ithal maddeleri ile daha ucuza ve daha iyi beslenme olanağı bulduğu için satışlar çok artmış, ama öte yandan ülkenin döviz kaynaklarından önemli bir bölümü bu alanda harcanmıştır.

Yunanlı tarımcılar zor duruma düşmüşlerdir. Onlar için, çok ileri Batı Avrupa tarımcısı ile rekabet olanağı yoktur. Ülkede en kaliteli sayılan beyaz peynir konusunda bile Yunan üretici, Danimarkalı üretici karşısında yenik duruma düşmüştür.

Sanayiciler de başka bir tutum içine girmişlerdir. Fabrikalarında yaptıkları sanayi ürünleri satarak sağladıkları kazanç, Batı Avrupa ülkelerinden mal ithal ederek yapılan satışın yaptığı kazançtan daha düşük olduğu için, işi başka yöne dönüştürmüşler ve sanayi malı üretmek yerine ithalatçı komisyonculuğuna başlamışlardır. Bu yüzden bir yıl içinde tüketim maddesi üreten 30 işletme üretim biçimini değiştirmiş ve azaltmış, mal üretmek yerine mal dağıtmak rolünü yüklenmiştir.

Bütün bu gelişmelerin sonucu, enflasyon oranının artması ve döviz borçlarının büyümesi olmuştur. Üreticilikten ithalatçılığa yönelme sonucu, bazı üretim alanlarının gerilemesi yüzünden Yunanistan, AET anlaşmaları gereğince bazı konularda tazminat almış, ama bu tazminattan yalnızca iş adamları yararlanmıştır. Köylünün geçim durumu zorlaşmış ve üreticilikten pansiyonculuğa kayarak, batılı turistlere daha ucuz konaklama yolunu tutmuştur.

Yukardaki örnekler, AET üyesi olabilmiş bir Türkiye'ye aktarıldığı zaman nasıl bir görünüm ortaya çıkacağı kolayca anlaşılır. Güdük ve ilkel sanayi allak bullak olur, sonunda büyük batılı şirketler tarafından satın alınır. Ancak, batılı sanayiciler ve iktisatçılar, Türk ekonomisinin batıya sağlayabilecek yararları getirmeye dayanıklı bir yapıya bile sahip olmadığını bildikleri için, AET üyeliğine sahip bir Türkiye'den umutlu değildirler. Başka bir deyimle, Türkiye, durmadan mal üreten, ama ürettiği malı satma güçleri içinde bulunan batı için yararlı bir pazar olma niteliğinden de yoksundur. Bu konuda yarardan çok zarar getirebilir. Nüfusun hızla arttığı, üretimin gittikçe gerilediği bir ülke, ancak toplumsal huzursuzluklar ihraç edebilir. İşsizliğin yeterince huzursuzluk getirdiği Batı Avrupa için böyle bir pazarın yarardan daha çok zararı vardır.

Toplumsal huzursuzluklar, ekonomik güçlüklerden doğmaktadır. Bu konuda kuşkularını açıklayan, önemli batılı politikacılardan İsveç Başbakanı Palme, artan işsizliğin getireceği toplumsal huzursuzlukların dikta rejimleri doğuracağını söyleyerek dikkatleri bu noktaya gelmiştir. Gerçekten de Birinci Dünya Savaşından sonra Avrupa'da faşist dikta rejimlerinin başlıca kaynağı işsizlik olmuştur. Az gelişmiş ülkelerde, ekonomik buhran dönemlernin ardından birbiri ardına dikta rejimleri kurulmaktadır.

Oysa, Batı Avrupa vatandaşı, dikta rejimlerine yatkın değildir. Bu konuda geçmişte çekilen acılar, toplumların bilincine yerleşmiş bulunuyor. Bu yüzden, AET üyesi ülkelerin hükümetleri, dikta rejimlerinin bulunduğu ülkelerin hükümetleri ile işbirliği yapmaya yanaştıkları zaman iktidarı yitirme tehlikesi ile karşı karşıyadırlar.

Türkiye'de iş adamlarının AET üyeliğinden yana olması normal bir tutum sayılacak. Olsa olsa bu iş adamları, Yunanistan'da olduğu gibi mal üretme yerine ithal yoluyla komisyonculuktan daha çok kazanç sağlayacakları umudu karşısında üyelikten yanadırlar. Bazı Avrupalı politikacılar da, AET üyesi bir Türkiye üzerine Batı Avrupa'nın siyasal etkenliğini arttırma çabası ile böyle bir üyeliği savunmaktadırlar. Bu üyeliğin geniş halk yığınlarına ne getireceği ise verilen örneklerden anlaşılmaktadır.

A.G

YALANCININ MUMU

Bu habere inanmak gerekirse, paralar hazırmış. (Hepsi 40 milyar lazım, 33 milyarı ayırmışlar) Ama bütün bu para birden piyasaya çıkarsa gene pahalılık (Enflasyon) hızlanır diye, zamanını bekliyorlarmış. Yavaş yavaş çıkaracaklarmış. Zavallı emekli ve dulların haline çok acıdıkları için de, önce onlara ödeme yapacaklarmış!..

Milliyet

MEYAK kesintisi öncelikle emekli ve dullara geri ödenecek

Kafaoğlu: «MEYAK'tan alacaklıları 2. Boğaz köprüsüne ortak etmeyi

Tam 6 gün sonra gene Maliye Bakanı Kafaoğlu, bambaşka birşey söylüyor: MEYAK paraları geri verilmeyecek (Emekli ve dullara müjde.) Ama hiç de edilmeyecek.. Bu paralarla İstanbul boğazına ikici köprüyü yapacağız, geçiş paralı olacak.. Elde edilen geliri de MEYAK alacaklılarına verceğiz!..

ÇARŞIDAN ALDIM BİR TANE; EVE GETİRDİM BİN TANE!...

Haber vardır, incir çekirdeğini doldurmaz, haber vardır binlerce sır saklar içinde.. Yanda gördüğünüz -6 gün aralı- iki haber de, bir hazine saklıyor satırları arasında.. Haydi dalalım içine hazinenin:

1- Neydi bu MEYAK?.. Memur Yardımlaşma Kurumu!. Nereden çıktı ortaya?.. "Böyle bir kurum oluşturacağız" dediler. "Bir yasa ile memurların maaşlarından para kesilecek, biriken parayla bu kurum oluşturulacak, bu kurum şöyle yararlı olacak, böyle yararlı olacak vs.vs.."

2- Devlet Bütçesini (Milletin Parasını) orda burda çarçur edip sermayeyi kediye yükledikçe, zaman zaman böyle harika buluşlarla ortaya çıkarlar. (Kimler?.. Ülkeyi yıllar yılı kimler idare ediyorsa onlar işte.) Yeni kaynak bulmak lâzım.. Kaynak nerde? Fakir fukaranın, işçinin-memurun cebinde..

3- Bu gibi işler hep KANUNLA yapılır. Kanun yapılırken işçinin-memurun fikri mi sorulur, "Böyle bir biriktirme ve yatırım yapmak ister misin?" diye.. Yoo!?. Açıksa meclis, kapalıysa cunta milletin ne istediğini ondan iyi bildiğine göre iş tamam.. Kimse karşı çıkmaz, maaşlardan kesilen paralara. Kolay mı, KANUN bu!..

4- Peki bu kesilen paralar nereye harcanır?.. Eğer kurum gerçekten kurulmuşsa, başında nasılsa devletten emir alan genel müdürler filan vardır. Bakandan gelen emre göre, kurumun paralarına oraya buraya yatırırlar. (İnanmayan bir araştırsın bakalım, Sosyal Sigortalar Kurumu nerelere yatırım yapmış, kimlere kredi açmış?.) MEYAK ise daha kurulmadan paralar yendi bitti, kurulmasından da vazgeçildii.. Eee, n'olacak şimdi?.

5- Bu işlerin iç yüzünü araştırıp yazmaya-söylemeye kalkanların peşine adam takılıp kurşunlattırırlar, olmazsa komünist diye hapse tıkılır, bütün bunlar sökmezse, darbe yapılır çeneleri zorla kapatılır. (Tabii bir tek değil, bunun gibi binlerce dalavere ve hırsızlar var, aydınlıkta yapılamayan işler Cunta karanlıklarında çok iyi yürüdüğü için getirilir darbeler eninde sonunda..)

6- Ortalıkta halkın gerçek çıkarlarını savunanlar kalmayınca, zaman zaman ve - göstermelik de olsa - burjuva basın organları bir şeyler yazıverirler, bazı şeyleri sorarlar "Yahu bu paralar nereye gitti" kabilinden.. (MEYAK içinde öyle oldu.)

7- O vakit devlet yetkilileribirşey söylemek zorunda kalırlar:
"İç ettik yedik, soğuk su için" diyemezler ya!?.. Bugün-yarın-pek yakında diye ağızlarında gevelerler birşeyler... (Bakınız 4.Ocak 983 tarihli haber!.."Önce emekli ve dullara geri ödenecekmiş"..)

8- Ama herhalde hemen o gün kıyamet de kopar.. "Yahu nasıl öderiz?.. Filanca iş ne olacak"!.. vs.. Ve bir hafta geçmeden, sanki bir hafta önce hiçbir açıklama yapılmamış gibi, yeni beyanat verilir: MEYAK'ta parası olanları 2. boğaz köprüsüne ortak edeceğiz!.. (Sanki Musul petrollerinin %5 hissesini verecekler!?...)

9- Bunu okuyan garıpler - Allah bilir - sevinirler de!?. Öyle ya, nasılsa bu paradan temelli ümit kesmişlerdi.. Hiç değilse yeni Köprüde hisseleri olacak.. Her geçen araba para öderken, Ooooh'.. birkaç kuruşta ceplerine girecek diye için için sevinirler... Yarın gazetelerde bir tartışma başlarsa "2. Köprü 3'cüyü doğuracak" idiyse için için bozulacaklardır böyle diyenlere: "Vay bozguncu brokratlar.. Hem iş yapmazlar, hem de yapılmak istenen eserleri baltalarlar!..."
Böylece güme gider tartışmalar o evde!.. Demiryollarının köreltilmesi, karayolları politikası, artan petrol tüketimi, otomobil, yedek parça, hepsinde dışa bağımlılık vs.vs... Bunların hepsi pis koministlerin uydurmasıdır, kışkırtmasıdır..

10- Kanun yapılırken nasıl sorulmadıysa, bugün de sorulmaz MEYAK'a zorla para yatıran gariplere: Kardeşim, sana paranı geri mi vereyim, yoksa ikinci boğaz köprüsünden hisse mi istersin diye.. Kanun yapılırken nasıl onun adına kararverilmişse, kanun uygulanmayıp paralar çarçur edilriken de, tasfiye edilirken de öyle olur, oluyor, olacak. YATSIYA KADAR!!!...

acı söyler
ama
doğru söyler

SEVGİLİ OKUYUCULAR

Geçtiğimiz yıl sanata, sanatçılara yapılan saldırılardan, karikatürümüz de nasibini aldı. Karikatürcüler Derneği geçtiğimiz yıl boyunca kapalı kaldı. Uluslararası Nasreddin Hoca yarışması ise bu yıl da yapılmadı.

Dünyanın sayılı bir kaç "Karikatür Müzesi"nden biri olan "İstanbul Karikatür Müzesi" nin önce çalışmaları durduruldu, daha sonra ise müze kapatıldı.

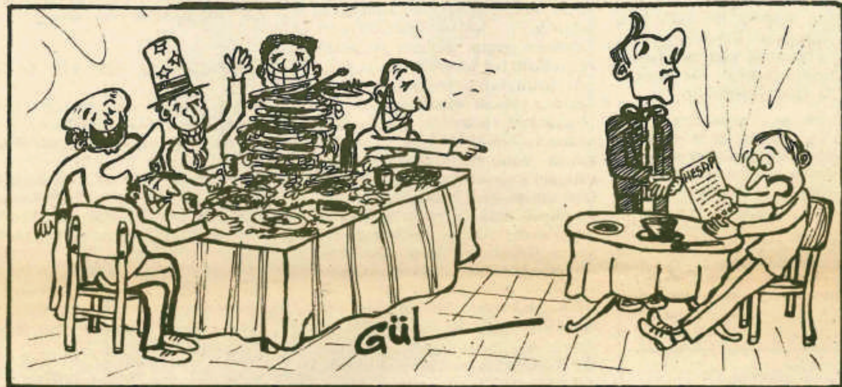
Bütün bunlara rağmen, işi gücü bazen ot yiyip bazen de pok yemek olan paşalar paşası Kenan Evren paşamız Yugoslavya gezisinde Üsküp karikatür müzesini gezmeyi ihmal etmedi.

Karikatürümüzün geçtiğimiz yıldaki durumunu, Fuat Kırcalı arkadaşımızın aşşağıdaki karikatürü çok iyi anlatıyor. Hoşçakalın sevgili okuyucular...

Biber

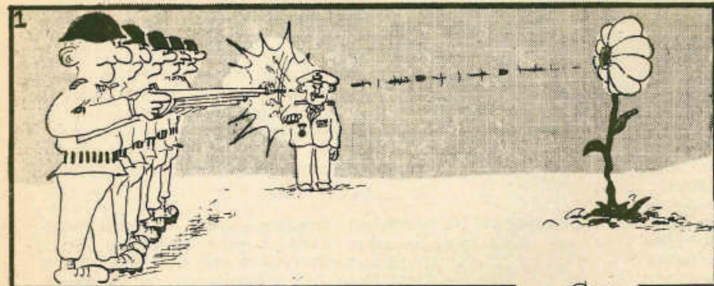

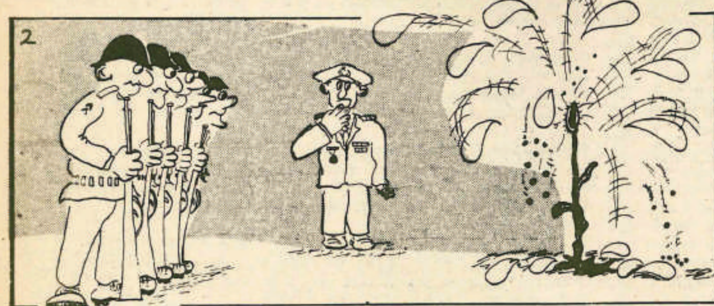

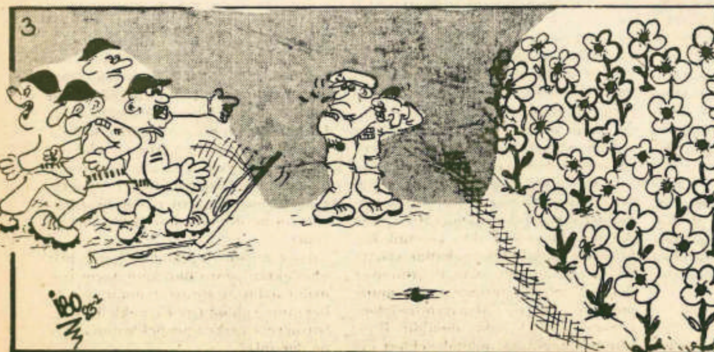

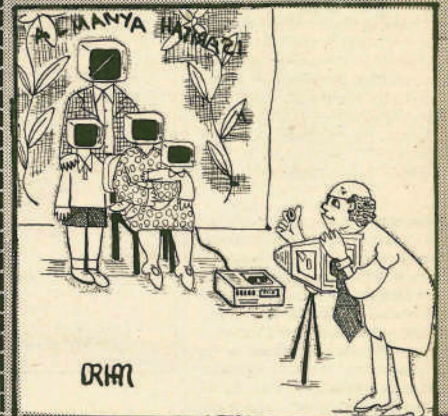

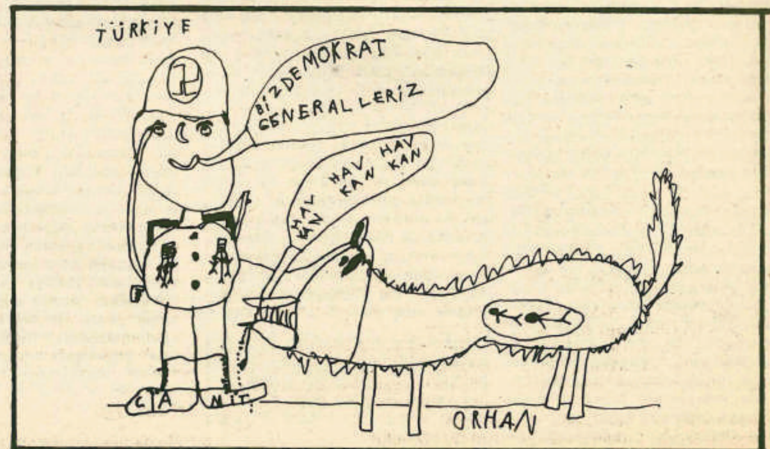

GİNE GİNE

Dursun AKÇAM

Anadolu insanının ne bitmez çilesi vardır. Gurbete gitmiş, dönmemiş, savaşa gitmiş dönmemiştir. O yüzden türkülerimiz buram buram gurbet kokar, ağıt kokar. Söz açılmışken iki dize okumadan geçmeyelim:

Ağam yemendir / Gülü çimendir
Giden gelmiyor / Acep nedendir

Gine. Yemenden de uzak. Afrika çöllerinin öte ucunda. Gine'ye gitmek isteyenler Anadoluda değil, gurbette. Gine, gurbet içinde gurbet, belki de gidenin dönmeyeceği bir gurbet!..

Olayı bir kez daha anımsayalım. Geçtiğimiz günlerde paravan bir İngiliz firmasının çağırı üstüne Avrupa ülkelerinde bulunan gurbetçilerimiz, Afrikanın ilkel ve yoksul bir ülkesi olan Gine'de iş tutabilmekiçin kuyruğa girdiler. Sonunda üç beş kuruş birikimlerini de çarptırarak hepten sersebil oldular. Gitselerdi ne olacaktı? Sonu bilinmeyen bir serüven...

Gine, 1958 yılına değin öteki Afrika ülkeleri gibi Batılı kapitalistlerin bir sömürgesi. Fransızlara karşı kazanılan anti-emperyalist savaşın lideri Seku Ture, 1958'de "sosyalist" bir devlet kurdu Gine'de. Ama adı, "sosyalist" işte.. Ülkede sürekli rahatsızlıkık var, tutuklama var,sürekli göç var!..

Gine'nin nüfusu 5 milyon dolayında. Kişi başına düşen yıllık gelir ortalaması 145 dolar. İnsan ömrünün ortalaması erkeklerde 39, kadınlarda 46! Nüfusun yüzde 91,4'ü okur-yazar değil. Beslenme, sağlık koşulları da perişan mı perişan...

İşte bizim gurbetçilerimizin bir kurtuluş olarak kuyruğa girdikleri Gine bu, kaba çizgileriyle.

Gazetelere ilan veren "Clemence and Doole and Company" firması (!), valnız "Türkler"i çağırıyordu Gine'ye. 5 bin kişi çalıştıracaktı bir inşaat işinde. Avrupa'nının çeşitli kentlerinden Münich'e gelerek sıraya giren gurbetçilerden 3300 DM. uçak ücreti, vize içinde pasaportları alındı. Ve sonrasını bilmeyen kalmadı dünyada. Olayı önce Gine yetkilileri yalanladılar, "Biz böyle bir firma tanımıyoruz!" dediler. Ardından adı geçen firmanın Londra'da 100 Sterlin sermaye ile kurulmuş göstermelik bir şirket olduğu çıktı ortaya. Münich polisi, savcısı Alman yasaları yönünden kovuşturma açtılar. Bizimkiler da çarpılan paralarını alabilmek için bir avukat tutarak geldikleri yerlere sağ ve sağlimen dönebildiler.

Burada önemli olan bir dolandırıcılık öyküsü değil, bu öykünün ortaya çıkardığı acı gerçeklerdir. Yurtdışında çalışan Türkiye'li işçiler üstünde yıldırma, sindirme, işten atma gibi bir baskı politikası, onları derin bir bunalımın içine itmiştir. Öylesine bir noktaya gelmişler ki, cehennemde olsa bile verilecek bir işe kurtuluş olarak sanılmaktadırlar. Paravan şirketin açıkgözleri bu bunalımı sömürmek istemişlerdir!

İşin bir başka yanı da, "çağdaş", "uygar" sıfatlarının yakıştırıldığı Batının kapitalist ülkelerinde, insana olan saygısızlığı, uygarlık perdesi altında sürdürülen barbarlığı vurgulamaktadır. Yıllarca bu ülkelerde alınteri döken insanlar uygarlıktan ilkelliğe kaçışı dertlerine bir çare olarak görmektedirler!

Gine olayı, Türkiye açısından da yürekler acısı. Onca zamandır yaban elde baskı gören, aşağılanan, horlanan, kitleler halinde işten atılan gurbetçiler, direniyorlar, ülkelerine dönmek istemiyorlar. Ama paravan bir şirketin küçük bir işareti üstüne Afrika'nın kum çölerine doğru sonu bilinmez bir yolculuğa hemen sıvanıyorlar; kimin nesi neyin fesi olduğunu sormadan, öğrenmeden... Yoksul bir ülkede, 40 derece sıcak altında yamyamlarla çalışmak istiyorlar da dönmek istemiyorlar ülkelerine!.

Genç yaşta olanlar, **"Askerlik ücreti ödemek için gidiyoruz Gine'ye!"** demişler. Vatan hizmeti dediğin böyle olur zahir! Asker olmaktansa, kum çöllerinde haşat olmak daha iyi!..

Aslında bu bir göç hareketidir ülkemizden başlayan. Türklerin birinci göçü tarihin ilk çağlarında, "Ayayurt ortaasya"dan başlamıştı, ikinci göçü de 20. yüzyılın son çevreğinde "Anavatan Anadolu"dan başlamıştır, dünyanın dört bir yanına doğru...

Cumhurbaşkanımız Kenan Evren, Çin'de peçete yerine kendisine uzatılan ıslak bir havluyla ellerini silerken, **"Bu töre bizde de vardır, çünkü biz de ortaasyadan göç ettik!"** demiştir. Ya **"Anavatan Anadolu"**dan başlayan bu yeni göçe ne demeli?. Bıraksalar da eski **"Anayurdumuz Ortaasya"** dönebilsek!... Evren Paşa, Uzak Doğu gezisi sırasında bir Ortaasya devleti olan Çin'de, Ortaasyaya yakın birer devlet olan Pakistan, Güney Kore, Endenozya'da bu konu üstünde durmalıydı. Bizim insanlar, Afrika'ya göçecekleri yerde Anayurdumuz Ortaasyaya giderlerdi, ne güzel!

Sayın Cumhurbaşkanımız ünlü Çin Seddi'ni de ziyaret etmişlerdir. Çinlilerin bu seddi Türklerden korktukları için yaptıkları tarih kitaplarında uzunca anlatılır. Bu bilgileri belleklerinde canlı tutanlar, böyle bir fırsatı Sayın Cumhurbaşkanımız gibi elbet de değerlendirmek isterlerdi.

Haklı bir gururla soruyor Kenan Paşa:

"Bu seddi Türklerden korktuğunuz için yaptınız değil mi?" Ama öte yandan diplomatik bir nezaket içinde, **"Korkmayın, Türkler yok buralarda artık"** demeyi de unutmuyorlar.

Bunlar doğru. Türkler bugün yok oralarda, ama yarın olmayacaklarına kim garanti edebilir? Afrika çöllerini aşanlar, Avusturalya'ya geçenler, bir gün Çin Seddini de aşamayacaklar mıdır?

"Anavatan Anadolu" göçü, **"Anayurt Ortaasya"** göçü gibi **"Kuraklık ve kıtlık"** yüzünden birden bire olmamıştır. Önce ekonomik nedenlerden, özellikle döviz açığı nedenlerinden tek kol halinde Ortaavrupa'ya, Federal Almanya'ya doğru yola çıkılmıştır. Daha sonra büyüyen işsizlik, enflasyon, hayat pahalılığı, karaborsacılık, talan ve banker soygunu gibi çağdaş ekonomik halkalar de eklenince, göç hareketi daha da hızlanmıştır. Türk Silahlı Kuvvetlerinin, Türkiye Cumhuriyetini koruma ve kollama harekatından sonra hapisten, işkence ve idamdan kaçmak isteyenler de ayrı bir kol olarak bu göç haraketine katılmıştırlardır!..

Arka arkaya zorlayan göç dalgaları nedeniyle Avrupa ortalarındaki Türk göçü, İskandinav adlarına dayanmıştır. Oradan bir akıncı gurup Manş denizini geçerek Büyük Britanya ve İskoçya adalarına ulaşmıştır. Anadoludan çıkan bir başka kol ise uçsuz bucaksız okyanusları korkusuzca aşmış Avusturalya Kıtasına çıkmıştır! Daha sıcak ülkeleri yeğleyenler de Arabistan, Küveyt, Libya gibi ülkelere yerleşmeyi uygun bulmuşlardır. Bunların içinde kabına sığmayan gözüpek akıncılardan bir başka grup Madagaskar adasına değin uzanmıştır.

Anavatan Anadolu'dan başlayan bu göç hareketinde de tıpkı Anayurt Ortaasya göçünde olduğu gibi Türklerin önüne Çin Seddine benzer duvarlar çekilmiştir, yalnız dıştan değil, içten de.. Dıştan gümrük ve vize duvarları, içten de baskı ve sindirme politikası ile çekilen Getto duvarları. Federal Almanya'da bazı Avrupa ülkelerinde olduğu gibi iki duvar arasında sıkışan akıncılarımız, kendilerine yeni yurtlar aramak zorunda kalmışlardır! Kanımızca Gine olayı da böylesi bir tarihsel perspektif içinde değerlendirmek daha doğru!

Ne var ki hiçbir engel, hiçbir duvar büyük Türk akınını durduramayacak, insanoğlunun yaşadığı her kıtaya ulaşmamızı önleyemeyecektir. Biz bu gidişle buzullarla kaplı altıncı kıta Antartika'ya çıkacağız. Ve **"biz üç kıtadayken"** adı altında yatığımız televizyon proğramlarının yerine bundan böyle, **"Biz dünyanın her kıtasındayız"**, diye başlayan proğramlar yapacağız.

Onun için geçmişi anarak, **"Benim atalarım!"** diye **"ah"** çekmeye **"Düşmüşmüşüm vay düşmüşüm el kapılarına!"** gibi dizelerle dövünmeye gerek yok!

İstikbal bizimdir!

Eğitim

Din ve din dersleri

Kösemizin başlığı "Eğitim ve Öğretim Sayfası" olmakla birlikte okuyucumuza öğretim ya da eğitim sağlamak amacında değiliz. Gazete köşelerini ders kitabı sayfalarına dönüştüren yazarlarımızın yanılgıları belleklerde tazeliğini korumaktadır. Bizim amacımız, bu sayfada daha çok okurların görüşlerine yer vermek ve olabildiğince birlikte düşünmektir. Gazetemizin adı gibi her görüş demokratça yansıtılsın istiyoruz. Böylelikle bağnazlıktan arınmış düşünceler serpilip gelişecektir.

Din :

Geri kalmış (adına ne derseniz deyin ister **az gelişmiş**, ister **geri bıraktırılmış** veya **gelişmekte olan**) toplum ya da ülkelerde imparator, kraliyet ailesi, ülkenin ulusal güvenliği vb. gibi din de tabular arasındadır. Eleştirmek ne kelime, uygulamanın aksini bile düşünmek yasaktır neredeyse; yalnızca inanılır, özellikle boş ve safsata yanlarına. Din, özü inanmaya dayalı soyut kavramlardan ve üstyapı kurumlarından biridir. Dinler, matematiksel ya da bilimsel olarak kanıtlanamayan tanrı, tanrılar, nesneler, soyut kavramlar ya da doğa olaylarına bağlayarak varoluşu, ölüm ve sonrasını, evreni, sosyal olay ve kurumları açıklamaya, sorunlara çözüm getirmeye çabalar. Dünyanın dört milyarı aşan nüfusunun yaklaşık 650 milyonu İslâmiyete, iki katına yakını da Hristiyanlığa inanmaktadır. En basit değerlendirmeyle, İslâmiyetin tanıdığı kitaplı dinlere inananlardan daha fazlası dinsizdir. (Eğer Budizm, Kızılderili, Eskimo ya da Afrika boylarının inançlarını dinden saymazsak). Öte yandan "inanç dinin özü sayılır" önyargısından yola çıkarsak, ideolojik kutuplaşmalarda taraf olan her ülkenin vatandaşı, ekonomik yaklaşımları tüm öteki davranışlarını belirleyen her kişi göreceli olarak dindardır.

Tarihi Süreç

Ne var ki dinler tarihin akışına aynı hızla ayak uyduramadıklarından yorumlara uğramışlar, kendi aralarında mezheplere ayrılmışlardır. Dindaşlar başlangıçta karşı dinlerden olanlarla savaşırken, sonraları savaş alanını kendi aralarına kaydırmışlardır. Giderek dinsel görünümdeki savaşlar durulmuş ve yerlerini paylaşım savaşları almıştır. Çağımızda dinsel savaşlardan çok, ekonomik durumlarının açıklamasını dinsel nedenlere bağlayanların şiddet hareketleri gözlenmektedir (Endonezya, Kuzey İrlanda, İran örnekleri). Özellikle Batı dünyasında kilise, mevcut mal varlığını dolayısıyla ekonomik ve sosyal etkinliğini sürdürebilmek için siyasal alanda taraf olmaktadır. Aynı olguyu Osmanlılar döneminde dört yüzyıl süreyle halifenin padişahla eşdeğer oluşunda görebiliriz. Orta Doğuda doğmakla birlikte 7. yüzyıldan başlayarak Batı ve Orta Avrupanın dini sayabileceğimiz Hristiyanlık bugün de en hafif tanımıyla tutuculuktan yana taraftır. Ancak batılı din adamlarını siyasal yelpazenin değişik kesimlerinde görmek de doğaldır.

Dinin Dili

Bu duruma kısaca göz attığımızda, İslâmiyetin bugünkü biçimsel çelişmelerini anlayabiliriz. Hristiyanlık Avrupa'nın dini olduğunda papalığın merkezi Vatikanın uygulaması sonucu Kutsal Kitap İncil lâtince olarak yazılmıştı. Tarih bize İsa'nın kitap yazmadığını ve lâtince bilmediğini öğretiyor. Ancak mutlak çoğunluğun anlamadığı Latin dili, yüzlerce yıl süreyle kilisenin bağnaz uygulamalarının aracı olmuştur. Avrupa'da uyanış, öteki deyimiyle "her alanda yeniden doğuş" Rönesans, İncil'in çevrilmesiyle başlamıştır. 16. yüzyılın ortalarında gerçekleşen çeviri olgusu Avrupa'yı boş inançların karanlığından şimşek hızıyla çekip almıştır.

İslamiyet birkaç yüzyıl geriden izlemek koşuluyla aynı yazgıya koşmaktadır. Kutsal Kitap Kuran'ın dili Arapça, geri kalmış ülkelerde egemenliğini korumaktadır. Türkiye, cumhuriyetin ilânından günümüze kadar sarkacın salınım uçları arasında gidip gelmiştir. Ne Arapça öteki yaygın batı kültür dilleri gibi eğitim sistemimize girmiştir, ne de Kuran Türkçe olarak öğretilmektedir. Bunun sonucunda ya namaza çağrı Türkçeleştirilmiş ve bu girişim tutucu iktidarlarca geri alınmıştır ya da hem okullarda din dersleri konulmuş hem de Kuran kurslarına göz yumulmuştur.

Avrupa'da Din Öğretimi

Avrupa eğitim sistemi henüz laik olmamıştır. Özellikle ilkokulda velilerin isteğine bağlı olarak açılan ve iki ana mezhepten birinin adıyla anılan okullara devam eden çocukların yanında karışık cemaat okullarına gidenler de vardır. Britanya İmparatorluğunda çocuklar arasındaki mezhep ayrımını giysilerden kolaylıkla seçmek mümkündür. Ancak ilerleyen eğitim aşamalarında farklılık giderek gözlenmez olur. Orta öğretimde Hristiyanlıktan gayrı dinler, kısa da olsa karşılaştırmalı biçimde öğretilir. Uzmanlık düzeyindeki din öğrenimini üniversitelerin, Türkiye'de olduğu gibi, dinbilim dalları sağlarlar. Akademik düzeyde din öğretimi var olan inançları pekiştirmekten çok felsefî incelemesine yöneliktir.

Avrupalı Türklerin Durumu

Avrupa'da yaşayan Türkler ülke nüfusunun % 99,9 u gibi müslümandır. Yaygın dinlerin ortak yanlarından olan kurum, öğreti ve törelerden yalnızca kendi bildikleri töreleri sınırlı anlamda eyleme dönüştürürler. Kurumlaşmaları zordur ve tapınma yerinin finansmanını ancak bireysel çabalarıyla sağlayabilirler. Öğreti ve kurum aslında birbirini tamamlayan parçalar oldukları için parasal konum ön plana çıkmaktadır.

Ayrıca, ulusal ve bireysel kimliklerinin yitirilmemesi için ardına sığındıkları **din ve milliyet** siperlerinden din, iki dünyayı da garantiye alması yönünden daha çok yeğlenir. Milliyet işi derseniz biraz karışıktır ve etnik kökenle bağımlıdır. Hernekadar sanayi ülkesi ve toplumu olan F. Almanya dinsel töreleri yeterince yerine getirmelerine engel oluyorsa da göreneklerı bırakabilmek kolay değildir. Bayramdan bayrama gidebilecekleri bir camilerinin olmasını arzularlar. **Türkiye ölçüleriyle tanıdıkları yoksul olmasına karşın kurban kesme alışkanlıkları kökten değişmemiştir.**

Siyasal eğilimleri belli tarikatlar F. Almanya'da dalbudak salarak mevcut birikimi kendi çıkarlarına yöneltme çabası içine girmişlerdir. Bir dönemde eyalet parlamentolarına başvurarak bireysel düzeyde ağır aksak yürüyen inanır desteğini toptan sağlamaya girişen, Hristiyanlardan alınan kilise harcı benzeri ödenekleri müslüman Türklerin aylıklarından kestirmeye uğraşan Köln'de yerleşik İslâm Kültür Merkezinin atılımı hatırlardadır. Başarısızlıkla sonuçlanan bu girişimi Türklerin yoğun olduğu hemen her yerde açılan Kuran kursları izlemiştir.

Çocukların Din Eğitimi

Yerine göre militan MSP tarikatleri, MHP'li faşistler ya da AP eğilimli derneklerce desteklenen Kuran kursları hem maddi çıkar sağlamakta hem de körpe beyinleri zedelemektedir. Gerçekte Kuran kursları F. Alman eğitim sistemindeki boşluktan doğmaktadır. Birinci kuşak bildiği ve izlediği törelerle yetinmekte fakat çocuklarının hiç yoksa kendi gördüğü kadar eğitimi dinsel kurumlar eliyle almasını istemektedir.

Kuran kurslarının yaygınlığını sağlayan bir başka etken de sosyal yalıtım korkusudur. Genellikle hemşehri ve akrabalarının yöresinde yaşayan Türkler toplumsal yönden yalnızlığa itilmemek için kursları yeğlemektedirler. Ayrıca, din eğitimi adı altında sürdürülen kurslar en genel tanımıyla Türkiye'deki mevcut sosyal yapıyı korumayı amaçlayan kurumlardır. Sosyal, politik ve ideolojik bilinçleme ve biçimleme **araçları olarak kullanılmaktadırlar. İçinde yaşadığı topluma ters** düşen Alamancı Türk din militanları bu kurumların gelecekteki ürünleridir. Milliyet unsurunda olduğu gibi, çocuklar farklı din öğreti ve töreleri içinde bocalamaktadırlar. Okulda kutladıkları Noel şenliğinden sonra Kuran kursunda elifbeyi ezbere oturduklarında monoton duaların ardına saklanıp küçük kafalarından hangi düşünceleri geçirdiklerini biz eğitimciler somut olarak bilemiyoruz. Bildiğimiz, Milli Eğitim Bakanlığının din eğitimi politikası ve müfredatıyla personelinin yetersizliğidir.

Siz okuyuculara MEB'nın "Dış Ülkelerdeki Türk İşçilerinin Çocuklarına ait Din Bilgisi Programından" seçmeler sunmayalım çünkü programdaki konuları (Allaha inanmak, sevgi, Peygamberimiz, Peygamberler, İlâhi Kitaplar, Müslümanın amentüsü, farz, vacip, sünnet, helâl ve haram, İslâmın beş şartı, namaz ve namaz duaları, dinsel törenler, kutsal günler, İslâm ahlâk kuralları, Türklerin İslâm dinine hizmetleri vb.) sizler de biliyorsunuz. Türkçe bilen herkesin bu programı alıp kendince okumasına da engel yok. En büyük sorun yeterli personelin seçilip gönderilmesinde. Bu nitelikte personelin neredeyse olmadığını söylemeye gerek yok. Olanı da lâik din eğitimini bireysel düzeyde gerçekleştiremez. Bu yazımıza, çözüm yollarına ilişkin önerilerimizle son vermeyeceğiz. Türkiye'deki ilgililer uykularından uyanana kadar uzak görüşlü (!) F. Alman eğitimci dostlarımız çareyi bulmuşlar bile.

F. Almanya'daki üçüncü kuşağın Türkçe ya da Arapça anlamayacağından emin olduklarından İslâm din eğitim kitaplarını Almanca dilinde çoktan hazırlayıp bastırmışlar bile. Geçtiğimiz ders yılı Köln ve çevresindeki Türk öğretmenlerine yetiştirme kursları da düzenlediler. Ya Türk çocuklarına Almanca olarak İslâm din bilgisi dersleri verecekler ya da görevlerini yitirecekler. Türk eğitimciler. Uygulamasına bu yıl geçtiler. Önümüzdeki yılların ne getireceğini birlikte göreceğiz.

İster misiniz, vatandaşlarımız bizi okuduktan sonra harekete geçip işin aslını astarını soruştursunlar; ya da herzaman olduğu gibi, tevekkül içinde işin nereye varacağını beklesinler? Siz ne dersiniz?

NAZIM HİKMET

"Düşünen beyni Moskovaysa ülkemizin,
Taze kan dağıtan kalbidir Bakü!"

Süleyman RÜSTEM

Bu dizelerin şairiyle gençlik yıllarında daha tanışmamıştım. O, Moskova'da **"Maarif ve Medeniyet"** adlı edebi ve sosyal içerikli dergimize sık sık büyük tutkuyla yazılmış güzel şiirlerini gönderiyordu. O zamanlar Nazım Hikmet'le gıyaben tanıştık. Birbirimize mektuplar yazdık. Yeni edebiyatımız hakkında görüş alışverişimiz oldu. Nazım bizim Azerbaycan şiirini, destanlarını çok merak ediyordu. Okuyucularımızın hangi içerikteki şiirlerden hoşlandıklarını bilmek istiyordu...

Mektuplarında, genç şairlerimizin dergilerde çıkan şiirleri üzerine içten görüşlerini dile getiriyordu. Azerbaycan şiirine karşı tutkusunu bildiriyordu. 1927 yılında birkaç mektubumla onu Bakü'ya davet ettim.

Nihayet birgün büyük dostumuz eşiyle birlikte trenle, aşağıdaki dizeleri yaza yaza Bakü'ya doğru yola koyuldu.

"...
Tıkırdıyor tirenin rayda tekerlekleri,
devrilerek geçiyor telgıraf direkleri.
Yarı belime kadar uzandım pencereden
Suya girmiş gibi serinlendim,
......"

Evet, Nazım Hikmet Bakü'ya geldi. Birbirimizi yakından tanıdık. Dost olduk. Aramızda ateşli söyleşiler, edebiyat tartışmaları başladı.

Miklayil Refili, Ali Nazım, Veli Hacıoğlu, Ali Hüseyinzade, Abdulbaki Fevzi, tek sözcükle hepimiz dostumuzun Bakü'deki günlerinin verimli geçmesine çalışıyorduk. Nazım Bakü'ya gelişinden çok hoşnuttu.

Bir akşam şimdiki Akademi binasında okuyucularla görüşme günü düzenledik. Salondakiler Nazım'ı kürsüden indirmediler. O gece gerçekten de şiir bayramı oldu. Sözün tam anlamıyla Nazım büyük şairdi.

Denizi çok seviyordu. Vaktimizin çoğunu onunla birlikte Hazer sahilinde geçiriyorduk. Akşamları kayıkla gezintiye çıkıyorduk. Güzel şehrimizi denizden mutlulukla seyrediyorduk. Nazım hasretle, yüreği burkularak İstanbul'u anımsıyordu.

Sonra bir süre için onu Şüvelan'a, Buzovna'ya götürdük. Birkaç gün Veli Hacıoğlu'gilin bağevinde kaldık. 25 yaşında, pehlivan gövdeli genç Nazım sporun her çeşidini yapıyordu. Sahilde dolaşırken onunla güreştiğimizi, kollarımızın gücünü sınadığımızı anımsıyorum. O günler bizim için unutulmaz günlerdi.

Haftalar, aylar geçti. Nazım'la Moskova'da proleter yazarların birinci kurultayında ve plenumlarında sık sık görüşüyorduk. Hiç unutmuyorum, bir keresinde Nazım'ı tüm Sovyet ülkeleri proleter yazarları genel kurultayında Azerbaycan delegesi olarak seçmiştik. Nazım çok mutlu olmuştu. O zamanlar Moskova'da eğitim gören başka Türk şairleri de vardı. Nazım bizi onlarla da tanıştırmıştı.

1927 yılına dek Türkiye ve Sovyetler Birliği'nde Nazım'ın şiirleri yalnız gazetelerde ve dergilerde yayınlanmıştı. Henüz bir kitabı çıkmamıştı. Onun ilk kitabı Bakü'da basıldı. Dergilerimizde yayınlanan şiirlerini toplayarak **"Güneşi İçenlerin Türküsü"** adı altında kitap haline getirdik. Kitabın adını da biz koyduk. O, bize şükran borcu duyduğunu sevinçle bildirdi. **"Güneşi İçenlerin Türküsü"** Nazım'ın en güzel şiirlerinden birinin adıdır. Bu kitabın yayınlanması genç şairin yaşamında bir olay oldu. Onda bir atılım yarattı.

Sonra uzun yıllar Nazım Hikmet'le görüşemedik. O kendi anayurdunda yıllarca zindan köşlerinde yaşamını sürdürdü. Ama savaşkan şairin iradesi sarsılmadı, gücü kırılmadı. Ünlü **"İnsan Manzaraları"**nı, onun içindeki **"Zoya"** şiirini bir destan havasında, savaş yılları içinde zindanda yarattı.

Yıllar yılları kovaladı. Nazım'la Moskova'da yeniden görüştük. Mikayıl Refili'yle Nazım'ın yanına gittik. Ona konuk olduk. Nazım karşımıza önlüklü olarak çıktı:

- Nazım şairlikten aşçılığa mı geçtin? dedim, gülüştük.

- Dostlar için aşçılık yapmak fena mıdır? dedi gülerek, eski dostlarımı ağırlamak için mutfakta kendim yemek hazırlıyorum. Yalnızca Türk yemekleri. Zindanda bu işe alıştım. Siz söyleşin, ben biraz mutfağa gideyim.

Gerçekten de sofraya çok lezzetli yemekler dizdi. Onlüğünü çıkarıp bizimle oturdu. Yine söyleşi şiirden edebiyattan açıldı. Bize yeni şiirlerini okudu. Kendi yaşamında, acı zindan anılarından, üzerinde çalıştığı yapıtlardan söz açtı. Yaşından beklenmeyen davranışı, söyleşisi, coşkun şairlik tutkusu yerinde duramıyan bir genci andırıyordu. Bu karşılaşmamızda onun kalp hastalığına tutulduğuna inanmak çok zordu.

Dostluk, barış, özgürlük elçisi gibi Nazım Hikmet dünyanın birçok ülkesini gezip dolaştı. Onun ateşli, görkemli şiirleri birçok dünya halklarının dilinde yayınlandı. Azerbaycan'da da onun şiir ve oyun kitapları geniş kitlelere ulaştı.

Nazım Hikmet şiirimizin dahi ustaları Nizami, Fuzuli, Sabir, yazarlarımızdan Mirza Feteli Ahundov, Celil Memetkuluzade, Cafer Cabbarlı hakkında sevgiyle söz ederdi.

Şimdi Nazım Hikmet'le dostluğumuzun üzerinden 43 (56) yıl geçti. O çok keskin, hazırcevap, ince esprili bir insandı.

Birgün bana:

- Kardeşim senin nasıl bir şair olduğunu biliyordum, ama yeni bir Nasrettin Hoca olduğundan habersizdim dedi. Hekimler bana kalp ağrıların için, üzülme, vaktini hoş geçir diyorlar. Bence artık hekimlere gerek kalmıyor. Ya ben gelip Bakü'ya yerleşeyim ya da sen Moskova'ya benim yanıma göç.

Bu olaydan sonra Nazım'la her görüşmemizde,yada her mektup yazışında **"Merhaba ya Molla Süleyman, merhaba Nasrettin hoca, merhaba ya Süleyman peygamber"** diye başlardı. Kadınları olduğu toplantılarda ise Sabri'in:

"Ey madam, menzil madam, buvar madam, talvar madam.
Muhtesel, aklım şaşıp,
ey dadi-bidad Erdedil"

dizilerini söyler, kahkahayı basardı.

Nazım herşeye kaygı duyan, çok duygulu, hassas bir insandı. Ona başvuran gençlere arkadaş gibi davranır, bütün varlığıyla onlara yardım ederdi.

Yüzyılımızın en yetenekli şairlerinden biri olan Nazım Hikmet aramızdan daha sayfaları açılmamış yapıtlarla gitti. Ama dünyadaki milyonlarca okuyucuları için değerli yapıtlar bırakarak gitti. Bu yapıtlar dünya edebiyat ordusu sıralarına sonsuza dek yazıldı. Ne güzel diyor kendisi:

"...
Ölenler
döğüşerek öldüler; güneşe gömüldüler.
Vaktimiz yok onların matemini tutmaya!
Akın var
Güneşe akın!
Güneşi zaptedeceğiz
Güneşin zaptı yakın!...

(Türkçesi: Y.F)

Süleyman RÜSTEM Kimdir?

Süleyman Rüstem tüm Sovyetler Birliğinde tanınmış ve yapıtları birçok dile çevrilmiş büyük bir Azeri Şairdir. Nazım Hikmet'in yaşıtı, arkadaşı olan S. Rüstem Sovyetler Birliği devlet ödülü ve Komsomol kazanmış. 80. doğum yıldönümü tüm Sovyetler Birliği'nde kutlanmış, emek kahramanı seçilmiştir. Halen Azerbaycan Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti, 450 kişilik parlamentosunun başkanlığını yapmaktadır. Bu yazı Süleyman Rüstem'in "Seçilmiş Yapıtları" 4. cildinden (s.240-245) türkçeleştirilmiştir.

Türkiye'de sinema ne durumda

Arif Özserin

12 Eylül 1980-1982 faşist cuntanın varolan tüm hakları ve özgürlükleri yok ettiği bir dönem. Bu dönemde Türkiye sineması da ağır yara aldı. Sinemanın örgütlü gücü SİNE-SEN sendikası kapatıldı. DİSK davası ile ilgili olarak yöneticileri hakkında soruşturmalar yapılıyor. Bu geçen süre içinde SİNE-SEN yöneticisi sinemacılar uzun bir süre tutuklandı ve işkenceden geçti (ki aralarında YOL'u gerçekleştirenlerden yönetmen Serif Gören, oyuncu Halil Ergün ve Necmettin Çobanoğlu da bulunuyor.)

12 Eylül sonrası SANSÜR'ün ağır koşulları yetmezmiş gibi Sıkıyönetim Komutanlıkları ek yasak film listeleri yaptı. Geçmişte üretilen olumlu filmler tüm Türkiye'de yasaklandı. Film yapımı ve dağıtımı daha sıkı bir denetime tabi tutuldu. Film hammaddeleri ve gerekli teknik aletler ithal edilmedi. Filmin maliyeti içerdeki enflasyonun etkisiyle oldukça büyük rakam oluşturdu ve böylece film üretimi de oldukça düşük bir seviyeye indi. Tabi bu arada üretilen filmlerin içeriği ve biçimi de ülkede yaşanan ortaçağ karanlığı gibi karardı, seviyesi düştü. **Tekellerin-Cuntanın istekleri doğrultusunda bir başeğme, teslim olma, sorunlardan kaçma, kadere boyun eğme mesajlarını taşıyan filmler piyasaya çıkmaya başladı. Romanlarını kendi takımı dışında başkası okumayan ne kadar burjuva yazar varsa 12 Eylül sonrası sinema için aranılıpta bulunamayan bir kaynak oldular.**

Kırık Bir Aşk Hikayesi (Ömer Kavur-Selim İleri), Seni Kalbime Gömdüm (Feyzi Tuna-Selim İleri), Mine (Atıf Yılmaz-Necati Cumalı), O veya Hakkari'de Bir Mevsim (Erden Kıral-Ferid Edgü), Delikan (Atıf Yılmaz-Zeyyat Selimoğlu), Yılanı Öldürseler (Türkan Şoray-Yaşar Kemal), Ah Güzel İstanbul (Ömer Kavur-Fürüzan). Bu listenin dışında kalan filmler ise genellikle O. Gencebay, F. Tayfur, İ. Tatlıses'in (ek olarak Kibariye, Ümmiye, Gökhan Güney v.b) türkülü-şarkılı filmleridir. Hiç bir önemli içerik değişikliği olmayan bu Long play-filmler, Faşist cuntanın ekonomik-siyasi politikalarına tüm halkın kolayca teslim olmasını sağlayan onları afyonlayan filmlerdir.

Böylece en ufak başkaldırışın, en ufak umut ışığının, en ufak bilincin yok edildiği KARANLIK-KARAMSAR-ÇARESİZ-ALTERNATİFSİZ ve ayrıca insanları her türlü sömürü ve mülkiyet hırsına yönlendiren bir kültür oluşturmaktadır bu filmler.

Bizlere acı veren bir nokta da filmlere imza atan yönetmenlerin 12 Eylül öncesi olumlu filmler yapan insanlar olmasıydı. Cuntanın baskısına ve zulmüne boyun eğen bu insanlar çaresizce bu filmleri çekmektedirler.

Böylesine her tarafı binbir engelle, silahla kaplı büyük hapishanede, Türkiye'de YOL filmini hem gerçekleştirip hem de yurt dışına çıkaran Yılmaz Güney Faşist Cunta'nın sinemamız üzerindeki uygulamalarına da büyük darbe vurmuştur.

Türkiye sineması deyince Avrupada hemen akla Yılmaz Güney gelmektedir. Y. Güney'in olumlu etkisi ve ağırlığı üretilen filmlerin içeriğinde ve biçiminde oldukça etkili olmuştur. 1960-1970 dönemi boyunca hazırladığı seyirci potansiyeli 1970-1980 döneminde tüm ilerici-demokrat sinemacılar tarafından geniş olarak kullanılmıştır. Yalnız 1970 sonraları Türkiye sinemasında giderek artan olumlu filmleri salt Y. Güney'e bağlamakta yanlış olur. 1973-80 dönemi Türkiye Sineması; tüm Türkiye toplumunda görülen hızlı bilinçlenme, politikleşme ve örgütlenmeye eş olarak önemli değişimlere uğradı. Önüne dikilen FİNASMAN-SANSÜR-DAĞITIM sorunlarını da aşarak toplumsal hareketlenmeye, ihtiyaca cevap vermeye çalışan (pek tabii eksik ve yanlışları da olan) filmler üretti.

12 Eylül faşist darbesi ile tüm bu gelişmelerin önüne geçildi. 12 Eylül sonrası üretilen film sayısındaki azalma Türkiye sinemasındaki ufak şirketlerin iflasını da belirtiyor (genelde uygulanan ekonomik politika gereklerine uygun olarak). Bir tekelleşme olgusu sinemada da kendini gösteriyor. Önümüzdeki günlerde RENKLİ TELEVİZYON ve VİDEO nun devreye girmesiyle sinema sanayii bir darbe daha yiyecek, üretim daha da düşecek ve üretilen filmlerin içeriğinde değişiklik olmamak koşulu ile biçiminde önemli değişiklikler görülecektir. Büyük finansmanlı-star oyuncuların toplu halde oynadığı filmler yakında ortaya çıkmaya başlayacaktır.

12 Eylül darbesini yorumlarken Türkiye'nin içinde bulunduğu koşulları, bölgesel konumu ve emperyalizmin Türkiye üzerindeki isteklerini bir arada değerlendiririz.

Günümüzde ABD Emperyalizmi ekonomik ve politik alanda giderek diğer emperyalistleri geride bırakarak gücünü arttırıyor ve bununla birlikte özellikle KÜLTÜR (dolayısıyla Sinema) alanında da kendi kültürünü tam dünyada yaygınlaştırmaya çalışıyor.

Ulkemizde ise Amerikan yapımı filmler 1950'lerden beri zaten egemendi. Ama şimdi gittikçe daha yaygınlaşıyor. TV, Amerikan dizi filmlerinden geçilmez oldu.

Türkiye sineması böylesi sansür, sapma,yozlaşma batağında çırpınırken Yılmaz Güney'in YOL filmi batakhaneleri sarsarak Avrupa'da bir bomba gibi patladı.

Bundan sonrası için dileğimiz YOL da göremediğimiz; insanları kindennefretten bir parça haline getiren, kıskıvrak bağlayan o kabusun ne olduğunun açıklanması ve geleceğe yönelik umut-heyecan dolu bir sinemanın hayata geçirilmesidir.

Keloğlan Almanya'da

Yücel FEYZİOĞLU

ÇOCUKLARA MASALLAR

KELOĞLAN BAŞKA ÜLKELERDE

Tam çocuk bahçesinin ortasına inmişler. Çocuklar bunu görünce onlara doğru koşmaya başlamışlar. Bir yandan bağırıyorlarmış:

- Gelin, gelin, burayakocaman bir kuş indi!

Gelmişler bakmışlar ki kocaman kuşun kanatları arasında bir de Keloğlan. Ama Keloğlan anlamamış. Bu sefer Keloğlan, Türkçe birşeyler söylemiş, öbür çocuklar anlamamış. "İn aşağı" diye işaret etmişler. Kartal abi kanadını uzatmış, Keloğlan inmiş. Hemen çocuklar ellerini uzatıp "Hoşgeldin" demişler. Sonra da işaretle nereden geldiğini sormuşlar.

- Türkiye'den demiş.

- Türk, Türk? diye sormuş çocuklar.

- Evet, diye başını sallamış Keloğlan.

- Ooo, hoşgeldin, demişler. Elinden tutup götürmüşler. Yaptıkları oyuncakları göstermişler. "Karnın aç mı?" diye işaretle sormuşlar. Keloğlan "hayır" anlamında başını sallamış. Ama onlar yine de gidip bir bardak portakal suyu getirmişler. Keloğlan buna çok sevinmiş. Çünkü çok susamışmış. Sonra Keloğlan kalkıp onlara:

- Çok sağolun. Benim artık gitmem gerek. Almanya'ya gidip babamı bulacağım, demiş.

Çocuklar, Keloğlan'ın gitmesi gerektiğini anlamışlar.Hep birlikte Kartal abinin yanına gelmişler.

- Senin bu uçağın ne güzel böyle, demişler. Keloğlan anlamamış tabii.

Kartal abinin sırtına binerken çocuklar da yaptıkları helikopterlere binip Kartal abiyle birlite havalanmışlar. Kendi ülkelerinin sınırına kadar beraberce uçmuşlar. Sonra da el sallayıp:

- Gene gel, diyerek uğurlamışlar. Keloğlan ile Kartal abi de yola koyulmuşlar. Böylece başka bir ülkenin üstünden geçmeye başlamışlar. Burada da bir çocuk bahçesine inmişler. Oradaki çocuklarla da arkadaş olmuş, birbirlerini sevmişler. Çocuklar burada da onları "Gene gelin" diye uğurlamışlar.

Kartal abi daha yüksekten uçmaya başlamış. Çünkü burada o kadar kocaman, ulu dağlar varmış ki!.. Bu ulu dağların arasından pırıl pırıl sular akarmış. Tepelerinden başlayıp aşağılara kadar uzanan yemyeşil kadife gibi çimenler varmış. Bu çimenlerin arasında doğanın en güzel renkleriyle bezenmiş, birbirinden cici çiçekler, böceklerle söyleşir, minicik yüzleriyle arada güneşi selamlarlarmış. İncecik derecikler ise arada nazlı nazlı akar, arada ise bir an önce aşağılardaki göle varma çabasıyla hızlanır, yamaçlardan aşağı kendilerini kapıp koyvererek türküler söylerlermiş. Böylece çiçekler, çimenler minik dereciklerle birlikte göllere kadar uzanırmış. Ne garip! O koca dağların tepesinde de kar varmış! İşte böylesine güzel bir ülkeymiş.

Keloğlan bir de bakmış, bir gölün içerisinde çocuklar yüzüyorlar.

- Kartal abi, inelim, bir de ben yüzeyim, demiş.

İnmişler. Çocuklar kocaman bir kuşun indiğini görünce koşup gelmişler. Üstünde saçsız bir oğlan! Şaşırmışlar. Mayoları varmiş. Keloğlan da inmiş, eliyle selam vermiş. Onlar da selamlamışlar. "Nereden geliyorsun?" diye sormuşlar. Keloğlan anlamamış ama ne sorduklarını tahmin etmiş:

- Türkiye'den, demiş.
- Ah so! Aus der Türkei!
- Evet, evet Türkei!
- Gel yüzelim, demiş çocuklar.
- Peki, demiş Keloğlan.

Birlikte yüzmeye başlamışlar. Balıklar ayaklarının altından bir o yana kaçarmış, bir bu yana. Pırıl pırıl, renk renk balıklar... Keloğlan bir o balığın üstüne atlarmış, bir bu balığın. Ama balıklar "pırrt" diye kaçarmış. Canı da bir balık yemek istermiş ki... Çocuklar da bunların süs balığı olduğunu anlatmaya çalışıyorlarmış. Keloğlan sonunda vazgeçmiş. Yüzüp yorulduktan sonra çıkmış.

- Kartal abi! diye bağırmış.
- Ne var?
- Gidelim mi?
- Gidelim, gidelim, geç kalıyoruz.

Çocuklarla kucaklaşıp ayrılmışlar. Bu ülkede de bir yığın arkadaşı olmuş. Çocuklar:

- Komm wieder! (Yine gel!) diye bağırmışlar.

Keloğlan işaretlerinden anlamış:

- Tamam, tamam, demiş.

Kartal abi kanadını açmış, Keloğlan yürüye yürüye sırtına çıkmış ve havalanmışlar.

Yine havadan yeryüzünü seyretmeye başlamışlar. Gölleri, dağları, güzelim evleri...

- Ah ne güzel, diye içine çekmiş Keloğlan. Doğa ne kadar güzel! Bir yandan bulutlar dağların tepesini tutmuş, bir yandan güneş ovaya düşmüş. Bir yandan karlar dağların doruklarında. Buralardan süzülen kar sularının gölleri aşağılarda. Göllerin kıyısı çiçeklerle bezenmiş. Her çeşit çiçek. Kırmızı, mor, sarı, mavi...

SIKIYÖNETİM YARGIÇLARI

Melike DEMİRAĞ

Yedi Ocak tarihli gazetede bulanık bir fotoğraf, ünlü yazarlarımızın sıra sıra oturmuşlar tahta parmaklıkların ardında. Ama fotoğrafın altında böyle yazmıyor, tersini yazmışlar: "Yazarlar Sendikası Yöneticileri yargıç huzurunda" diyorlar. Kafamda ben düzelttim cümleyi, böyle daha güzel, daha doğru oldu.. Daha uzun ömürlü bir cümle oldu üstelik.. Yarın, hem de öyle çok uzak olmayan bir gelecekte, hukuk tarihimize "Yüzkarası" olarak geçecektir böyle duruşmalar.. Şimdi yagılanan yazarlar, edebiyatımızın sayfalarındaki yerlerinde oturmaya devam edecekler.. Onlar da yargılanmayacak mı birgün yaptıkları veya yaptırdıklarıyla?. Yargılanmayacaklar mı tarih önünde, insanlarımızın vicdanında.. Tabi yargılanacaklar, yargılanıyorlar bile.. (Hepsinin iyi not alacağını söylemek korkarım olanaksız.. Bazıları, yıllar yılı vicdanında taşıyacaklar "Faşizm günlerinde ne yaptın baba?" sorusunun verilemeyen cevabı herhalde). Ama yalnızca insanların vicdanında, yalnızca tarih önünde.. Sıkıyönetim mahkemesinde değil!..

Hani filmlerde hayal sahneler olur.. Adam karşısındakine bakar ama onun yüzünde başka birini veya başka birşeyi götürür.. İşte öyle, gözlerimi kısıp bakmaya çalıştım fotoğrafa bir daha.. Bu duruşmada yargılanan bu insanlar değil, aslında onların düşünceleri yargılanmaya çalışılıyor..Özgür düşünce, çağdaş düşünce sindirilmeye çalışılıyor onların kişiliğinde. Ve fotoğrafta vücutlar, yüzler değil, beyinler gördüm omuzların üstünde.. Verdikleri ürünleri beğensek de beğenmesek de, koca koca beyinler bunlar.. Onları besleyen yürekleri de görür gibi oldum bir an için.. Yürekler de büyüktü.. Kimi yaşlanmış, kimi kireçlenmiş biraz.. Belki onun için kimi görevini yerine getiremiyor yeterince, beyine yeterli kan pompalayamıyor belki de.. Ama ne olursa olsun, o koltuklarda beyinler oturuyor işte.. Sonra gözüm bir an yüksekteki kürsüye kaydı.. Hani Çetin Altan bir laf etmiş bir zamanlar, galiba mecliste haksız bir uygulama yapan başkanla takışmış da, "Sizin burada benden daha yüksek oturmanız" demiş, "bir marangoz hatasından ibarettir.." Tabi ortalık karışmış, "Manevi şahsiyeti tahkir" v.s. v.s. neler olmuştur kim bilir!.. İşte bu fotoğrafta görülmeyen kürsüye baktım hayalimde.. Koskoca bir marangoz hatasının üstünde, kuş kadar bir beyin parçası ya vardı ya yoktu.. Bu beynin altında ise, hiçbirşey yoktu adına yürek denecek!.. İki tane kapkara, çatık kas vardı, başka hiçbirşey yoktu.. Kargaları korkutmak için tarlaya korkuluk dikerler hani!.. Ama o korkuluktan da, on-onbeş gramlık beyni olan zavallı kuşlar korkar yalnızca!...

Sıkıyönetim yargıcı'nı düşündüm bir süre... Bir zamanlar o da gencecik bir insandı.. Her genç gibi taze bir beyin ve yıpranmamış, tükenmemiş bir yürek taşıyordu göğsünde.. Belki de yoksul bir ailenin çocuğudur, askeri okul imtihanı kazanınca anası-babası ne sevinmişlerdir kim bilir?.. Çocuklarının geleceği kurtuldu, kolay mı?. Kendi imkanlarıyla dünyada okutamazlardı çocuğu, "Devlet Baba", -Allah zeval vermesin- okutup yetiştirecek, onun "Paşa" olduğunu da görecekler inşallah!.. Büyük bir ihtimalle böyle başlamıştır onun hikayesi.. Sonra sıkı bir eğitim, sıkı bir disiplin.. Ders kitaplarının dışında gazete bile okumak yasak!. (Askeri okullarda, hatta Harb okulunda bile böyle yasaklar olduğuna uzun süre inanmak istememiştim.. İnanılır şey değil!. Ama her halde artık gazete okuma yasağı kaldırılmıştır 12 Eylül' den sonra.. Gazetelerde okunacak bir şeymi kaldı!?.) Sonra askeri üniforma ile hukuk' tahsili!.. Genç öğrencimiz - en azında sınıf geçmek için - Hukuk denen şeyi, tarih boyunca nasıl geliştiğini öğrenmiştir, öğrenmemesi imkansız.. Bir daha unutulurmu hukuğun temel kavramları?.. Orasını bilemem, ama iş bir kere öğrenene kadar gibime geliyor, Sanmıyorum sonradan unutulacağını... Okulu bitirip Askeri Yargıda görev aldığı günden buyana neler olup neler görüp geçirdi, orası kesinlikle söyleyemeyiz.Ama; tüm temel insan onurunun "Kutsal Askerlik", "Yurt Savunması", "Milli Menfaatler","Birlik ve beraberlik","Kayıtsız Şartsız Disiplin" gibi gerekçelerle yok edildiği, insanın insan değil "Asker" sayıldığı bir mantığın, "zorla kabul ettirilmesi" için görev yaparken sayısız defalar vicdanıyla karşı karşıya gelmiş olsa gerek!. Okulda öğrendiği temel hukuk kurallarını hiçe saymak zorunda kalsa gerek defalarca, yukardan gelen emirlere göre!..

Ve herdefasında şu iki seçenekle karşı karşıya bırakılarak; "Ya verilen emri dinler ve hukuku çiğnersin-ki bu durumda vicdanın sızlar, beynin biraz kabuk bağlar, yüreğin küçülür, O gece bir şişe rakı açmak zorunda kalırsın unutmak için - veya hukukun ve vicdanın sesine uyar, emri dinlemezsin - ki o vakit ölümlerden ölüm beğen!.. (Gerçi emir gayri resmi verilmiştir. Verende haksızlığını, kanunsuzluğunu bildiği için böyle emirler yazılı verilmez, kulağa fısıldanır kapalı kapılar ardında) sıkı mı, karşı çık, sıkı mı haktan hukuktan söz et!.. Belki o konuda kazanırsın, o da ufak ihtimal; normali, bir bahane ile bir başka göreve atarlar seni, yerine gelen zavallı zaten niçin oraya tayin edildiğini bilerek gelmiştir, hemen düzeltiverir senin bozduğunu!?. Sonra ne olur?. Hemen Anadolunun uzak bir köşesine sürülü verirsin.. Onların aklı sıra bu ağır cezadır, uslanman için bir şans.. Benim yurdum değilmi, tabi giderim diye düşünürsün.. Ama hayatın gerçeğinde başka belalar bekliyor. Çocukların okulu alt-üst olacak.. Verilen yol parası evini taşımana yeterli değil, borçlanacaksın.. Karının, ananın yüreği senin kadar sağlam, beyni senin kadar dirençli olmayabilir.. Tahta kurdu gibi "Vır vır vır" içten oymaya başlayacaklar beynini.. Bir susacaksın, bir tatlı konuşacaksın, sonunda bar bar bağıracaksın.. Evinin tadı tuzu, huzuru kalmayacak.. Bu nakille bitse neyse.. Bir kere siciline geçti ya DİSİPLİNSİZLİK!?, artık her vesile ile zora koşulacaksın. Seni hiç tanımayan üstlerin bile - sicilini okuyunca - şüphe ile bakacak yüzüne. Seni isyan ettiren olay bir defada kalır mı?. Nasılsa bir daha, bir daha başına gelecek.. Eğer sen hala " Hukuk" diyorsan, "İnsan hakkı" diyorsan, "Adalet, doğruluk filan" diyorsan....pes edinceye kadar, mesleği terk edinceye kadar çektirecekler sana.. Bu arada - kuvvetli ihtimalle - evin yıkılıcak, çocukların perişan olacak, sen de alkole alışacaksın..... VEYAAAA... Bunların hiç birisi olmayacak.. "Askerlikte emir, demiri keser" diyeceksin, kulağına fısıldananı kitabına uydurup yavaş yavaş yükseleceksin.. Nereye?.. Sıkıyönetim yargıçlığına!...

Nereden biliyorum, müneccim miyim?.. Yoo.. Ama yaşayanlardan duydum, canlı örneklerini gördüm.. İstisna yok mu?.. Bir noktaya kadar.. Bir Hamdi Sevinç var, askeri yargıç (tı).. Emirle Demiri kesmeyi reddedince hemen emekliye ayırı verdiler, arkadan da tutuklayıp yargılatırlar sudan bir bahane ile... Istisnası yok mu?.. Emin Değer var.. 1971'de atıverdiler ordudan.. Yaşattıklarına çok şükür.. Yargıç binbaşı olarak Milli Savunma Bakanlığında çalışırken 91968) Türk ordusunda CİA'nın etkişi, Kontrgerilla hakkında "Çok şey öğrenmişti" İstisnası yok mu?.. Daha yok mu?.. Vardır, olabilir, ama İSTİSNALAR KAİDEYİ BOZMAZLAR..

Kısacası dostlar, Yazarlarımızın karşısına çıkarılan sıkıyönetim yargıcına içim acıdı.. O her ne kadar "Marangoz hatasıyla" daha yüksekte de otursa, her ne kadar kaşlarını çatıp, cüppesinin yakalarını kaldırıp sesini kalınlaştırarak KORKU salmaya da çalışsa... zavallıdır.. Kendi de biliyor, birkaç yıl sonra, adı bile hatırlanamayacak bu zavallı emir kulunun.. Yazarlarımız, günahıyla -sevabıyla bizimdir, kitaplıklarımızda, ansiklopedilerde yaşamaya devam edecekler, "Yanlışlıkla yukarıda oturan" kıllı elini sallayarak İDAM kararı bile verse!.. (Ki sağolsunlar, 15 yıldan fazla ceza istememişler yazarlar için, ne iyi yürekli adamlar..)

Bu olayın bu resmin bana düşündürdüğü bir başka şey daha var, onu da gelecek sayıda yazacağım.. Kızsalar da, darılsalar da yazmadan edemeyeceğim.. Hani yukarda sözünü ettiğim bir soru var.. Her çocuk,saf saf sormuştur babasına bu soruyu; filmlerde-kitaplarda görüp duydukça Savaştaki Kahramanlık hikayelerini... "Savaşta ne yaptın baba?.." Çocuk yüreği bu.. Başkaları şunu şunu yapmış.. Benim babam dünyanın en büyük ve kuvvetli insanı olduğuna göre, bir sorayım bakalım neler neler yapmıştır kimbilir?... Faşizm günlerinde ne yaptın baba?

Hoşça kalın bir ay daha!...

Tülay German Fransa radyosunda bir konuşma yaptı

Sanatçı Tülay German, 4 ocak 1983 salı günü, Fransa Culture radyosunda "Öğleden sonraları" isimli proğrama katıldı. Programın sunucusu François Charpentier, Tülay German'la çeşitli konulara değinen bir söyleşi yaptı.

Sanatçımız, proğramın uzun bir bölümünü ülkemizin sorunlarına ayırarak, cunta tarafından katledilen, işkenceden öldürülen, idam edilenler hakkında rakamlar verdi. Türkiye'deki baskı yönteminin uygulamalarını anlattı.

Sürmekte olan çeşitli davalardan da söz eden Tülay German Türkiye'li sanatçıların bugün belli bir sorumluluk yüklenmek zorunda olduklarını ve omuzlarında büyük bir görev taşıdıklarını belirterek sözlerini ve proğramı şöyle bitirdi:

"Biz Türkiye'li sanatçılar aslında ince ve duygulu insanlarız. Aşk türküleri söylemek istiyoruz. Eğer bugün sahnede, filmde, yazıda bomba gibi patlıyorsak bu öfkemizdendir. Ama sevgi dolu türkülerimizi er geç söyleyeceğiz."

ÇOCUKLARLA BERABER

Sevgili Çocuklar

Artık sizin de bir sayfanız var. Gelin bu sayfayı hep beraber hazırlayalım. Çizdiğiniz resim ve karikatürleri, yazdığınız yazı ve şiirleri, "Çocuklarla Beraber" bölümüne gönderin. Gönderdiklerinizin altına yaşınızı da yazmayı unutmayın olur mu...

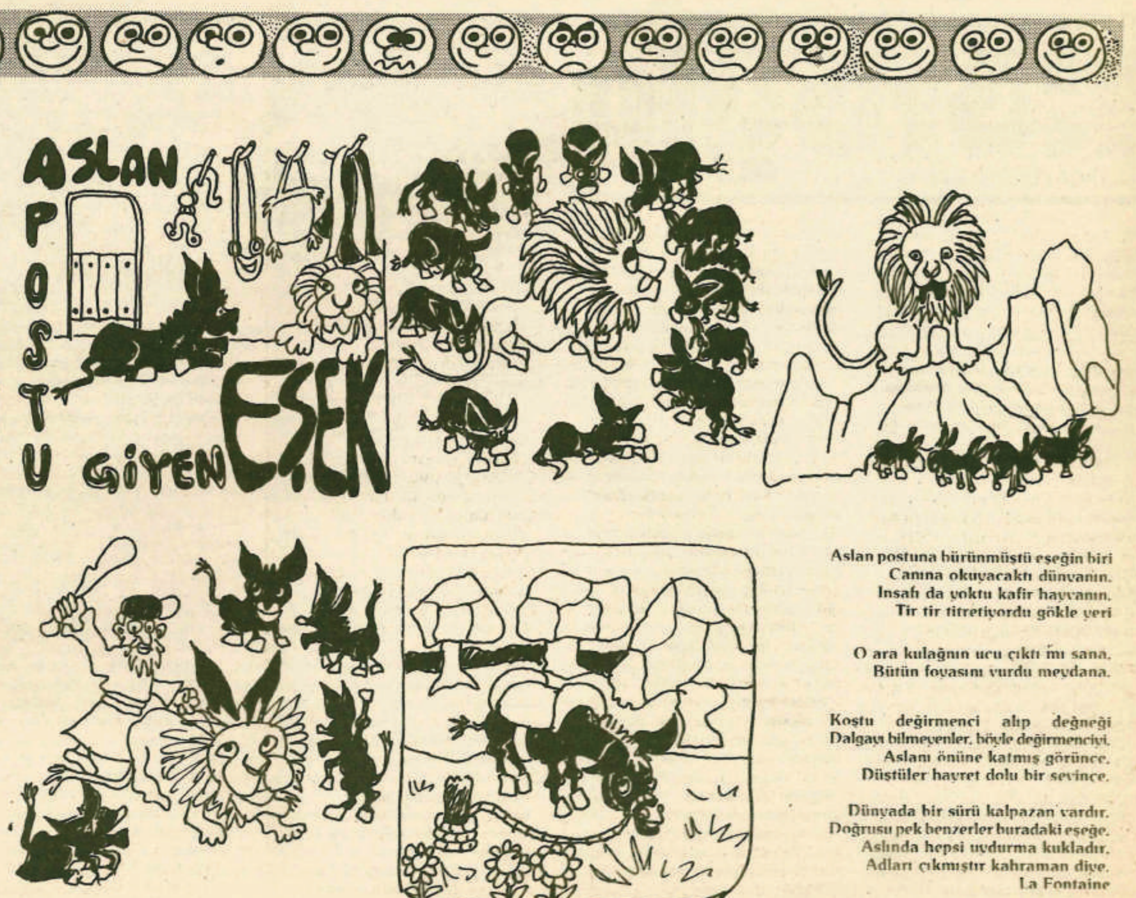
Hepinize güzel yarınlar dileriz. Hoşcakalın sevgili çocuklar.

Işık Ağabey

BİR OKUYUCUMUZDAN

Ben büyüyüm zaman faşizlerden bunun hesabını soracayım.

Adım Gamze Ç. Sınıf: 3/d

Aslan postuna bürünmüştü eşeğin biri
Canına okuyacaktı dünyanın.
Insafı da yoktu kafir hayvanın.
Tir tir titretiyordu gökle yeri

O ara kulağının ucu çıktı mı sana.
Bütün foyasını vurdu meydana.

Koştu değirmenci alıp değneği
Dalgayı bilmeyenler, böyle değirmenciyi.
Aslanı önüne katmış görünce.
Düştüler hayret dolu bir sevince.

Dünyada bir sürü kalpazan vardır.
Doğrusu pek benzerler buradaki eşeğe.
Aslında hepsi uydurma kukladır.
Adları çıkmıştır kahraman diye.

La Fontaine

Aragon'un ardından

"....Gitme sakın zalimden yana..."

Hüseyin ERDEM

Geçenlerde yitirdiğimiz, dünya edebiyatının seçkin Fransız temsilcilerinden Louis Aragon böyle diyordu bir şiirinde... Büyük Yunan şairi Yannis Ritsos, bir söyleşimizde, onu dünyanın en seçkin birkaç şairi arasında sayıyordu, Nazım Hikmet'le birlikte. Aragon'un sevdalarla, savaşlarla, militanca geçen yaşamı, bizler için derslerle doludur.

Şair ve romancı Aragon, 1897'de Paris'te, bir burjuva ailesinin oğlu olarak gelir dünyaya. Tıp ve biyoloji öğreniminden sonra, 1917'de sağlıkla ilgili işlerde çalışmaya başlar. Birinci dünya savaşından sonra, edebiyat çalışmalarında arkadaşı Andre Breton ile birlikte kendini gerçeküstüncülük akımına kaptırır.

1927'de Fransız Komünist Partisi'ne (FKP) girer. Partili bir sanatçı olmak, onun yaşamını ve sanatsal gelişimini kökten etkiler ve ona şu dizeleri söyletir birgün:

"Partim gözlerimi verdi bileğimi verdi bana
Meğer fazla şey bilmiyormuşum bir çocuğunkinden
Şimdi kanım böyle kırmızı yüreğim böyle Fransız neden
Partim gözlerimi verdi bileğimi verdi bana."

Aragon, 1930'da Sovyetler Birliği'ne gider, devrimci yazarlar kongresine katılır. Jean Richard Bloch ile birlikte komünist bir akşam gazetesi olan "Ce soir"ı kurar. Bu gazete daha sonra yasaklanır.

Faşist işgal altındaki Fransa'da, Aragon daha ilk saatlerde başlayarak bir direniş savaşçısıdır. Fransız kültür birikiminin faşist çizmeler altında çiğnenmesine karşı durur. Bilinçli, kararlarla sanatını Fransız halkının sürdürdüğü antifaşist savaşa adar. Direniş yazarları birliğine girer. İllegal yayınladıkları şiirler, öyküler halkın antifaşist savaşının bir parçasıdır. Ve Aragon direniş günlerinin umut dağıtan sesidir.

Aragon savaştan sonra da, daha kararlı bir biçimde ve çok yönlü olarak FKP'sinin politik savaşımında üzerine düşeni yapar. 1950'de de partisinin merkez komitesinde onurlu yerini alır. 1957'de, ona, Lenin Barış Ödülü verilir.

1944'den başlayark "Les Lettres françaises" adlı sanat ve edebiyat dergisini yönetir. 1967-68'de "Akademie Goncourt"a üye seçilir. Kapsamlı ve çeşitli çalışmalarıyla bu yüzyılın Fransız edebiyatına başarılar katar, dünya edebiyatının seçkin yazarları arasına girer. Bu aşama, ona, ülkesindeki savaşımında yeni bir güç verir. Burjuva sanat anlayışına karşı toplumsal dayanakları güçlü bir seçeneği, özü ve biçimiyle ve yaratıcılıkla savunur. Aragon'un yapıtları, tarihsel gelişmelerin etkisiyle ve Fransız edebiyatının ilerici gelenekleriyle beslenerek, toplumsal gelişme sürecinin aydınlatılması ve hızlandırılması yolundaki savaşıma, dünyanın değiştirilebileceği düşüncesine ve bütün bunlar için sanatçının sorumluluğuna parlak örnekler olarak nitelenir.

Aragon, yaşamarkadaşı Elsa Triolet aracılığıyla daha iyi tanıdığı ve severek paylaştığı, Fransa'da yayılmasına, tanıtılmasına onunla birlikte çalıştıkları Sovyet Edebiyatı'nın da büyük ölçüde etkisinde kalır. Bu etkileme ile, Aragon, gerçek üstücülük akımından kendisini sıyıran bir ölçüte kavuşur. Ama bir çok şair arkadaşı gibi o da kendini dadacılıkla kanıtlamayı dener bir süre. Ne ki, dadacılık da onun bir zamanlar "dünyayı yeniden ve daha güzel kurmak" diye savunduğu militanca savına yanıt bulamaz...

Aragon'un çoğu şiirleri, şiirsel olanaklar zenginliğine bir buluşlar gezisi olarak nitelenir, yapıtlarında estetik ve etik ilkeler derin bir araştırmanın ürünleri olarak yansır.

Onun en önemli gerçeküstücü yapıtı, "Le Paysan de Paris"dir. Bu yapıtında Paris'in değişik kesitlerinden tabloları ustaca bir çeşitlilikle sunar. Güvensizlik anlayışını, umutları yiğitlikle, tüm çarpıcılığıyla ve büyük bir fantaziyle verir. "Le Traite de style" adıyla 1928'de yayınlanan kitabıyla, Aragon, bir sınıra varır edebiyat yaşamında. Artık Aragon çürümeye yüz tutan gerçeküstücü düşüncelerini tümüyle yitirir.

Burjuva kültürünün tanrısal gördüğü değerlere karşın amansız bir savaş açar. Ama bunları yerle bir ederken seçenek olarak yaratıcı düşünceler geliştirir... "Hourra 1'Oural" adıyla 1931'de yayınladığı şiirlerinde Sovyet halkının geleceğe yönelik başarılarını sezer, değerlendirir. Bu yapıtında, şiirde biçim açısından, bacanağı olan büyük Sovyet şairi Mayakovski'den etkilenir.

"Creve-Coeur" adıyla yayınlanan ve türkçeye Yürek Acısı diye çevrilebileceği olan şiir kitabı ile Aragon milyonlarca Fransız okuyucusuna ulaşır. Bu kez o, tam bir bilinçle ve kuramsal temellere dayanan bir geçişle ulusal geleneklere yönelir. Düzenli bir ölçüye, uyağa geçiş, onun şiirine yeni bir görünüş, yeni bir hız ve öz kazandırır. Örneğin aşk konusu onda, dünyaya bağlı bir aşk, tüm insan özlemlerine kişilik veren bir aşktır bundan ileri...

Aragon'un romanları da en az şiirleri düzeyinde görülmüş ve değerlendirilmiştir.

Romancılığın ilk döneminde, örneğin, "Le Monde reel" -Gerçek Dünya-, kapsamlı bir biçimsel doygunluk, insanlığın geleceğini sezmiş, burjuva toplumunun eleştirel sunuluşu ile örülüdür... "Le Clohes de Bale" -Basel'in Çanları- de, bu yüzyılın Fransız gerçekçiliğiyle üç kadın tipini canlandırır. "Le Beaux Ouartiers" -Zenginler Semti- de, biçimde farklı, özde aynı iki burjuva temsilcisini inceleyerek yansıtır. "Le Voyageur de 1'Imperiale" -Egemenler Gezisi- de zengin bir entellektüelin soyut özgürlük anlayışındaki ve bireyciliğindeki yanılgısını, kaçınılmaz yazgısını ele alır.

Romancılığın ikinci döneminin başlıca yapıtlarından "Les Communistes" -Komünistler- yi, ikinci dünya savaşı sırasındaki Fransızhalkının sınavlarına ve başarılarına adar. Romanda bir grup komünist önemli bir bir yer tutar. Roman sıcak betimlemeleriyle, gürbüz bir somutlukla, keskin cizgilerle belirlenmiş tipleriyle, sanat gücüyle o yılların havasını, insanların çeşitli tepkilerini yansıtır. "La Semaine Sainte" -Yas Haftası- adlı romanının yayınlanışı Fransız edebiyatında bir olay olarak ni-

Devamı sayfa 23'de

Bir şair öldü...Ölümsüz bir iz bırakarak insanlığa

Nihat BEHRAM

Kelimelerin sihirbazı olacak denli hünerli, sesiyle acıları silahlandıracak denli çağından sorumlu, bir ömür ödün vermeden inançlarında direnecek denli kararlı, yoksulların kardeşi, aşıkların ince arkadaşı, örnek bir aydın, insan ruhunun usta bir mimarı, çağının aynası bir şair öldü.

Bir ömür boyu kalbini halkı ve dünya halklarının mutluluğu için taşıyan bir şair, Fransız doğup dünyalı öldü.

Herbirinde ölümsüz seslerin boyverdiği şiirlerini insanlığa bırakıp, usulca sildi gövdesini yaşamdan. Bütün onurlu insanlar gibi tadına vardı sorumlu yaşamanın. Adı ses oldu, ölümsüzleşti, unutturdu gövdesinin yaşlanıp gittiğini.

....

Bir ömrü son anına dek kararlılıkla insanlığın mutluluğu için derinleştiren ve taşıyan bir anlayışın şairiydi Aragon..

Nazım gibi, Neruda gibi...

Kararlılığı ve sanatının gücüyle, düşüncelerine karşı olanları dahi önünde saygıyla eğiltecek denli başarılı olabilmişlerden biri.

Dünyanın her ucuyla ses arasında kanbağı kurmuş olan Aragon'un Türkiye devrimci mücadelesi ve hayatımızın birçok alanında da kuşkusuz ki saygın bir izi var.

"**İnsan yaptıkları kadardır**" diyordu. Yaptıklarıyla insanın boyutlarını alabildiğine ufuklandırmış bir yazardır Aragon.

Yorgunların, direnenlerin, yoksulların, özlem çekenlerin, aşıkların, acılıların her dilde sesini duyabilmiş ve yüreğinde bu sesi onlar için işlemiş bir şairdir Aragon.

....

28 Aralık günü Paris'te, cenazesi çevresindeki kalabalık sessizce dinliyor gibiydi onu.

Komün günlüğüne adını en kararlı ve uzun mücadele bölgesi olarak yazdıran, halkının çoğunluğunu proleterlerin oluşturduğu Colonel Fabien-Belleville'den 28 Aralık günü sabahtan itibaren neredeyse dakika başı geçen motorlar, Paris'in diğer bölgelerinden öbek öbek insan taşıdı. Bir dönemin tarihini yüzlerinde taşıyan yaşlı kadınlar, rengârenk giysileri içinde gençler, yaşlı emekli işçiler, genç işçiler, aydınlar, öğrenciler, çeşitli uluslardan insanlar sessizce gelip toplandılar Aragon'un dev kızıl bayrak üstüne asılı posteri altındaki derin uykusu çevresinde.

Bir şair öldü... Ölümsüz bir iz bırakarak insanlığa..

24 ARALIK 982

Bugün kardeşim tahliye oldu
Özgür değilse de
Bir değişikliktir en azından
Yeni bir şehre gidiyor gibi

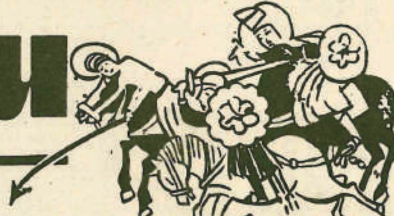
Bugün kardeşim tahliye oldu
Ağzında tadı var kızına kavuşmanın
Fakat alnında yine aynı sis uğulduyor
Çeliğe dökerken zindanın kokusunu

Kardeşim çünkü yurdunun gökyüzüdür
Mevsimine vurgun karasıyla dalaştığı yurdunun
Tanımlayarak yaşar dudağını yaralayan ruzgârı
Bizim için aşkın ve özgürlüğün sesini bulur

Nihat BEHRAM

Köroğlu

KİZİROĞLU MUSTAFA BEY KOLU

Ömer POLAT

Yazın Köroğlu'na bir acı name
Tez yetişsin leke kondu yurduma
Sözün haksız ise gel beni kına
Doğru kelam söyleyende şer olmaz.

Kiziroğlu bu düşüncelerle düştü Köroğlunun peşine. Pişman olmuştu Köroğlunu af ettiğine. Öyle ya, iki turna cığası için bunca alçalan, derviş kılığına giren bir adamdan yiğit olur muydu? Olsa olsa uğru olurdu ancak. Şimdi Köroğlu varacak Çamlıbel'e, toplayacak koçaklarını başına, Kiziroğlu'nu böyle böyle yaptım, Akçadağı düz eyledim, yerine arpa ektim, Kiziroğlunu bir vuruşta yere indirdim, aman diledi af ettim, diyecek. Yalanla ününe ün katacak. Hay senin aklına Kiziroğlu. Ve öyle derin düşüncelere daldıki Alapaça başını alıp başka yana gider oldu. Akşam yeli yüzüne vurunca aklı geldi başına. Dört bir yanına bakındı, yamaçta sürüsünü otlatan bir çoban gördü. Dört nala vardı çobanın üstüne. Çoban, gelen bir uğru olmaya endişesiyle kaçmaya başladı. Alapaça'nın önünden kuş kurtulamazdı, garip çoban nasıl kurtulsundu. Baktı olacak gibi değil, ellerini havaya kaldırdı,aman diledi.

"Aman uğru kardeş, kıyma canıma. Canıma kıyma da al git bütün sürüyü. Nasıl olsa benim değil," diye yalvardı.

Kiziloğlu güldü.

"El malı dağıtmak kolay olur çoban, ama benim derdim sürü değil. Söyle bana Çamlıbel ne yana düşer?"

Çoban bir yaman sevindi, değneyi ile Çamlıbel tarafını gösterdi. Kiziroğlu Alapaça'yı mahmuzladı.

Gelin biz haberi kimden verek? Köroğlu'dan. Köroğlu canını kurtardı, kurtardı ama, namı gitti. Kırat'ın gemini bıraktı, başı önünde daldı düşüncelere. İçinden: "Ulan Köroğlu niye yedin bu boku," diyordu. "Hadi yedin, yedin ama, yüzüne gözüne niye bulaştırdın. Şimdi varınca koçaklarının yanına ne diyeceksin. Gittim Akçadağı düzledim, yerine arpa ektim, Kiziroğlu denen korkağıda bir kılıçta yere indirdim, aman diledi bağışladım mı, diyeceksin, yoksa doğruyu mu söyleyeceksin. Diyelim doğruyu söyledin, ya sonu. Hile dolapla çalınan iki turna çığasını senin gelin saçına takar mı? Diyelim taktı, o zaman Ayvaz gönül verir mi bu işe. Diyelim gönül verdi Ayvaz, ya koçakların? Gülünç oldun gittin ulan Köroğlu. Birazcık bir namın vardı, kendi elinle içine ettin."

Köroğlu böyle alıp vere vere baktıki Çamlıbel'e ulaşmışım.

Köroğlu'nu ilk bir çocuk gördü, görmesiyle yel gibi gitti çadırlardan yana. Ve daha Köroğlu çadırlara ulaşmadan davullar vurulmaya, halaylar çekilmeye başladı. Bütün koçaklar karşılamaya çıktılar Köroğlu'nu. Ayvaz uçar gibi geldi, Kırat'ın dizginine el attı, babasının inmesine yardım etti. Köroğlu utanma pazarına sarıldı Ayvaz'a. Ayvaz şüpheye düştü, içi karardı. İçinden: "Babam herhal çığaları getiremedi. Getirseydi böyle soğuk davranmazdı."Öbür koçaklarda gördüler Köroğlu'nun soğukluğunu, düşünceli olduğunu. Zamana bıraktılar, ses etmediler.

Köroğlu önden, koçaklar ardından girdiler konuk çadırına. İhtiyar Köroğlu'nun geldiğini görünce ayağa kalktı, buyur etti. Köroğlu koynundan iki durna çığasını çıkardı, ihtiyar dervişe uzattı.

"Al," dedi donmuş bir sesle, "al, getirdim gelinimin eksiğini. Düğün kusursuz devam etsin. Sen de ihtiyar derviş, topla pılını pırtını çek git bu gece. Sabah kalkar seni buralarda görürsem, bir vuruşta kelleni köpeklerin önüne yuvarlarım."

Sonra usulca kalktı yerinden.

"Ben yorgunum, yatmaya gideceğim. Siz düğüne devam edin," dedi karısı Nigar'ın çadırına doğru yollandı. Nigar hanım yolda karşıladığı kocasını çadıra götürdü.

Köroğlu'nun ardından da Kiziroğlu vardı Çamlıbel'e. Atını bir çam ağacına bağladı, karıştı halay çeken, güreş tutanların arasına. Gözleri Köroğlu'nu aradı, bulamadı. Bir çocuktan öğrendi yerini ve gizlice Nigar Hanım'ın çadırına yaklaştı, içeri kulak verdi.

Nigar hanım dört dönüyordu Köroğlu'nun çevresinde.Bir yandan da dil döküyordu:

"Gözüm yollarda kaldı Köroğlu'm. Ne geceyi, bildim ne gündüzü. Hasretim büyüdü, Çamlıbel oldu. Bir iki söz et kurban olduğum, neyin var?"

Köroğlu bir zaman başı önünde öylece kaldı. Nigar karşısına diz çöktü, boynunu büktü. Geçten geç Köroğlu:

"Hanım, hele duvardan benim şu sazımı indir. Başıma geleni söylemeye sazsız dilim varmaz," dedi:

Aldı sazı eline bakalım ne dedi:

Bir atı var Alapaça
Mecal vermez Kırat kaça
Az kaldı ortadan biçe
Nigar kim, hanım kim?
Kiziroğlu Mustafa bey.
Akçadağlı, bir beyin oğlu.

Hay edende haya teper
Huy edende huya teper
Köroğlu'nu suya teper
Nigar kim, hanım kim?
Kiziroğlu Mustafa bey
Akçadağlı bir beyin oğlu.

Giymişler demir donu
Her diyarda vardır donu
Hiç bir koçak tutmaz onu
Nigar kim, hanım kim?
Kiziroğlu Mustafa bey
Akçadağlı, bir beyin oğlu.

Köroğlu daha sazın tellerine vurmaya devam ederken bir de başını kaldırdı kim ne görsün? Kiziroğlu karşısında durur. Kollarını açmış, bekler. Köroğlu gözlerine inanamadı. Kiziroğlu gürledi.

"Haza ki erkek adammışsın. Ben karısının yanında kendisini kötüleyen yiğit bir seni gördüm."

Köroğlu sazın tellerine bir yaman vurdu:

Köroğlu'm der şeş olaydım
Anadan on beş olaydım
Kizire kardeş olaydım
Ağam kim, paşam kim?
Kiziroğlu Mustafa bey
Akçadağ'lı bir beyin oğlu.

Bu söz üstüne Kiziroğlu:

"Bana da ancak senin gibi kardaş gerek Köroğlu," dedi, kollarını açtı, sarıldılar, orada kardaş oldular.

Köroğlu Kiziroğlu'nun koluna girdi, gözlerinin içi güle güle halay çekenlerin arasına karıştı.

BİTTİ

Baştarafı sayfa 22'de

telenir. Bu romanında Aragon, 1815 yılının dinsel bir haftasında, o dönemin Fransız tarihinden verdiği bir kesitle, Ancien rejiminde kendini güvence altına almaya, toparlamaya çalışan burjuva toplumuyla gelişmekte olan işçi hareketini karşılıklı olarak ele alır. Yapıtında bireyin durumunu tarihsel geçmişi içinde inceler, çeşitli sanatsal araçlarla

ve karar verme konusu temel motif olmak üzere, o gelişmeleri günümüze bir köprüyle ustalıkla bağlar.

Yetmişi aşkın yapıt sahibi olan Aragon, sonraki romanlarında aşk konusu üzerine, tezlerle dolu, karmaşık örtülü ama, düzenli gözlemlerle, incelemelere dayanan estetik, felsefi ve psikolojik sorunlar üzerinde durur.

Yüzyılımızın büyük sanatçılarından biri daha ayrıldı aramızdan, deneyler dolu yaşamını, seçkin sanatsal değerdeki yapıtlarını, savaşımını tanık bırakarak.

"Bırakılmış" adlı şiirinden bir bölüm:

Gitme sakın zalimden yana
Güçlendirme onu kendi ellerinle
Zincirlerini dövme sevdiklerinin
Sakın gitme
Gitme sakın haydi al tüfeğini
Köpeğini çağır dağıt karanlıkları
Avcı avcı sayı sende güç sende
Sakın gitme
Haydi al tüfeğini

HÜCREM

Bir, iki, üç, dört, beş
Bir, iki, üç, dört, beş
Altıncı adımı attırmadın bana
Körolası Hücrem.
Giderken kirli beyaz duvarlarını
çıkardın karşıma,
dönerken demir parmaklıklarını
kapının
Ama biliyormusun?
düşünebiliyormusun bir
seni kinimin nasıl yiyip bitirdiğini.
Birgün gelecek
Birgün gelecek ki!..
Senin o iğrenç duvarlarını yıkıp,
Senin o demir parmaklıklarını sivriltip,
...sokacağım

İ.Ş
Mamak-1980

DEMOKRAT TÜRKİYE'YE

Size Evren Paşa için şiir yazıp gönderdim. Bugüne kadar yayınlamadınız. Anlamıyorum. Birde Türkiye'de yapılan bu adi, aşağılık, insanlık dışı, zalimce işkencelerin devrimcilere yapılmaması için ne yapmak lazımdır. Bu işkencelere nasıl son verdirilebilir. Bunun için gazetenizde işkenceye son verilmesi için kampanya açamazmısınız? Sizin muhakak tahsilli kişileriniz vardır. Almanca, İngilizce, Fransızca başka başka dil bilen kişileriniz, yapılan bu işkenceleri Dünya'ya bildirsinler. Artık ortaçağda yaşamıyoruz. İşkence, zulüm ve baskı kaldırılsın. İnsanlar neden aptallaştırılmak isteniyor. Hiç kimsenin insanları aptallaştırmaya hakkı yoktur. Herkes fikrinde hür olmalıdır. Yaptığında hür olmalıdır.

İnsanları götürüp zorla suçlayıp işkence yaparak öldürmek, kötürüm yapmak hiç kimsenin hakkı değildir. Evren general olduğu için askerleri döve döve sadisleştirmiştir. Bugün bütün Türkiye'yi yaşlı, genç, çoluk, çocuk, kadın hepsini asker gözüyle görmektedir. Çünkü adam sivil hayatı tanımıyor. Türk askerliği dünya da en zulmün zalimliğin hüküm sürdüğü yerdir. Hiç kimse seve seve askere gitmemektedir. İnsanlar ölüme gitmeyi sevmekte, askerlikten kaçmaktadırlar. Böyle zulmün başkanı zalim Evren'den iyilik beklenmez. Evren, iktidarına ve işkencelerine son verilmelidir.

Battal Müslüm

UYARI

Kurdu yaylar gibi öfkemizi
Gözler hedefi oklarımız
Bir dokunsanız
Biraz daha,
can yerinizden vurulacaksınız.

Ankara-N.U

KENAN EVREN'E AÇIK MEKTUP

Siz silahların zoru ile hükümeti yıktınız ve kendi kendinizi **"Devlet Başkanı!"** ilan ettiniz. Sonra da "Anaya'sa" adı ile faşizmin proğramını yatınız ve **"referandum!"** kılıfı altında yine zorla, zorbalıkla ve binbir hile, düzenbazlıkla kendinizi **"Cumhurbaşkanı"** ilan ettiniz. Sizin gerçekten halkın **"meşru Cumhurbaşkanı"** olduğunuza inanmak için çok saf ve aptal olmanız gerekir. Oysa siz ABD emperyalizminin ülkemizdeki proğramını başarı ile uygulayan akıllı bir piyon, usta bir Nato komutanı olduğunuzu kanıtlamiş bulunmaktasınız.

Siz bu başarıya hep **"Atatürk"** nakaratı ile ulaştınız. Bırakalım Atatürk'ün de ne olup ne olmadığını bir yana, aslında siz düpedüz Atatürk kalpazanlığı yapmaktasınız ve onu yaptıklarının tam tersini yapmaktasınız.

Şimdi örneklerle sıralayalım;

1- Atatürk, antiempryalistti ve tam bağımsızlıktan yana idi. Siz emperyalizmle bütünleşmiş tam bağımlılığı gerçekleştirdiniz. Amerikan Emperyalizminin sadık adamı, Morrison şirketi temsilcisi Süleyman Demirel'in bile meclise sunmayı kabul etmediği yüzkarası ikili anlaşmaları, dört gölgenizle birlikte imzalayarak yürürlüğe geçirdiniz.

a- Atatürk, tüm yabancı şirketlere, yabancı sermaye sömürüsüne Türkiye'nin kapılarını kapadığı halde siz, Türkiye'nin kapılarını yabancı şirketlere, yabancı sermayeye ardına dek açarak buyur ettiniz.

b- Atatürk, Cumhuriyetin bekçiliğini Gençliğe emanet etmiş iken siz, tüm gençleri zindanlara doldurarak işkenceden geçirdiniz, bıyığı terlemiş gencecik insanları darağaçlarında sallandırdınız; tüm dünyada gelmiş geçmiş faşist diktatörleri geride bırakarak amansız bir düşman kesildiniz gençlik için. Ve Cumhuriyetin bekçiliğini Amerikan Çevik kuvvetlerine vermek suretiyle bu emperyalist güçleri Türkiye'de üslendirdiniz.

c- Atatürk, onbeş yıllık Cumhurbaşkanlığı süresince devlet bütçesine yük getirmemek için dış ülkeye gitmediği halde siz kendinizi Çankaya'ya oturttuktan sonra, günde 160 bin TL yevmiye alıp küpünüzü doldurmak için 20 günlük bir Uzakdoğu gezisine çıktınız.

"Böylece dışrıda geçirdiği her gün için 160 bin TL yuvmiye verilir" şelinde yasa hükümü ile cumhurbaşkanlarına tanınan haktan yararlanarak ilk etapta üç milyon ikiyüzbin Türk Lirasını küpünüze koymuş oldunuz. Yurt içinde yaptığınız gezilerde her gün için aldığınız 85 bin TL hariç. Allah versin gözümüz yok ama, 91 yabancı ülkeye, 250 yabancı bankaya ve onbin yabancı tüccara olan dış borçlarının faizi, devlet bütçesini aşmış bulunan, milyonlarca ailenin bu kışta evine bir ton kömür, bir iki ekmek alamamanın sıkıntısı içerisinde kıvrandığı bir ülkenin cumhurbaşkanının çok kısa sürede küpünü doldurmasının en azından ne olduğunu haydi siz söyleyin!

d- Siz Atatürk proğramları düzenleyerek ve her gördüğünüz taşın üstüne bir Atatürk büstü diktirerek Mustafa Kemal'ın adını **"Beton Mustafa"** yaptınız. Çünkü bir müftünün oğluydunuz.

e- Koskoca Osmanlı Imparatorluğunun çöküşüne neden olan din ile devlet işlerini birbirinden ayıran **"laikliği"** kaldırarak tüm okullara din dersi koydunuz. Oysa ki din, öğretilmez, din yaşanarak öğrenilir.

3- Siz, bir halk düşmanısınız, çünkü, sermaye çevrelerinin temsilcilerine hazırlattığnız Anayasada tüm zenginlerin çıkarlarını koruduğunuz halde halkın haklarını koruyan tek bir madde koymadınız. Açlık nedeniyle fırından bir ekmek çalan, bir aylık gelirinin karşılığı olan bir sigarayı alamadığı için tarlasında yetiştirdiği tütünün bir avucunu tabakasına koyarak efkar dağıtmak zorunda kalan her hangi bir vatandaşın çaldığı bir ekmek ya da tütün tabakasına koyduğu bir tutam kaçak tütün nedeniyle karşılaştığı polis ya da jandarmadan kaçması halinde onu vurup öldürme hakkını Anayasaya koyarak dünyada benzeri rastlanılmayan tipik bir halk düşmanlığını kanıtladınız. Halk düşmanı olmanız doğaldır. Çünkü, sizi yetiştiren okulun adı **"Harbokuludur"** yani insanları öldürme sanatının öğretildiği bir okuldur. Ta küçük yaştan itibaren bu okullarda eğtilerek insanları öldürmenin öğretildiği bir okuldan mezun olan bir kimseden insan sevgisi beklemenin yersiz olduğunu herhalde takdir edersiniz. Ki kısa dönemde işkencehanelerde, darağaçlarında, operasyonlarda yüzlerce kişinin canına kıyılmış olması, halk düşmanlığının kesin kanıtıdır.

4-a: Siz, Amerikan Emperyalizminin bir uşağısınız. Çünkü, 12 Eylül hareketinin emrini Amerika'dan aldınız. Darbeden bir gün önce Amerika'ya gönderdiğiniz gölgeniz Tahsin Şahinkaya, Amerika emperyalizminin aldığı direktifler gereğince harekete geçmeden 4 saat önce Amerika'nın Sesi Radyosunda yayın yapıldı. O radyoyu dinleyen tüm vatandaşlar, o gece Türkiye'de bir darbenin yapılacağını öğrenmiş oldu.

b- 12 Eylül'den sonra akıl vermek için sık sık Amerikan yetkilileri Ankara'ya akın etmeğe başladılar. Ve öylesine bir rahatlık içerisinde kendilerini hissetmeğe başladılar ki Amerikan dışişleri bakanı A. Haig Türkiye'ye geldiği zaman **"Ben kendimi adeta vatanımda hissediyorum"** demekte kendini alamadı. Zaten daha çok önceleri sizinle aynı kafada olanlar da Türkiye'ye gelen Amerikan Cumhurbaşkanı **"Ayzanhover'e "ikinci vatanınıza hoş geldiniz"** diye büyük bir yazılı bezi Dil Tarih Coğrafya Fakültesinin ön duvarına asmamışlar mıydı?

c- Ne bir insanımız, ne bir karış topğımız ve ne de herhangi bir ekonomik çıkarımızın bulunmadığı Güney Kore'de Amerikan çıkarları uğruna pisipisine can veren binlerce askerimizin, ne için orada öldüklerini düşünmeden, Amerikan emperyalizminin çıkarı için Kore'de çarpışmış bir subay olarak, Güney Kore geziniz sırasında bu mezarlığa çelenk koyarak Amerika çıkarları için her an ölmeğe kazır askerlerimizin bulunduğunu kanıtlamaya çalıştınız.

5- Paşa değil, bir maşa olduğunuzu bilmezmisiniz yani! Bu maşa emperyalizmin maşası, faşizmin maşası, belalı bir maşa!.. Bu maşayı kıracak eller de vardır Kenan Paşa. Göreceksin!

Hasso Amca

SEVGİNİN YÜCESİ

Seni sevdim
sevgilerin en yücesiyle.
Canımla kanımla...
Bir yüce sevgidir ki;
Pir Sultan aşk demiş,
Nazım da aşk demiş.
Ben seni sevdim,
Candan öte.

Metin

ÖNEMLİ AÇIKLAMA

Daha önce Demokrat Türkiye'de ilanı çıkan BEDELLİ ASKERLİĞİN İÇYÜZÜ adlı kitabın bir konusu (Bedelli Askerlikte yasal boşluklardan yararlanarak 6 bin mark nasıl kar edilir?) yanlış yorumlara yol açmış; kimi arkadaşlar bunu "20 bin mark yerine 14 bin mark ödeyeceğiz" şeklinde anlamışlardır.

Böyle bir şey sözkonusu değildir. Bedel 20 bin marktır. Ancak ödeme için bankalardan uzun vadeli kredi çekildiğinde, banka faizleri bedelin miktarını dolaylı olarak arttırmaktadır. Örneğin 20 bin markın 5 yıllık faizi 7560 DM tutmaktadır. Genç yaşta ödemeye başlayacaklar için belli miktarda ki (bu yaşlara göre değişmektedir) maddi kayıplar sözkonusudur. Kitapta bu gençlere uyarıda bulunulmakta, ödemede karlı yollar gösterilmektedir.

Yaşı 29'a yaklaşmış olan gençlerin kitapta belirtilen olanaklardan yararlanmaları mümkün değildir. Bu konu kitapta "Askerlik gençlere kaça maloluyor" bölümünde kısaca işlenmiştir. Aslında kitabın ana konusu da bu değildir. Kitap Bedelli Askerlik sorusunu bütün boyutlarıyla incelemektedir.

Yanlış anlaşılmaya yol açan ve çok az miktarda dağıtılan el ilanındaki bu cümleyi, kitabın satışa çıkarılmasından önce düzeltir, okuyuculardan özür dilerim.

Sabahattin Genç
c/o Ortadoğu Kitabevi
Brandenburgerstr. 22

4200 Oberhausen 11

DEMOKRAT TÜRKİYE
GELECEK GUZEL GUNLERE MERHABA

ABONE FİŞİ

Adı ....
Soyadı ....
Adresi ....

Almanya 15,- DM □	Avrupa 18,- DM □	6 Aylık	Avustralya 30,- DM □	USA/Kanada 24,- DM □
Almanya 30,- DM □	Avrupa 36,- DM □	1 Yıllık	Avustralya 60,- DM □	USA/Kanada 48,- DM □

Abone parasının gönderileceği yer:
ADA Verlags- und Handels- GmbH

Postscheckamt Köln
Konto Nr.321568-508
BLZ 370 100 50

Deutsche Bank Köln
Konto Nr.3302551
BLZ 370 700 60

DEMOKRAT TÜRKİYE
GELECEK GÜZEL GÜNLERE MERHABA

Arjantin'de neler oluyor?

Demokrasiye dönüş mü var?

Arjantin'de büyük halk gösterileri yapılıyor. Fakland savaşından sonra seçim kararı alan Arjantin Cuntası bazı yeni tavizler vermeye zorlanıyor. İşçi sendikaları, kilise ve serbest bırakılan siyasi partiler kitle hareketleri düzenliyorlar. Seçimlerin öne alınmasını ve 1976 yılından bu yana kayıp 30 bin kişinin akibetinin açıklanmasını istiyorlar. Arjantin nasıl bir demokrasiye dönüyor? Generaller bir daha dönmemek üzere iktidardan ayrılıyorlar mı?

1976 yılında iktidara gelen Cunta, ülkede yaygın bir baskı politikası uyguladı. Siyasi partileri, bütün demokratik kuruluşları kapattı. Tüm özgürlükleri kısıtladı. Var olan örgütler de tümüyle Cunta'nın kontrolü altına alındı. İşkence, katliam ve ortadan kaybolmalar olağan hale geldi.

Ekonomi ise, uygulanan Friedman'cı politika sonucunda tam bir çıkmaza sürüklendi. Enflasyon oranı % 100'ün altına hiç düşmedi. Latin Amerika'nın en güçlüsü olarak kabul edilen Arjantin endüstrisi 1982'de 1975'tekinden % 25 daha az üretti. Dış borçlar altı yılda 9 milyar Dolar'dan 40 milyar Dolar'a yükseldi. Yatırımlar düştü, işsizlik arttı. 1 Dolar 1975'de 28 pesos iken, 1982'de 20 bin Pesos'a yükseldi.

FAKLAND SAVAŞI ve CUNTA İÇİNDEKİ ÇATLAK

Tam bir çıkmaza giren Cunta, Fakland savaşıyla içinde bulunduğu krizden kurtulmak istedi. Ama Fakland yenilgisi ve Cunta içinde yarattığı çatlaklar Cunta'nın gücünü daha da azalttı. Cunta'nın başı Galtieri istifa etmek zorunda kaldı. Yerine geçecek generaller konusunda kuvvet komutanları arsında sürtüşmeler çıktı. Hava ve deniz kuvvetleri hükümetten çekildi. Kara kuvvetleri hükümette yalnız kaldı. Karacı general Bignone Başkan oldu. Bu, Cunta'nın bu güne kadar kurduğu hükümetlerin en zayıfıydı.

Gelişen toplumsal huzursuzluk ve muhalefet, ekonomik çıkmaz, bu zayıf hükümeti bazı tavizler vermeye zorladı. Bignone, yönetimin 1984'de sivillere devredileceğini açıkladı. Siyasi partilerin yeniden örgütlenmesine izin verdi.

KASIM-ARALIK OLAYLARI

Ekonomik krizin ulaştığı boyutlar (enflasyon oranı savaştan sonra yüzde 200 oldu) halkın Cunta'ya olan korkusunu yitirmesine neden oldu. Uzun bir süredir kayıp ailelerinin her Perşembe günü Buenos Aires'de Başkanlık Sarayı önünde yaptıkları sessiz yürüyüşe katılımlar, yeni toplu mezarların ortaya çıkarılmasıyla birlikte daha da arttı. Sessiz yürüyüşler protesto gösterilerine dönüşmeye başladı. Her Perşembe, binlerin toplanıp Cunta'dan hesap sorduğu gün oldu.

Bunu, ilk kez 25 Kasım'da başkentin banliyösünde yeni vergilere karşı kendiliğinden oluşan bir protesto gösterisi izledi. Gösteriye 10 bin kişi katıldı. Polisle çatışma çıktı. Bunu, sendikaların bir genel grev çağrısı izledi. 6 Aralık günü 24 saatlik genel grev gerçekleştirildi. 7 Aralık'ta Arjantin'in en güçlü partisi olan Liberal Burjuva Partisi son altı yılın ilk politik toplu gösterisini düzenledi. Buenos Aires Lunapark stadında 30 bin kişi toplandı. 10 Aralık'ta yine Başkent'te kayıplarla ilgili büyük bir gösteri yapıldı. 13 Aralık'ta filmci ve artistler sansürü protesto, 14 Aralık'ta metal işçileri ücretlerine zam istemiyle gösteri yaptılar.

16 Aralık günü kitle gösterileri doruğuna ulaştı. Peronist, Burjuva Radikal, Ortanın Solu, Hristiyan Demokrat ve Gelişme Partilerinin düzenlediği gösteriye 100 binin üstünde Arjantin'li katıldı. Bu gösteri, kapsamı ve taşıdığı anlamla Cunta'ya ilk köklü karşı çıkış oldu.

Gösteri çağrısını 5 temel siyasi parti ile sendikalar ve insan haklarını koruma örgütleri yaptılar. Gösteride seçimlerin 1983 Ekiminde yapılması, yönetimin bir an önce sivillere devredilmesi, ekonomi politikasının değiştirilmesi, kayıpların açıklanması ve 1974'ten bu yana süren sıkıyönetimin hemen kaldırılması istendi. Başlangıçta güvenlik kuvvetleri gösteriye müdahele etmedi. Daha sonra bir sivil polisin halka ateş açarak bir göstericiyi öldürmesi üzerine olaylar çıktı. Güvenlik kuvvetleri gösteriyi dağıttılar. Ağır yaralanan bir başka gösterici de ertesi gün öldü. Yüzlerce kişi yaralandı, bir o kadarı göz altına alındı. Olaylardan hemen sonra parti binaları basıldı. Polis şefi Juan Bautista Sasiain gösteriyi dağıtmakta gösterdiği başarıdan ötürü ödüllendirildi. Olayları izleyen günlerde bir General, **"Anlaşılan, Arjantin halkı demokrasiyi uygulamak için yeterince olgunlaşmadı"** diye yorum yaparken, hükümet sözcüsü **"demokrasiye geçişin zaman içinde olabileceğini, sürenin kısaltılmasının teknik nedenlerden dolayı mümkün olmadığını"** açıkladı.

ARJANTİN GERÇEKTEN DEMOKRASİYE DÖNÜYOR MU?

Cunta, içine düştüğü ekonomik kriz sonucunda karşılaştığı halk muhalefeti karşısında kendini kurtarmaya, kilisenin de aracılığıyla halk kitleleriyle barışmaya çalışıyor. Kayıpların bir kısmının açıklanarak sorumluların cezalandırılacağı, gözaltında bulunan 100 kişinin salınacağı, hükümlü 400 kişinin cezalarının düşürüleceği sözleri veriliyor

Falkland savaşının yarattığı kriz ve bunun sonucunda oluşan muhalefet, Cunta'ya yönetimi süreç içinde -sürekli iktidarda kalma kurumları yaratarak- bırakma şansı tanımıyor. Brezilya gibi bazı Latin Amerika ülkelerinde askeri yönetimlerin uygulayabildikleri subaşlarını elde tutarak yönetimi sivillere devretme yönteminin şu anda Arjantin'de gerçekleşmesi mümkün değil.

Öte yandan, **"demokrasiye dönüş"** Generallerin tutunacakları son dal. 1976'da başlattıkları **"milli düzenleme"** programı ekonomi ve dış politika alanlarında tam anlamıyla karaya oturdu. Ordu içindeki otoriter yönetimin güçlendirilerek sürdürülmesi yanlıları bu nedenle, şimdilik gelişmeler karşısında hareketsiz bekliyorlar. Şayet yönetimin kısmen de olsa sivillere devredilmesi planları gerçekleşirse, sivil hükümet çok zor politik ve ekonomik sorunlarla karşı karşıya gelecek. Bu sorunlar için kısa vadeli çözümler yok. Bu sorunların yaratacağı sosyal çatışmalar üzerine -sivil hükümet süresinde de yapısını aynen koruyacak olan- ordunun, yönetime yeniden el koyması her zaman mümkün. Arjantin'in 1955'ten beri içinde bulunduğu siviller ve askerler arasındaki yönetim değiş tokuşunun seyrini ülkedeki demokratik güçlerin mücadelesi belirleyecektir.

Bolivya'da askeri diktatörlük sallanıyor

Bolivya'da bugüne kadar yapılan her seçim, yeni bir darbe ile sonuçlandı. 1978 seçimlerinden sonra yapılan ise ülkedeki 10. darbe.

Aşağı yukarı 18 yıldır hüküm süren Askeri Diktatörlük ülkenin içinde bulunduğu ekonomik kriz ve politik çıkmaza çözüm bulamadı ve 1980'de seçimlere gidilmesine müsade etti.

29 Haziran 80 tarihinde yapılan seçimlere katılan partilerden UDP partisi (Birleşik Demokratik Parti) oyların çoğunluğunu aldı. Fakat hükümet kurması için gerekli çoğunluğu sağlayamadığı için (%39 aldığı oy) güven oyu alamadı. Bu oylamanın hemen ardından, iki hafta sonra 17 Temmuz'da Generaller alışıla gelen darbelerine bir yenisini eklediler.

Latin Amerikan'nın bu küçük ülkesindeki hükümet çıkmazı ve ekonomik kriz muhallefetin giderek yoğunlaşan protesto, direniş, grev ve eylemleri karşısında daha da zor durumda. Bolivya'da son iki yılın blançosu yapıldığında karşımıza halk güçlerinin ve işçi sınıfının direnişi çıkıyor:

Aralık 81'de Maden işçileri grevler ve genel af çıkarılması için politik eylemler ve direnişler yaptılar. 1982 başlarında protesto eylemleri giderek yoğunluk kazandı. Askeri hükümet buna karşı sert politik ve ekonomik önlemler aldı. Mayıs 82'de gösteri ve yürüyüşler arttı, sık sık ülke çapında "Ekmek ve Özgürlük İçin" yürüyüşler düzenlendi. (1982, Haziran-Temmuz) Halkın bu eylem ve talepleri karşısında Askeri hükümet açıklamada bulunarak 1983 Nisan ayında yeniden seçimler yapılacağını açıkladı. İşçilerin direniş ve eylemlerine öğrenciler başkent La Paz'da düzenledikleri açlık grevleriyle katıldılar.

Bu gelişmeler karşısında, Askeri hükümet parti ve sendikaları karşılıklı görüşmeye çağırdı. Bu görüşmede UDP partisi lideri S.Zuazo seçimlerin yenilenmesini istedi. İşverenler ise Zuazo ile diğer partilerin bir koalisyon hükümeti kurmasını istiyor.

Bugüne kadar hiç bir sonuç elde edilemedi. Bu şartlar altında ülkede giderek kötüye giden ekonomik krize ciddi bir çözüm bulunamadığı için halkın protesto ve eylemi daha da yoğunlaşıyor.

16 Eylül'de başkent La Paz'da "COB" Sendika Birliğinin düzenlediği bir mitinge 80 bin kişi katıldı. Sendika bir açıklama yaparak halkın bu eylemlerini yaygınlaştırmasını istedi.

Sendika ve Partileri kapatarak onların faaliyetlerini bastırmak isteyen sağ radikallerin de içinde bulunduğu askeri hükümet içine düştüğü krize bir çözüm bulamıyor.

Kongre öncesi İtalyan Komünist Partisi

İtalyan Komünist Partisi'nin 16. Kongresi 2-6 mayıs 1983 tarihleri arasında Milano'da yapılacak. İspanyol Komünist Partisi ile birlikte, Moskova'ya karşı mesafeli ve zaman zaman da eleştirel olan politikalarıyla **"Avrupa Komünizmi"**'ni temsil ettiği öne sürülen parti içinde doğrudan Moskova yanlıları da var. Armando Cassutta'nın başını çektiği bu gurubun parti içindeki varlığı %5 ile %20 arasında tahmin ediliyor. Sovyet yanlılarının (pro-sovyetikler) İKP'nin Milano, Napoli, Tirieste kentleri parti yönetimlerinde belli bir varlıkları görünmekte.

İKP Merkez Komitesi içinde, mayıs 83'te yapılacak parti kongresi için, Berlinguer'in hazırladığı bir metin taslağının oylanması sırasında ise, komitenin 140 üyesi arasında Sovyet yanlılarının ağırlığı, sadece iki oyda kaldı, üç kişi toplantıya katılmadı, öteki 135 merkez komitesi üyesi Berlinguer taslağından yana oy kullandılar.

İKP içindeki Sovyet yanlıları **"İtalyan Komünist Partisi asla sosyal-demokrat bir parti olmayacaktır"** diyorlar. Armando Cassutta, parti yönetimini Pentagon'a yakın politika gütmekle suçluyor. Bu iddia çok abartmalı olsa da, Sovyet siyasal, ideolojik ve devlet modelini aynen benimsedıklerini söyleyenlerin İKP içinde yeralmaları, bu gurupların birbirlerini tasfiye etmemeleri gene İKP'nin seçtiği parti modelinin bir sonucu. Çünkü bu ülkedeki marksist düşünürlere göre, **"tektipçi"** -homojen- bir parti modeli Stalinist bir parti modeli. Bu tek-tipçi model, aynı zamanda, hiyerarşiye de dayanan bir model. İKP ise, marksizm ya da komünizm temeli üzerinde birleşen çeşitli eğilimleri içinde barındırmak kararında. İtalyan marksist düşünürleri, Lenin döneminde de, partinin çeşitli eğilimleri barındıran bir yapıya sahip olduğuna inanıyorlar. Böylece, parti bir ölçüde adem-i merkeziyetçilik kazanmış oluyor; ya da marksizm temelinde birleşen çeşitli komünist eğilimlerin aynı parti içinde, demokrat planda yarışmaları, demokratik merkeziyetçilik ilkesinin, Stalinist olmayan bir yorumu olarak kabul ediliyor.

Silahsızlanma konusunda SSCB'nin yeni adımı

SSCB Komünist Partisi yeni başkanı Andropov Sovyetler'in 60.kuruluş yıldönümü töreninde bir konuşma yaptı. Avrupa'daki orta menzilli füzeler konusunda kısıtlama yapabileceklerini açıkladı. Buna göre Sovyetler Avrupa'daki orta menzilli füzelerini Fransa ve İngiltere'dekilerin sayısına indirecek. Bu, Sovyetlerin 100 kadar füzeyi kaldırması anlamına geliyor. Şu anda Fransa ve İngiltere'de bu tipte 160 füze var. Bunların sayısında bir azalma olursa, Sovyetler de aynı oranda füze sayısını düşürecekler. Andropov, bu öneri karşısında, ABD'nin Avrupa'ya yerleştirmeyi düşündüğü Pershing II ve Cruise Missile füzelerinden vazgeçmesini istiyor.

Sovyetlerin atom silahlarını ilk olarak kullanmama yolundaki taahhütünü tekrarlayan Andropov "konvensiyonal silahları da ilk kullanan biz olmayacağız" dedi.

Sovyetlerin bu önerileri, daha sonra Varşova Paktı üyelerince de benimsendi. Ama İngiltere öneriyi gerekçesiz reddetti. Fransa ise füzelerin kendi savunmaları amacına yönelik olduğunu söyleyerek kendisini önerinin muhatabı görmedi. Federal Almanya konuyu inceleyeceğini, Avrupa'da kuvvetler dengesinin bozulmamasına özen gösterileceğini belirtti.

ABD ise resmi açıklamalarında bu öneriyi reddetti. Ama daha sonra hem kendi içinde, hem de Avrupa'lı müttefikleriyle öneriyi incelemeye başladı.

Önümüzdeki aylarda Reagan'la Andropov buluşmasının gerçekleşmesi bekleniyor.

Gazetemizin baskıya verildiği günlerde Sovyetler Birliği silahsızlanma konusunda bir öneri daha ortaya attı. Cenevre'deki silahsızlanma konferansındaki Sovyet delegeleri, Amerikan Kongre üyelerine Orta Menzilli Füze sisteminin tümünden kaldırılıp, füzelerin imha edilmesini önerdiler. Amerikalı Kongre üyeleri, Sovyetlerin bu önerileri üstüne herhangi bir yorum yapmadılar.

Polonya'da sıkıyönetim askıya alındı

Geçtiğimiz ay Polonya yeni gelişmelere sahne oldu. Walesa'nın serbest bırakılmasını izleyen günlerde Jaruzelski sıkıyönetimin askıya alınacağını açıklamıştı. Bu karar yılbaşından itibaren uygulanmaya başlandı. Ama parlamentodan çıkarılan yeni yasalarla yönetim takviye edildi.

Bu yasalara göre: 1) Devlet Konseyi gerekli görürse olağanüstü hal ilan edebilecek; 2) işverenin (Polonya özgülünde çoğunlukla devlet) izni olmadan işçiler işyerlerini değiştiremiyecekler; 3) protesto gösterilerine katılan işçi ve öğrenciler gerekçesiz olarak işyerlerini ve öğrenim haklarını kaybedebilecekler.

Sıkıyönetim süresince uygulanan posta ve telefonun sürekli sansürü kaldırıldı. Yeni sendikalar yasası çıkartıldı. Bu yasa geçmişe göre bazı kısıtlamalar getiriyorsa da grev hakkı serbest bırakıldı. Bu yasaya göre bir gün içersinde 2.500 yeni sendika kuruldu. Kapatılan "Dayanışma Sendikası"nın malları bu sendikalara devredilecek.

Kilise ve Walesa tarafından istenen genel af reddedildi. Ancak yönetim sıkıyönetimden sonra gözaltına alınanların durumlarının tekrar gözden geçirileceğini bildirdi.